PAA GLEMTE VEIE

AV

PAAL MØRCK

----------- 1914 AUGSBURG PUBLISHING HOUSE MINNEAPOLIS, MINN.

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av Ole Edvart Rølvaag utgavs under pseudonym.

Boken, som tillhör Harvard Library, har scannats av Google Books. Den anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i mars 2014 av Bert H.

INDLEDNINGCHRIS. LARSEN var den rikeste farmer i hele Clarkfield-settlementet.1 Ikke paa lang lei fandtes der nogen som kunde hamle op med ham. "Ja den som hadde saa mye penger som borte hos Larsen !" sa folk ofte.

Han hadde flyttet vest fra Fillmore2 mens man endnu kunde slaa under sig hele to kvarter® med godt Dakota-land for en slikk og ingenting. De to hadde han tat og lagt meget mere til siden; for da han saa smaat tok til at ane mulighetерne derate, begyndte han at lægge under sig land. Han hadde kjøpt og kjøpt, — i kvartevis, halvkvartevis* og firtivis.® Da saa aarene gik, og tiderne kom, da landet tok til at gaa op i pris, solgte han én bete nu, og en anden da, for straks at kjøpe sig mere isteden av land som var billigere end det han hadde solgt.

Slik holdt han det gaaende utigjennem 8o-aarene til han eiet næsten fire sektioner6 av saa godt farmland som det gaar an at finde i mellemstaterne.

Lykken var med ham i alt han tok sig fore; han syntes at lukte mulighetеrne. Selv nødaarene i 93 og 94 hilste han næsten med glæde; det var mest som han hadde kjendt det paa sig at noget slikt

1) settlement, bygd. 2) Fillmore (county), et fylke eller amt i det

sydlige Minnesota. 3) kvart, 640 maal jord. 4) halvkvartevis, 320

maal ad gangen. 5) firtivis, en fjerdedels kvart eller 160 maal. 6) sek-

tion, 4 kvarter.vilde komme; for om vinteren i 93 satte han paa alle de firføtninger som kom til paa farmen, og om vaaren saadde han saa meget tamt høi som han paa nogen maate kunde raa med, men saa godt som intet andet grøn, og smaagrønet skar han ned grønt før tørken hadde tat det helt. Resten av akrene lot han ligge igjen; han vilde bare kvile jorden, sa han til naboerne, — de kunde ikke for-staa hvad som gik av manden. Men den næste vinter var han borti Minor county og kjøpte sig to kvarter fra folk som nøden jaget paa flugt. Den næste vaar gjorde han akkurat like ens som vaaren før; den vinteren for han over til Yankton county og kjøpte sig to kvarter til for en spotpris at regne. Saaledes la han under sig den 5te sektionen. Da saa kreaturpriserne tok til at gaa op næsten til det uhørte ved 90-aarenes utgang, hadde han sin store farm næsten overfyldt med kreaturer. Saaledes tjente han for de dage fabelagtige summer. "Ja du Chris., du Chris.! Du faar det til at gaa du!" sa naboerne, somme i beundring og somme i misundelse. "Well, — dere har prærien for dere, karer! — Ta bare til dere !"

Dermed kastet han paa hodet og lo lunt.

Forresten var han en drivende kar, Chris. Larsen. Seks timers søvn i døgnet, — ja det var det høieste. I travleste onnstiden var han oppe før solen og ikke iseng før ved 11-tiden om kvelden. Det værste stræv han hadde, var med hyrekarene, for endda han betalte mere end nogen anden mand i county'et, blev de ikke værendes hos ham svært længe. Han drev kar og gamp paa samme maate:%

<fet Var at kjøre paa saalænge de hang i sælerne. Saaledes gik det til at det næsten altid var tramps1 og anden farendes kar han hadde i arbeide, — og saa nykommere til de blev saapas kj endte at de kunde faa sig arbeide andensteds.

Politikken vilde han ikke ha noget med at gjøre. Gjentagne ganger var han blit tilbudt stillinger baade inden county og stat, men avslog bestandig. "Prærien gir mig nok at tænke paa,” sa han og holdt sig borte.

Men da en ny bank skulde oprettes inde i Clark-field, kom han sig med og tok alle aktier én mand kunde holde, og blev derved en av dem som hadde mest at sige paa direktionsmøterne.

Han var medlem av menigheten og gik i kirke av og til naar det ikke var altfor travelt. — Gud?

. . . . Aaja .... En burde kanske tænke litt paa de greierne og ... . Forresten . . . hertillands? . . . Naaja, — her kunde en drivendes kar altid greie sig selv uten at nogen fremmed la sig borti .... Det var bare at bryte prærie det, saa gik det nok . . . Forresten ydet han til menigheten hvert aar, det vil da sige: hvis man ikke var uforskammet og vilde ha for meget. Gjorde man det, jaget han simpelt hen vedkommende indsamler paa dør. Siden betalte han selv det som efter hans skjøn var rimelig, men heller ikke centen mere. Han trængte da ikke mere av kirken, han end nogen anden, og saa fik det bli likedan med betalingen ogsaa. ,

Efter alt ydre at dømme levde Chris. Larsen et lykkelig liv. Han hadde penger, og mange av dem,

1) tramp, omstreifer.— penger i banken, penger utlaant mot sikre obligationer; penger i forskjellige foretagender, som efter alt at dømme ikke kunde slaa feil, og som heller ikke slog feil. Og saa hadde han land, saa meget at folk kaldte ham landkongen; det navn gjorde ham nok rakere i ryggen, skjønt han prøvde at skjule sin glæde ved det. Legemlig lidelse var ham ukjendt, undtagen sterk træthet og utmattelse naar spræng-arbeidet hadde staat for længe paa i onnsenstider. En viss respekt og age stod der av ham blandt naboerne, saa de sa ham nødig imot, selv naar de ikke var enig med ham. Og saa hadde han en mørklok-ket liten smaajente, rigtig en præriens li ten vildblomst. Kort sagt: set paa fra utsiden levde Chris. Larsen et lykkelig liv.II.

MEN, — ja det har sig saa rart med denne lykken ; i de mest urimelige ting i verden kan den hænge sig, og av somme mennesker kræve rent umulige vilkaar. For Chris. Larsen var det med konen det gik galt, eller rettere: han fik det slet ikke til at gaa med hende.

De hadde giftet sig straks efterat han hadde flyttet vest; hun var netop kommet fra Norge, fra en av Vestlandsbygderne. Hvad det var som hadde drat disse to sammen, skulde hverken de selv eller nogen anden ha magtet at forklare, hvis det da ikke var motsætningen, for to mere ulike mennesker smedet sammen til mand og hustru skulde en ha vanskelig for at tænke sig. Han —: stor og kraftig med en uopslitelig arbeidskraft, et utpræget forstandsmenneske. Det vesle følelsesliv som kanske hadde været tilstede ved fødselen, hadde lidt sørgelig i den bitre kamp for maten hans forældre hadde maattet kjæmpe, fra saa tidlig han kunde mindes. De spirer som endnu var igjen da han kom paa skolen, stivfrøs der endnu før han var kommet sig halvveis igjennem. Og da religion var en meget sjelden vare ute paa vilde prærien i hine førstt dage, fik ikke den heller noget tak paa hami opveksten*. Slitet med prærien blev saaledes detf ene store som optok hans sind. Men netop fordi dette slit er saa sørgelig haardt for utflytterfolk, blottet for midler, kom han litt efter litt til at se paa vidden som den livets flende han hadde at kjæmpe med, og som han maatte overvinde, skulde han naa lykken. Kampen hadde han tat op; og — han hadde seiret, langt større end han hadde drømt. Allikevel var ikke lykken kommet, og det la han skylden paa hustruen for.

Konen, Magdalene Larsen, var saa omtrent det stik motsatte. Baade fysisk og aandelig var hun et delikat væsen.

Det som mest stak frem hos hende, var det drag av tungsind som farvet alt hos hende, baade ord og handling. I det store og hele blev livet hende herover den bitreste skuffelse. Amerika-reisen kom tilsidst at staa for hende som hendes livs store synd, hvorav alt andet ondt fløt. Det er saa rimelig at hos hende blegnet ikke minderne med aarene; nei, de tiltok, antok fantastiske former som et luftspeil ute ved havet en sommerkveld. Det hele fik et overjordisk lysskjær over sig, som var den ugjæstmilde Vestlandsbygden noksaa fremmed. I hendes sind stod det urokkelig fast, at alt som var godt, var derborte, men alt som var koldt og ondt og trist, hørte prærien til. Baade hendes forældre og bedsteforældre var haugianere, og helt fra hun blev saa stor hun kunde huske noget, hadde hun hørt mere om det hinsidige end om dette jordliv. Da det saa gik op for hende, straks efterat hun var gift, at nu hadde hendes liv lidt totalt forlis, blev vemoden den følelse som prægethele hendes liv. Underlig som det kan høres: hos hende kom Norgeslængselen og himmellængselen umerkelig til at vokse sammen og bli til én; i sin troskyldige fromhet gik hun der og mente at glæden i det hinsidige i mangt og meget maatte være lik det idyl som hun gik der og bar paa av hjembygden.

Det første barn de fik, var en jente. For moren blev dette en inderlig dyp glæde, for faren skuffelse; det var ikke jenter han trængte til at hjælpe sig i kampen med vidden. Han kunde ikke komme sig bort fra den tanken, at her var han paa en eller anden uforklarlig maate blit snytt: det skulde ha været gut. Da nu barnet skulde til daapen, blev der et sørgelig opstyr, for moren vilde kalde det Magdalene Marie, hvad faren slet ikke vilde høre paa; det var et præriens barn, og skulde ha et ret og slet præriens navn; saa vilde hun endelig ha et navn paa M, fik det bli Mabel. Der var nok flæperi og sutring i huset før, saa de behøvde ikke at lægge disse ting ind i navnet paa ungerne ogsaa. Dermed blev det; han indskrev barnets navn som Mabel, og Mabel blev da smaajenten døpt. Mrs. Larsen tok sig dette sørgelig nær; hun kunde ikke forstaa hvorledes der kunde bli folk av et menneske med et slikt navn, endsige da hvorledes den som bar det, kunde komme til Gud. Men navnet tiltrods, blev dog vesle Mabel det eneste lyspunkt i morens liv.

To aar efter kom det næste barn; det var en gut. Alt folk som saa det, sa at de aldrig kunde huske at ha set vakrere barn; det var mest som forstanden lyste ut av ansigtet før det endnu vart*

ukegammelt. I dagene som fulgte efter barnets fødsel, var det som Chris. Larsen blev et andet menneske. Især merkedes forandringen paa at han haandterte mildere alt hvad han fik mellem hænderne; han rørte ved tingene saa forsigtig. Og saa pratet han og spøkte med arbeidsfolket og ba dem bare ta det med ro, for nu kom der nok snart den som magtet det de ikke vandt med.

Det var i travleste vaaronnen at gutten kom til. Mrs. Larsen var alene, uten de første dagene da hun hadde en av nabokonerne hos sig; for hjælp var ikke til at faa. En kveld — gutten var da næsten maanedsgammel — gik hun med ham paa armen og stelte til kvelds. Hun var træt og utmaset efter et stort klævask hun endnu ikke var helt færdig med. Som hun skulde skynde sig bort til ovnen for at redde en gryte som kokte over, gled hun i noget paa gulvet, for framstupes og faldt med hele sin tyngde over barnet. Da 'Larsen kom ind til kvelds, fandt han hende sittende med liket i armene, næsten fra sans og samling. Ikke et ord kunde hun sige; hun turde ikke for sit livs skyld fortælle ham hvorledes det var gaat til. Forresten spurte han ikke heller. Han rev barnet fra hende, gav sig saa til at tysse og bære, saa det var ynk at se. Indimellem stanste han og kaldte paa det med navne saa ømme, at konen blev ræd han snakket over sig; slikt hadde hun ikke ant at han huset i sit sind. Til langt frampaa nat blev han gaaende slik. Endelig la han barnet fra sig, fandt saa lygten og tændte. Saa gik han bort til maskinhuset hvor han, som de fleste farmere, hadde et verksted. Dergav han sig til at snekre sammen kisten. Da den var færdig, bar han den ind og la selv gutten ned; ikke et ord kom over hans læper; heller ikke konen sa noget. Saa tok han kisten under armen og gik ut. Paa østsiden av huset var en liten bakkeskraa-ning; der vokste en enslig cottonwood,1 og ved det træet begrov han gutten sin. Da han omsider hadde faat graven tilkastet, rettet han sig op i sin fulde høide og saa op mot himmelen, hvor dagranden nu var synlig, og mumlet haardt: “Ja herefter skal jeg prøve at greie mig selv. Nu skal du ikke behøve at blande dig i mine saker oftere!”

Denne tildragelse brøt Mrs. Larsen ned for livet. Tungsindet blev til mørk, trist sorg. I de første dagene efter guttens død gik hun i spændt angst for at manden skulde spørre om hvordan det var gaat til. Ikke kunde hun lyve,

og ikke hadde hun mot til at fortælle sandheten. Manden spurte dog ikke. Eftersom tiden gik, begyndte dette at nage hende, for han trodde aapenbart at barnet var død en naturlig død. Og nu saa hun paa det slik at hvis hun lot ham tro noget som hun visste ikke var sandt, saa gjorde hun derved synd. Gang paa gang bestemte hun sig paa at fortælle ham alt, samlet sammen al sin styrke til forsøket, men faldt hver gang ynkelig sammen; hun magtet det simpelt hen ikke.

Saa var det vinteren efter. Han sat en kveld inde i kjøkkenet og flikket paa noget sæletøi; hun hadde haandarbeide for sig, og de to var alene. Saa siger han endelig, idet han lægger arbeidet fra sig

1) Bomuldstræ, et slags asp.og albuerne hvilende paa knærne: “Je& tror det

er bedst vi skilles, du og jeg.” Hun lar arbeidet synke ned i skjødet og blir sittende og stirre paa ham. Om en stund fortsatte han rolig videre: “Saa

kan du reise hjem til Norge Opholdet tør du

ikke syte for .. . Du skal faa det du trænger.” Der blev lang stilhet ovenpaa disse ord. Men om en stund kom det dæmpet og bestemt fra hende: “Nei, det tror jeg ikke, Chris.” — Litt efter kom forklaringen. — “For vi har syndet nok før, baade du og jeg.” Hermed lot han det bero den gang. Det var dog ikke ret længe før han atter kom tilbake til det, og siden flere ganger i løpet av vinteren ; men her blev han staaende fast. Her møtte han en vilje i dette skrøpelige væsen, som var sei-gere end hans egen. Saken var at hun saa paa skilsmisse som en forfærdelig synd, og den kunde han hverken true eller lokke hende ind i.

Frampaa sommeren kom han med en anden plan; de behøvde ikke at skilles; hun kunde reise til Norge likevel. Hvorfor skulde de leve sammen, naar de paa sæt og vis ikke passet? Især da det hele kunde ordnes saa at der ikke blev nogen skandale? Hun kunde jo bare ta sig en Norges-tur og saa drye med at komme tilbake. Ja selvfølgelig kunde hun komme igjen naar hun selv vilde; men hun behøvde ikke akkurat at forhaste sig med det. Mabel kunde hun faa ta med sig. Dette svarte hun ikke paa straks; og da han forstod at hun vilde tænke over saken, lot han det bli med det netop da. Om en stund trak hun selv saken fram, og sa da at hvis han endelig vilde dette, saa trodde hun nok hunkunde føie ham. De fik da være fra hinanden et aars tid eller saa; kanske det da blev bedre naar de atter kom sammen. Hun begyndte da i stilhet at gjørde forberedelser og lage sig færdig til avreisen. Det var mest som hun kviknet til ved det og var ikke langt fra at føle sig glad.

Saa en kveld efterat hun hadde gjort fra sig, gik hun ned til cottonwood*en — til han Simeon (dette skulde han ha hett, hadde han levet, og hun hadde faat raa)— som hun saa ofte pleide sommerkveldene. Der var en bænk under træet, som hun pleide sitte paa. Natten var ikke helt klar, saa maanen flimret saa underlig gjennem skyerne; træets grener kastet store, uklare skygger. Natten var sterkt levende, for det hadde regnet om dagen. Kanske det kom av den forestaaende reise, men hun syntes aldrig at ha set det lille barneansigt under jordhaugen saa klart siden det kom dit. Hun sat der og saa ind i de store øine og kjendte den bløte kind mot brystet. Uvilkaarlig trykket hun armen til for at holde fastere omkring. “Hvem skal nu passe dette her naar du er borte?” syntes hun natten hvisket omkring hende. “Hvem skal klippe av det stygge ugræsset som kommer paa graven utpaa sommeren ? .... Og staa i kjøkkenvinduet i de triste vinterkveldene og sige godnat, — naar det er som aller ensomst, og vinden snor saa koldt langs vidden ?” Da hoppet en hare tversover graven og like mot hende, blev saa borte i det høie græs. Hun skvat til; vaak-net likesom. “Gud bedre mig for mor jeg er! — Her gik jeg og var skyld i at han kom av dage, og nu agt^r jeg at Ja ham ligge igjen blottendesalene herute paa prærien .... Du store min for en mor jeg er!” — Da hun endelig gik hjem den natten, stod det klart for hende at alt andet i Amerika kunde hun forlate, men den lille jordhaugen under cottonwood*ent den magtet hun nok ikke at rive sig løs fra. Og hun blev.

----------Som sagt: med Chris. Larsen var det

altsaa med konen. —MRS. Chris. Larsen hadde dog en hygge, det var vesle Mabel, trods navnet som barnet bar. Mangen takkens bøn sendte hun avsted fordi det var jenten hun hadde faat beholde. Eftersom nu Larsen færdedes ute saa meget og var inde kun til maaltiderne, ja og for lange tider ikke det heller engang, kom han ikke til at øve

nogen større indflydelse paa barnets utvikling, hvad han ikke i mindste maate tok sig nær av; for det var jo bare en jente! —

Uvist er det hvorledes det vilde ha gaat med Mabel, hadde ikke andre indflydelser end morens gjort sig gjældende. Der var kun én ting som hun ansaa som vigtig, kun ett som hun tok sigte paa i opdragelsen: det at gjøre barnet skikket for livet i det hinsidige; slitet her hadde saa saare liten betydning. Der var dog andre ting som trængte sig fram og satte merker i det unge sind. Først og fremst selve vidden. Mabels første barneaar laa ikke naturbarnets fjernt. Ute fik hun tumle sig av hjertens lyst fra sneen vek om vaar til den atter la sig ved høst; og prærien talte sit skiftende sprog til hende som aarstiderne byttet. Og saa var det al denne fremmede kar som var hos faren i arbeide.Mangen stund stjal Mabel sig til med hyrekarene i stald og fjøs. Alt det moren formante og forbød det, hjalp her saa saare litet, Mabel lurte sig til det likefuldt. Især blev hun glad i en fransk kanadier som kom rækendes en vaar, og blev der noget over aaret til vandrelysten tok ham den næste sommer. Han kunde alle mulige ting fra at spille paa mundspil til at staa paa hesteryggen mens hesten kom i fuldt trav. Og saa alle de rare ting han kunde fortælle om! — En kveld brøt Mabel tvert av under aftenbønnen og spurte i ramme alvor, om hun ikke kunde faa gifte sig med "Jim"&utten" naar hun blev stor ? —

Saaledes lærte Mabel mange ting: først og fremst engelsk. Norsk var det eneste hun kunde snakke med moren.

Og saa kom skolen. De første tre aarene hun gik, brøt hun sig ikke synderlig om den. Men saa det fjerde fik de en lærerinde fra normalskolen i Sioux Falls, og da fik høkerne og lekserne liv. — Denne lærerinden var noget aparte ogsaa forresten, for hun begyndte sin karriere der i distriktet med) at dænge — i dette ords bokstavelige betydning — skolens værste to gutter endnu før hun hadde været der én hel dag tilende. Og saa slik som hun kunde læse den lærerinden! Timerne i Fourth Reader1 gik som en lek. Saa var det én ting til hun kunde: hun kunde synge; engelsk og norsk, norsk og engelsk, religiøse sange og dagens viser om hverandre. Naar arbeidet begyndte at gaa for trægt, kunde hun pludselig kaste det hun holdt paa med og utbryte:

1) Fourth Reader, læsebokens 4de del."Well, children, I guess we had better sing a while!**1 — Saa lærte hun børnene begyndelsesgrundene i at synge efter noter; saa smaasange, baade norske og engelske. Dette blev dog for meget for en del av distriktets viseste fædre; de tok forargelse av en slik ekstraordinær pædagogik, de gik bent til skolen og klaget. Men der møttes de av et saa overlegent "Well, you know what you can do if you aren*t satisfied, — just get another one, you know,**2 at de lusket hjem med uforrettet sak. Av denne lærerinden lærte Mabel to ting: hun blev særdeles flink at synge, for bare barn at være, og saa blev hun glad i bøker.

Allikevel blev det dog moren som kom til at øve den sterkeste indflydelse paa hendes liv.. Det indadvendte livet som moren levde, kom Mabel til at føle mere og mere efterhvert som hun vokste til; derved kom hun i ungdomsaarene til at drages sterkt henimod de usynlige ting. Aldrig forsømte moren, uanset hvor travelt hun hadde det, at følge barnet tilsengs. Saa faldt hun paa knæ foran sengen og ba lydelig. Bønnen endte altid med disse

ord:----------"Og kjære herre Gud, hjælp os alle,

alle, at faa komme til himmelen, til dig!"

Henvendelsen var saa direkte, saa umiddelbar, Saa præget av inderlighet og enfold, at Mabel var saa sikker paa at faa komme til himmelen naar hun engang døde, som hun nu var sikker paa at hun levde.

I saa jevne folder hadde egtefolkenes liv lagt

1) Ja Ja børn, saa faar vi kanske synge litt. 2) Tsja, det er en

grei sak; er I ikke fornøiet, saa bare faa en anden.sig efteråt den sidste tunge rivningen var over, at Mabel ikke merket misligheten før hun var næsten ute av hameaarene. At hun kom paa sporet gik saaledes til:

Larsen hadde en hel sektion liggende i ett stykke. Tre kvarter av dette drev han selv; den fjerde hadde han leiet bort til en renter,1 Nils Opland. Denne Opland var kommet fra Norge for nogen aar siden, hadde stor familie og sat i største armod. Der i familien var der en smaagut, litt større end Mabel, ved navn Josef, som straks blev til

Joe da han begyndte at gaa paa skolen. Nu var denne Joe en liten vidtløftig kar med alskens snurrige indfald.

Han og Mahel blev fælt gode venner; men det var dog ikke før den første sommer hun begyndte paa norskskolen, at de blev uadskillelige. Hver morgen den sommeren fulgtes de til skolen, og hver kveld hjem igjen. Det blev imidlertid ikke bare med det, men — hvad en sjeldnere ser —: de maatte ogsaa si tte sammen. For dette begyndte nogen av de andre børn at ha dem til nar; det syntes dog ikke at anfægte dem synderlig; og da Joe en dag i middagstimen tok sig tid til at pryle et par av sine jevnaldrende for det, blev det snart stilt.

Saa var det en kveld de drog hjemover, Joe og Mabel. Da var det at Joe fandt paa det. Bedst det var spurte han om hun ikke syntes hun burde være kjærringa hans?

Jo-o; jo, hun kunde nok det være, hvis saa atte han vilde være manden hendes.

1) renter, leilænding, en som for kortere eller længere tid driver land for en anden.Ja kors! Han fik da prøve det. — Kunde hun koke?

Ja baade egg og potet; cake1 kunde hun lage naar moren hjalp hende.

Pyt, cake! — Joe slængte foragtelig paa hodet! Hvad slags mat trodde hun det var for en drivendes kar? Nei kjøt og potet vilde han ha.

Men de maatte da ha cake naar der kom fremmende; skjønte han ikke det da?

Ja kors, naar der kom fremmende! —

Med det enedes de. Og saa blev de gaaende og prate om hvad hver av dem kunde gjøre, helt til de kom til veiskillet hvor veien gik ind til Larsen. Da nu Mabel tar til at gaa, utbryter Joe pludselig idet han spytter karslig:

“Gi mæ ein kjyss da kj ærring!”

Mabel blir staaende og se paa ham med høire-> haands pekefinger langt inde i munden og begynder saa halvt ubevist at ta korte steg bakover.

Da Joe ser hendes store forskrækkelse, storler han.

“Vil du itj kanskje?”

“Nu vil jeg ikke være kj ærring aat de,” siger Mabel lavt og langsomt, og uhyre alvorlig.

“Kofer da?”2

“Aa, — du snakker saa stygt.”

“Stø-gt? E de støgt, de da?”

“Ja for voksne folk, folk som er gifte kysser ikke .... Ikke hinanden.” — Hun var nu kommet et helt stykke bakover.

“Kjysse dem itj? Nei kor dom du e, du

1) cake, kake. 2) Kofer da, Hvorfor Ikke?22

Mabel! Fer de hi æ naa sjet saa mang

gaanga.”

Mabel ryster bare paa hodet.

"Gjer itj’n far din de me a mor di?”

Mabel tidde bom stille, og saa storfornærmet ut. Endelig spør hun:

"Gjør far din det med mor di?”

"Aa du kain da vaattaa de! Bære saa de

smell i væggom Gjer it’n far din de?”

Da snur Mabel sig og tar paa sprang det forteste hun kan.

"Nare du mæ?” ropte Joe efter hende; det gnistret ut av de lyseblaa øinene hans. Han stod paa nippet til at sætte efter; for der var pludselig paakommet ham slik rar lyst til at lugge.

Men kommet et godt stykke bortover veien snur hun sig og roper tilbake:

"Ja-a — naar du snakker saa stygt, saa.” —

Da hun og moren den kveld hadde læst sammen, griper Mabel pludselig om hendes hals og holdt igjen. "Mor,” hvisket hun, "du mor, er det sandt at folk kysser naar de er gifte ?”

"Somme kanske.” Hun tok sig ikke nogen tanker av det; for Mabel kom med saa mange underlige spørsmaal, især naar hun laa slik og skulde sove. Allikevel var det som stak der hende en saar smerte ved spørsmaalet.

Mabel holder endnu om halsen og vil ikke slippe. Om litt spør hun igjen:

"Gjør du og far det?”

"Far? Han har saa mange andre ting at

stelle med” .... Dermed slaar hun armene om dat-teren og gir sig til at kryste og kysse. Hun blev i øieblikket grepet av slik trang til her at gi de kjærtegn hun ikke kunde gi paa andre hold.

Barnet holdt haardnakket ved tanken.

“Tar det saa lang tid til det da?”

“Vist gjør det det .... Ser du ikke hvorledes jeg nu staar her og fjaser bort tiden med dig?” — Dette syntes Mabel var en slaaende forklaring, og med den slog hun sig tiltaals for nærværende.

Der var dog noget nyt vakt hos hende ved dette, — tanker og følelser hun ikke før hadde visst av. Fra nu av gav hun sig nøiere til at agte paa far og mor, især naar de taltes ved. Traf hun til at være borte i besøk, saa hun godt efter hvorledes folk opførte sig, men mest egtefolk. Dette gav hendes sind mange nye tanker at tumle med; for tanker avles saa let i et barns sind, især naar det er i en viss alder. Det blev da ikke længe før det gik op for hende at forældrene ikke levet akkurat som andre egtefolk, og aarsaken begyndte hun litt efter litt at ane. Dette misforhold mellem far og mor kom til at øve sterk indflydelse paa hendes utfoldelse og gav hende en tidlig utviklet sans for ret og uret. Imidlertid bar aarene hende umerkelig over fra barn til kvinde.IV.

DET var vaaren i 1897. Folk som kan mindes saa langt tilbake, vil huske at den var sen av sig, det aar. Hele vinteren framover hadde det været et mere end almindelig snefald. Og det glædet folk sig over, for det spaadde godt aar. Bare nu sneen vilde fare sin vei snart. —

Først i april kom lindveiret; men da kom det ogsaa i varme gufs. Trods det at sneen laa to fot dyp utover prærien, og paa mange steder dypere, var prærien efter et par dages tid bare kravsørpe og søle, med en og anden større sneflekken iblandt. En kunde fristes til at tro at alle de skidne kohuder av Holstein-slaget som til var i verden, var bredt utover prærien.

Vand stod i pytter, i tjern, i indsjøer; jorden var frossen endnu, saa ned kom det ikke. Men op kom det. Solen søp til sig i form av damp, som hver eftermiddag fyldte luften som let taake. Naar solen i kveldingen gik ned vestpaa prærien, var taaken saa tyk, at en knapt kunde se fra stuen borti fjøset.

Og de smaa pytter grov sig fram til de større, og de store til de endnu større. Naar saa de største blev altfor fulde, tok de til at lete op gamle, længst-forglemte utløp, saadanne som ikke hadde været brukt paa aar og dag, nei ikke fra arilds tid.Hver liten sildre søp sig fuld og skjøt ryg; almindelige bække blev til store elver, som om en kort tid gik; bluff1-imellem. Men elvene, de virkelige altsaa, de bredte sig, skjøv sig utover og utover og utover, saa de

inden kort tid forvandlet det langs siderne liggende lavland til et eneste stort hav. Missouri'n, “gamle Besta sjøl”, tok til at brake albuerne paa en ganske foruroligende maate. De der Nebraska-blufferne paa vest hadde staat hende iveien saa længe hun kunde huske; og lei var hun vel paa dem. Nu la hun til dem med dunk og støt, som de kom til at bære merke av al sin dag. Paa Dakota-siden var det bedre; der hadde hun større ram at vri paa sig; for der var ikke noget fanteri som hadde klængt sig i veien, uten disse elendige fillebyerne nedover, som menneskene hadde tuslet med at reise, — ja og saa var det Sioux City nede i Iowa! Men fik hun saa sandt lægge i sig et par, tre dager til, slik hun nu hadde gjort det i det sidste, saa jamen om de ikke skulde faa hytte sig nogen og hver; — “hmn — nja, — akkurat skulde de det ja.” Hun murret det saa døsig som hun drog sig avsted nedover. Den varme eftermiddagssolen hadde gjort hende saa doven og søvntung. Og netop nu hadde hun raad til at ta det med ro; for det var ikke før til natten, og især frampaa morgenkvisten, hun tænkte at spille dem et pus.

Gjennem Clarkfield settlementet skar en bæk sig vei, — Clear Creek2 kaldet. Navnet maatte den ha faat paa spot; ti skidnere vandløp skulde en knapt finde. Rigtig en egte Syd Dakota bæk var det: —

1) bluff, aag, aasryg. 2) Clear Creek, Klarbækken.tør for det meste av tiden med en og anden raatten-vandspytten, og naar den saa randt — som nu i flomtiden — var vandet saa fuldt av jytje og jord, at det mest lignet rindende brunmaling.

Denne bæk gjennemskar Larsens farm, og saaledes at naar man skulde ut paa hovedveien fra farmen, maatte man “crosse creek'en”,1 som det het der i nabolaget. Netop i disse dage gik den sortbrun og langt over bredderne.

Det var en dag Larsen skulde til byen. Der var adskillig han maatte ha baade til reparering og andet, nu før vaaronnen kom. Hustruen skulde være med for at gjøre indkjøp til huset. Da de kjørte, gik vandet opunder broen og over bredden paa begge sider. Larsen la ikke videre merke til det; konen ikke heller, — slikt hadde de set før. De hadde begge hat det saa travelt med at bli færdige og komme sig avsted, og nu sat de der og tænkte paa de forskjellige ting som hver hadde at utrette i byen. Noget videre blev det derfor ikke snakket, uten nu og da nogen likegyldige bemerkninger, saa-danne som de to i aarenes løp hadde vænnet sig til at gjøre til hinanden, enten de saa var alene eller nogen hørte paa. Idag faldt dog ordene for hustruen knappere og mere adspredt end vanlig. Den morgen, netop som hun laa og skulde vaakne, hadde hun oplevet noget merkelig. Hun saa moren, som var død for mange aar siden, staa foran sengen. Han “Simeon” under cottonwootfen sat paa armen hendes og lo saa det lyste. Med den andre haanden rakte moren mot hende en snedrivende hvit kjole.

1) over bækken.Bedst det var sa hun: “No lyt du skynde dig, Malena 1" — Da hun kom til fuld sans, laa hun og saa paa det hvite gardinet som blafret i vinden. Ikke var dette en drøm, syntes hun, og ikke var det virkelighet. Nu sat hun der saa fattig og sammenkrø-pen ved mandens side og stirret ind i det.

Det drog langt ut paa eftermiddagen før de blev færdige i byen. Paa veien hjem maatte Larsen ind til en farmer for at høre sig for om en hyrekar. Der skulde være kommet en nykommer dit, hadde han hørt; og da han ikke syntes han hadde tid at gjøre en ekstra tur bare for det, fik han prøve at faa dette utrettet nu med det samme.

Saaledes gik det til at det var næsten avdaget før de nærmet sig hjemmet. Vandet hadde steget adskillig i dagens løp, og stod nu over broen og langt utover marken paa hver side. Den tykke taake gjorde kvelden næsten belgmørk. I luften var det stille, men en underlig em av kommende vaar; den vældige vandmasse seg avsted med dump sus.

Da de naadde vandkanten, stanste hestene. Larsen lot dem staa et øieblik. Det var som tænkte han sig om. Hverken han eller konen sa noget. Saa satte han hestene igang igjen. Da veien paa begge sider av broen var saa godt opkjørt, var det ikke vanskelig for dem der at følge sporet, især da strømmen langs siderne var mindre strid. Vandet var dog meget dypere end Larsen hadde tænkt. Endnu før de var naadd broen, gik vandet opunder vognboxen,1 og Mrs. Larsen maatte holde en hel

1) box, kasse.del varer i fanget, forat de ikke skulde bli vaate. Ikke før vandet begyndte at sive sterkt ind, kom

rædselen over hende. “Nei kjør ikke længer!-----------

Dette her gaar aldrig an!" — "Aa ti stil med dig,

kjærring! Vil du si tte her inat kanske ?" Han

reiste sig. Saa steg han op i sætet for bedre at se, ti det gjaldt fremfor alt at træffe broen. Hestene vasset nu med møie gjennem det dype vand, og bar sig som de var ustø paa foten. Saa smurte han til dem med svepen og støttet dem med tømmerne; saaledes greide de sig op paa broen. Her gik vandet noget grundere, men strømmen var derfor saa meget stridere. Plankerne var sleipe, saa det var vanskeligere at holde fodfæste. De kavet sig dog møisom-melig framover i langsom skridtgang. Men da de naar midten, og vognen kommer ut i strideste strømdraget, faar vandmassen bugt med den; saa at alt hestene kan gjøre, er at holde igjen. "Aa herre Gud, — dette her gaar galt!" Hendes hjælpeløse rædsel skar ut i kvelden som en saar klage. Hustruens frygt og hans egen daarskap i at prøve dette jager sinnet op hos Larsen til den grad at han ikke vet hvad han gjør. — "Hold kjæften din, din —!" Og saa driver han til hestene, saa det smel-der. Den ene rykker pludselig i og giir paa de sleipe planker; dette er alt som skal til for at faa den anden til at miste fæste, og — i næste øieblik har strømmen tat baade hest er og vogn. Netop som spandet giir av broen og gaar under, vælter hun sig ut. Instinktmæssig kaver hun med armene for at naa tilbake til bredden; men saa vikles den ene kaapefliken hendes om en vidjekvist somstaar og vipper i vandskorpen, og strømmen tar hende under. Larsen har aandsnærværelse nok til at rive skindmudden av sig, og netop som vognen gaar under, gjør han et vældig sprang framover og til siden, — kommer op, tar et par tak med armene og naar bund. Et øieblik efter er han ute av vandet. Saa biir han staaende som for at sunde sig; endnu kan han ikke faa sig til at tro at det er gaat galt; og da det endelig gaar op for ham, springer han opover til veien og vasser ut i vandet igjen. Kommet bortimot broen, magter han ikke at staa i den stride strøm; saa hiver han sig paa svøm og kommer over til bredden de kjørte ut fra, men noget længere nede. Med sammenbitte tænder og vandet silende av haar og skjeg søker han speidende efter hustruen; saa roper han hendes navn, en gang, to ganger; staar der og lytter, — roper saa igjen. Ropene fløt store og tunge utover vandet og vidden og vilde slet ikke blande sig med kvelden.

Først frampaa eftermiddagen den andre dagen fandtes liket. Strømmen hadde baaret det to mil nedover; der laa det indeklemt mellem to træstammer som stod og lutet utover bredden; — det lignet en stor bylt og var aldeles ukjendelig av mudder og jord.

Folk merket ikke stor forandring paa Chris. Larsen efter hustruens død, uten det at han var mere rastløs av sig; det var fra det ene til det andet i ustanselig kjør, og aldrig hadde han været værre at arbeide for end den sommeren; for han drev rent fælt; ord var næsten ikke til at faa av ham. Han var arg paa alt han saa, og mest paa prærien.Nu hadde han gaat der i aarevis og pønset paa hvorledes han skulde bli skilt med denne konen, men hadde ikke kunnet bli det; og nu, længe efterat han hadde git det op, kom prærien og tok hende. Han var saa "troende", at han ikke tvilte paa at det var prærien som her hadde puffet til ham... Og for dette puds skulde den faa undgjælde! —

Da han den høst var færdig med arbeidet, leiet han bort hele hjemmefarmen; den dag han det hadde gjort, kom han hjem til Mabel og sa fra at til vinteren vilde han til Kanada og ta sig land. Og nu kunde hun faa gjøre hvad hun vilde: enten reise østover til Minnesota til en faster som der bodde, og saa gaa paa skole i North field, eller ogsaa være med ham nordover. Mabel valgte det sidste. Trods hendes alder følte hun som hun ikke kunde la faren gjøre denne turen alene. Og saa var det akkurat som hun kj endte det paa sig at moren vilde ha hende til det. Efter morens død var det nemlig blit slik med Mabel at hver gang hun stod overfor noget vigtig som skulde gjøres, saa blev hendes første tanke altid: hvad vilde nu mor ha gjort? Og efter det handlet hun. Men da hun saa at faren ikke blev synderlig glad ved hendes beslutning, tok hun sig meget nær av det, saa meget at hun den kveld graat sig i søvn.L DEN VEIEN SOM DET FALDT TUNGT AT T ADER var saa meget som skulde stelles med og pakkes, at det ikke blev nogen jul for Mabel det aaret. Hun for som en vind fra det ene til det andet; end ikke juletræfesten i kirken kom hun med paa. Faren gav sig ikke tid at kjøre bortover, og ingen var der til at følge med. Saaledes fik hun ikke sagt farvel til nogen av kjendingerne, uten til Oplands som bodde like ved.

Nytaarsdag bar det avsted.

Da de kom fram til Alberta, satte Larsen Mabel igjen hos en kjending som bodde der, og selv tok han saa vidderne fat. Den vinteren gjorde han ikke stort andet end reise, og saa studere landkartene; dem grublet han over. Over Albertas prærievidder streifet han paa kryds og tvers, saa godt som det i hine dage lot sig gjøre. Derifra til Saskatchewan. Han saa og speidet, speidet og saa og ledte, — som en sporhund der søker et spor. Om kveldene kunde han sitte med tommestokken over kartet i timevis og prøve fra punkt til punkt. Saa gik han over i tankerne hvorledes strækningerne saa ut. Det var frémtidsmulighetserne han nu prøvde at utgrunde. Han betokes litt efter litt av den følelse som generalen har der leder sin armé mot det avgjørendeslag .... Den som nu kunde gjætte sig til hvor jernbanerne kom til at gaa, og byerne bli anlagte! .... Da vilde der om kort tid bli Illinois-priser paa vildmarken........

Utgifterne paa disse reiser var han ikke knepen med, men lot dollaren springe med den største sorgløshet. Naar han saa kom over en halv- eller hel sektion som han mente framtiden hadde kastet sine øine paa, bet han sig merke i dem. Derpaa forhørte han sig om lavest mulige pris mot kontant, strøk saa avgaarde — uten at handle.

Slik holdt han det gaaende næsten tre maane-der; da først tok han til at kjøpe. Det gjorde han paa følgende maate: han skrev til den som hadde landet for salg og bød nogen hundrede dollars under den pris som var forlangt; og saa lot han dem vite at han stod ved sit bud saa og saa mange dage, men sjelden over en 14 dages tid. Slik holdt han det gaaende til han hadde kjøpt 10 sektioner land til en gjennemsnitpris av $7.00 pr. acre} Ved slutningen av april maaned tok han sig en halv sektion i Saskatchewan paa homestead.2 Saa var det til at faa op hus, og saa — bar det til at bryte op prærien. —

Under dette stræv kom der litt efter litt ro over manden. Trods det at han brøt paa og drev for to, fik øinene ungdommens fyrrige liv; for nu var han ung igjen blit. Her gik han dag ut og dag ind og gjorde akkurat de samme erfaringer, brøt sig gjen-nem de selvsamme vanskeligheter som for en 20

1) acre, omtrent 4 maal. 2) homestead loven, den lov ifølge hvil-

ken man kan erhverve sig land ved at bosætte sig paa det.aar siden nede i Dakota. Han saa landsøkere streife over vidderne, enslige utflyttere dra forbi, nu og da et shanty1 stikke op ute i synsranden naar han gjorde de lange byreiser. Det blev dog ikke mange husene de første par aarene; dertil syntes vidden for umaatelig. Prærien var akkurat saa grænseløs som den himmel der fløt ovenover. Og naar han under brækkingen2 stod og lænet sig mot plogen, mens han lot hestene puste ut, naar han da saa langsefter den ferske furen av fet, brunsvart matjord, hvorpaa solen glitret, da kriblet og krydde det i ham av velvære. Saapas framsynt var han da, at han her saa for sig kontinentets største mat-binge i framtiden.

.... Og nu skulde han da vel endelig engang

faa tak paa den Rive den sund og flænge den

i smaabiter Saa snaue firtien makelig kunde

brødfø selv den største familien.... Da skulde den faa se hvad den dudde til.... Filleprærien! — Hm! Hm! — Han knurret som en jagthund der staar med framlabberne paa viltet.

Mabel trivdes forbausende godt ute paa viddens øde, hun ogsaa. Faren hadde kjøpt hende en vakker pony, og paa den streifet hun i timevis prærien rundt, men især morgen og kveld naar hun hadde faat stellet frasiggjort.

Naar hun paa en vakker dugfuld sommermorgen red avsted, maatte hun uvilkaarlig mindes et skriftsted hun hadde læst mens hun gik og læste: — "i hellig prydelse kommer din ungdom til dig som dug

1) shanty, litet nybyggerhus. 2) brækking, oplægning av nyt land.ut av morgenrødens skjød." Inspirationens umaa-telige vælde i disse linjer blev hende dunkelt følbart.

Praktisk anlagt som hun av naturen var, fik ikke ungdommens sværmeri større magt over hendes sind. Hun hadde stunder, som ethvert ungt menneske har det, da øiet slørtes og blodet jog i susning gjennem hende av syner og længsler hun ei selv forstod. Da fandt hun paa rent snurrige ting: hun kunde pludselig gi sig til at ta pony'en om

halsen, kryste den, og kalde den med navne hun selv maatte le til. Hun var jo bare 18 aar, og trangen til at slippe løs det hun følte, blev hende let for svær.

Større sværmeri led hun som sagt ikke av. Naar hun i den dunkle halvarme sommerkvelden jog vidden bortover, saa var det et sundt og rent livs glæde ved en stor uberørt naturs umiddelbare nærhet som hadde magten over hende. Hendes ungdoms fylde krævde at mættes med og suge ind den overflødig-het av kraft som omgav hende.

Den første sommer hun var deroppe, oplevet hun noget underbart: hun fik fat paa Guds haand, rørte frygtsomt, men fik saa lagt sin trygt ind i hans. Efterat moren var død, kom Mabel snart til at savne hendes sterke religiøse paavirkning. Før de kom hitop, merket hun det ikke saa synderlig, delvis av at hun hadde hat saa meget at staa i, og saa hadde hun hat kirken av og til dernede. Men efterat hun var kommet hit ut i ødet, var det blit saa underlig stilt om hende og i hende; og hun blev trangen var. Savnet av det fælles gudsliv med moren, saavel som av gudstjenesten i kirken blev saart. Disse ting hadde paa en maate varetat gudsdyrkel-sen for hende og baaret hende hen til Gud; og nu de ikke var mere, saa hun sig uvilkaarlig om efter nogen anden til at ta hendes religiøse liv under armene og holde det oppe.

Det var saa naturlig at hun i denne nød først saa hen til faren. Hvem ellers var der at gaa til ute i vildmarken? Men ikke før hadde hun vendt sig dit, saa tok hun til at ottest for at han var av et andet sind; og efterat hun nu hadde faat otten, var der saa mangt som steg til og vilde vidne: aldrig hadde hun set ham ta en religiøs bok; det underlige var at hun ikke hadde lagt merke til dette før. Aldrig hadde han holdt andagt, det hun kunde huske, og herute syntes han ikke at savne menigheten det mindste. Hun gik ikke længe med disse tanker, før hun forstod at hans sjæl maatte være død, og maatte ha været det i aarevis. Dette fornam hun gjennem en 6te sans, som hun ikke før hadde visst at hun var i besiddelse av.

Hun blev da end mere traurig og tung tilsinds ved farens tilstand. Hendes egen nød blev dog snart saa svær, at den trængte farens i bakgrunden.

Hun visste tilsisst ikke sit arme raad Ingen at

gaa til ... . Ingen at snakke med .... Og herute paa vidden var hun kommet den Almægtige saa like

under øinene Ikke den mindste ting at krype i

skjul bak .... Han hadde justsom ingen andre at se paa énd hende .... Det blev hende som holdt hun paa at gaa opover kirkegulvet inde i en stor kirke, som sat fuld av folk, og hver eneste en stirret hende i ryggen. Følelsen av skyld og synd la sig over hende som svær tyngsel, — av synd somdømte og synd som dødet. Hun prøvde da med Guds ord, slog op paa maafaa, læste paa maafaa, og fandt saa ingen mening. Tilsidst visste hun ikke andet raad end end at gaa til moren og i tankerne snakke med hende. Hun ba da paa hende at hun maatte gaa hen til Gud og snakke for hende. Men hvergang hun kom hen til moren i det erende, blev denne borte. Dette kunde hun ikke forstaa; for naar hun gik til moren om raad i andre ting, saa gik det saa godt mellem dem. Saa blev da dette hende et nyt tegn paa at hun maatte falde i den levende Guds haand.

Tanken kom da til hende at hun nu snart maatte dø; at det vilde ske pludselig, det kjendte hun paa sig. Og Mabel hadde det saa ondt, at hun kunde ha skreket. Dertil kom da at faren var saa lei med hende; naar han saa hende saa blek og traurig, tok han det for nykker og sværmerier, aptes saa med hende og var grov. Det gik nok over før hun blev 50 aar, mente han og lo en egen latter.

Saa en kveld efterat hun var krøpet iseng, fik hun bestemt følelsen av at den næste dag maatte hun dø. Hun blev da liggende vaaken framover natten og gjøre op med livet og anbefale sin sjæl. Hun snakket da bent ut til Gud og sa ham at han fik gjøre med hende som han vilde. Hun var i hans magt, og selv kunde hun slet intet gjøre, og ba saa med hele sit væsen om naade. Under bønnen slog det hende.hvor uhøvisk det var at komme med en saadan bøn liggende, stod saa op og faldt paa knæ foran sengen og fortsatte i den stillling.Mabel blev liggende der længe og snakke med Gud den nat. Framimot morgenen faldt hun i rolig søvn.

Midt paa tunet hadde hun laget til nogen blomstersenger, hvor hun med stor omhu hadde plantet noget frø hun

hadde tat med sig fra Dakota. Et av disse bed var fuldt av vakker stedmorsblomst av forskjellig farve; de stod der saa frodige og fulde, og vokste saa vakkert med slik rik duft. En kveld for et par dage siden, hadde faren sluppet hestene løs ute paa tunet, saa de kunde faa rulle sig før han bandt dem ind. Men pludselig var de blit rædde noget som rørte sig i græsset, hadde lagt paa sprang og sprunget tvert gjennem bedene, saa de blev ilde tilredte. Herover blev Mabel baade harm og bedrøvet; men hadde allerede samme kvelden git sig til at fli om blomstersengene og faa dem istand. Under arbeidet fandt hun to av de vakreste blomster som stængelen var avbrutt paa; det var bare saavidt toppen hang igjen i den fine hud som gaar rundt om stængelen. Nu syntes hun ikke hun hadde hjerte til at rive kronen helt av; derfor gik hun ind efter nogen hvite silkestrimler hun hadde liggende og sy-traad, og saa satte hun sig til at forbinde stænglerne. Skygge satte hun op mot den sterke sol, og hadde saa vandet rikelig begge dagene.

Efterat hun nu denne morgen hadde faat fra sig gjort, gik hun rundt om hytten og tok farvel. Var saa borte i fjøset hos pony'en og gjorde likedan. Med ham blev det tyngst. At hun den dag maatte dø var hun ikke i tvil om. Netop som hun var færdig med runden, sanste hun paa blomsterbedene, og syntes ikke at hun kunde gaa dem forbi, saa

\meget stræv hun hadde hat med dem, men maatte saa dit ogsaa. Sindet var noget saart og tungt ved at hun nu stod paa dødens terskel. Allikevel la hun sig dog paa knæ og løste med varlig haand forbindingen paa de to blomsterne; for det var saa rart at de ikke var visnet, syntes hun. Da blev hun grepet av en forbauselse saa sterk, at hun skalv gjennem hele kroppen; ti stænglerne var vokset sammen, og saaret var der næsten ikke spor av. Mens hun nu laa der og stirret paa dette under, kom de stigende — saa aldeles stille kom de at hun ikke blev dem var før de rigtig kaldte paa hende — disse ord: “Han som ser til liljerne paa marken....”

Og saa — skedde underet med hende; pludselig, söm ved et lynsnart risp med en skarp kniv, faldt forhænget ned, og hun saa at hun var et Guds barn. Siden forstod hun at hun maatte ha været det helt fra daapen av. Hun reiste sig da op, blev saa rak som et lys. Brystet videt sig ut, og hun fornam en overvættes styrke; og saa blev hun staaende der, alene, ute paa vilde Kanada-prærien, og erfor den rikdom som ikke hører dette liv til. Saa foldet hun hænderne og sang i ungdommelig tindrende glæde:

“Jesus er mit liv i live Jesus dødet har min død; du for mig dig vilde give i den største sjælenød, i den haarde dødsens vaade at du kunde mig benaade; — tak og ære tusenfold ske dig derfor, Jesus bold!”

Den høsten og vinteren var Mabel Larsen et lyk-kelig menneske; hun trivdes aandelig, og hun trivdes legemlig. Sundheten stak ut av hende som elektriske straaler. Denne første gudslivets rikdom varet underlig længe hos hende; kanske kom det av at hun var saa meget i det stille. Faren var nærmere til virkelig at beundre en kvinde end nogensinde tilforn i sit liv; men hvad det var som gjorde hende saa kjæk, hadde han ikke greie paa.

Ikke før den næste vaar fik hun noget at drages med som gav hende kvide. Det seg paa hende litt efter hvert; halvt ubevisst holdt hun paa at skyte det fra sig og kjæmpe imot; men det seg paa, blev tyngre og tyngre, til hun en dag maatte tilstaa for sig selv at der var noget som laa og trykket og gjorde vondt. Det var farens forhold til Gud. Hun kunde ikke andet end sørge over det. Det var saa sørgelig at vite at han skulde gaa der og ha det slik .... At han ikke selv skulde forstaa hvor galt dette var, — nei det kunde hun ikke begripe.

Nu skulde man ha ventet at en saa liketil natur som hun, hadde gaat bent til ham og snakket om det, men — hun gjorde det ikke. Ungdommens karakteristiske skyhet og indesluttethet overfor aan-delige ting holdt hende tilbake; og saa farens mangel paa forstaaelse, — paa evne til at forstaa; det var kanske det værste. Og nu var de begyndt at komme saa godt ut av det med hinanden ogsaa; han likte sig bedre og bedre derute, og blev derved lettere at omgaaes. Hun kunde ikke andet end lægge merke til hvor godt han likte sig, og hvor tilfreds han var. Men nu følte hun dunkelt at skulde hun gi sig til at grave sig ind i hans hjertefor-hold til Gud, saa vilde derved den gode forstaaelse dem imellem forstyrres. Derfor orket hun ikke at ta kampen op, vek undav, og blev saa gaaende og føle ondt over sin egen vekhet.

Det at hun paa dette punkt bøide undav gav hende en saar ve, — som en byrde hun ikke kunde faa av hverken ved nat eller dag. Sammen med dette blandet sig saa snart angst over sit eget forhold; det var sagtens ikke saa

ganske rigtig med hende selv heller naar hun ikke orket en saa ringe ting som dette .... Ikke at være istand til at snakke til sin egen far om det vigtigste mellem himmel og jord Du store verden, slikt var jo forskrækkelig! —

Bedst som det var, kunde hun gjøre sig bestemt paa at nu skulde hun gaa til faren og snakke bent ut med ham. Og hun gik. Men hun snakket ikke bent ut; hun begyndte om andre ting og prøvde saa at dreie samtalen bort til likesom tilfældigvis, og dreves saa tilbake av hans totale mangel paa forstaaelse; den stak ut paa alle kanter av hans væsen. Og — saa lot hun saken ligge.

Mabel gjorde da det eneste der stod igjen at gjøre: hun tok til at tigge faren fram hos Gud. I førstningen bares bønnen av stor tro og tillid. Gud kunde da saa let gjøre det, og det var jo akkurat hvad han vilde gjøre for et stakkars menneske? Men tvilen var straks rede til at kikke ind ad døren og grine til hende .... Var det ikke med hende som redskap at Gud maatte utrette dette?.... Og naar hun nu var uvillig? .... Ikke vilde la sig bruke, —ja hvad saa? .... Saa blev det jo til syvende og

sisst hendes skyld at faren gik fortapt?...........

Somme tider kunde disse tanker gjøre hende saa ondt, at hun uvilkaarlig la haanden under brystet og løftet op; for derinde kjendtes det som en saar verk. —

Saaledes drog to aar sig forbi.II.

DEN 3dje høsten de var deroppe, hadde Larsen faat til 60 acre i aaker, og hadde linfrø i hele stykket. Avlingen blev usedvanlig god; den rike jomfrujord bar godt.

Med stort besvær med byttearbeide og kjøring lange veier hadde han endelig faat tresket. Eftersom han endnu ikke hadde faat sig op noget granary,1 var der ingen anden raad end at faa avlingen til markedet straks. For nu at slippe at gjøre saa mange turer den lange vei, fik han et par mand, vogner og spand til at hjælpe sig med kjøringen. Selv vilde han kjøre to spand, hvad han saa mangen gang hadde gjort nede i Dakota.

Det var slik en vakker høstmorgen de skulde avsted. Prærien laa der brunagtig og sterk i solskinnet med dypblaa, kjøligfrisk efteraarshimmel over sig. Vildmarkens utæmmede styrke føltes endnu som landskapets grundtone. Endnu hadde ikke menneskehaand formaadd at forandre dens skikkelse større.

Det var nu langt høgstdags, og de andre kjørere var alt kommet sig avgaarde og et godt stykke paa

1) granary, et slags stabbur hvor avlingen opbevares efterat den er tresket.vei. Larsen selv var blit noget sen; han hadde to spand at stelle med og to lass at faa færdig. Men saa hadde han ikke skyndt sig noget heller idag; han gik der saa stø og stelte framover morgenen. Det var klart at han var i godt humør, som ikke var at undres paa; for nu skulde han bære fram det første virkelige store bytte han hadde fravristet prærien her nord, og det var mest som han ikke gad skille sig ved det. Som han nu og da gik langs lassene, kunde han la haanden gli kjærtegnende gjennem det guldbrune korn, saa holdt han av det.

Det spand han hadde tænkt at kjøre foran var et par unghester av Hamiltonian-slaget han hadde faat laant av en netop ankommet indflytter; sit eget støe bandt han bak i vognen efter slagtømmen.

Da han endelig var færdig, tok han tømmerne i den ene haand og svepen i den anden. Saa nikket han til Mabel, som stod i døren og saa paa ham, og steg saa op paa lasset. Han gav sig god tid og satte sig godt tilrette, for ryggen blev træt over de endeløse prærierne. Endelig knækket han med svepen i luften og bød hestene gaa. Hestene som gik foran trak til saa pludselig, at spandet bakenfor ikke fik tid til at lægge sig i; derfor løftet de hoderne i veiret og holdt igjen, og derved knækket den ene slagtømmen. Dette gjorde det forreste spand ustyrlige; de reiste sig paa bakbenene og blev næsten ikke til at haandtere. Endelig fik han dog bugt med dem, men da stanset de saa pludselig, at vognstangen bak gjorde et voldsomt støt mot vognen framenfor. Da var det som en ond aandfor i spandet han kjørte: de tok bidslet mellem tænderne, la paa sprang med én gang. Den andre slagtømmen knak i samme øieblik. Mabel sprang da til og grep deres eget spand; hestene kjendte hendes stemme, og støe som de var, lot de sig snart berolige.

Men det andre spandet tar prærien bortover med kar og lass i det vildeste firsprang. Nu opstod der en frygtelig kamp mellem mandens kraft paa den ene side og hestenes paa den anden. Larsen tok spændtak mot vognkarmen, viklet tømmerne om næven og holdt igjen til læret skar sig ind i det bare kjøt. Allikevel syntes det ikke at gjøre større virkning end om det hadde været en ulddot som hang i. Hestene laa flate, saa sprang de, og linfrøet stod som et gov rundt vognen. Da nu Larsen ser at han slet intet magter, flommet sinnet pludselig fram hos ham; som en vældig, ustanselig flodbølge kom det — et avmægtig menneskes vanvittige raseri overfor en vældigere kraft. Mellem de sammenbitte tænder stønnet han ut en frygtelig ed paa, at han skulde piske dem i filler, naar han engang fik dem stanset. For at naa dette maal, samler han alle sine kræfter til et vældig ryk; han tar i til skummet staar ham fraadende om mund; men det var akkurat som hestene ikke hadde kjendt det, for de blev værre og ikke bedre. Da gjør han noget, noget rart; det vildeste sinne gav ham tanken: — han slakker op tømmerne, griper svepen, og lægger saa til hestene av al sin magt. — Var det saa at de endelig vilde springe, saa — —skulde de faa! — De hadde hele Kanada-prærien for sig, og linet var der ikke stort av likevel.

Ved hans slag var det som den ene hesten kom til besindelse, den saknet paa farten; men den anden jog det samme vilde jag vildere. Derved kom de til at beskrive en bue bortover prærien. Da hændte det: det ene vognhjulet fandt et dypt jordhul, og i samme øieblik væltet vognen. Netop som hjulet skar sig nedi, prøvde Larsen at hoppe ut; men paa grund av tømmerne som han endnu holdt viklet om venstre haand, droges han i hoppet med et ryk framover, faldt paa ryggen, og vogn-kanten tok hans høire laar straks ovenfor knæet. Slik droges han med bortover prærien nogen favner, og saa stanset hestene aldeles av sig selv. Der blev de staaende; der blev han bevisstløs liggende.

Straks Mabel hadde faat stagget det andet spand, sprang hun hen til stalden; der kastet hun sadelen paa pony’en, hev sig op og tok samme retning bortover prærien som det løpske spand hadde tat. Hendes sind var i sterk otte for at der skulde være hændt noget galt. Kommet op paa en forhøining, hvorfra hun kunde se vidt omkring, lot hun pony’en hvile, mens hendes øine skyndsomt ledte prærien omkring. Godt og vel en halv mil bortenfor der hvor hun stod, fik hun øie paa den væltede vogn og hestene; faren kunde hun ikke se. Som hun nu stod der og saa, skulde hun ikke selv ha kunnet forklare hvad som foregik i hendes sjæl; hun visste bare at hun med ett blev saa forunderlig rolig. Ordene: “Kald paa mig paa nødens dag!” stod store og lyste inde i bevisstheten,og hun slap dem ikke av syne som hun red bortover. Da hun kom bort til vognen, fandt hun faren liggende der uten tegn til liv.

Det første hun grep til, var at faa hestene spændt fra vognen. Derpaa gik hun bort til faren, og med stor ro knappet hun op hans klær og følte paa hjertet. Da hun fornam at der var liv endnu, fik øinene saadan underlig sterk glød. Det blev da for hende at faa ham undav vognboxen; saa tok hun til at løfte, men vandt ikke med den, uvant som hun var med tunge løft. Et øieblik biir hun staaende at se sig om; derpaa tar hun neckyoke't,1 stikker det under vognkanten og tar til at løfte og praie. Hun slet saa sveiten stridsilte, og de fine hænder blev hudløse. Ved nu at praie boxen op og bryte den tilside, fik hun den litt efter litt iveiret ved at den kom til at hvile paa korndyngen, som var under; og endelig lykkedes det hende at faa den saapas op, at hun fik faren væltet undav.

Det gjort, hev hun sig atter paa pony’en og red efter hjælp. Det var et ridt paa livet. Men hun fandt dog folk som hun fik med sig, og fik ogsaa sendt bud efter lægen, som bodde 20 mil borte. Paa tilbakeveien var hun forbi hjemme, rev til sig nogen kluter og en flaske whiskey faren hadde staaendes. Da hun kom til ulykkesstedet, laa faren endnu i samme tilstand som da hun forlot ham; ansigtet var sort av fly og flue; i luften kredset et par rovfugle, undrende.

Først frampaa næste morgen kom lægen. Efter

1) neck yoke, det tvertræ mellem hestene, som vognstangen ligger

i under kjøringen.at ha foretat den første undersøkelse oplyste han at det var umulig endnu at forudsige, enten den syke vilde staa det eller ei. Derpaa gav han sig saa til at arbeide med ham; benet tok han av der hvor vognkanten hadde tat det; dernæst satte han kravebenet, som var brukket, og saa overfor han ryg£en og bakhodet. Hvorvidt der var nogen indre beskadigelse, var det umulig at sige; men der syntes at være noget galt

fat med ryggen. Da lægen efter to dages forløp skulde ta avsted, var Larsen endda ikke vaaknet av den dødlignende døs hvori han var fundet.

Før lægen reiste, raadet han Mabel at faa sykepleierske for faren og tilbød sig at sende en ut til hende; for selv om far hendes kom til at leve, maatte han rimeligvis for altid holde sengen. Der var ogsaa fare for at hjernen hadde tat skade, og for hende alene at gi ham al den ans han i førstningen trængte, vilde være umulig. Saa aldeles uten al bevægelse, og saa nøkternt professionelt forklarte han hende tingene, at selv de værste muligheter ikke syntes saa slemme.

Sykepleiersken kom, og hun ög Mabel skiftedes om vagten. I de dagene som nu fulgte, tok Mabel saa smaat til at skjønne uttrykket: “at kjæmpe med Gud;” det var jo akkurat, hvad hun nu selv holdt paa med. Og allikevel — aldrig hadde Gud syntes hende længere borte, aldrig vanskeligere at faa itale; det var mest som hun snakket til tomme uendeligheten; der var ingen nogensteds, som kunde opfatte hverken ord eller tanke. Hun maatte dog holde paa med bønnen, for hun visste sig ikkeandet raad. Hun tigget lydelig, med ord som hun veiet, før hun lot dem gaa, — pene ord, ord fulde av overbevisningens inderlighet. Oftest var det bare tanken som bar bønnen avsted, men den kom igjen uten at ha fundet fram og faat lagt sin byrde ned.

Saa hændte det hende en nat som hun sat og vaaket, at hun dormet av henimot morgenstunden og hadde en rar drøm. Det bares hende klart fore, at det aapnet sig over hende, og nogen deroppe fra talte disse ord: “Nu faar du far din igjen, pas nu godt paa ham!** Drømmen var saa levende, at hun sat der lysvaaken med én gang og lyttet efter stemmen, netop som den forlot øret; for den var jo morens, — akkurat hendes, ja. — Hvordan det nu end hang sammen, saa indtraadte der om et par dage en forandring med faren. Bevisstheten kom tilbake; forstanden tok til at arbeide normalt; men den gik saa langsomt og utslitt, omtrent som en gammel klokke, der halter avsted og hvert øie-blik er paa nippet til at stanse. Den syke var forresten for svak til at kunne snakke noget videre; bedst det var, faldt han hen i døs. Det viste sig dog snart at hans venstre side var aldeles lam.III.

DEN krøbling, som nu vaaknet til bevissthet, var ikke Mabel god til at dra kjendsel paa. Dette kunde da umulig være far hendes?.... Han derborte i sengen?.... Nei.... Ikke var det stort at undres paa heller, for Chris. Larsen var ikke saa let at kjende igjen. Da det litt efter hvert gik op for ham, at nu var spillet over, at han nu var krøbling og dømt til sengen saa længe livet hang i, var det tungt at se paa ham. Halve dagene kunde den før saa sterke mand ligge og klynke og jamre sig som et litet barn i lidelse. Til andre tider vilde han saa ikke tro det, blev urolig og vilde op og ut, saa de maatte holde paa ham med magt. Eftersom han kom litt til kræfter, blev han næsten værre at haandtere; av skjære livslede og forbitrelse mot skjæbnens lagnad fandt han til sine tider en egen art lise i at lyse forbandelser over alt han saa. Især gik slike rider utover sykepleiersken; for paa en eller anden maate forbandt han sin hjælpeløse tilstand med hendes forskrifter og professionelle utseende. Det hændte at han bet tænderne sammen i sinne og forbandte sig paa, at hvis hun ikke grov sig væk, skulde han sparke hende luks gjennem tverre væggen. Men sinsoprøret aat op hansfysiske kraft i den grad, at han ovenpaa slike rider blev liggende bare at ynke sig.

Sykepleiersken blev ikke længer end til jul. Mabel syntes hun bedre kunde stelle om faren, naar hun hadde ham alene. Og trods den anden foreholdt hende det umulige i at være alene med den syke i en liten hytte ute i vildmarken 5 mil fra nærmeste nabo, blev Mabel allikevel urokkelig; for det kunde ikke godt bli værre end det var, mente hun. At faa ham flyttet til et hospital eller ned til staterne paa denne aarsenstid var umulig; dertil var han endnu alfor svak. Da sykepleiersken reiste, fik Mabel nogen til at ta hestene og kreaturene deres, fik sig saa hjem mat og brændsel for en tre maaneders tid. Pony’en og en av kjørene beholdt hun. Rustet paa den maate mente hun at ride vinteren av.

I de maaneder som nu fulgte, var der tider, da hun blev ræd for at slippe tankerne for meget til; med list og underfundighet narret hun dem bort fra sig selv og hen paa andre ting. Lot hun dem raa sig selv for meget, saa de fik grave sig ind i de ting som angik hende mest, kom hun til at stirre ind i det som ikke var lystig at se paa. Det intense kropsarbeide hun var nødt til at drive, hjalp dog noget, men mest koen og pony’en; ja mest dem. For ofte naar hun drev borte i den lille loghytten, som gjorde tjeneste baade som fjøs og stald, kunde hun hænge sig lange

stunder om halsen paa pony'en eller koen og kjæle og smaaprate med dem. Og disse to karene, han "Sport" og ho "Bossy," kunde hun sladre med om alt mulig, for de forstod alpraten hendes saa merkelig godt. Det rent skén i de store brune øinene deres av forstand, syntes hun. Saa slikket de hende paa hænderne og i ansigtet til det sved, og med hoderne sine godskubbet de hende op mot tømmervæggen, saa hun var nær ved at miste pusten. Var ikke sindet altfor tungt, tok hun gjerne en rumpe i hver haand og skaket dem et kraftigt gooé-by,1 naar hun gik.

Hytten de bodde i, var delt i tre værelser: to sengkamre og et værelse, som blev nyttet baade som kjøkken, spisestue og dagligstue. De to soveværelser var skilt fra hinanden og fra kjøkkenet ved forhæng; væggene i alle værelser var kalket. Inde i sengkamrene kunde det bli fælt koldt sommetider; men i kjøkkenet var det ikke værst; for der stod ovnen, saa det faldt ikke saa vanskelig at holde det varmt der uten midt paa værste vinteren, naar termometret i ukevis viste 30—40 grader under o.

Den ovnen ja! Den tvang taarene fram mer end én gang; det var en gammel halvt utslitt komfyr2 faren hadde faat fat paa det første aaret de var derate. Nu hadde den gjort tjeneste til nu straks før ulykken hændte, men da var spjeldet røket midt ito; rusten og soten hadde ætt det av. Nu hadde hun ingen maate at regulere trækken paa uten ved en liten luke framme i ovnsdøren, og den strak justsom ikke til; for enten vilde ovnen slet ikke trække, eller ogsaa aat den vedskiene helt og holdent omtrent saa fort som hun vandt at kaste dem ind. Værst var det dog, naar hun skulde bake brød: brødene kunde staa der saa lubne og pene, naar

1) good-by, adjø, farvel. 2) komfyr, kokeovn som ogsaa har

stekeovn.hun hadde faat dem færdige til at sættes i, at det rent var en lyst at se; men naar de hadde staat i ovnen nogen minutter, sank de sammen til næsten ingenting, og blev saa bare skorpe og deig; varmen blev enten for sterk, eller også laa den der og bare sød og spraket. Mabel kunde kjæmpe med graaten saa tappert hun vilde, — den kom likevel. Saa gik hun da der og var tungsindig bare for den ovnens skyld.

Da kulden satte ind for alvor den vinteren, maatte hun flytte sengen sin ind i kjøkkenet, helt bort til ovnen; derved slap hun at sjaske over det kolde gulv om nætterne for at lægge i. For naar hun nu satte en stol mellem sengen og ovnen, kunde hun paa den maate strække sig fram og kaste nogen skier i. Saa laa hun da i halvsøvne nat efter nat og smaalyttet til ilden. Hændte det saa at hun døste av for tungt, og ilden gik ut, saa var det til at staa op og fyre paany. Hun var saa træt og søvnig mangen gang som hun sat der og strævet med ovnen, at hun knapt visste hvad hun selv gjorde.

Og saa var det ensomheten ute i ødet; den var saa stor, at den blev levende. Naar vidden laa der dækket av to fot sne, og intet menneskelig væsen var at se, ingen bolig eller menneskes spor — bare øde vidden i al sin ødslige storhet og pragt, der hvor vinden saug og sukket uavladelig og sopte sneen kring hyttens vægge, mens kulden kom i bølger og la hvitt rim i hver spræk, og gjorde det saa koldt, at huden blev sittende igjen tok en i jern med bare fingre, — og maanens gule lys glitretflimrende gjennem snef oket, — naar hun i dage og nætter sat der og laa der og lyttet til det — evindelig det samme, opigjen og opigjen det samme, da blev ensomheten tilsidst saa levende, at hun trak tæppet over hodet som et ræd barn, og maatte stoppe fingrene i ørene for ikke at høre det som viddens kolde aand hvisket.

Værst blev dog faren. Naar hun tænkte paa at hun var nødt til at drage paa ham gjennem livet slik, blev framtiden hende vel dryg.

Som han nu var, blev byrden tyngere end tung. Indtil hin dag da ulykken ledte ham op, hadde han hat kun ett formaal: det at seire over prærien. Den var ham som et umaadelig digert troll, der ruget over utrolige skatte og den rareste livsens lykke; og ved egen kløkt og hænders magt at tvinge disse ting fra den, hadde været hans livs store lidenskap. Naar han gjennem handel eller gode aaringer tjente store summer, lo glæden i ham, ikke netop over rikdommen som auket sig, men over de nye vaaben han derved hadde faat mot prærien.

For dette maal og denne lidenskap hadde alt hittil maattet bøie sig, det vil sige; han tvang det dertil. Og alt som tjente ham, var godt; alt som stred imot, var ondt og maatte av veien. Hitindtil hadde da ogsaa alt føiet sig merkelig bra. Det at konen gik hen og la sig til nede i creek'en den vaaren, hadde i førstningen syntes at skulle

lægge sig paa tverke for ham. Men det hadde bare syntes saa; naar han saa paa det fra alle sider, blev det nok vinding likevel; for nu var han langt mere fri og uavhængig og kunde bedre være om sig. Haddehun ikke reist fra ham slik, var han formodentlig aldrig kommet til Kanada. Og her var det jo netop at muligheterne var; han kunde ligge vaaken om nætterne og stirre paa dem til det skén og flimret for øinene paa ham.

Og saa.... saa var han pludselig blit avskaaret

fra sit livs store formaal Fra alt forresten.

Pludselig var det kommet, uten spor av anelse eller varsko. — Og slikt var uretfærdig handlemaate. — En vældig næve hadde pludselig stukket sig ut av tilværelsen og puffet ham overende.... Rent skamfaret ham.... Men prærien, — hun laa der-ute, sterk og stor og rik som altid; nei tusen ganger rikere nu, siden hans tak paa hende var glippet. Her laa han inde i loghytten... et brukket straa... en sundklemt mygg, — til spot og spe for mennesker!. ... Naar hans trætte tanker tok til at tumle med disse sammenligninger, blev det ham som viddens klagende suk i vinternatten skiftet tone, blev en tirrende, kneggende haanlatter mot ham og hele hans liv.

No fek du da, Larsen! No fek du da!

Lig no der og sug paa labben saa kan du

ha de saa godt!... .No fek du da!... .No fek du da! N-o-o-o f-e-k du da!.........

Laa han ikke der og grangivelig hørte ordene!

Naar slike raptuser kom over ham som værst, var han alt andet end let at haandtere. Hun kunde stelle om ham saa godt hun forstod det, allikevel blev det ikke tillags. Maten hun laget, var ikke ætendes. Ikke kunde hun passe ham skikkelig heller; somme tider gnog forbindingerne sig ind ikjøttet paa ham, til andre tider reiste'de av. Og saa den ovnen! Kunde hun ikke passe ovnen, voksne menneske!.... Hadde hun noget andet at bestille kanske?.... Ja for han optok da vist ikke hendes tid.... Høh, han!.... Et voksent menneske !.... Og et som tilogmed laa tilsengs.... Var det noget at syte for?.... Somme tider slog han saa bortpaa at det var hendes skyld, han var i denne stilling; for kunde hun ikke ha forhindret den rakkers doktoren fra at lemlæste ham slik?.... Var hun ikke tilstede kanske?.... Hun maatte vel forstaa at han hadde faret slik med ham bare for at kunne ta sig saa meget klækkeligere betalt!.... Hadde han kunnet saget av ham flere lemmer uten rent at tyne ham, hadde han sagtens gjort det.... Naaja, de kunde nu ha baade ham og pengene for hans del! —

I førstningen tok hun alt og tidde; gik bare og undret sig. Hun hadde saa ondt for at kjende far sin igjen i dette sutrende, lemlæstede væsenet borte i sengen. Hadde han virkelig gaat der og baaret al denne ondskapen i sig; ja, for hvis han ikke det hadde, hvor kom den saa fra nu?

Efterhvert som frygten for at han skulde dø, la sig paa hende, kom atter sorgen over hans sjæle-tilstand fram. Og nu kom den sterkere; med den kom ogsaa bevisstheten om, at hun, og hun alene, var midlet, hvormed Gud kunde vække ham. Tanken hadde været hos hende straks før ulykken kom, og drømmen hin nat hadde mangedobbelt forsterket den. Praktisk og liketil som hun var, syntes det hende mere end rimelig, at moren i de dødes landehadde faat gaa bort til Gud og be ham om at la hende faa gjøre dette for faren. Naar hun husket hvor vakkert moren kunde be, og den magt som laa i bønnen hendes, forekom det hende aldeles selvsagt. Ansvaret for hans frelse hvilte altsaa paa hende.

Og her hadde hun gaat og skjøvet det fra sig!— Endom han hadde kjørt sig ihjæl?.... Du store verden!.... Hun bar fram en brændende takkens høn for at hun hadde faat ham igjen. Kanske Gud hadde faret slik med ham for at vække hende, — for at vise hende, hvilken alvorlig sak dette dog var?....

Men naar hun nu saa og hørte paa ham under de værste riderne, saa hun sig ingen utvei. Kunde hun endda bare faa begyndt, syntes hun.... Bare faa tak nogensteds, var det end aldrig saa litet... Men det var netop det hun ikke kunde. Nu syntes det langt mere umulig end mens han var frisk. Det eneste hun kunde gjøre, var at be; og hun ba og ba, — ba til bønnen syntes utslitt som en fille. Og det var ikke saa rart heller; for inderst inde sat der en bitte liten tvil og hvisket og smaapratet: "Dette gaar ikke bare med bøn.... Du maa gjøre noget, Mahel!.... Du forstaar

da vel at her skal mere til end bare ord!” Denne stemme syntes hun, snakket meget fornuftig; og midt inde i selve bønnen kunde hun pludselig glemme alt hun holdt paa med og bli sittende og lytte til den. "Aa, Herre Gud, vis mig dog, hvad jeg skal gjøre !” sukket hun, som hun med hele sin viljes magt drog tankerne til sig.DET var en kveld midt i februar. Spikende kaldt, saa det smaldt i væggene. Nordenvinden jog hylende henover prærierne og drev kulden ind gjennem hver mindste spræk; termometret hadde nu i over én uke staat paa 40 under o og lavere.

Det hadde været en usedvanlig tung dag for Mabel; ute det meste av tiden. Hun hadde lagt av sig sine egne klær, tat paa sig nogen av farens og staat ved huggestabben i flere timer; for hun hadde ikke mer kløvet ved; det hadde gaat saa haardt paa i det sidste, at forraadet var sluppet op. Saa hadde hun basket ind høi og vand til fjøset, melket og forresten stelt ute med alt som skulde sees efter.

Faren hadde derfor maattet være meget alene den dag, og ikke faat saa meget ans som han ellers pieide at faa. Derfor var det kanske, at hans sind var fuldere end vanlig av vrang og irritabel græt-tenhet.

Da Mabel kom ind mot kvelden og hadde skiftet og faat god varme i ovnen, kj endte hun sig træt og døsig. Ansigtet føltes aldeles ophovnet og noget saart. Stilt gav hun sig til at stelle til kvelds. Trætheten og kulden, og nu varmen inde, hadde fyldt hendes legeme med et underlig velvære; san-serne laa som slørt, saa hun fornam tingene rundt om sig mere end hun egentlig la merke til dem. Hun følte bare at alt stod hvor hun var vant til at se det staa. Men kom hun døren for nær, var det som hun vaaknet til; der kom kulden sivendes ind. Hun kj endte den især i ryggen, hukret og smaafrøs.

Straks hun hadde faat maten færdig, bar hun, ind til faren. Det var stekte poteter og stekt skinke, smør og brød og kaffe. Han sa ikke noget, pirket bare borti maten, søp saa nogen slurker av kaffen, og lot det saa bli med det.

Da hun selv hadde spist fra sig, gik hun ind til ham og bar ut. "Skal du ikke ha mere?” spurte hun mat og likesom i halvsøvne. Men det at hun ikke la større interesse for dagen for hans velfærd, fik ilterheten til at bryte ut. "Aa, — brøt du dig om at lage mat for sjuke folk, saa aat jeg vel.”

Hun svaret ikke noget paa dette; bar bare ut og vasket op. Færdig med det gik bun atter ind til ham og løftet ham ut av sengen, saa han kunde faa gjøre sig færdig til natten; for han maatte hjælpes som et litet barn. Før hun nu forlot ham, spurte hun om der var noget mere hun kunde gjøre. "Du vet da vist hvad som ska til nu.... Det trængs vel ikke at spørres om stadig!”....

Dette brøt hun sig ikke om at svare paa, mumlet bare godnat og gik ind i kjøkkenet igjen, klædde saa av sig og gjorde sig færdig til at gaa tilsengs. Øienlaakene laa næsten igjen. Hun slukket lampen og steg op.

Saa kvakk hun til ved farens stemme: "Du skaaltsaa ikke reie sengen heller ikveld!” Da først sanste hun at hun hadde glemt det i trætheten. Hun maatte ta sig sammen med magt for at bli helt vaaken; og der var ikke andet at gjøre end at kveike lampen igjen og staa op. Hun hadde da paa sig nogen klædningsstykker og gik ut i kammerset igjen. Derute gik hun bort til sengen, lot faren lægge sin friske arm omkring hendes hals og løftet ham saaledes fram. Dette var nu anden gang paa mindre end halvtimen. Som hun nu gik der og redte sengen — ingen av dem sa noget — var det alt hun kunde gjøre at holde harmen nede. — Han kunde nu sandelig ha mindet hende paa forrige gang, naar han saa hun glemte det!.... Men hun tvang sig og sa ingenting. Nu vilde hun bare skynde sig og komme sig tilsengs igjen.

Da hun kom tilbake til kjøkkenet, syntes hun hun fik friske paa varmen ordentlig, naar hun nu var oppe allikevel; for natten var fæl utenfor. Saa da hun kom tilsengs igjen, var hun noksaa vaaken blit, og blev liggende en stund og kaste sig, før søvnen bar hende helt bort. Det sidste som hun sanste før bevisstheten forlot hende, var dette: “Biir det altfor koldt, vækker han vel.” Og saa sovnet hun fast — det trætte legemes sunde søvn.

Hun kunde vel ha sovet en god halvtime, da hans stemme kaldte. Hun hørte den et par ganger gjennem søvnen, men den tredje gang kom den saa sterkt, at hun sat ende op.

“Ja?” —

“Du har glemt at lukke fjøsdøra, Mabel!”

“Aanei da, far! Hvad er det nu du tuller med ?”Hun var næsten harm, men smaaglad paa samme tid over at det ikke var noget andet, saa hun slap at staa op.

"Je£ hgger jo her og hører den slamre!”

Hun blev sittende i sengen og lytte, men var ikke istand til at høre det mindste. “Nei, dette drømmer du. Jeg vet da jeg lukket ikveld som før.” Bevisstheten herom kom saa skraasikkert, at hun la sig beroliget ned igjen.

"Ja, saa har vinden tat den op igjen,” kom det bebreidende fra kammerset.

“Allright! Saa kan den bare staa aapen, og nu vil jeg ikke høre mere om det der!”

Hertil mumlet han noget, som hun ikke hørte, og ikke brøt hun sig om det heller. Saa la hun sig ned, tullet med føtterne teppeme godt omkring og skyndte sig at ville sove. Men netop som hun begyndte at dorme av, spillet tanken hende et slemt puds, som saa ofte hænder med et menneske, naar det er rigtig utkjørt og endelig vil sove. Et spørs-maal kom slængende fram i bevisstheten, pludselig som om det var kastet der: —

— Men sæt nu, at døren virkelig er aapen? — Det syntes hende saa dumt og ærgret hende i den grad, at hun var aldeles lysvaaken, før hun visste det. Slikt tull da! — Saa tok hun sig sammen og lot den sunde fornuft raa, og den sa hende da baade klart og tydelig at det hele var indbildning: døren maatte være igjen.... Den maatte simpelthen!.... Den kunde ikke være aapen, selv om den aldrig saa meget vilde det.

Ved dette ræsonnement kom hun atter i like-vegt. Hun kj endte hvorledes søvnen nærmet sig velgjørende, og hun prøvde at lægge hver muskel tilrette, saa den nemmere kunde slippe til. Men — saa stanset den pludselig og kom ikke længer. Det for som en svak uro gjennem kroppen.... Om det nu skulde være saa likevel?... Sæt nu at døren virkelig stod aapen, og hele kolde vinternatten stod ind paa Sport og Bossy f —

Nei, dette gik da umulig an. Det blev ikke nogen søvn av paa denne maate; og hun fandt fyrstikkerne og kveikte lampen. Saa tok hun paa sig nogen klær, tullet saa farens store skindmudd godt om sig og stabbet bort til fjøset. Vinden saug isnende baade gjennem pelsen og hende. Allikevel slog hun sig dog fram.

“Saa!... Det var jo det, jeg visste!” snakket hun høit med sig selv, halvt i sinne og halvt i graat, som hun grep om dørens store træhaandtak og rystet den. Sports knorpen og fjøslukten lokket saa indbydende paa sanserne, at hun følte en sterk lyst til at gaa ind.

Da hun vendte sig og sprang tilbake til loghytten, og saa hvor tusseagtig liten den laa der midt i vinternattens uendelighet, — saa lampens matte øie gjennem den frostdækte ruten — hvor ødslig det tok sig ut i det forfærdelige mørke, tok rædselen hende. Hun fløi avsted og næsten tumlet paa hodet indover dørstokken.

“Saa! — Der fik du se!” hilstes hun med inde fra kammerset. Hun syntes hun kunde gjerne unde ham den glæde, og skyndte sig bare at komme sig tilsengs det forteste hun kunde; for hun frøs, saatænderne hakket. Men ikke før hadde hun faat teppet over hodet, før graaten kom i dype, sterke hikst.

Mabel sov urolig den nat; legemet var saa træt; sindet hadde været for sterkt i oprør. Hun hev sig fra den ene siden til den andre; strævde med at vaakne for at lægge i ovnen, men orket det ikke.

Ved ett-tiden vaaknet hun av en frygtelig rammel inde fra farens værelse. En rædsel der lammet, for hende gjennem fra fotsaale til isse. Hun sat i sengen med hænderne presset opunder brystet. Inde i stilheten og mørkret hørte hun nogen stønne tungt.

“Far!” — Den vanvittigste angst dirret gjennem ordet.

Da blev faren ogsaa ræd; for der er intet som smitter, slik som rædsel i mørke, og han tok til at jamre sig nede paa gulvet: “Hjælp mig!.... Skynd dig, hører du!.... Kan du ikke skynde dig, Mabel!” Det sidste kom saa hjælpeløst.

Halvt av særhet og halvt paa trods hadde han prøvd dette. Som han den nat laa der vaaken og slet ikke kunde faa sove, og han kj endte det bli koldere og koldere inde i værelset, uten at Mabel stod op og la i, hadde han fundet paa, at han vilde prøve det selv... Saa fik man da se, om han var saa aldeles avhængig!... Hun kunde da bare drive

for sig selv saa meget hun lystet en anden dag ogsaa.... Kanske greide han at skjøtte sig selv noksaa godt, naar alt kom til alt. — Saa længe laa han der og snudde og vendte paa disse tanker, til dethele syntes nok saa rimelig, og han kj endte sig næsten frisk.

Med sin ubeskadigede arm kastet han resolut tæpperne av og dreiet sig paa den friske side ut av sengen. Men straks hans bare fot tok mot det kolde gulv, begyndte han at skjælve av kulde, saa han næsten ikke kunde holde sig oppe. Men naar han nu først hadde tat dette paa sig, saa jamen! — Han hadde tænkt det ut saa nøie paa forhaand, hvordan det hele kunde gjøres: Frammenfor sengen stod en stol, det visste han; denne kunde han makelig række fra sengen. Paa den vilde han hvile overkroppen, mens han drog den anden halvdel av legemet opunder sig. Saa kunde han vel — paa en eller anden maate — skubbe stolen framover litt, og saa hale sig efter paa samme maate som før. Dette rak han imidlertid ikke til at faa prøve; straks han traadte paa gulvet og hadde faat fat paa stolen, grepes han — som før er fortalt — av en frysning saa sterk, at han rauk overende.

Det blev et tungt stræv for Mabel, før hun fik basket ham op i sengen igjen. Da det endelig var gjort, og hun hadde faat varmen til og faat det nogenlunde varmt, tænkte hun ikke mere paa søvn den nat.

Hun satte sig paa en stol framfor ovnen med benene i kors paa vedkassen. Angsten var blit borte. Isteden krøp der litt efter litt ind i hendes sind en kold forstandig bestemthet. Nu sat hun der og saa utover fremtiden; prøvde at lede sig ut den vei hun skulde ta. Hittil hadde hun veket ræd undav, hver gang tankerne bar dit — som etbarn der vises ind i en mørk og fremmed stue. Nu gik hun ind, helt ind, lukket døren bak sig og prøvde at finde sig tilrette derinde.

Een ting maatte hun se at faa greie paa straks: var det hendes pligt at bli hos faren? Ikke bare disse faa ukerne til vaaren kom, og hun kunde faa ta ham ned til staterne, men altid?... Saalænge de begge var ilive?... Var det virkelig hendes pligt? .. .Og kald?... Var det Guds vilje med hende?... Var det derfor han hadde latt hende fødes til verden, — git hende ungdom og rikdom, og de sterke længsler til livet ?.... Det var som én var usynlig tilstede like ved siden som spørsmaalet delte sig op under analysen.

.. .Nei, det var da vel ikke meningen. For han kunde jo faa sig en rigtig flink sykepleierske — saa god raad som de hadde... Eller han kunde lægge sig ind paa et sanatorium eller hospital og der nyde virkelig expert pleie? Javist kunde han det, og faa

det saa meget bedre Det var da ingen mening i

at hun skulde gaa og kaste sig bort slik — til ingen nytte... Hun lysnet til ved tanken.

.. .Hvad mente moren?.. Rart hun ikke hadde tænkt paa det før... Hvad vilde moren ha gjort, om hun nu var i hendes stilling?... Men straks morens billede stod for hende, maatte hun uvil-kaarlig smile, saa urimelig forekom det hende at moren skulde ha villet reise sin vei... Naaja, men saa var nu det ogsaa noget ganske andet, for hun var nu konen!.... Da tok det til at klinge dypt inde i hendes væsen ensteds, vagt og vakkert som en fjern tone i en stille sommerkveld: “Nu faar dufar din; pas nu godt paa ham!” Hun la hænderne for ansigtet; hodet sank. Slik blev hun sittende en lang stund. Endelig løsnet det, og hendes kolde forstandighet fløt bort i stille, ydmyg graat.

I de øieblikke som nu fulgte, skjøt gudsbilledet i hende forbausende rask vekst. Om litt tok tankerne til at smaanynne opigjen og opigjen et par vers av den salme som hendes tyske søster hadde sunget sig glad ved aarhundreder siden:

“Sørg, o kjære Fader, du; jeg vil ikke sørge, ikke med bekymret hu om min fremtid spørge; sørg du for mig al min tid, sørg for mig og mine,

Gud almægtig, naadig, blid, sørg for alle dine!

Sørg, naar jeg til hvile gaar, og mit øie blunder; sørg, naar jeg igjen opstaar og til arbeid skynder!

Sørg saa for mit kald og stand, haand og mund og hjerte, for den gjerning som jeg kan, for min fryd og smerte!"

Nynningen gjorde hende god og glad, og hun kjendte slik trang til at synge ut; men da hun ikke turde for faren,

blev hun bare sittende og smaa-vugge til melodien. Hun hadde ikke kjendt slik fred paa lange tider.

Omsider reiste hun sig op, la forsvarlig i ovnen, og satte saa kaffekjelen paa. Derpaa tok hun til at klæ sig til den nye dag, som allerede holdt paa at rinde over prærien.NAAR et voksent menneske gaar hen og gjør noget paa trods, og det saa gaar galt, sker ett av to: enten biir det menneske bedre eller ogsaa værre. Larsen blev værre. Han saa meget godt at han hadde baaret sig dumt ad og skaffet Mabel en søvnløs nat; men paa nogen maate at tilstaa det laa langt fra hans tanker. Og for saa at skjule hvad han virkelig følte, gjorde han sig den morgen tverere end vanlig. Humøret blev slet ikke lysere ved den slemme forkjølelse han hadde paadrat sig om natten.

Da frokosttiden kom, gik hun ind og forhørte sig om der var noget især han vilde ha hende til at lage til; men han lot som han ikke merket at hun var tilstede, laa bare og saa fram i væggen og svaret ikke. Men saa kom hun nærmere og gjentar spørsmaalet, og denne gang hadde det faat med sig noget, som ikke godt lot sig tie ned.

Og det tirret ham. “Naar du ikke har mere omtanke for mig, end at du kan la mig ligge her og fryse ihjæl, saa træng du vel neppe at spørre om hvad slags mat jeg skal ha. Slike apestreker kan du spare dig! ”

Da spurte hun heller ikke mere, men gik indog laget til frokosten, og bar saa ind til ham. Han spiste ikke videre til frokost heller. Mabel syntes ogsaa at ha tapt matlysten. Tankerne fra imorges blev klarere og fik mere bestemthet; paa samme tid begyndte harmen mot faren at vælde fram... Det fik briste eller bære, men nu skulde det prøves!...

Da hun nu hadde vasket op og stelt fra sig — hun gav sig god tid den morgen — gik hun atter ind til faren. Hodet stod let bøiet framover; øinene hadde slik underlig glans. Hun gik like bort til sengen; der blev hun staaende og se paa ham, til han endelig maatte se paa hende.

“Ja, nu far faar vi prøve at lage det anderledes." Hun holdt inde for at faa stemmen aldeles stø igjen.

“Hø-øh?” Han saa paa hende, spørgende, ufor-staaelig.

“Ja for inat har jeg sittet her, stavet og lagt sammen for at finde ut hvorledes det skal bli med os — med dig og mig."

“Rigtig ja!" lo han iltert. “Det er altsaa jeg, som skal ha skylden for at du ikke førte dig iseng inat?.... Ba jeg dig sitte oppe kanske?"

Hun satte armene i siden og bøide sig en smule længere framover sengen; sa derpaa noget kvast: “Nu lyt du tie, far; for idag vil jeg snakke et grand!”

Han maatte se paa hende; først flygtig streifende; saa atter og nøiere; han maatte. For dette væsen og denne maate at snakke til folk paa syntes han næsten han skulde dra kjendsel paa. “Er du blit stok, rispende gal!... Vet du ikke at det erfar din, du staar og snakker til?” Der var mere virkelig forbauselse end sinne i ordene.

“Ja nu tier du!... Jeg skal nok ikke glemme at du er far min, hvis saa sandt bare du vil huske det. Men du lyt komme ihu at jeg er dit eget barn, og nu et voksent menneske med ret til livet, kanske større end du.” —

“Reis til :!”

“Nei, nu tier du!” brøt hun ham av knapt og hvast. Læperne knep sig tæt sammen efter befalingen; den slanke skikkelse stod der dirrende av et tilbakeholdt lidenskapelig oprør. Chris. Larsen skubbet sig uvilkaarlig længere tilbake paa puten; for han var ikke saa sikker paa at hun ikke i næste øieblik føk like i synet paa ham. Han fik en bestemt følelse av at datteren maatte være blit gal; noget slikt kunde han aldrig ha tænkt sig mulig.

Da tar Mabel til at snakke til far sin; rykkende og støtvis i førstningen, til hendes vilje fik bugt med oprøret:

...“Jeg synes mest du skulde skamme dig, — ja, det synes jeg virkelig — over at jeg skal maatte snakke til dig slik — skal maatte tvinge dig til at høre, hvad jeg har at sige.... Sandelig om der ikke har været tider siden du blev liggende, da jeg ikke har kunnet faa mig selv til at tro at du virkelig var min far, — saa har jeg skammet mig over dig.... Og hvis du agter at ture paa slik, saa faar du faa nogen anden at dominere med,... jeg orker det simpelthen

ikke.

...Ikke ser jeg, hvad slags nytte det skulde være i at jeg gav mig til hos dig heller... Om etaars tid var jeg kanske likesaa hjælpeløs som du, — og dertil agter jeg ikke at la det komme.”

— Hun holdt pludselig inde; ved tanken paa hendes hjælpeløse stilling kom graaten vældende? fram og vilde ut, hvad som for enhver pris ikke maatte ske.

Da reiste han sig med magt paa den friske armen ; det hvite, avmagrede ansigtet var ikke pent at se. “Var jeg ikke saa sjuk som jeg er, skulde du faa ris; pryl skulde du ha, din uforskammede unge, der du staar!”

Men da sker der noget, noget hun ikke visste hvordan det gik til, og han langt mindre: tilsynelatende sindig, men med temmelig kraftig haand tar hun i ham og lægger ham ned paa puten igjen. “N—ei, fra nu av har jeg tænkt at være boss1 her i huset!” Hun retter sig op igjen, sprutrød av anstrengelsen “Det var forresten det jeg kom for

at snakke med dig om... Du faar nu gjøre hvad du vil: enten faar du nogen anden til at være hos dig, nogen som du kan dominere med som du lyster. Eller jeg skal være hos dig, saa længe du vil ha mig;

men da faar du ogsaa stelle dig paa folkevis----------

Naar du har bestemt dig, kan du bare sige fra.” — Saa snudde hun sig og gik. Ute i kjøkkenet karret hun op i varmen og kastet dygtig paa. Der-paa klædde hun skyndsomt paa sig og gik til fjøset, gik ind og lukket efter sig.

Borte i en krok stod der en krakk, hun brukte naar hun melket. Paa den sank hun ned og blev sittende sammenkrøpen og tilintetgjort; for oven-

1) boss, herre, opsynsmand.paa det voldsomme sindsoprør fulgte nu den største forlatthet. Naar den sterke falder sammen, blir han gjerne svakere end den svake. Saaledes gik det nu med Mabel.

.. .Naturligvis var dette ogsaa galt.. synd, synd utilgivelig!... Og imorges hadde dette syntes saa let, og den eneste utvei!... For hvis hun ikke fik raa med ham, hvorledes kunde hun saa faa gjort noget for ham ?... Og nu hadde hun kanske gaat hen og ødelagt alt ved sit sinne og sin toskete utaalmo-dighet!.... Var det slik Jesus bar sig ad, da han tok korset og bar det opover til Golgata? Og endda hadde han al magten!....

Som hun nu sat der og tænkte over det hele, kunde hun ikke fatte hvorledes noget saa galt kunde falde hende ind... At sætte sig op mot sin egen far slik,... du store verden!....

Sport knegget og dasket rumpen i væggen, saa det sang, og kunde ikke forstaa hvor det blev av hende. Og Bossy prøvde at faa hodet over bolken og se hvad hun gjorde saa længe borte i kroken; den vrængte næsten øinene rundt og rautet ender-oggang, saa taket holdt paa at løftes.

Mabel blev dem ikke var idag. Legeme og sind var trætte og utslitte; hun smaafrøs, der hun sat. Hun gruet sig saa for at gaa ind igjen. Hvad skulde hun sige til faren efter dette?... Hvorledes skulde hun behandle ham ?.... Nei, hun kunde ikke forstaa sig paa Gud... At han ikke klart kunde vise hende hvad hun skulde gjøre!.... Saa klart at det ikke var mulig at ta feil.... Imorges hadde det været saa sikkert og liketil, — og nu — nu syntes alt galt.— Hun fornam en dunkel lyst til at ta pony’en og ri, ri, ri, helt dit ut hvor dagen la sig vestpaa prærien. .. Og længere, bare la sig bære bort.. .Langt ... .længere....

...“Kjære Jesus!” — ordene kom lydelige — “du har været saa snild mot mig! Kom atter til mig! Nu trænger jeg dig mere end nogensinde... Kjære Jesus! — Aa kom og hold mig i haanden, saa jeg ikke gjør det som galt er!.... Jeg kan ikke greie dette med far!....”DA hun, efterat ha stelt fra sig i fjøset, skulde gaa tilbake til loghytten den dag, blev hun pludselig staaende stille derute i kulden. Noget rent uvant hadde tat hendes syn. Ute paa prærien kom en skikkelse stakende sig fram mot hytten; han hadde stav i hver haand og syntes at komme sigende framover sneflaten. Da hun forstod at det maatte være et menneske, skyndte hun sig ind det forteste hun kunde og kastet paa sig nogen andre klær. Saa ind til faren og ordne litt med sengen.

"Her kommer folk, far!” Saa aldeles uventet kom denne nyhet, at han rent glemte sig selv, saa-velsom alt det han hadde ment at sige hende, og blev likesaa meget i det, han som hun.

“Nei, aa hvad er det, du siger! — Kommer der folk!” De hadde ikke set andre ansigter end deres egne nu paa to maaneder, saa det var ikke at undres paa, at tanken grep dem.

Om en stund banket det paa. Paa Mabels “come m!”1 aapnedes døren, og en høi, noget aldrende mand i ulveskindspels og med votter av samme slag, steg ind.

Det første som en la merke til hos manden, var

1) “Come in!” — kom indldet lange, magre ansigt; især syntes haken uformelig lang. Man fik næsten indtrykket av at skaperen hadde lagt al møie paa længden av det ansigtet. Før han hadde snakket ret længe, blev det klart av uttalen at manden maatte være skotlænder.

“Hello!” hilste han med en liten god klukkende latter, hvorunder øinene næsten blev borte; derved syntes ansigtet end længere. “Det er svært saa folksomt dere har det her vest.”

Hans latter gjorde Mabel saa godt, at hun rystet hans haand som om det hadde været en rigtig god gammel kj ending. Og saa bar det til at le med hende ogsaa.

Han fik ikke sagt noget mere, før der kom en nysgjerrig hoste inde fra kammerset. “Aah, ja saa! Er her endda flere?”

“Ja, vi har huset fuldt,” forsikret Mabel leende. Dette svarte han ikke paa; han var allerede henne i kammersdøren. Paa terskelen biir han staaende et øieblik ved synet av den syke; men kun et øieblik, og saa gaar han raskt ind. “Mit navn er Charlie McGregor,” siger han og tar Larsens haand.

“Ja, du maa sagtens et hete, du og!.... Du faar forresten se at faa sitte.”

Den fremmede lo. “Tak! — Det gjøres nok fornødent. Jeg har ikke prøvd skiene paa saa længe, at jeg rent slet mig fordærvet... Maa ha lagt att adskillige pund bortover prærierne... Well, dere er da sandelig kommet langt nok bort fra folk?” “Høh! Syn's du det ? Da skulde du ha set det første aaret vi var her, for da hadde vi godt og vel20 mil til nærmeste nabo, og endda syntes vi ikke det stod paa. Men nu,” tilføiet han likegyldig, ”er der jo settiet paa anden hver kvarten... Forresten fin's der ikke bedre land i provinserne end heromkring, det vet jeg, det.”

“Naaja, endda paa nogen aar faar dere da vist rum til at puste.” Atter latter. ”Men du store alverden, mand, hvorledes gaar det til at du er i sengen paa denne dagsens tid?... Gaar dere i hi her vest kanske ?”

”Aa her gjør vi hvad vi vil,” lød det noget tvert. ”Forresten var det et par fillegamper, som tok ut1 med mig, saa jeg holdt paa at kjøre mig fordærvet. .. .Hvad slags kar er du da?” vendte han pludselig samtalen.

Mabel, som hadde faat op god varme igjen, stod nu framme i døren.

”Ja, det kan du spørre om! Jeg fusker nok med litt av hvert, skal jeg sige sandt... Prøver at være nybygger som du... Forresten, well, jeg skulde vel justsom være prest her utover prærierne.”

”Nei, er du det!” utbrøt Mabel.

”Er du prest, du?” tok faren det forundret op. ”Svært til kald du maa ha, saa folksamt som her er heromkring... Hvad gjør du med alle pengene du tjener?”

”Gjemmer dem paa kistebunden!... Yes, sir!... Hver centen2... Og vi skotlændere har faat os til en gild menighet en 10 mil øst herifra.”

”Nei, har dere det?” spurte Mabel varmt interessert og kom helt ind.

1) tok ut, løp løbsk. 2) cent, den mindste amerikanske mynt.Med mysende øine blir han sittende og betragte hende længe. “Yes, ma*am! Og nu i disse dage har jeg prøvd at rusle rundt og besøke menigheten min. Men igaaraftes fik jeg høre gjisninger om, at der hadde været liv nogensteds her vest før vinteren kom, og saa trodde jeg, det var bedst at lakke vestover og se.”

“Well, her er nok av folk vestenfor os ogsaa,” mente Larsen tørt, “og flere biir det nu snart for hver dag som

kommer. Forresten — naar du kommer østi skotlænder-settlementet, er ikke prærien større tes. Menigheten din kan bare ha den." Presten blir sittende og se paa Larsen en stund; den lange haken blev end længere. Endelig sa han: "Ja, du siger noget, kamerat!" Men saa vender han sig pludselig til Mabel: "Hvorledes staar det til med kjøkkendepartementet? — Har du noget spisendes for en farende kar?"

Hun lo; og glæden hos hende var saa umiskjendelig, at den smittet, saa han maatte le med. "Ja, naar presten kommer, kan vi vel ikke bent jage ham paa dør heller." Dermed gik hun ut i kjøkkenet og gav sig til at lage til.

Presten og Larsen kom imens isnak om fram-tidsmulighetherne derute. Samtalen gik noget ujevnt og rykkevis i førstningen, især fra Larsens side; men litt efter litt tødde han op og kom med. Inden ret længe var han aldeles overbevist om, at der sat et merkelig godt hode paa den mand — til bare prest at være næsten for godt; og før presten gik ind til middag, var han blit nødt til at erkjende

1) "Yes ma'am!" — Ja, madam!at her hadde han fundet et av de skarpeste hoder han nogensinde hadde truffet paa. De hadde sittet der og tat maal av hinanden.

Inde hos Mabel sat han nu og nød det tarvelige maaltid, mens han frittet og grov om alt mulig, men mest om hvorledes hun kunde greie sig herute blottendes alene. Og saa godlynt gjøn te han under det hele, at han fik hende til at fortælle om den ene gjenvordigheten efter den anden. Men da han fik høre om den ovnspipen, som stod der bak ham uten spjeld i sig, lo han hjertelig og mente som saa at slike ting var prøvelser, som kunde faa selveste presten til at sige ting som ikke passet sig for præ-kestolen.

Straks middagen var over, gav han sig ikast med ovnspipen. "Du faar tulle om far din alle de plag du i huset har, saa han ikke stivner for os, før vi faar disse greierne 'rigget op igjen'."

Straks han var færdig med pipen — og han fik det virkelig til paa en maate — gik han ut og tok til at hugge ved. Mabel blev baade skamfuld og undselig og sa at slikt var vist ikke passende arbeide for en prest; ikke trængtes det heller.

"Ti bare stil, du smaajenten! — Jeg skal knerte sundt akkurat nok til at betale for middagen med; for penger har jeg ikke set siden jeg kom til Kanada." Henimot skumringen kom han ind og mente at nu hadde han betalt for sig, og nu fik han nok se at komme sig østover til settlementet.1

Men det vilde ikke Mabel høre paa; hun glemte sin forrige undselighet, blev ivrig og bestemt,

1) settlement, bygd.næsten paatrængende. Den nød hun prøvde at skjule, stak saa underlig igjennem. "For du skjønner da det," prøvde hun at spøke, "at en saa-pas bra arbeidskar som du er, slipper vi ikke fra os saa længe vi kan fø ham... Vi skal nok finde rum, skal du se!"

Det endte med, at han gav sig til der for natten. For kvindfolk og kjærringer skulde en ikke trættes med uten i nødstilfælde, lo han. — Ja, hun visste kanske ikke det ? —

Efter kveldsmaten blev de længe sittende inde hos faren og prate. Mabel syntes det var saa hyggelig, og var saa ræd for at samtalen skulde gaa istaa. Ved alskens smaa knep fik hun den paa glid saa snart der blev en stans. Det gik saaledes langt over sengetid, og endelig brøt presten tvert av. "Ja, nu er dagen længe siden endt, og saa er det bedst vi ber om varetægt for natten." Derpaa trak han op av lommen en liten lommebibel og læste saa de syv første vers af det 15de kapitel hos Johannes. Han læser dem først én gang, langsomt; saa læser han dem én gang til, langsommere; letende likesom. Derpaa folder han hænderne om boken og ber saa om den Helligaands oplysning til at se Guds kjærlighet midt under trængslerne. Ordene faldt underlig stille inde i det lille kammers. Efter hver sætning kom en længere pause. Mabel sat med hænderne foldet paa fanget, aldeles betagen av det sterke baand hun fornam mellem ham som nu sat der og ba, og ham som der blev bedt til. Faren laa stille og saa ratt fram i væggen; hans friske haand tok sterkt tak om sengekanten; ellers var detumulig at sige enten han hørte efter eller ikke. Rundt hytten utenfor sang vinternatten sin samme, ensomme klage henad prærierne, evindelig den samme.

Hvor underlig det end kan høres eller ikke, men den kveld var det freden som holdt Mabel vaaken utover. Det

gav saan forunderlig tryghet at vite at hun var i Guds varetægt paa en slik underbar maatte. At han hadde skikket hende hjælpen idag, og paa den maate, blev hende det underbareste av alt hun hittil hadde oplevet; for det var næsten mere end et mirakel... Og nu laa han derinde, han som Gud hadde skikket med hjælpen! .. .Tryg og sterk og stor... Ja, han hadde tro!.... Kunde hun saa sandt lære at be som han!.... Den virket nok paa far, den bønnen!

.. .Paa far, ja... Var det ikke underlig om de to slags grenene?... Det slaget som slet ikke vilde bære?... Ja, og saa det som bar, men blev kvistet forat det skulde bære endda mere?... Skjønt det var ikke saa urimelig, det... Det sidste bevisste billede hun tok med sig, var av pastor Charlie McGregor, som han strævet med ovnsrøret. Paa en eller anden uforklarlig maate forbandtes da dette med andre underlige billeder, saa hun saa det rareste syn hun hadde set: .. .prester i kappe og krave med forfærdelig lange ansigter, som drev saa sveden haglet med at sætte ovnspiper paa træstammer, der var snauet av helt fra rot til top... Og rørene vokste fast i samme øieblik de blev stukket borttil. Men ikke før var de fastgrodde, saa kom der de dei-ligste vindruer paa dem.... Bedst det var, stod mændene stille og saa paa, og lo saa det klukket.

Mabel vaaknet av at hun lo i søvne.

Den næste morgen da presten hadde sagt farvel og var færdig at reise, tok Mabel paa sig og fulgte ham ut. Stiltiende biir hun staaende og se paa ham binde skiene paa. Han retter sig op, tar ulveskinds-votterne av og række haanden fram: “Saa faar du ha tak baade for hus og mat!”

Men Mabel tar ikke imot. “Jeg skulde like at snakke litt med dig, — du som er prest,” siger hun nølende.

Han staar og betragter hende mysende, men saa inderlig godt. “Bedst vi glemmer presten! .. Husk at jeg er et syndig menneske akkurat som du, bare litt fælere somme tider kanske, — saa falder det lettere for dig at faa det fram... Hvad var det saa om?” —

“Well, det er om far.”

“Rigtig ja... Jeg skjønner da det; fortæl bare du!”

“Han er — well, han er vist ikke nogen kristen, far.”

“Nei, han er kanske ikke det,” kom det liketil.

“Og saa er han blit saa tung at omgaas, siden dette hændte.”

“Ja, det tror jeg sagtens.”

“Det er kanske stygt at sige det; — men somme tider biir han rent umulig.”

“Det er mest, som du ikke orker ham ?”

Mabel ser taknemmelig paa ham. “Ja, ser du, og nu vet jeg ikke hvor langt det er ret for mig atføie ham heller ?” — Ved spørsmaalet var hendes store nød fra igaar formiddag pludselig over hende; den skar saa saart gjennem den fulde, bløte stemmen.

Med den store ulveskindsvotten hadde han tat tak om den lange haken. Han stod der og saa paa skiene og tidde længe. Pludselig ser han op og siger stille: “Her tror jeg ikke selveste presten kan hjælpe... Han ser ingen utvei, han heller... Men — du faar prøve den recepten, som Jesus gav: du faar stelle med far din, som du vilde han skulde ha stelt med dig, var han du og du ham.”

”Tror du det er nok? — Ja, er det nok, saa!” — Der var rent barnlig glæde i ordene.

“Nok? — Hvad siger du, barn? — Spør du om det er nok?” Pastor McGregor blev pludselig ivrig. ”Man slipper at se paa dig for at finde ut at du er ung endnu. — Jeg er ræd, du ikke forstaar, hvormeget dette er... For aarker du at gaa under det aaket til reisens ende, blir du neppe saa rak i ryggen som nu.” —

Mabel blev staaende og grunde paa det; hun forstod ikke klart hvad han mente, men syntes det var dumt at spørre op igjen og lot det saa bli.

”Saa faar du ha farvel da! — Jeg skal snart komme igjen og se efter den — ovnen din!” Derpaa skaket han kraftig den fine lille haand og tok prærien fat.ET par dage senere kom der en anden skotlænder tilgaards. Han hadde været derute nogen aar, og nu var der en bror av ham som hadde solgt farmen sin nede i Iowa og vilde komme opover den vaaren. Han hadde skrevet til broren og bedt denne kjøpe ham et par kvarter godt land. Nu traf det sig slik, at denne broren deroppe, Robert McDowell, var pastor Charlie McGregors bedste menighetslem, og da presten kom tilbake fra Larsens den dag, var han indom til McDowell, hvor han fortalte om det besøk han netop hadde avlagt vestpaa prærien. Det forekom da presten, som han nu sat og snakket om disse ting, mere end rimelig, at Larsen maatte være villig at sælge; han saa ikke hvad han og datteren kunde gjøre derute. I det erende var altsaa McDowell hos Larsen idag; for broren vilde helst faa fat paa en farm hvor en større del var kommet under plogen.

.. .“Sælge?.. .Høh, — sælge!" Larsen blaaste tanken fra sig. Det var klart han var kommet i perlehumør. “Nei, han hadde da rigtig ikke tænkt paa det lel... Slikt stræv som han hadde hat med at plukke sig ut netop disse to kvarterne, fik han nok prøve at bli sittendes endnu nogen aar, saa hankunde faa fuld valuta for strævet. — Hvad mente han forresten at disse to kvarterne kunde være værdt saadan paa en slump ?”

Skotlænderen forhørte sig da nøie om alt mulig angaaende landet; paa dette folks eiendommelig forsigtige maate vilde han ha greie paa alt. Endelig mente han at $3000.00 fik vel ansees for usedvanlig god betaling paa land ute i vildmarken.

Da lo Chris. Larsen, en voksen, godmodig latter, overfor et barns urimeligste grille. Og saa fortalte han manden at disse to kvarterne hadde han ment skulle være værdt saadan mellem en 15—20 tusen dollars; ja slet ikke noget mindre.

Da saa den fremmede undrende paa ham; han var øiensynlig ikke saa sikker paa, at manden han hadde for sig, var aldeles rigtig. Derpaa lo han ironisk og spurte om de hadde fundet guldminer der vestpaa prærierne.

— “Guldminer ja!” Larsen skubbet sig længere bakover puten for at komme høiere med hodet, saa han kunde faa mere magt, mens han snakket. Ansigtet lyste av den sterkeste intelligens og glæde. Derpaa gav han sig til at lægge ut om disse kvarterne og om deres værdi. Paa sengetæppet tegnet han fpr McDowell hvor jernbanen vilde komme til at gaa over landet. Saa forklarte han, hvorfor den maatte gaa akkurat der, hvor han nu sa. Der borte, omtrent 8 mil nordøst fra hvor de nu sat, vilde bli én by anlagt, og her paa den kvarten huset stod paa, vilde bli en anden. Om disse ting var der ingen tvil, nei, ikke det spor; det var det eneste, som virkelig maatte ske av alt som vilde komme tilat hænde, naar der nu først engang kom fart i tingene. Han var den første, som hadde ledt sig ut land der vest; men det hadde han ikke gjort før han hadde gaat prærierne over baade paa kryds og tvers; saa han visste, hvad han dengang gjorde. Og nu var han saa sikker i sin sak som om land-maalerne allerede hadde stukket ut linjen og lagt ut byerne. — “For ser du, nabo, der fins absolut intet andet sted linjen kan gaa, og ingen anden plads byerne kan lægges. No, sir!” Den høire friske næven hug tak i sengestaven, saa knokerne stod hvite. — “No, sir! Fins ingen andre steder, far!” Nu syntes han at han var saapas frisk, at han gjerne kunde staa op straks.

Skotlænderen reves uvilkaarlig med av den klarhet som lyste ut av mandens ord; især grepes han av det vælde av tro paa framtiden deroppe, som strømmet ut av ordene. Han følte det som om selveste framtiden hadde opslaat sin bolig i mandens sjæl.

“Men her er jo ingen settlere,”1 indvendte han spakt.

“Settlere? — Settlere! Du al verden, har du været herute saa længe og kj ender ikke bedre til forholdene? Da sneen la sig ifjor høst, var saa-godtsom hvereneste kvarten gaaen heromkring. Vent bare, du, saa sandt til sneen tiner, saa skal du faa se hytterne komme op! — Og norske folk hver eneste kjæften! — Unge folk med penger, de aller fleste, som slipper at ligge og klundre slik som vi for en 20 aar siden nede i Dakota.... Det er bare at

1) settier, en som har bosat sig.sætte plogen i prærien med eneste gangen det, ser du... Og saa telegraferer de til gammelfolka neri staterne efter penger, naar det kniper. — Aaja, jeg kjender dem, ska tro; jeg vet hvad jeg

snakker om. For nu er det norskerne som er kommet, ska jeg sige dig.” —

Mabel hadde staat i kammersdøren og hørt hele samtalen, — blek med sammenpressede læper. — Naa, saa! Det var altsaa slik han hadde tænkt det! — Men da den fremmede gik, blev hun med ham ut og ba ham komme igjen. For, ja — det var jo ikke saa umulig at faren kom til at sælge likevel, selv om han nu ikke fik $20,000. Idetmindste maatte han nu prøve at komme igjen.

To ganger den kveld gik hun ind til faren for at snakke med ham om dette, og faa ren besked om det virkelig var hans agt at gi sig til deroppe; men hver gang hun kom ind, blev det bare til det, at hun lot som hun hadde et eller andet at se efter, og gik saa ut igjen. Naar det kom til stykket, kj endte hun at hun ikke klaret at ta dette op med ham nu uten at tape magten over sig selv, hvad som for enhver pris ikke maatte ske. Harmen truet med at bryte ut i lys lue ved tanken paa, at han kunde ligge der og fatte slike bestemmelser uten saa meget som engang at ymte om det til hende. Men da hun om kvelden var færdig med stellet, var hun uryggelig bestemt paa én ting: her skulde hun ikke være længer end til vaaren; vilde saa han gi sig til der, fik han i Guds navn det; men ikke blev hun der længere. Det vilde da neppe Gud heller. —

.. .Nei, han vilde neppe det... Hun trak seng-klærne godt omkring sig og la sig til for at sove. Skjønt, ikveld var hun slet ikke søvnig... Det var forresten ikke altid saa let at forstaa, hvad han vilde... Merkelig saa godt som hun kunde ha det med ham somme tider og se hans vilje klart som en lysende linje, men saa til andre tider var han slet ikke at faa i tale igjen! — Nei, hun kunde ikke forstaa det. De sidste par dagene hadde været saa svært leie. Dette raad som presten hadde git hende, og som hun i førstningen hadde grepet omkring med slik lettelse, — sandelig om det ikke grep hende med tusen armer og førte hende bortover vidder hvor veie ei var.

...At stelle med ham som hun vilde at han skulde ha stelt med hende?.. .Du store min, ingenting kunde vel være lettere og mere endeframt simpelt!. .. For hun skulde saavist ikke ha fordret saa meget, nei ikke saalænge hun hadde det vettet hun nu hadde. Men saa kom dette han hadde hængt atpaa: — “Var du ham, og han du...” Tok hun det bokstavelig, blev det rent galt; da vilde hun jo bli akkurat som han, og derfor likesaa urimelig.

...Tok hun det paa den maaten at hun var i hans sted?... Nja i hans sted f Saa gammel, like egen, like ensom i verden? — Ja, da blev hun vel som han i alt da?

.. .Nei, det maatte da mene at hun pludselig var blit krøbling som han, i alt andet ellers som hun var?.. .Men da stod det sagtens ikke paa; for hun skulde nok ha forstaat for et forfærdelig mas det var at passe hende! — Ja,.. .skjønt, det var nu ikke saa aldeles sikkert, det heller, naar hun rigtigtænkte sig om. — Her gik hun frisk og rask som dertil, men var endda saa motløs og grætten, at hun rent maatte skjæmmes over sig selv. Sæt nu du laa derborte i sengen, kunde hun pludselig bli staaende og sige til sig selv ? — Ja, sæt du laa der akkurat saa hjælpeløs som han? — Hvis du intet haap hadde mere, nei ikke fnuget engang, om nogensinde at faa helsen igjen?...Der laa du og skulde leve mange aar kanske? Fram gjennem alle aarene øinet du bare ett eneste lyspunkt: den sorte kisten som sænkedes i prærien, — ja hvorledes vilde du saa. stelle dig, Mabel? — Hvad slags menneske blev du saa at omgaaes ? — Nei, da var hun da ikke som han! — Han hadde jo levet, mens hun netop skulde til at begynde?... Derfor maatte hendes stilling være tifold værre?... Hvad i alverden skulde det saa bety dette: “var du ham”?

— Hun laa der lysvaaken og kastet sig fra den ene siden til den andre. Reiste sig omsider op paa albuen og stak nogen vedskier ind i ovnen. Det var mest som hun kviknet til ved synet av ovnen inde i halvmørket. — Idag hadde hun da endelig faat brød, som hun slap at skamme sig over! —

Den første uken efterat presten hadde været der, hersket dér et underlig forhold inde i loghytten; den var nemlig blit saa altfor liten for de to mennesker, endda de hadde hver sit værelse. Mabel kom ikke faren nær, uten naar det var høist nødvendig; og han paa sin side prøvde ikke at gjøre det fornødent oftere end høist mulig. Ingen hadde glemt optrinet fra hin morgen. Naar nu hun husket hvad hun hadde sagt, syntes hun ikke at hun kunde tasaken op igjen; det fik vel han gjøre nu. Det faldt ham dog slet ikke ind; hver gang han husket det forefaldne, blev han bare arg, og fortapte sig i funderinger over hvor og hvem hun kunde ha lært slikt fra herute paa vilde

prærien.

Saaledes slet dagene sig hen. Men det stod hun urokkelig fast ved: naar det først blev vaar for alvor, saa reiste hun. Hver gang spørsmaalet kom: vilde du han skulde ha handlet saa mot dig? jaget hun det resolut bort med: jeg vilde ikke ha fundet paa at gi mig til heroppe! — Dette andre om: hvis hun var han, og han hende, slap hun ikke til; for en fik da bruke common sense1 i slike ting ogsaa! —

Det faldt dog til hende at bringe saken fore, og det skedde snarere end hun hadde anet. Det var en av disse smaa trivielle, dagligdagse ting som blev foranledningen. En eftermiddag mot kvelden som hun stod og pumpet op vand til fjøset, røk bolten som holdt pumpeskaftet. Der var ikke andet at gjøre end at faa dette istandsat straks. Hun prøvde at faa det gjort ved at drive ind en stor spiker; men uhændt som hun var med at bruke verktøi, kløv hun ut et stort stykke av træverket. Saa saa hun ingen anden utvei end at skjære av klæsnoren og surre saa godt hun kunde, men hadde et svare stræv, før hun fik det saapas til at hun kunde faa pumpet fra sig. Og der stod saa pumpen og truet med at ryke i stykker paa den mindste foranledning !

Mens hun den kveld gik inde hos faren og stelte for natten, sa hun pludselig saa rolig og liketil hun

1) common sense, sund fornuft.kunde: "Hvorledes blir det, skal jeg sende efter nurse'n1 til at være hos dig, eller vil du være med mig til Dakota?"

"Nei, men hvad er det nu for slags fanteri, du begynder at tulle med igjen, Mabel?"

Hun stod bøiet over lampen og oljekanden og holdt paa at fylde; haanden var noget ustø. "Det er bare det, at jeg har bestemt mig paa at flytte nedover. naar det lir frampaa vaaren, og fra hvad du sa til skotlænderen herom dagen, forstod jeg næsten at du ikke vilde være med." Hun rettet sig op, skruet proppen i kanden og satte den fra sig. "Men da er det bedst at vi ser os om efter nogen til at være hos dig. Vi kan vist faa nurse*n igjen." "Høh! — Meget ska en nu rigtig opleve ogsaa!

— Ens egne onger ska begynde at diktere til en, hvad som ska gjøres!" —

"Nei, det der faar du ikke sige, far; for jeg dikterer saavist ikke. Du kan bare være igjen, hvis saa at du vil. Jeg vil bare si fra at først i mai, saa" —

"Hvad staar paa dig?" buset han løs. "Har du ikke mat? Har du ikke klær? — Har du ikke helsen kanske? Og tjener vi ikke penger for hver dag som gaar, bare ved at ligge her og ingenting gjøre?

— Hvad i al verden ska du ner i Dakota?" Hendes forlangende forekom ham i den grad urimelig, at han atter blev nogenlunde rolig.

"Aa, far! — Har du saa litet vet ? Alle de mennesker, jeg har set paa over to maaneder, er to vildfremmede mandfolk. I kirke har jeg ikke været,

1) nurse, sykepleierske.siden jeg kom hi top, og det er da nu over 3 aar siden. Skjønner du da ikke at jeg maa ha mere for at greie mig end bare maten?" Taarerne truet med at komme, fast hun kjæmpet mot av alle kræfter. Dette syntes saa haapløst. "End du, far?" samlet hun sig pludselig sammen og satte bent paa: "Føler du aldrig trang til et Guds ord nu og da ? — End om han kom til dig, pludselig — nu inat t. eks. ? Eller imorgen, — for han kan jo komme naarsom-helst? Aa, far, hvordan vilde du saa møte ham?" Siden maatte hun undre sig over, hvor let det gik at sige dette, som hun hadde gaat der og ment at det var umulig for hende at sige.

Da først blev faren sint for alvor. Han hyttet efter hende med haanden knytt, og sat mest op i sengen. "Gaa og grav dig iseng, onge!... Prøv saa aldrig paa at skræmme mig!.. .Du.. .du skulde skamme dig, skulde du!"

Brutt og opgit forlot hun ham; end ikke harmen var igjen... Nei, her maatte vist mere end et mirakel til... Slik saa altsaa framtiden ut for hende! — Men faren laa igjen inde i kammerset og snakket halvhøit bare av sinne... Den forhakkede ongen!

• — Begyndte hun ikke at skræmme ham med — med dauen!.. Her gik hun og truet og truet og vilde tvinge ham til at flytte... Høh, — reise fra ham og la ham ligge her og omkomme i sin egen elendighet! — Jo, det var barn,

det! — Værre, og saa meget mørkere blev sindsstemningen, naar han tok til at gjøre sammenligning mellem ungdommen nu og ungdommen i hans egen opvekst.. .Han selv t. eks.? Som han hadde slitt og ikke hat haap om nogetandet end slit; — sæt at han hadde hat utsigt til at tjene en 12—15 tusen bare ved at passe en enslig gammel kall nogen aar.. .som forresten ikke trængte større passen heller? — Han maatte mest le bare ved tanken. — Ja, tvi være en saadan slegt!

.. .Naaja, han fik svi for det nu, det fik han, fordi han hadde latt moren gaa og tulle med ongen framover aarene... Aanei, — det kunde en da sagtens vite at kvindfolk ikke kunde gjøre folk av nogen, end ikke jenter.. .Tsja, saa gaar det.. .Tvi være en saadan slegt! —IMIDLERTID sneglet dagene sig avsted; den ene langsomt i den andens spor. Mars maaned var leden; de første aprildagene kom med underlige voner om vaar paa vidden. De stedse længere dage med sterkere lys søp sneen i sig, saa prærien omsider viste sig i brungul dragt.

Med lindveiret og de vakre dage kom der sterk uro over Mabel. Hun tok pony'en ut, la salen paa og begyndte atter med rideturene. Herved følte hun ny styrke og et nyt mot, men ogsaa sterkere længsler, — netop efter hvad, visste hun ikke selv.

Som hun sent en eftermiddag kom tilbake fra en av disse ture, saa hun at der var kommet fremmede tilgaards. Pastor Charlie McGregor sat inde i kammerset og snakket med faren. Forbauselsen og glæden jog en endda sterkere rødme op i hendes ansigt, som hun hilste paa ham.

“Ja sandelig var det ikke paa tide De kom nu, Miss Larsen,; jeg begyndte saa smaat at frygte for at jeg maatte gaa uten kveldsmat ikveld.” —

Mens hun nu gik inde i kjøkkenet og laget til, fortsattes den avbrutte samtale mellem presten og Larsen.

.. .“Saa, du vil altsaa ikke sælge til McDowell?”“Nei, jeg er da ikke ment paa at gi bort landet mit.”

Presten blev sittende og se paa den syke, og saa ufravendt, at han tvang ham til at vende blikket mot sig; men Larsen drog snart synet bort. Dette halvt tillukkede mysende blik mindet ham paa en ubehagelig maate om en røntgen-maskine han engang hadde set; saadan fornam han et dunkelt halvlys inde i sjælens inderste kroker. — Høh! — Hvad sat han der og lyste efter? Dette var ikke noget av hans business vel? —

“Du er nok kommet til at holde av Kanada-præ-rien, du,” siger presten endelig.

“Jaha du, jeg er det. Og var alle saa glade i prærien som jeg, saa slap man at ha nogen særskilt missionskasse for saanne karer som du.” Nu kunde han ha det at lyse paa en stund! —

Det lange ansigt lo godmodig. “Og saa blev det sidste værre end det første.”

“S-s-aa!” kom det saa inderlig tirrende.

“Ja, ser du, for saa blev livet her i utkanterne endda mere gudforlatt end det er.”

“Jah! — Der har vi en av disse prestepaastan-dene igjen; jeg synes næsten jeg kan lukte dem paa halvmila hvergang de kommer.”

Presten lænet sig framover, støttet albuerne paa knærne og foldet hænderne framfor sig; de to pekefingre stak ut og dannet et taarn. Han talte forunderlig rolig og sindig.

— “Men den paastand lar sig dog let bevise. Ta nu dit eget tilfælde t. eks. Nu har du været heroppe i over 3 aar; det er en lang tid i et menneskesliv. Hvorledes har du nu i disse aarene fremmet hans rike? — Hvad har du gjort for at faa gudslivet til at vokse hos dig selv og dit barn? — Nu, mand, hvad har du gjort for at skaffe dit indre, dit virkelige liv, næring i denne lange tid?”

Larsen skjelte bort paa ham. “Mener du vi skulde ha git os til at rende rundt prærierne paa bønnemøter kanske? — For det ska jeg sige presten at slike apestreker har vi virkelig hat det for travelt til; — saa langt mellem folk som her er.”

“Nei; jeg mente ikke akkurat det.” Han reiste skuldrene litt, saa overkroppen kom endda længere framover. Hans

særprægede personlighet fandt sig merkelig godt tilrette inden den fulde rolige stemme.

— “Men du skrøt jo noksaa sterkt av for et øie-blik siden, at hadde andre været saapas om sig som du, saa vilde kirkefolket i utkanterne slippe at ty til missionskassen for prestelønnen; de vilde da ha greid den selv, — det var vel slik du mente det? Og nu er du rik, du kamerat, forstaar jeg; man skulde altsaa vente — ifølge dit eget ræsonnement

— at du, straks du bosatte dig herute, hadde kaldt dig prest, for dere to alene i førstningen til der kom flere vestflyttere av dit eget folk og din egen kirke. Derav skulde du ha høstet større avling end av de akerlapperne du har strævet saa haardt med at faa oplagt.”

Larsen lo, — en tør, haard latter. “Jaha sa’n! — Nei vet du hvad, en slik hyrekar1 har jeg ikke hat bruk for.”

Der blev en længere pause; for presten svaret

1) hyrekar, dreng, arbeider.ikke straks. Larsen hadde en ubehagelig følelse av at røntgenstraalerne var rettet paa ham og satte derfor øinene ret fram i væggen.

“Well,” sa endelig presten stille, “jeg ventet at du skulde svare omtrent slik. Og dermed mener jeg at min paastand om at det sidste blev værre end det første, er bevist. — Saa lar vi det fare. Men nu, ven, vil jeg snakke med dig om noget andet.” Han sat fremdeles bøiet med de knæpte hænder foran sig. — Inde i kammerset skumret nu vaarkvelden sterkt. Mabel hadde tændt i kjøkkenet, hvor hun gik stille og stelte i stor spænding for hvert ord inde fra kammeret. Enderoggang kom hun fram i døren, men kom ikke ind.

.. .“Du sa en stund siden at en saadan hyrekar hadde du ikke bruk for; heri, kamerat, tok du nok feil, — storlig feil. Det er netop en slik kar du har trængt, og det rigtig en dugende en. — Du kunde ikke godt ha faat ham for god. — Hør nu her,” det lange hode la sig litt paa skakke, og “kirketaarnet” blev noget spidsere: — “For mange, mange aar tilbake gav Gud dig livet; hvor længe det er siden, vet jeg ikke, og det kan være det samme; men det vet jeg: han gav dig det av kjærlighet; han vilde ha dig, ja akkurat dig, kamerat, til at elske sig igjen. For at det skulde bli saa meget lettere for dig at gjøre dette, sendte han sønnen sin til verden, saa han kunde vise dig hvordan du skulde bære dig ad. Ja, det var for dig, akkurat for dig, at sønnen kom. Og hver time han har skjænket dig utigjen-nem alle dine aar, hver glæde han maalte dig, hver prøvelse han la paa dig, — din kraft saavelsom dinforstand, — alt har han git dig, fordi du var ham saa uvurderlig kjær. Han vilde ha gjenkj ærlighet av dig. — Aa hvor han har kaldt paa dig! ' Ved dag og ved kveld. Hvert maaltid mat du fik, hver dollar du tjente, — well, hvad var alt dette uten hans kald til dig? — Har du hørt det ? — Naar han gav dig dit barn, naar han tok din hustru fra dig, saavelsom nu naar hans magtes finger rørte ved dig, saa var det ogsaa kald; — den elskedes til elskeren. Har du hørt det, ven? — Tror du ikke det hadde været bra om du hadde hat nogen som kunde ha hjulpet dig at lytte?”

Her satte Larsen i at hoste, og med vilje saa voldsomt, at pastor McGregor maatte stanse. “Hm, hm-nja! — Presternes Gud har saan en urimelig snurrig maate at kalde folk paa. Han maa tro de er særs tunghørte! — Forresten skulde han vel kjende til det og, eftersom han selv har utstyrt dem med høregreierne. Men paa dette punkt var han kanske uheldig og kom iskade for en skarve-Zøbf”1 “Nei ikke spot slik, mand! Din gjæld er stor nok likevel.” Den rolige myndighet fyldte kammerset aldeles. “Dit sidste spørsmaal skal jeg ikveld la ligge; delvis av den grund at der er ting i forbindelse med det som min forstand er for veik til at løfte; heller ikke har jeg tid; for jeg har lovt at være østpaa prærien inat hos en ung mand, som efter al sandsynlighet før morgenen gryr, maa starte paa sidste reis.... Manden med ljaaen har alt i lang tid været inden syne.”

“Høli! — Endelig ikke heft dig her!1 —

1) daarlig arbeide.“Jo, jeg vil stanse endnu nogen minutter.... Du synes Gud har en underlig maate at kalde folk paa? Ja han har det. Men saa er han ogsaa en underlig kar, den guden vor. Har du t. eks. nogensinde tænkt over hvad det vil sige at Gud er almægtig, at han har skapt hver smit og smule? At han styrer fuglens flugt, saavelsom verdeneme i deres baner? Ser du denne sengestokken din?” Presten la haanden paa den. “Dette træstykke? Jeg mener ikke om du kan fatte det med dine sanser, se det, røre ved det, lukte paa det, — men saaledes at du kan

forklare mig dets hele historie fra frøets første spire i jorden og indtil nu? — Aa jeg bryr mig ikke om dit svar! Jeg tar det for givet at du har saapas forstand at du svarer nei. Men du som med din bedste fornuft ikke formaar at forklare en saa enkel ting som disse træspildrene du ligger paa, du vil med din snusfornuft raa over hin almagtens Gud som kastet dig der! Du vil med andre ord gjøre ham simplere og enklere end disse vedpinderne !" — Skottens rolige stemme hadde faat en let

dirren. "Men han er ikke bare underlig, den

guden vor, men underlig over al maate er ogsaa det maal han fører os hen imot: det der vi kalder evigheten. — Enten jeg nu siger at den er over al beskrivelse fager, eller jeg siger den er for forfærdelig for din og min tanke, saa kommer jeg vel sandheten like nær; derfor siger jeg intet om det. Kun vil jeg minde dig om, kamerat, at det er ind paa hine endeløse prærier du og jeg skal. Det er maalet. Hver time Gud har git dig av dit lange liv, har været forat du skulde forberede dig forsettlingen derborte; for det skal du vite, mand, at naar du kommer ind paa landkontoret der, faar du ikke gi dig til at vælge og vrake! Du vælger nu, idag, imorgen — mens du lever, og ifølge det valg blev kvarterne dine stykket ut i evigheten længst tilbake.... Der blir det ingen vælgen eller prutning paa prisen.

.. .Det var det jeg vilde minde dig om før jeg gik. Efter al naturens orden har du ikke saa mange stoppesteder igjen før du er fremme. — Sidste høst suste du grænsen forbi forunderlig nær. Konduktøren stanste dog ikke og slap dig av, — hans ordre lød vel anderledes. Næste gang skal du nok se toget stanser. — Gud gi det da maatte gaa dig vel!" "Aa bare pas dit eget skind, du; saa ska nok jeg passe mit" — lød det sint og træt inde fra mørket.

"Nei," kom stemmen mild og fuld av godhct, "saaledes er det ikke det bør være. — Vil du hjælpe mig, og jeg faar lov at hjælpe dig, skal du se det gaar meget bedre; for det gaar saa utmerket godt an at gjøre byttearbeide her."

Herpaa vilde ikke Larsen svare, og presten gik ind i kjøkkenet.

Der spistes i taushet. Mabel var ikke god for at sige noget; straks presten forstod det, lot ogsaa han samtalen ligge. Allikevel gik hans sympati hende saa sterkt imøte, at det faldt hende haardt at svælge graaten, der brøt paa som én flom. Og jo klarere hun nu fornam at han sat der bare med én. vilje i sin sjæl, den at bringe hende hjælp, blev det endda vanskeligere for hende at faa stængt for. Han syntes at forstaa ogsaa det; for straks efterat hafaat i sig nogen matbiter, reiste han sig, sa farvel og tak for sig, og gik. Men utenfor døren blev han staaende og vente, og det blev ikke længe før hun kom. —

Viddens vaarlune stjernenat spredte sig over sindet og gav kjølig lindring, som et bad for et træt legeme ovenpaa en overvarm og anstrengende dag. Skjønt mørket laa saa tæt mellem dem, følte hun hans væsens magt, saa sterkt at hun blev staaende, tidde og ventet paa at han skulde begynde, — hvad han ogsaa gjorde. Halvt i spøk spurte han: "Og hvorledes gaar det saa med dig og bislet jeg hængte paa dig sidst?"

"Aa, — vist ikke saa bra." —

"Nei," — han var atter alvorlig, — "det er saa rimelig det; for stort værre vet jeg ikke av... Men saa er der jo ogsaa det ved det, at den hesten som i længden kan gaa med det paa, tilsidst biir et rent makeløst dyr. — Det kan tæmme endog den vildeste."

Hun hadde aapenbart ikke hørt paa ham; ti pludselig utbrøt hun: "Tror du far kan bli frelst?" Hendes sterke angst rørte ham saa han skalv. De kom, trøstegrundene, som glimt i glimt indover bevisstheten, — blev borte likesaa hurtig. Kun én blev staaende igjen, og den syntes saa litet trøste-fuld netop nu; han vilde saa gjerne ha sagt noget andet: "Spørsmaalet er vel ikke om han kan det, om det gaar an altsaa. Spørsmaalet er: vil han det selv, vil han nogensinde komme til at ville det? Det har vel aldrig hændt, nei aldrig, at en menne-skesjæl har søkt frelse hos Gud, søkt den villende, søkt den hungrende, uten at finde den." —

"Ja men vil han nogensinde komme til at søke? — Tror du far nogensinde faar trangen, naar ... naar han ikke har faat den nu efter alt hvad han har gaat igjennem?" kom hendes spørsmaal tiggende.

Hendes store sjæleangst stak ham som skarp smerte. “At komme til Gud, ja — det er et like stort mirakel enten det sker i ungdommen eller i alderdommen; det sidste ser tyngre ut for os som staar og ser paa, kanske. — Og saa faar du huske paa, Miss Larsen, at det ikke er du som skal omvende far din; naaja, det vet du vel.”

Uten selv at vite det tok hun et skridt nærmere. “Men, vel — sæt nu at jeg var det eneste redskap hvorved miraklet kunde ske?” —

Pastor Charlie McGregor lo dæmpet. “Du har nok altfor liten tillid til Guds magt og for megen tro paa din egen magt. — Forresten, sæt nu at du var én av muligheterne hvorved det kunde ske, — ja hvad saa?”

“Aa jeg er saa ræd forat jeg ikke skal magte det! Rædselen kommer over mig somme tider, saa jeg mest kunde skrike.” Og uvilkaarlig krystet hun sig selv, som hun stod der med korslagte armer.

“Det er baade en frugtesløs og en skadelig frygt du der har. For det første kan nu ikke det ene menneske frelse det andet; dernæst tærer denne frygt paa din tro og undergraver din fred. Du maa faa den fra dig, barn.” i

“Ja men vi kan da gjøre noget vel, den ene for den anden?”“I den forstand du synes at ta det, nei; absolut intet.”

”1 den forstand jeg tar det?” ledte hun gjennem hans ord, spørgende.

”Ja det har sig nemlig slik, at det ene menneske kan bli midlet hvorved et andet kan vækkes og bli ræd sin synd; det ene menneske kan ogsaa ved Guds naade hjælpe det andet ved raad som ved daad —” Hun avbrøt ham nervøst: ”Jeg forstaar da det der, kan du skjønne! — Men sæt nu far kunde vækkes netop gjennem mig fremfor gjennem nogen anden, — at det likesom var en særskilt opgave Gud hadde lagt paa mig, og jeg saa ikke orket det?” — Han tok hendes arm. ”Følg mig bortover prærien et stykke, Miss Larsen; du er ikke mørkræd vel ? — Heller ikke er du ræd en gammel gift mand ? Jeg maa nemlig skynde mig; saa prater vi imens.” Og idet de tok fat paa stien bortover prærien, fortsatte han: ”For dig selv vilde det være slemt,

saare slemt; for far din sin evige frelse vilde det ha intet at sige — efter min ringe mening. ”Han har Moses og profeterne, la ham høre dem.” Som jeg ser paa saken, er der ikke bare én ting, ikke bare én hændelse, ikke bare ett menneske hvorved han kan vækkes, men tusen ganger tusen over og over igjen. Siden han faldt ut av daapsnaaden, er der vel knapt noget øieblik gaat hen, uten at Gud har latt alarmklokken gaa for at kalde ham tilbake. Muligheten, saavelsom midlerne forat han kunde vaakne har fra Guds side altid været der; og det kan du være tryg for: de vil vedbli at være der saalænge far din lever.”Mabel trykket fastere den arm hun holdt. Det gav slik velsignet tryghet at gaa her ved hans side og høre ham sige dette med slik overbevisning; for han maatte jo vite det! Hun kj endte sig atter sikker som hos mor....

“Saa de tanker maa du prøve at komme dig bort fra. Det er fristelse slikt. Uten tvil. — Hvad det gjælder om for dig er at be, be, be — uten avladelse. Og saa kjærlighet! — Du maa drukne ham i kjærlighet, — bent ut tine kulden ut av ham. — Det er min fulde og faste tro at far din blir frelst, og at du blir midlet hvorved han vækkes. Bare vær tapper, barn, og gi ikke op!”

Han stanset pludselig. “Men du store

verden, her holder jeg paa at ta dig til Quebec! — Nu maa du skynde dig hjem, og bruk saa disse kvaksalver-raadene mine.”

Mabel gik hjem. Hun gik hastig uten dog at skynde sig. Sanserne laa sløwrt. Hele hende selv gik der mættet. Kun ett grep sanserne: det matte lys fra hyttens vindu langt borte i natten. Aldeles mekanisk hadde hun lagt kurs paa det. Ret som det var, drog hun sjalet tættere om sig; for luften bet skarpere end vanlig saa langt paa vaar. Natten, dyp, tindrende, laa lydløs over al jord. Lyset hun gik henimot syntes saa urimelig langt borte, — hende saa uvedkommende.... Tænk, han trodde det virkelig, at det kunde gaa an — og ved hende! — Far et Guds barn! — Og hun skulde faa bære ham til daapen! — Hun syntes at se moren staa der storsmilende som hun kom der bærende med ham. — Nei, hun skulde nok ikke forlate ham!.. Stakkars far!.. Hvor kunde hun dog ha været saa hjerteløs haard at tænke paa noget slikt! — Ja, hun skulde bli, om det saa var for to liv!....

Faa far til Gud, du store verden!

Det himmelske var atter traadt hende forunderlig nær.

“Du skulde ha lagt dig til med ham ute paa prærien!” knurret det hende iltert imøte inde fra kammerset som hun kom ind. Men hun hørte det knapt. Det var da saa aldeles naturlig at han maatte sige det! — Hvad ellers skulde han sige, saalænge som hun hadde været?

-------------“Ske din vilje, Herre Gud! — Ske din

vilje!” var den sidste bevisste tanke hun hadde den kveld.II. DEN VEI SOM DET FALDT TUNGT AT FØLGEDET var lørdags eftermiddag. Mabel Larsen stod i kjøkkenet og strøk klær til helgen. En sterk duft av nybakt kake og brød blandet med dampen av klær som hang over ovnen og ventet paa at bli strøkne, fyldte værelset. En blankpudset vandkjel stod paa ovnen og skj endte fornøiet; dens dæmpede glade tone gjorde atmosfæren derinde hjemligere; hele kjøkkenet var et mønster paa renslighet og orden tiltrods for at det var lørdags eftermiddag.

“Mabel!”

“Ja? — Hvad er det, far?” Haanden hvilte paa strykejernet mens hun ventet paa svaret.

“Høh! — hvad det er! — Har jeg ikke sagt dig at du ska skynde dig og komme naar jeg roper?” Stemmen bar en blanding av ilter træthet og lang lidelse.

“Ja ja da, far; men nu kommer jeg,” trøstet hun paa samme rolige maate som naar en jnor hysser paa barnet, la saa arbeidet fra sig og gik gjennem spisestuen og ut i det tilstødende sengkammers. Derute laa Chris. Larsen, halvt sittende i sengen med puter under ryg og skulder. Det sterke ansigt med den høie pande og noget fremstaaendemundparti bar præg av mangeaarig lidelse; hudens gjennemsigtige hvithet gav ansigtet et visst aande-agtig uttryk.

“Naada?” Hun stanset spørgende i døren. “Høh! — Hø-øh!” Et par tunge støn var det eneste svar hun fik.

“Allright, far; hvad vil du nu da?”

“Vil ? — End at du kan staa der og spørre slik, voksne mennesket! — Ser du da ikke puterne? — Her ska jeg maatte ligge og vælte mig som paa tømmerhauger! — Og saa staar du der og spør om hvad jeg vil!” —

Hun gir sig stiltiende til at stelle med sengen; med stor behændighet støtter hun ham op med den ene haand mens hun med den anden ordner og glatter ut puterne. Da det er gjort, lar hun hans hode gli langsomt ned igjen, og stryker ham saa moderlig over kinden. “Se saa, far, nu hviler du bedre.”

Hun hadde det travelt den eftermiddag, og var allerede i døren da han kaldte hende tilbake: “Find gaamummeret av “Decorah Posten” til mig.” — Fra den haug av aviser som ligger paa bordet ved sengen, leder hun op avisen og række ham, — tar saa atter til at gaa.

“Du Mabel ?” Hun var ikke kommet langt før han stanset hende paanyt; men denne gang var der kommet noget fordægtig op i stemmen paa ham.

Huti snudde sig noget braat og magter ikke helt at holde utaalmodigheten tilbake: “Var det endda mere?”Han har slaat øinene ned nu og snakker ned i teppet: “Ska’n stoppe her inat ogsaa?” —

“Han? — Hvem?” — Hun fatter nemlig ikke straks hvad han mener; men da det pludselig gaar op for hende, biir utaalmodigheten borte; hun slaar op en godmodig latter og spør saa drillende: “Hvem mener du, far?”

“Aa ikke staa der og skape dig til!... Akkurat som du ikke visste hvem jeg mente!” —

“Nei, nu skjønner jeg bent ikke hvor du er henne,” forsikrer hun troskyldig, vender sig fra ham som for at gaa, men biir allikevel staaende: “Du mener vel ikke skolemesteren?”

“Jovist vel, — han skarve studenten!”

“Nei du maa skjæmmes, far! — Du maa da ikke ligge der og snakke saa stygt. — Ja du kan da vite han maa stoppe her ikveld ogsaa; han kom jo ikke før om onsdagen, saa vi maa nu mindst ha ham over helgen.” Hun sa det hele saa forstandig som en gammel farmerkone paa de 60.

“Well; har vi nogen onger som gaar paa skolen hos ham kanske? — Han kan gaa bort te’n Nils; der har de nok av dem, saa der kan han stanse baade én og to veker.” —

“Far,” hun vender sig og tar et skridt bortimot sengen, “nu skal du være rigtig hyggelig og gentlemanly1 mot Haugland naar han kommer ikveld, saa meget du vet det,” truer hun ham med fingeren, halvt spøkende. Men da dette ikke synes at ha den forønskede virkning, lægger hun til:

1) gentlemanly, velopdragen.“For med ham blir det neppe lei; jeg tok ham ikke om jeg fik ham.” —

Farens øine hviler usikkert paa hende, omtrent som en smaaguts der er grepet i fusk og ikke kan negte, men ei heller vil tilstaa. “Nja, fanker'n tro dig for godt, Mabel!” mumler han noget grættent, men dog synlig lettet. Derpaa lægger han sig tilrette med fredagsnummeret av “Decorah Posten”.

Som hun en stund efter stod inde i kjøkkenet og strøk, la der sig litt efter hvert et drag av tungt alvor over hendes ansigt, saa hun saa betydelig ældre ut end hun var. Indtrykket forhøiedes ved de sterke striper av graat framved tindingerne

i den ellers saa rikt brune haarfylde. “Naaja;

saan vilde nu ikke jeg ha tænkt og handlet mot

ham! Du store verden, end at han nu kunde

ligge der og finde paa noget slikt!” — hun maatte næsten le midt i alvoret, som hun stod ved arbeidet og tænkte over hvad han hadde hentydet til.... Han ja! — Ja det skulde sagtens bli noget at pløie

Dakota-prærien med! — Aanei!-------------

Nei med ham biir det ikke! Hun satte

strykejernet fra sig og gav sig til at stelle til kvelds: han var nu ventedes hvert øieblik.

Norsklæreren som var i Clarkfield den sommeren, het Harry Haugland. Han var en vakker kar av utseende; velbygget, kraftig, men saa egentlig høiere ut end han var, av det at han hadde en egen maate at stikke skuldrene iveiret paa naar han gik, som gav ham utseende av en viss tilforlatelig mandighet.Hvad aandsevner angik var han en noksaa almindelig præriegnt. Farens saga var som saa mangen andens: Ved jernflid og stor sparsomhet, og stedse stigende landpriser, hadde han slitt sig fram fra stor armod til endda større velstand. Og da han hadde lagt sig saapas tilgode, efterat han hadde faat farmen betalt, saa han var sikker paa at han hadde raad til det, bestemte han sig til at ha sønnen, Harry, til at gaa den studerende vei. Det var mest for at denne kunde slippe at kave saa urimelig haardt som han selv hadde maattet gjøre. “Han fik prøve at gjøre prest ta’n Harry.” Og naar gamle Svein Haugland først hadde bestemt sig, saa var dermed den sak avgjort. Saa hadde han kostet gutten gjennem skole efter skole indtil der nu bare stod igjen ett aar ved seminariet. Penger hadde det tat, en ustyrtelig mængde, syntes gamle Haugland, men saa hadde han da ogsaa den glæde at se at sønnen tok sig godt til.

Harry Haugland var da ogsaa en grei kar, det var han; munter og spandabel i lag og blandt kamerater, og næsten uten undtagelse godt likt.

Men som han lot dollaren springe og halet sig opigjennem de forskjellige klasser, tilegnet han sig en del ekstravagancer, baade aandelige og legemlige, — i likhet med saa mange andre blandt den studerende ungdom som vet at forældrene har god raad og kan betale. At klæ sig rigtig smakfuldt fik med aarene langt større interesse for ham end nogen av de skjønne kunster; han dyrket det som en virkelig vitenskap.

Foruten klærne hadde han kun én virkelig li-denskap: veltalenhet. Det var flammen som brændte i hans sjæl. La det dog være sagt til hans ros at han til en rimelig grad var interessert i alt det ytre ved skolelivet, saasom de

forskjellige slags boldspil, debatkontester, selskapslivet, osv.; ja han drev det endog saa vidt at han kom til at indeha mange tillidshverv inden de forskjellige organisationer. Kort sagt: Harry Haugland was a really good fellow.*

Men, som sagt, veltalenheten hadde fanget hans sind helt. Hans utentvil store medfødte begavelse fik et vældig skub framover da han som 6 aars gut en juleaften stod der i kirken paa en juletræfest og deklamerte:

“Mary had a little lamb,

It’s fleece was white as snow,

And everywhere that Mary went,

The lamb was sure to go.”

Gamle Haugland syntes dette var noget fjas og tull at komme “fram dragsende med” paa en juletræfest; nei, hadde det været “Terje Viken”, kunde det ha været noget at snakke om, mente han; men lærerinden, som traf til at være hos dem over helgen, forsikret atter og atter at dette lille digt var just awfully cute,2 og saa fik da gutten lov. Fra hin dag og like til han fik være med at skrike hurra ved den første veltalenhetskamp, hadde hans begavelse bare ligget der og dovnet og godgjort sig; men da reiste den sig pludselig i demosthenisk styrke. Siden gik Harry Haugland fra kontest til

l)a really good fellow, en prægtig fyr. 2) just awfully cute, rent nydelig.kontest indtil han endelig seiret og kom i bladene; da stak han da ogsaa de gamle klassikere paa hylden, hvor de siden fik staa i ro og fred; for sandelig om det ikke fik være nok med den gnuingen nu!... Saa bra som han hadde avertert skolen, fik lærerne

virkelig være litt skjønsomme!.... Dette var i

senior-aaret j1 naar han nu fik tre aar paa sig ved

seminariet, vilde han ut og tale for folket; og han skulde tale slik at menneskene maatte bli gode, enten de vilde eller ikke. —

Helt fra den første kveld da han sat der

med en saan skraasikker selvsikkerhet og forklarte Mabel at tidens slemmeste brøst laa i at ungdommen ikke var oplært planmæssig fra barnsben av til at øve social service,2 hadde hun følt uvilje mot ham. I hvert skoledistrikt utover landet, forklarte han hende, burde der oprettes en høiere skole hvor farmerungdommen gaves anledning til at lære sig til at tale offentlig; hvad hjalp det vel om man hadde meninger og tanker om det som godt var, saalænge man ikke hadde lært at meddele dem til andre? Det var jo netop det det gjaldt! Var der slike skoler, vilde ungdommen lære saapas skikkelig engelsk — og var det ikke akkurat det vor norske ungdom trængte kanske? — at de uten skam kunde optræ senere i livet og ta del i det offentlige liv? — Hendes uvilje minket ikke ved nærmere kj endskap. Naar han sat der og bredte sig og lot hende forstaa hvad slags kar han i virkeligheten var, — hvor mange kontester han hadde deltat i, om

1) senior-aaret, det sidste aar ved skolen. 2) social service, sam-

fundstjeneste.den han hadde vundet, saavel som om alle de han kunde ha vundet, hadde det ikke været for et par toskete, partiske dommere, — saa tok han paa hendes taalmodighet næsten likesaa meget som en av farens grættenrider, trods det at hun bare saa halvt kunde sætte sig ind i det han fortalte om.

Student Harry Haugland hadde netop

spist den lørdagskveld; han reiste sig og skjøv stolen tilbake paa plads.

“Nu, skal De være med til Hansens ikveld, Miss Larsen? Det biir storartet til fest der, skal jeg love for; sølvbryllup for gammelfolka og saa sangøvelse efterpaa, saa baade ung og gammel vil komme.”

“Hvem skal tale der ikveld?” spør hun saa troskyldig at han maa se paa hende, uviss; — “nu naar ikke presten er hjemme?”

“Hvem skal holde talen?” — Han lo godmodig. “Jo, det skal jeg, det, Miss Larsen.” Han satte hænderne i lommen, saa den hvite, fint opsatte vesten kom til sin ret og raslet saa med nogen sølvstykker han hadde i lommen.

“Aa jasaa, du skal holde talen!1 — Nei, jeg kan nok ikke bli med likevel. Jeg lovte Mrs. Opland at komme dit ikveld; hun ringte op i eftermiddag, og fortalte at han Nils hadde hat et nyt anfald igjen, saa det kunde være forbi nu hvad tid som-helst. — Han kan vel trænge at nogen kommer og ser til ham.” Mabel ser ham fast =— og bent i øinene.

1) Mabel sa du til folk naar hun talte norsk med nogen, enten hun saa kj endte dem eller ikke. Skikken er almindelig blandt norskamerikanerne."Well, — jeg har været hos ham allerede,” kom det noget spidst.

Hendes øine tar bedre tak: “Ett sykebesøk hos en døende paa en hel maaned er nu ikke saa svært meget for en som skal bli prest; — især for en som er saapas rørig av sig som du.”

Dette var en ny erfaring for Haugland: her stod en almindelig farmerjente uten mindste skolegang og kritiserte ham med en ro og én overlegenhet som en gammel professor. Hadde det ikke været saa løierlig dumt, kunde han næsten ha blit fornærmet.

"Well, — Miss Larsen, — jeg tillater mig at betvile at jeg kunde gjøre Opland noget godt om jeg gik dit igjen; det lot ikke saa til da jeg var der, — han er jo gal, manden. — Forresten skulde det ha været mig en sand fornøielse at være med Dem, hadde jeg ikke lovt at komme til Hansen ikveld. Der — well — der er ingen anden som kan holde talen derborte end jeg. — Og saa faar De huske paa at det er the greatest service to the greatest number1 det gjælder. Det er min leveregel, det, Miss Larsen.” Han skranglet atter med sølvstykkerne i lommen, aldeles herre over sig selv; denne sandhet var da saa selvindlysende, at selv en ulært farmerjente maatte kunne se den.

Mabel blir staaende og stirre paa ham; uttrykket i hendes ansigt skiftet; hun saa ut som den der føler en pludselig sterk smerte nogensteds; hun krympet sig under den og blev mindre. — "Ja, det er kanske sandt, det,” sa hun, trist resignert. Det

1) the gratest service to the greatest number, den største tjeneste for de fleste.var nu andre gangen siden han kom dit at han hadde kastet hende dette i ansigtet. Det saa ut som vilde hun svare ham, men snur sig pludselig og gaar ind til faren, og gir sig saa til at stelle ham for natten; hun biir gaaende der længe, endda hun hadde det travelt og skulde skynde sig at komme avsted.DET var bare snaue 40-væggen1 bortover til Oplands. Paa det veistykket var Mabel godt kjendt, for hun hadde gaat det ofte. Siden de kom tilbake fra Kanada ,var der opstaat det varmeste venskap mellem Mabel og Mrs. Opland, tiltrods for at de var saa ulike som vel mennesker kan være; disse to kvinder gik der og dyrket hinanden i stille beundring. Mrs. Opland syntes det var saa omframt godt gjort av Mabel at hun fandt sig i uten knur at gaa der og kaste sig bort for denne grinete gamlingen, selv om han nu var hendes far. Var det slik ungdommen bar sig ad nufortiden kanske ? Saa god raad som de hadde der borte hos Larsen, kunde de vel ha faat sig en rigtig sykepleierske, og derved gjort det saa meget hyggeligere og lettere for Mabel; men nei, det var du saa fri for hun vilde! — Sandelig om ikke Mabel var blit næsten sint de ganger hun hadde slaat paa det til hende. Og slet ikke var det gnieriet som her stod iveien, hvad somme mente; der maatte bare ingen komme og fortælle Mrs. Opland det! — Hun visste ikke det menneske der i settlementet, som hadde git bort saa meget som Mabel.

1) 40-væggen, den ene siden af 40 acres land, % engelsk mil. 117Hadde Mrs. Opland visst alt Mabel hadde gjort for hende og hendes, kunde det nok ha været at hendes begeistring for veninden hadde steget endda nogen grader. Den forrige vaar da Nils blev saa tat av tæringen, at han Htet vandt at arbeide, prøvde en av naboerne at dra fordel av det; han kom til Larsen og vilde rente1 den kvarten som Opland bodde paa. Og Larsen som i lang tid hadde set sig om efter en anden driver, slog til med engang. Men da manden skulde kjøre sin vei igjen, kom Mabel ut og lot ham kort og godt vi te at den kontrakten fik nok gaa om igjen; for den farmen skulde Oplands ha saalænge de brøt sig om at ha den. Harmen hadde brutt sig løs hos hende, og hun gik haardt ii;ette med manden;

han maatte da skamme sig, mente hun, og ikke trænge ut en stakkars, værgeløs kone som sat der med en syk mand og en stor barneflok. Saa gik hun bent ind til faren og sa fra om hvad hun hadde gjort. Oplands var de eneste virkelige venner hun hadde, og de agtet hun ikke at skille sig med av slike grunde; fik han ikke nok av den kvarten slik den nu blev drevet, kunde han bare trække av paa lønnen hendes ! — Der blev da en stormende scene, hvis følger længe sporedes. Det blev dog som Mabel vilde; ti manden kom ikke tilbake; skulde faren budsende ham, maatte det ske gjennem hende; og skulde han sige Opland op, hadde han at gaa samme veien. Begge dele vilde hun ha steilet for; det følte han kun altfor vel; saa hellere end at tape paa den

1) rente, forpagte, lele.maate, foretrak han at la saken fare. Om dette visste Mrs. Opland intet.

Det som Mabel saa op til hos Mrs. Opland, var den store redebonhet hvormed hun tok mot det som skjæbnen rakte hende, uten at knurre; hun fandt sig i det meste, som om det var en givet sak at det skulde saa være. Og livet hadde ikke været særs rundhaandet med hende med det som av mennesker skattes; det at ha komfort, at ha god raad, at kunne ta det som hun vilde nu og da, hadde hun ikke visst av at sige. Manden, Nils, var en raring og tusseladd, sa folk, som kanske ikke var saa langt fra sandheten. Han var nemlig en av disse skapningens gaater, som en uvilkaarlig biir staaende og betrakte til man falder i fristelse hvis man ikke passer sig. Det synes som om Skaperen har tænkt dem til milepæle langs slegtens vei; men saa i sidste øieblikket har han ombestemt sig og laget en krunglet cottonwood-stamme, bare litt mere forvreden og knudret end de vanlige av det slaget, en som folk knapt bryr sig om til brændsel engang. Denne Nils Opland syntes oprindelig at ha været tænkt til opfinder, men blev sjømand, og havnet endelig paa Dakota-prærien som farmer. Han levde bare i opfindelser, og hadde spekulert paa maskiner siden han var en tomme lang. Problemet som i de senere aar hadde beskjæftiget ham, var dette: hvis al kraft til syvende og sidst var elektricitet, og det var det vel — ikke rettere end han kunde faa det til, saa maatte det paa en eller anden maate gaa an at forvandle vind til elektricitet. Det gjaldt bare at finde maaten hvorved kraften lot sig omsætte;saa meget som det blaaste utover Dakota-prærierne, vilde en slik opfindelse bli den største økonomiske besparelse som vel kunde tænkes. Tænk at slippe alt dette evindelige kjaaket med hestene! — Elektrisk motor paa plogen, paa binderen, kort sagt: elektrisk drivkraft for alle redskaper; derved vilde farmarbeidet være reducert bare til lek; Kunde han bare finde paa maaten hvorpaa elektriciteten kunde opbevares! — Da var det bare at ta av den som man nu gav hestene havre! — Av sind var han ellers et stort barn med et sjeldent rikt fond av hjertensgodhet. Men ett var sikkert: Nils Opland var en daarlig forsørger; han manglet aldeles den bredsporede praktiskhet som prærien kræver av sin mand; derfor blev det konen som hele stellet faldt paa baade inde og ute; allikevel var der vel neppe nogen familie deromkring hvor der hersket et bedre egteskapelig forhold.

En stor barneflok hadde hun slitt fram, — Mrs. Opland, 9 av dem; de 5 var allerede fløine; én drev nu paa en claim1 nordi Alberta, én paa et store2 inde i Clarkfield. Han Joe — gudbedre! — hadde de ikke hørt fra paa aar og dag, nei ikke siden han forlot Seattle paa veien til Klondyke. Værst var det dog med hun Martha som kom saa galt ut for det med denne Irish'en8 vestpaa prærien, at hun maatte gifte sig med ham. Denne ene gangen gjorde ogsaa Mrs. Opland oprør mot skjæbnen: — "Du store verden, Irish* og saa en vanhellig katolik atpaa!" — Denne bitre skuffelse var dog delvis op-veiet av hun Anna, som nu i to aar "hadde titkja"4

1) claim, jord tat i besiddelse til gaard. 2) store, butik. 3) Irish, irlænder. 4) titkja (teacli), undervise, holdt skole.nordi Ferry-skolehuset. I sommer drev hun borte i Clay county med norskskole.

Det led nu sterkt mot kveldstid for Nils Opland ; idagmorges hadde han hat en frygtelig hosterid, og saa var derved en ny blodstyrtning kommet, værre end nogensinde før. Livsgnisten blaffet nu som et lys med lang tande, der staar i sterk træk; det var klart at det vilde være nedbrændt før morgenen kom.

Mrs. Opland møtte Mabel i døren da hun kom den kveld. Troskyldig og enkelt, akkurat som om det skulde saa være, fortalte hun Mabel hvordan det stod til, og at det nu kunde være forbi hvad øieblik det skulde være. Der var bare én ting som syntes at volde hende uro: hun vilde saa endelig ha hat han Nils til alters før han sluknet; hun var ræd han hadde strævet saa med denne "træciteten", at han ikke hadde tænkt paa disse andre ting saa meget som han burde. Trodde ikke Mabel at denne studenten kunde greie det ?

Nei, Mabel trodde det knapt, men var forresten ikke saa sikker paa det.

Her blev de avbrutt av en hæs, kvælende hoste inde fra sykeværelset.

“No ska du bære sjaa han stryker !” utbrøt Mrs. Opland, idet hun skyndte sig ind foran Mabel. Men da de kom bort til sengen, og hustruen blev staa-ende der raadløs, skjøv Mabel hende lempelig tilside, tok saa indunder skuldrene og ryggen paa den syke og reiste ham op i en halv sittende stilling. Der kom atter noget blod, hans hode sank ned paahendes arm, og det syntes et øieblik som om Nils Opland hadde forlatt prærien; konen stod taus ved siden.

Men saa sliter han atter øienlaakene op, blikket er saa underlig saart og træt, som paa en der ser sit kjæreste ønske for stedse bli borte. Med stor vanskelighet fik han sagt nogen ord, stemmen lød mat og klangløs, og likesom langt borte fra:

“Va snildt taa dæ at du kaam, Mabel!...

Vaaraa no hos mæ te æ slokna, saa hjaalpe du heina Gunnar —

Mabel bare klappet sk jegstumperne paa hans indsunkne kind og la ham saa varsomt ned paa puten; snakket saa derpaa til konen om at de maatte faa bud til lægen straks; hun tilbød sig selv at betale.

Nei, mente Mrs. Opland rolig, det var bare at kaste bort penger til ingen nytte; for her kunde menneskehjælp intet utrette; hun saa da vel at her var det døden selv som var kommet tilgaards. Men hun begyndte atter at snakke om hvor galt det var at de ikke kunde faa fat paa nogen prest. Var Mabel saa sikker paa at denne studenten ikke kunde hjælpe en med sakramentet, naar det stod om som nu?

Mabel foreslog da at de kunde ringe op Hansens og be Haugland komme over.

“Ja gjaarraa de, du Mabel!”

Den døendes øine stod urolig spørgende paa dem. —

“Hu ska bære fon ætte dein der norsk-titkjern, Nils; hain studeinten fraa seminariet som e heraa heild skol, saa kjæm hain bortover aa læs et stykkje aat dæ!”

Forklaringen syntes ikke helt at berolige, han prøvde at sige noget, men vandt ikke fram med det.

Ute i dagligstuen stod Mabel og telefonerte; efteråt hun hadde faat Hansens, og mens hun nu stod der og ventet paa at Haugland skulde komme til telefonen, kunde hun tydelig høre latter og støi over den aapne linje; nu og da toner av sang som rimeligvis kom fra et tilstøtende værelse, hvor koret holdt paa at praktisere. Fra melodien som hun kj endte, kunde hun let faa tak paa ordene:

“In the shade of the old apple tree ” —

Ikke før den sidste tone var død hen, fik hun svar.

.../‘Heilo! — Haugland?... Kunde du være saa snild at komme over til Opland straks; han er døendes, og vi vilde gjerne faa dig til at komme over straks?... Hvad?... Aa, — ikke før efter 12! ... Ja men du maa forstaa at manden holder paa at dø?.... Hvad?..... Tale først?.... Aa for noget

nonsens !m--------------Hun slængte lytterøret borti

instrumentet og for ut.

Oprøret gik voldsomt i hende. Var det hvad

han mente med the greatest sendee to the greatest number, saa velbekomme for en slik lære! — Mon han vilde ha likt den kuren om det var han som laa der og nu skulde dø? —

Hun var saa harm at hun ikke orket at gaa ind, men tok veien bort til et litet sommerkjøkken, hvor børnene drev med at separere kveldsmelken. En stor gut paa 15 stod og drog; en anden, et par aar

1) nonsens, tøv, tul.yngre, passet paa og slog opi; en 9—10 aars jente sat paa et omsnudd melkespand med en smaagut paa fanget, som netop nu hadde det travlt med en stor skive brød; mellem hver bit han tok, tigget han hende om at fortælle mere om “Foxy-Loxy and Goosy-JVoosy”,1

Straks han faar øie paa Mabel i døren, hiver han resten av brødskiven borti kroken og springer i armene paa hende; fra den maate han klemte til paa og gned sin med sirup tilsmurte mund op mot hendes kind, kunde en gjette sig til at disse to var venner, hvad de da ogsaa virkelig var.

Som nu Mabel om en kort stund efter bar ham med sig ind, fortalte han hende med synlig glæde at faren nu straks skulde til himmels. Paa hendes spørsmaal om han var glad derved, saa han vantro paa hende, for det var saa ofte Mabel sa ting til ham som hun umulig kunde mene, det hadde han mange ganger skjønt. — Joho da, — han var da glad vel... Visste hun da ikke at der blev han frisk straks han var framkommet? — Gud skulde selv stelle med ham.... Og der skulde han faa en stor gild farm med pene hus, og en fælande stor buggy som gik med “træcitet”. Dette om buggy*en syntes han at være en hel del sikrere paa end det om farmen og husene. Guttens smaaprat virket paa hendes sind som sol bak flengt sky: den smøg sig gjennem og spredte tindrende lys over det hele; forresten var ikke dette første gangen at Vesle Johnny hadde lettet hendes sind.

Mrs. Opland møtte dem i døren; da hun fik

1) Den engelske version av eventyret om “Pandekaken".høre at Haugland ikke kunde være ventendes før efter midnat, blev hun meget trist og forstemt; for saa længe hang ikke han Nils i, mente hun. “Du lyt regti gaa ind aa læs et gudsord aat'n, du Mabel; æ e saa daarie paa syna, aa saa kain æ saa lite me slekt.” —

Ved disse ord blev Mabel saa li ten, der hun stod, og der paakom hende en stor frygt. Hvorledes skulde hun, som aldrig hadde set et menneske dø, og som sommetider slet ikke kunne faa fat paa Gud, ta Nils ved haanden og lede ham over i dødens lande? —

“Saa gaa no, Mabel! — Saa gaar æ ind aa stelle te mat aat ongom.” —

Trods hendes store frygt fik ikke Mabel sig til at sige nei. Hun gik ind i sykeværelset igjen, men knærne skalv, saa hun knapt kunde holde sig oppe. Vesle Johnny blev med hende. Derinde var det som om evighetens aande omsuste hende, som om hun nu skulde trine til møtes med den gamle av dage selv, og hun blev uvilkaarlig staaende og holde i døren efter at hun hadde drat den til bak sig; værelset forekom hende forresten fuldt av det hun ikke kunde se.

Men Vesle Johnny lot til intet at merke; han sprang straks bort til farens seng, der han nu stod og smaapludret mens han prøvde at være god med ham:

....“Kjæm hain Jesus ætte deg no snart, far? .... Hi’n buggy’en me sæ? Gaar'n godt?”....

Den døende laa med lukkede øine; ved barnets ord var det som de tomme træk gjennemstrømme-des av ny livsens aande; en let rødme skjøt op i kinderne ved anstrengelsen som meddelelsen tok.

— — "Ja.... Hm!.... Vesle bane met, no kjæm hain straks.... Aa hain hi saa mykje gilde greia me sæ, kain du tru!” — Han gjorde et for-gjæves forsøk paa at klappe guttens hode, som kvilte paa tæppet, blev saa var Mabel ved døren, og prøvde saa at snakke til hende.

....“Ja kjæm æ fram, saa ska æ regti hels hu mor di fraa dæ, ... de ska æ da.” Øienlaakene seg atter sammen, og det næste lød som en mat mumlen.

...."Hu ska.. .nok.. .faa vaattaa...om aill di gaangan du hi hjælpa... .hu Gurina.” —

Nu gik det slik med Mabel, at ved denne hans enfoldige opfatning om forholdet i det ukj endte landet, svandt hendes frygt ganske bort, og det var i øieblikket som hun ikke hadde kjendt den. Hun gik nu bort til det lille bord som stod ved sengefoten, tok bibelen som der laa, og satte sig saa hos den døende. Vesle Johnny hadde kravlet sig op i sengen til faren og sat sig nede ved foten.

"Nu skal jeg læse litt for dig, Nils.”

"Hm! — Du Mabel-mor!" — Han prøvde at løfte haanden for at kjærtegne hendes, men var ikke istand til; for hans sank magtesløs ned.

Hun blev sittende og blade en stund, uviss om hvad som passet; begyndte saa at læse av Esaias 53. I førstningen frygtsomt og famlende; men allerede ved det 5te vers hadde profetiens lysende herlighet jaget frygten paa flugt, og forsoningsunderet grep hende som aldrig tilforn. Jo sandelig,— her var da virkelig naade for hver menneskesjæl ! —

"Straffen laa paa ham forat vi skulde ha

fred, og ved hans saar har vi faat lægedom." — Mens hun sat der og lyttet efter ordene, saa hun paa Nils; følte saa slik en ubeskrivelig trang til at gjøre noget mere for ham, men visste ikke hvad. Saa la hun sin varme haand bortpaa hans klamme, og lot den bli liggende der mens hun læste kapitlet tilende. Siden fandt hun den 23de salme og læste den, og saa det 7de kapittel av Aabenbaringen. Enderoggang stanset hun for at se om han fulgte med. Da hun har endt læsningen, lægger hun sig uten videre paa knæ foran sengen, tar hans haand mellem begge sine og læser saa Fadervor. Det gjort, reiser hun sig og ryster glad hans haand: "Og saa maa du ikke glemme at hilse til mor naar du nu kommer fram!"

Et næsten umerkelig haandtryk, som viste at han endnu var ved bevisstheten, var det eneste svar hun fik.

Vesle Johnny, som hele tiden hadde sittet aldeles stille med foldede hænder, slap nu løs det suk han længe hadde holdt og spurte: "Kjæm hain

Jesus no, Mabel?"

"Ja, nu kommer han vist snart. Kom nu, saa skal du og jeg gaa." Men dertil var ikke gutten at formaa; han vilde være hos faren, saa han kunde faa se naar Jesus kom.

Da Mabel kom ut i kjøkkenet, sat Mrs. Opland ved bordet og hjalp børnene tilrette; for hende selv blev det ikke noget, som ventelig kunde være underomstændigheterne. Mabel ba dem alle gaa ind til den syke, for nu hadde han ikke langt igjen. Straks de andre var gaat, gik hun hen til ovnen og skjænket sig en kop kaffe.... Dette var da underlig: slik kraft baade aandelig og legemlig, en slik heltigjennem livsens sundhet, hadde hun aldrig kjendt. Hun maatte mest tvinge sig for ikke at sætte i at synge! — At nynne kunde hun ikke bare sig for. Av hende selv ubemerket bar nynningen om en stund over i sang; og salmen "Vor Gud han er saa fast en borg" tonte jublende ut fra kjøkkenet, hvor hun nu gik og stelte og tok av bordet. Den blev utentvil det sidste bevissthetsindtryk Nils Opland tok med sig fra Dakota-prærien.

Ved ett-tiden kom student Harry Haugland, — velvoksen og vakker i den hvite vesten og Prins Albert'en, særdeles veltilfreds med sig selv. Det var han da ganske sikker paa, at bedre sølvbryllupstale kunde der ikke være blit holdt under omstændigheterne. Nu aarsaket han sig saa pent for Mrs. Opland for at han ikke kunde komme før, saa hun blev næsten skamfuld over at hun hadde bedt ham komme, slik fin kar som han var. Men, han hostet let, hvis ikke presten kom tilbake , til den tid hun skulde ha begravelsen, saa skulde han, fast skolen tok mere end al hans tid, med glæde paata sig at holde liktalen. "Det var det samme enten hun vilde ha den paa norskt eller paa engelsk; eller kanske hun likte at ha litt paa begge spraaka?" Derpaa kastet han frakken av sig og gav sig til at hjælpe til; og han tok saa godt for sig, med slikpraktisk indsigt i tingene, at det var rent en lyst at se paa.

Straks han var kommet, var det for Mabel som al høitid pludselig blev borte. Den evighetens lysning som hun i de sidste timerne hadde gaat i, byttet plads med livets graa virkelighet. Gud sat atter deroppe i sine høie himle langt bakom stjernerne, og prærien var akkurat som den til hverdags pleier at være; end ikke nattens skjønhet fornam hun.

Hun kastet sjalet om sig og skyndte sig

hjem; ikke for alt i verden vilde hun ha hat ham til at følge hende hjem den nat. —DET var et rart forhold, som hadde vokset op mellem far og datter de sidste aarene. Tilsynelatende var det han som raadet der i huset, men i virkeligheten var det nok Mabel, noget hun vel passet sig for ikke at gi det utseende av. Ikke bare deres legemlige

behov fra dag til dag saa hun efter; al farens store eiendom styrte hun med og hersket over. Hun var baade sekretær, kasserer og konsulent; paa grund av hans store hjælpeløshet maatte al forretning gjøres gjennem hende. Disse ting omfattet hun forresten med stor glæde og interesse; de var kjærkomne avbræk i ensformigheten. Til at begynde med gav nok dette støtet til mange rivninger dem imellem, som rimelig kunde være; naar han t. eks. vilde gjøre en handel, der i hendes øine hadde noget ved sig som ikke kunde taale belysning fra alle sider, sa hun bent nei; al hans dominering hjalp da intet. Efterhaanden fattet han dog tillid til hende, eftersom han forstod, at hun var likesaa paapasselig for ikke at bli snytt selv som hun var agtsom for ikke at bedra andre. Der indtraf tilfælder, hvor han nødtes til at er-kjende at hun saa klarere end han. Deres rikdom auket næsten fortere under hendes forvaltning endden hadde gjort det under hans. Tiderne var ogsaa særs gode de aar; landpriserne steg og steg og steg; velstanden la sig tung utover prærien.

Alt dette saa han og regnet med fra sengen sin inde i kammerset, skjønt han intet sa til hende. Som aarene nu bar dem avsted, opstod der et underlig slags kameratskap mellem dem, som kunde ha blit helt gemytlig, hadde det ikke været for et par smaa leiheter. De stod nemlig paa hver sin side av Gud, han og hun. Dette saa hun og prøvde at faa ham over dit, hvor hun stod. Men dette negtet han at se og kaldte det griller hos hende, — hvilket hadde til følge, at naar hun begyndte at lokke paa ham, blev han mistroisk og tvær, vilde slet ikke snakke og var da ofte lei lange ri’er ad gangen. Saa leit var det ogsaa, at han sommetider hadde al møie med at forstaa naar hun begyndte, og hvor hun sluttet; for hun kom ikke beint fram med det. Blev han da stadig liggende der og pønse paa baktanker hos hende... Harmelig var det ogsaa, syntes han, at en saa grei jente som hun var, skulde finde paa at tulle med slikt... Og saa med sin egen far! —

Det andet som kom iveien, var hans frygt for at hun en vakker dag skulde gaa hen og gifte sig. Denne frygt var kommet aldeles ubemerket av dem begge. Hverken hun eller han visste at den var der før den pludselig slog ut i lys lue. Nogen bestemt ytre foranledning hadde den ikke. Det hadd^ sig vel slik, at som aarene gik, og han blev hjælpeløsere, saa hun blev ham mere og mere uundværlig, kom han dunkelt til at ane hvilken framifraa kvindehun i mange maater var. Saa en nat som han laa der og ventet paa søvnen, stod det pludselig for ham: — Sæt nu at hun engang finder paa at forlate

dig? Og Chris. Larsen laa der lys, tindrende

vaaken. Tankerne kom og satte sig hos ham; merkelig hvor de dog kunde jjjøre tingene indlysende klare! ...Hun hadde jo været paa nippet til det én gang.... Hm-nja! — Hvor let kunde ikke slikt hænde, saa styren som hun var!.... Om hun nu t. eks. fandt paa at gifte sig? — Han sat op paa den friske albuen. — Du store min ja, hvor let

kunde ikke slikt hænde i den løse tid Og her

hadde han ligget i alle disse aar og slet ikke passet paa! Saa uagtsom kunde folk være!

Hver ugift mandsperson som fra den stund av kom tilgaards, saa han paa med mistro.... Hvad for de der og drog sig efter? — Naar han nu laa der og saa for en staut jente hun var og saa husket deres egen velstand, blev hans mistro mere storøid. ...Hvad skulde han vel gripe til naar katastrofen endelig kom?... Ja nei, hvad skulde han gjøre?... Nat efter nat laa han da der og snudde og saa paa problemet, til han ikke orket at lægge det fra sig. De mest urimelige ting kunde de trætte tanker komme dragsende fram med, — latterlige ting, rent stygge ting; men det endte bestandig med det samme ubønhørlige: — faar hun først noget i hodet, hun Mabel, og hun rigtig vil det, ja da gjør hun det ogsaa.

.. .Og det var jo saa ganske rimelig det, at engang vilde der komme en kar som hun absolut maatte gaa hen og kaste sig bort til... Slik var detstøt med disse kvindfolka... Men her laa han magtesløs. .. Kunde ikke engang passe paa ungen! —

Det er underlig at ligge blottendes alene i et hus om natten og vente paa nogen som skal komme straks, akkurat i næste øieblik, og saa den anden ikke kommer, hverken næste øieblik eller det derefter, eller — det derefter igjen; — især hvis det er en lidende som ligger der og venter. Da kan fantasien ta sig de rareste ting fore og narre vedkommende like ut i eventyret.

Den nat som ovenfor er fortalt om, da Mabel fulgte Nils Opland bort til det sidste veiskillet, mens Harry Haugland holdt sølvbryllupstalen for “gamle folka” borte hos Hansens, kunde ikke Larsen faa søvn paa sine øine. Han hadde lagt sig tilrette med den tanke ikke at sovne før de kom tilbake; og jo længere han ventet, og de ikke kom, desto vakere blev han.

Det var vakker juninat med fuldmaane. Ind-igjennem vinduets mygnet kom hele prærien strømmende : — græshoppens surren, froskens monotone kvækken borte fra sumphullene, blomstens hvisken og tisken, nattevindens melankolske sang i træ og om hus, — nu og da en fjern dur av et kjøretøi nede fra landeveien, med latter og leven fra dem som i det sat, — bares ind til ham; endog hesten borte i stalden drog hans øre ind i kamerset; var det ikke mest som stod den der like ved hans side og knorpet, mens den av og til svanset med rumpen efter myg og andet fly, som var saa nærgaaende i sommervarmen.Hadde han nu sluppet andre sanser til end bare hørselen hin nat, vilde han kanske ha förnummet viddens skjønhet; men hele manden var blit bare ett eneste uhyre øre, som han nu laa der og lydde. Derfor følte han ikke hvor kjærtegnende natten strøk ham over hans trætte pande, ikke hvor blomsterbedene der like utenfor vinduet utgjød sin vellukt under natteduggens favntak, øiet negtet virkelig haardnakket at se maanen, der den stod saa trofast vestpaa himmelen og strødde sitrende sølv utover al jord.

Forresten, — hvorledes kunde han merke noget utenfor, naar lampen ikke stod der mere end et par armslængder fra sengen og oset saa fælt? Nu holt den paa at slukne, for den var tør; ja det var den. I skyndingen og optatheten den kvelden hadde Mabel glemt at fylde paa. Osen la sig for brystet paa ham, saa han syntes ikke han kunde puste.

...HøhL. Han kom sagtens til at kvæles her inat... Det blev vel enden han fik!.... Vilde de aldrig komme hjem inat?

Lampen brændte langsomt ut; uhyre langsomt. Den tok sig al den tid den trængte, og endda litt mere til. Tilsidst var det bare det halve av veken, som der var liv i; saa blev det bare én eneste brann. Røken snodde sig svart og ram opigjennem lampeglasset. Han kj endte det bestemt at nu maatte han kvæles... Og endda var de ikke til at høre! —

Nu da lampen var nedbrændt, blev maanen plat umulig, som den kom der fuld indigjennem vinduet. Hadde nu rullegardinet været nede, saa hadde hansikkert faat sove, det kj endte han paa sig. Men — naturligvis, — hun hadde rendt fra det ogsaa! —

... .Tænkte de at bli liggende utpaa prærien inat? —

.. .Hvad var det egentlig hun for der og rendte efter hos disse tomsingerne?... Og han — fysaken — hvor for han henne nu paa nattens tider?... Ja hvor var han henne, det skulde han rigtig ha lyst at vite ?-----

Den stygge mørkets tanke han længe hadde prøvd at holde sig fra livet, slap endelig til. La det nu være sagt til Larsens ros at han hadde prøvd at vise den fra sig. Virkelig hadde prøvd. Men den kom trassig igjen. Og nu stod den der og lo ham like op i fjæset... Her ligger du, gamle krok, mens ungdommen leker og tuller sig bort ute i sommernatten! — Ha ha ha, saa dum du er!... Han skjøt Mabels utsagn “med ham biir det ikke” op foran sig som skjold og prøvde at dække sig med det. Dog, bak skjoldet kjek det grinende ansigt fram og vidnet: netop slik er det de gjør, de som vil føre sine forældre bak lyset i kjærlighetsgreier.. ..Akkurat slik!... Det er forbausende hvorledes en træt tanke kan arbeide; fra et ukjendt dyp kom den nu fram dragende med beviser, — hændelser han hadde hørt om, eller læst om i aviser, kanske for aar tilbake, om barn som hadde rendt fra forældrene med elskerne sine.... Tsja, — hvorfor skulde ikke hun finde paa det?... Det var jo netop de skikkeligste saadanne ulykker rammet... Han svedet, saa han maatte kaste lakenet av sig... Nei, han hørte ikke noget til dem endda... Nu var velklokken sikkert over 12! — Han sank resignert sammen.

— Hys! — Hvad var det? — Han sat pludselig op paa den friske albuen og klemte paa at lytte til det hamret inde i hodet mellem begge ører... Sat de virkelig derute paa porcWenx og hvisket og tisket? Nei, — jo saamen, der var det igjen!—

“Mabel!” — Stemmen skalv av sinne som den bar hendes navn avsted. “Mabel, skjæms du ikke for at fare slik? — Før dig ind og det paa timen!”

Natten drog sig forbi med mange underlige lyd, men kom ikke med noget svar. Stilheten som fulgte ovenpaa ropene, var saa fuld av det som uhyggelig var.

“Ma—bel!” ropte han atter; denne gang aldeles brusten i maalet. Det var som huset var fuldt av væsener, hvert med tusen ører; han kjendte hvor de lyttet. Lyden varte og varte, syntes aldrig at skulle dø bort, men blev opfanget længe efter at han ikke hørte den. Larsen blev liggende i sterk skjælven; sveiten strømmet av ham. Tilsidst sank han hen i en ræd, lyttende døs.

Da Mabel fram mot morgenen kom hjem, var hun ræd for at uro faren; derfor listet hun sig ind og op til sit værelse saa stille som mulig. Denne forsigtighet kunde hun dog gjerne ha spart sig; for allerede da hun kom gaaende over tunet, og græsset raslet under hendes fot, vækket de vaaken-de sanser ham; d. v. s. hørselen som hadde sittet paa lur, varskudde.

1) porch, veranda....Saa; — hun agtet at la ham ligge der og kvæles av lampeosen? — Ja, han skulde saavist ikke bemøie hende! — Men det, at hun ikke kom ind og saa om ham før hun gik op, blev et vægtig bevis for at hun og Haugland hadde været sammen... ... Montro hvor nu han holdt til, den slarven!

Skulde vel vente en stund før han kom,

for rigtig at narre ham skikkelig? — Da Haugland en god times tid senere kom, var Larsen sikker i sin sak, saa overbevist som et menneske godt kan bli det.

Som hun nu den følgende morgen gik og stelte med ham, var han mere end almindelig grætten. Hun følte sig skyldig paa en maate og prøvde at gjøre det godt igjen ved at være end omsorgsfuldere. Saa snart hun var færdig med morgenstellet, tok hun et haandarbeide og satte sig inde hos ham. Hun hadde faat en idé hun vilde prøve at gjennem-føre: Med den størst mulige likefremhet gav hun sig til at fortælle om Oplands død, om alt, helt fra hun var kommet bortover i gaarkveld til hun kom hjem imorges. Fordi nu hver trevl i hendes væsen hadde levet disse timerne saa dypt, fik fortællingen et saa sterkt virkelighetspræg, at han uten at vite det, droges fram fra den vold av uvilje og mistro han hadde forskanset sig bak. Da hun kom saa langt i sin fortælling, at hun kaldte op Haugland, men at han hadde avslaat at komme, lød der et “høh” bak “Decorah Posten,” saa befriende og saa interessert, at hun grepes sterkt derav, og hun fik større tillid og sterkere magt. Derved la der sig en varmere glød indover hendes ord, saa at de igjenfik større magt til at tænde. Faren lot avisen synke og blev liggende at høre paa hende; han var ikke langt fra at være betagen. Men da hun under synlig bevægelse fortalte ham at hun hadde sendt hilsninger til moren med Nils Opland, utbrøt han, men slet ikke vredt: “End at du kan finde paa saa meget fjas, Mabel!”

“Det skal du ikke sige. Hvad rart er det i det ? Hvis Gud tok mot mor, da hun for, som vi tror han gjorde, og nu Nils kom dit hvor hun er, og det er jeg sikker paa, — ja hvad rart skulde der saa være i at han tok med sig en hilsen fra os? — Nei, far, det synes jeg da ikke er det grand rart.”

“Høh! — Hvad slags hilsen skulde vel det bli ?” Hans gode humør stod paa nippet til at forlate ham.

I sin iver blev hun ikke opmerksom herpaa, men blev ved med det som fyldte hende saa helt. “Du kan være viss paa, at det vil glæde mor, naar hun faar høre, at vi prøver at gjøre litt godt mot andre. ...Hun forstaar det nok, hun, skal du se,... saa god som mor var... Og du, far, idag har jeg rigtig gaat her og tænkt paa noget du og jeg burde gjøre, eftersom vi har saa god raad til det.” — Hun lot strømpen hun holdt paa at stoppe, synke og saa saa godt og stort paa ham.

“Nu da?” — Han hadde tat avisen og lot som han læste.

...“Ja, nu er det saa trangt om for Mrs. Opland, der hun gaar og stræver med alle barna; end om vi tok lille Johnny til os en stund ? — Jeg synes mest at føle at vi skulde ha likt at ha det gjort mot os, dersom vi sat i hendes kaar... Det vilde bli let-tere for hende og hyggeligere for os, — tror du ikke det, far?”

Hans mund hadde allerede aapnet sig til et tørt avgjort nei, da en tanke pludselig slog ham: — kanske det kunde bli et middel til at holde hende iro med? —

.. .“N—well, — skulde det være for bestandig, mener du ?”

“Nei langtifra. Jeg mente bare en tid framover, mens det var tyngst for hende, saa fik vi da siden se.” —

Hun saa paa ham saa varmt og taknemmelig, at han mest kjendte sig uvel; sommetider var han nær ved at bli ræd jentungen; for det kjendtes for ham som raadde hun over hemmelige kræfter.

...Allerede samme kvelden var Vesle Johnny Opland flyttet over til Larsens.DET som la beslag paa det meste av student Harry Hauglands tid der i menigheten, var ikke skolen; nei, det var ungdomsforeningen. Helt fra første søndagen han var der, da han blev valgt til formand, hadde han tat sig av den. Og foreningen syntes at trives rent vakkert under hans haand. Men saa hadde han da ogsaa strævet med den; helt siden han tok styret, hadde han været utrættelig baade med at stelle til programmerne og hjælpe til med at faa dem godt utførte. Foruten at være formand og saagodtsom den hele programs-komité selv, hadde han holdt taler paa hvert møte. Hver gang det var over, pleiet han gjerne at klage sig for Bella Teigen, sekretæren, over at de truet med at ta livet av ham derute, slik som de jaget paa; de hk da huske paa at han hadde ikke mere

end menneskelige kræfter, han heller.-----------

Jo, Bella Teigen husket det, og stillet sig ellers saa sympatisk som en formand med rimelighet kan vente det av sin sekretær. .

Forresten skal det være sagt til Hauglands fordel at han virkelig drev haardt med den foreningen. Først var det programmet som skulde utarbeides; saa var det at finde de rette kræfter til at faa detutført, som ikke var saa liketil, her hvor det var saa faa som kunde tale; dernæst gjaldt det at finde passende veiledning for dem som skulde delta, og det var kanske endda værre. Det hændte at han maatte lempe programmet efter den hjælp han kunde finde for dem som optraadte. For han hadde ikke tat saa mange bøker med sig vestover; nogen faa bind av “The World's Greatest Orations" og saa et par bind leilighetstaler og religiøse essays var omtrent alt han hadde. Men saa blev da ogsaa dette materiale brukt flittig. Med stor skarpsin-dighet viste han deltagerne, hvorledes dé, ved at ta en paragraf her og en anden der, og ved at lappe sammen nogen sætninger til at klistre det hele ihop med, kunde prestere noksaa presentable saker.

Paa denne maate opnaaddes helt forbausende resultater. De ældre som kom — og de var svært faa — sat der og gapte til disse vidtløftige retterne som der blev disket op med; de laa deres egen erfaringsverden ofte saa fjernt. Derfor tok de sig noget underlig ut inde i utflytterfolkets enkle præriekirke; de stak saa av.

Talerne og avhandlingerne handlet som oftest om at tjene — service. “Social Service" kaldte Haugland det. Dette tema delte han op i en hel mangfoldighet av emner, saasom “Social Service as Applied to the Nation"? “Social Service as Applied to the State",2 “Social Service Within the Community"? “Service in the Church"* “Service in the Congregation"? “Social Service in General"?

1) at tjene nationen; 2) at tjene staten; 3) at tjene bygden; 4) tjeneste inden kirken; 5) tjeneste inden menigheden; 6) samfundstjeneste saadan i det almindelige.“Service to Humanity”1 osv. osv. De to sidste emner beholdt han for sig selv; og rigtig fyr kom der ikke i manden før han kom ind paa det sidste om “Service to Humanitymen da fik de værs’go holde sig vaakne og høre efter, hvis da ikke forstok-ketheten overgik alle rimelighetens grænser, hvad den desværre stundom gjorde, der vest i Clarkfield.

Mabel gik paa disse møterne utover sommeren, . men syntes hun fik mindre og mindre godt av det for hver gang. Sterk uro og saar tvil hadde fulgt hos hende i det sidste. Var disse mennesker paa ret vei, saa var vist alt hendes stræv omsonst.... Som ikke var saa urimelig.... Denne feiende sikkerhet var det hende umulig at faa... Gudsdyrkelsen var for dem den mest liketille ting i verden, — syntes det. Dette saare stræv som hun hadde med at komme sig nærmere hen til Gud, saa forholdet fra hendes side kunde bli mere umiddelbart barns-lig, — saa hun daglig kunde faa gaa like ved hans side og stikke haanden sin borti hans naarsomhelst, — ja det stræv syntes

ingen av dem at kjende noget til. Det hændte at hun kom hjem fra disse møterne og følte sig aandelig mat.

.. .Skjønt, — der var dog meget uklart i det de for med ogsaa... Snakket de ut av hans fylde ? ...Fordi de var fyldte av hans aand?... Var det hans kjærlighet som drev dem til at holde paa med disse møterne, .. .til handling, altsaa?... Til handling ja! ...Ja det var det?... For hvis nu de var uten mat, eller gik naken, — eller — sat i fængsel, var det saa slik de vilde like at bli gjort imot? —

1) i menneskehetens tjeneste.Well, da fordret de betydelig mindre end hun... Men, well, da var de jo ogsaa bedre?... Det lot sig jo tænke, at al den praten de for med om at tjene kunde faa andre til det.... Og hun!.... Ja, hun hadde saavist intet gjort' for Gud, hverken inden staten eller kirken... Hadde ikke engang opfordret andre til at gjøre det...

Der skulde være stort ungdomsmøte hos Tei-gens en søndagseftermiddag. Haugland hadde faat istand et ekstra godt program, der handlet utelukkende om hans yndlingstema “Social Service”. I tre samfulde uker tilende hadde det været under forberedelse og var blit avertert ved hver mulig anledning. Det var det sidste program han tok paa sig før han reiste; og for nu at efterlate sig uutslettelige spor i Clarkfield, men ikke mindst for at faa det “surprise partym han ante de holdt paa at stelle til for ham, endda gildere, hadde han gjort sig mere end almindelig møie denne gang og tat i bruk de bedste kræfter foreningen raadde over.

Selv holdt han en klingende retorisk tale over “In the Service of Humanity”. Derpaa læste Sam Knutson op noget han hadde lappet sammen, om hvorledes denne forening kunde samle penger ved at holde smaa socials2 av og til og ta adgangs-penger. Sidstpaa kom en praktisk, velskreven avhandling av Mary Nygaard, hun som hadde holdt skolen der i distriktet det aar, om “Practical Service”* hvori hun foreslog at ungdomsforeningen

1) surprise party, overraskelsesseiskap. 2) socials, festlige tilstelninger. 3) practical service, praktisk tjeneste.deres burde opholde en indfødt evangelist i hedningeland nogensteds. Dette kunde let realiseres, eftersom det ikke vilde koste mere end en ca. $50 om aaret; disse penger kunde da samles ved sammenkomster og tilstellinger, slike som av den forrige taler var foreslaat. Dette forslag skulde saa diskuteres.

Og det hadde sikkert gaat igjennem uten videre; for der var ikke nok kj endskap til missionssaken endda blandt ungdommen derute til at gjøre nogen videre staahei om 50 dollars som var samlet paa den maate. Spørsmaalet for dem var slet ikke om hvad de skulde bruke de penger til som foreningen fra tid til anden samlet; for dem gjaldt det at ha noget at holde paa med, saa de kunde komme sammen; det var det som interesserte dem. Som sagt: forslaget hadde uten tvil gaat igjennem uten videre; men nu vilde ulykken at den første som begjærte ordet i diskussionen, var John Rasmussen, som talte imot; og den næste, som forlangte ordet, var Orvin Halseth, som talte for. Dermed gik saken i baklaas. Nu vilde det aldrig ha faldt Rasmussen ind at sætte sig mot denne tanken, hadde ikke forslagsstilleren paa en maate hørt til der borte hos Halseths; hun hadde bodd der gjennem hele terminen, og nu hadde snakket faat det til slik, at hun og Orvin skulde snart ha bryllup, som slet ikke var sandt Endnu mindre vilde Orvin Halseth ha fundet paa at tale *for saken, — for det visste da alle, at han ikke var nogen missionsven, — hadde det ikke truffet til at være akkurat John Rasmussen, som stod op og talte imot. Det hang nemlig slik

Jsammen, at disse to familierne, Rasmussens og Hal-seths, var de to poler hvorom al bevægelse dreiet sig der i menigheten. De hadde kjæmpet en 20-aarig kamp om herredømmet, og endnu var den ikke avgjort. Det første slag stod om kirketomten; for baade Halseth’n og Rasmussen vilde ha kirken paa sin eiendom. Den gang tapte nok Hal-seth'n, men siden hadde de holdt det gaaende nok-saa like.

Efter de to første indlæg fulgte mange flere; paa grund av at de to første hadde været saa bitre, blev diskussionen aldeles uventet livlig; men de fleste talte mot saken. Tanken var saa ny derute. Forslagsstilleren forsvarte sig varmt; paa skolen var hun blit levende interessert i missionen; derfor grep hun denne anledning til at gjøre noget for den med den største beredvillighet. Efter at ha forsvaret sit forslag for anden gang satte hun sig for at vente paa formanden; han vilde naturligvis hjælpe hende med at faa saken drevet igjennem, han var jo saagodtsom prest allerede. Hun maatte bare undres paa at han ventet saa længe med at avgjøre saken.

Haugland styrte møtet net og pyntelig ifølge alle parlaméntariske regler. Egentlig fornøiet det ham. at sindene kom litt i bevægelse; det gav slik god anledning til at vise hvor nemt han kunde manøvrere en baat i storm. Tilsidst tok han da selv ordet og talte i saken. Han begyndte med at lægge ut saa gripende vakkert om hvor pen og uegennyttig denne tanken var, saa de som var for saken, sat der og smilte trygt i bevisstheten om,at de hadde formanden med sig. Derpaa slog han om og holdt fram med stor styrke, hvor farlig det var for en saadan liten forening at paata sig en sak av en slik magnitude/ naar ikke fuld enighet kunde opnaaes; derved kunde saa let foreningens evne til at tjene svækkes. Og det vilde være meget slemt, — mnja han vilde sige: rent ubodelig. Dernæst burde de betænke at pengene skulde sendes saa langt bort; saa det vilde bli høist vanskelig, — well, for ikke at sige rent umulig at føre noget tilsyn. Og det var efter hans ringe formening samfundets værste feil, den altsaa, at det ikke øvde tilbørlig tilsyn med de penger det samlet ute blandt folket. Ja, for de visste vel at saagodtsom alt som kom ind til de forskjellige kasser, kom fra farmerne? Saa han for sin del kunde ifølge sin samvittighet ikke raade til, men heller ikke følte han at han kunde raade fra; for, som sagt, tanken var virkelig pen. Og eftersom saken nu var av saadan magnitude og hadde med bevilgninger at gjøre — han fik vel kalde dette bevilgning? — saa vilde han som formand bestemme at der i denne sak skulde balloteres, “Vi vil altsaa nu gaa over til at ballot er e” Da han igjen satte sig, var der ikke den i forsamlingen, som følte sig aldeles sikker paa, hvilken side formanden holdt med.

Utfaldet av avstemningen blev at omtrent en tredjedel stemte for; resten imot.

Da formanden hadde oplæst resultatet, skedde noget uventet: Mabel Larsen stod op og spurte, om hun kunde faa sige noget. Og ikke før hadde han

1) magnitude, stort omfang.i sin store bestyrtelse nikket bejaende, før Mabel kom fram og begyndte at tale — paa norsk. Dette var første gang hun sa noget i foreningen. Hun hadde sittet der og hørt paa dem idag. I førstningen undrende. Forbauselsen steg, des længere hun hørte paa. Og let som hendes sind somme tider hadde for at skifte stemninger, blev det ikke længe før forbauselsen byttet plads med uvilje; denne tanken om at underholde en missionær, grep hende straks; derfor syntes intet hende rimeligere og mere endef ramt end at foreningen tok og gjorde den til virkelighet. Og saa bar den sig slik ad! — Her hadde disse folk gaat der hele sommeren og snakket saa pent om at tjene, om at ofre sig og gjøre det gode; men straks en liten, bitte liten anledning gaves, gjorde de kolbøtte, som foran noget rent uoverkommelig. Saaledes tok det sig ut for hende. — Det blev hende pludselig gjennemsigtig klart at det kun var snak de for med — tomt, tørt snak, fraser som for dem selv slet ingen betydning hadde.

Impulsiv som hun var stod hun op og ba om at faa sige noget, uten at hun selv visste hvad hun vilde sige; hadde bare følelsen av at fik hun ikke sagt noget nu, saa kvaltes hun;

Bare det at hun forlangte ordet, vakte forbauselse, men endnu mere det at hun talte norsk; de aar foreningen hadde bestaat, hadde det gaat næsten utelukkende paa engelsk, uten med en læsning eller en deklamation av en nykommer ender-oggang.

I førstningen vilde det slet ikke gaa for hende;hun blev stakaandet og saa tør i halsen, og fandt ikke de ord hun vilde bruke. Satte da hele sin vilje til og tok sig sammen. Hun saa der var mange, som hadde alt de kunde gjøre med at styre latteren; og underlig nok, men det hjalp; hun blev harm derved, grep fat i det som hun kj endte røre sig hos hende og tvang det fram.

.. .“Well, jeg vet ikke akkurat hvad jeg har at sige... Jeg er vel ikke medlem av foreningen deres heller... Men jeg synes vi har en forkjært opfatning av dette her at — at — tjene... For det maa være noget... langt større... og — vanskeligere.. og — herligere end dette her som vi steller med... Ja, det synes jeg virkelig... Her har vi nu holdt paa at snakke at og fram en lang stund om saa ringe en ting som at skrape sammen en 50 dollars om aaret til missionen... Foreningen har vel mindst 50 medlemmer, vist en hel del flere, antar jeg, — saa det vilde ikke bli over én dollar paa hver, selvom vi betalte det selv... Men det gjør vi jo ikke; for pengene skulde samles ved socials og slikt.” — Hun stanste og saa sig rundt, likesom om hun tænkte efter om dette virkelig kunde være mulig.—

.. .“Og endda synes nogen av dere at det vil bli saa rent for meget, at vi tar paa os det som er umulig, noget som vi ikke er istand til?... Jeg trodde I mente noget med al denne vakre praten om ... om the glory of service f Men det har I altsaa ikke gjort... Derfor mener jeg det er bedst vi holder op med at snakke en stund og gaar hjem og sætter os ned og skammer os... Ja, det synes jeg. .. .Fins der nogen av os jenter som ikke spandererdenne sum og meget mere paa candy og gum1 gjennem aaret? — Og dere mandfolk? — Ja, hvor langt gaar vel én dollar om aaret i klatrepenger for dere?”

Her avbrøtes hun av lydelig latter.

I latteren var en tone av løssluppen, kaat raahet, der la sig stygt utover alle de unge ansigter. Den fik Mabel helt til at forglemme sig selv, og hun steg til i den sterkeste harme. Folk satte sig op og hørte forbauset paa; for nu kom ordene skarpe og kvasse, saa der føk gnister av dem. En del trodde, at det var skinbarlig Chris. Larsen selv, som nu stod der og dængte paa dem... "Det var saa rimelig, at I maatte flire!... Men det skal jeg sige dere folk, at har dere ikke bedre greie paa, hvad det vil sige at tjene, saa er det bedst dere tar fat paa abc’en igjen! Det trænges mere end noget andet! — Hvem av dere har ikke rikelig mat?... Eller er der nogen som trænger klær?... Er der nogen av dere som vet hvad virkelig nød er?... For rigtig at tjene lærer vi ikke uten at vi først er blit kjendt med nøden paa en eller anden maate... Og den leksen har vi skulket os fra hvergang vi blev sat til. ... Vil vi ha noget, saa faar vi det... Faar vi det ikke med det gode, saa truer vi os til det, eller vi tar det... Vi furter og lover at reise, og saa faar vi det. .. .Ja, det er akkurat, hvad vi gjør! — Og saa gaar vi her og snakker om at tjene! — Jo vi er pyntelige tjenere!... Hver jul har vi her i nabolaget en juletræfest, hvor de fleste av os gir fra 10 til 30 presenter, — stas og nonsense,2 — til saadanne som

1) candy og gum, sukkertøi og kva. 2) nonsense, fjas.aldrig har kjendt nød i sit liv, idetmindste ikke paa grund av saadanne ting... Synes dere det er at tjene?... Her kommer vi sammen andenhver søndag for... for.. at snakke og fjase med kjendinger og ha a good time,l Og det kalder vi at tjene!... Hvem av os kommer vel her drevet av trang til i ydmyghet at gjøre noget godt?... Her sitter vore forældre hjemme og vilde saa gjerne at vi skulde snakke norsk paa disse møterne; for gjorde vi det, saa vilde de fleste av dem være med os; men hvem av os har vel tænkt paa noget slikt?... At gjøre det som far og mor vil ha os til, gjøre det i lydighet og uten knur, skulde vel være den første og mest like-tille av alle tjenester!... I som har talt alle disse pene ord om service, har I virkelig tænkt paa det? Eller hvem er det i denne forsamling som prøver det?... Aanei, virkelig at tjene er vist noget ganske andet end dette her som vi gaar og tuller med... Det er at gjøre godt i det stille, i det smaa, og med et ydmygt sind... Det er nu først og fremst at være saapas lydig mot Gud, at vi gjør mot andre det som vi vil at andre skal gjøre mot os... Det er saa høit og saa stort, men somme tider saa tungt, og dog allikevel saa deilig, at... at... well, jeg magter vist ikke at forklare det.”...

Her gik det rent istykker for hende, og hun skyndte sig ut det forteste hun kunde uten hverken at se til høire eller venstre.

Straks hun var ute av døren stod formanden op og holdt en net liten tale, hvori han saa soleklart beviste at den sidste taler var ute av orden, saasom

1) at ha a good time, at ha moro.der allerede var ballotert. Derfor kunde ikke saken diskuteres mere uten den blev rekonsiderert, han vilde bare faa oplyse om det. Forresten hadde den sidste taler rent misforstaat spørsmaalet; ti det var ikke om hvorvidt det var ret eller ikke at vie sit liv til service — han forstod nu ikke hvorledes et voksent menneske kunde tvile om det! — Men det var om, hvorvidt de skulde eller ikke skulde i denne saa høist vigtige sak; og det var nu bestemt ved ballotering at de ikke skulde. —

Mabel gik hjemover i det sterkeste sindsopfør. I førstningen hadde harmen overmagten, harme mot al denne usseldom hun her saa for sig. Det rent kokte i hende, naar hun husket hvor pent han hadde staat der og snakket om at “translate all our activities into Christian service’V og saa denne andre frasen som han atter og atter slog om sig med:

uthe greatest good to the greatest number”2..............

Nei, noget saa borti natten forvrængtl... Hun klemte til parasolskaftet, saa det sved inde i haan-den... Og dette kaldte de at tjene!... Det var for dem kristendom!... Og alle som ikke saa det slik, var gammeldags og avlægs!... Hun hadde en følelse som om det blev hende tyngere og tyngere at puste, der hun gik.

Men eftersom oprøret dulmet av, kom tungsindet, og tvilen, og bitterheten. Nu slap de til saa nemt, og fyldte hele hendes sind før hun visste av det. Hun orket ikke at slite blikket op av prærien. Formaadde det simpelthen ikke.

1) “at oversætte al vor virksomhet til kristelig handling,” 2) “det største gode for de fleste.”Tvilen gik hende haardt indpaa livet, slik den altid gjør med det ærlige sind naar det er i nød... Hvad vilde dog Gud med hende blandt disse mennesker?... Hvorfor hadde han kastet hende ind i slike vilkaar?... Her hvor hun intet godt kunde gjøre, nei end ikke det ringeste. ...Var der spor av mening i slikt... Hm! .. .Gaa der aar ut og aar ind og stelle for en enkelt gammel kali... Bare gaa der at koke og vaske. .Vaske og koke. • Ellers intet... Slet intet... Vilde da Gud siet ikke gi hende anledning til en større gjerning... Livets lokkende syner som saa fristende fagert drog forbi i det fjerne, hadde hun maattet lukke øinene til for, til de nu næsten var borte... Var det nødvendig for Gud at ta alt fra hende?... Hvor fattig tænkte han egentlig at gjøre hende?...

.. .Det blev saa øde i hende... Omkring hende. ...Hele verden... Bare skidden graa dag... Flat prærie, — bestandig den samme... Uten sol... Uten tone... Uten liv... Bare bevægelse... Huf, hun frøs... Panden var kold endda hun gik der og tørket sved.

Den eftermiddag var det at ønsket om snart at faa dø først steg op i hendes sjæl.... Jo, nu trodde hun, at hun forstod hvad som laa i hint underlige uttryk: “Forfængelighet, forfængelighet, — alt er forfængelighed” —DA Vesle Johnny samme kvelden hadde faat natdragten paa oppe paa Mabels værelse, hvor hans seng stod, kom han — som vanlig — bort til hende, foldet sine hænder og la dem ovenpaa hendes.

"No, Mabel, laassaa no!”

"Ja, læs nu du, Johnny.” Opfordringen kom saa dødt og træt. Gutten blev staaende og se paa hende længe, mens han gned den ene læggen mot den andre. Endelig syntes han at finde ordene og tok saa til at læse:

"Jeg er træt, jeg sove vil, mine øine lukke til; se, o kjære Fader, ned til mit lille hvilested. — Amen.

Kjære Herre Gud, hjælp Johnny-mand at bli en snild gut! Og saa maa du hjælpe ho mor og alle de andre hjemme og ho Mabel og han Larsen at komme til himmelen! Kjære Herre Gud, vær naadig mot os allesammen! Amen.”

Mabel sat ubevægelig i samme stilling; gutten stod ved hendes knæ med hænderne foldet i hendes fang, og det ene ben slynget rundt det andet, som var hans vane ved slike anledninger. Hans regelmæssige andagt var de ovenfor citerte bønner; men det hændte ofte at han til disse føiet andre, og efterhver bøn satte han et nyt amen. Paa den maate kunde han snakke til Gud om alle ting som laa ham paa hjerte, men især om ting han i løpet av dagen hadde syntes det skulde være gildt at eie. Det hændte til sine tider, at listen blev saa lang, at Mabel maatte skynde paa ham for at faa ham iseng. Disse bønner kom altid paa rent trøndersk.

Efterat han nu hadde snakket fra til Gud om at være snild med dem, blev han staaende og tænke sig om, om det var noget mere, han ikveld vilde. Om litt kom det:

“Aa saa lyt du hus paa pony'en som æ hi snakka aat dæ om før! Amen.”

“Ja, aa hu mor treng en døgtig kar framover hausten no, veit du! Amen.”

“Aa saa lyt du sjaa æt hu Mabel, for hu e itj saa snild ikveld! Amen.”

Mabel kvakk til, blev sittende og stirre paa ham; men da han lot til ikke at være færdig endnu, sa hun ikke noget.

“Aa aa hvest du kain gjaaraa gammeln

vor fresk igjen, saa veit du de va bra; men de fe du vel itj te! Amen.”

“Du veit de e itj saa godt for hu Mabel hel! Amen.”

“No e æ færdi!” Saa steg han til paa begge ben og strakte armene op mot hende for at ta hende om halsen. Hun

bøide sig mot ham og løftet ham op til sig, og de to klemte til saa hjertens godt, mens han gned sin mund mot hendes kind i det inderligste velvære. Men da løsnet det ogsaa for hende, — al bitterheten, som det løsnet paa envaardag med dirrende sol og mild luft; fast hun prøvde at skjule det, kom allikevel taarerne.

Da blev gutten pludselig opmerksom. "Nei, gret du, Mabel ?”

"Ikke... .bryd dig om det.... Johnny-mand!” Tok hun saa til at stryke ham over haar og kind i den sterkeste ømhet. Derved kom graaten stri-dere, men mere forløsende.

"Aanei da, Mabel-mor!” trøstet han voksent og overtalende, — "du maa itj graat! — Snak bære te Gud, saalles som æ gjær, saa bi de all right, ska du sjaa!” Slik blev han nu liggende kringom hendes hals og anbringe de formaninger han fra tid til anden selv hadde faat.

Endelig reiste hun sig og bar ham borti sengen, og kysset ham godnat endnu en. gang. Men efter at ha ligget en stund, — hun trodde da han sov, — hev han pludselig teppet av sig og spurte: "E du all right no igjen, Mabel?”

"Ja, gutten min, nu er jeg straks all right Y9 "For du veit æ kain ailti snak te Gud ein gong te, hvest du vil!”

Dette gjorde hende saa godt, at hun la sig paa knæ framfor sengen hans, hvor hun blev liggende, til han under smaaprat og kjærtegn døste av i en slags fortættet tilfredshet. \

Saa satte hun sig til for at holde sin egen andagt. Hun bladet længe og letende. Ikveld fik hun prøve at undgaa de mest kj endte steder, saa ikke tankerne skulde faa smette sig undav. Tilsidst tokes hendes opmerksomhet fangen av hin mægtige scene oppe paa Karmel, tokes og holdtes, og da hun kom tildisse ord: “Der er endnu 7000 som ikke har bøiet knæ for Ba’al,” fornam hendes sjæl atter at Gud var hende nær. Det blev hende, som han i denne stund talte disse ord til hende, talte dem i sin sterke almagt, hende til trøst og opmuntring, likesom fordum til profeten.

Og videre læste hun. Videre. Kapitel efter kapitel. Hun flygtet med profeten ut i ødet; hendes hjerte gjennembævedes av hans forlatthet; hun syntes hun kjendte hans mismot og tungsind. Hun syntes mest hun kunde høre stormens forfærdelige døn oppe i den øde fjeldverden; og saa — hin sagte susning, hvori var herlighetens herre selv. Længe dvælte hun ved slutningscenen dernede ved elven, der han i storm og uveir paa vognen av ild kjørte like ind i herligheternes rike.

...Og endda var det han som hadde tvilet, og han som frygtet!... Den nat gik Mabel tilsengs i stor ekstase.

Rundt midnat kom de kjørende forbi fra Teigens nede paa veien. Det hadde drat ut paa grund av festen for Haugland, som holdtes efter programmet; latter og høirøstet leven tok natten op til hende; hun trodde et par ganger at høre sit navn kaldt under raa latter; men det var som det slet ikke vedkom hende, der hun laa og knæpte hænderne omkring dette: “Der er endnu 7000, som ikke har bøiet knæ for Ba’al.” —

Den følgende morgen, mens Mabel holdt paa med morgenstellet efter frokosten, drev Johnny inde hos Larsen. Han var endnu i natdragten, — en slags kombination av skjorte og bukse med aap-ning bak til at krype ind i; klaffen bak hang aapen; for det var ikke altid at Johnny husket slike smaa-ting.

Idag hadde han det meget travelt med at bygge tog. Hvad han nu vilde ha greie paa hos Larsen, var om det ikke gik an paa en eller anden maate at bygge toget op til himmelen likesaavel som hen-ad prærien?

Nei, het det fra sengen; det gik ikke an. Han maatte ha noget at lægge “railscé*1 paa. Skjønte han ikke det da?

"Saa — well?” Med det slog han sig til ro en stund. "Ja, men Gud kain byg nedover te os; for hain kain bynd deroppe?” kom han atter bort til sengen med.

"Nei, man bygger ikke tog i luften.” Oplysningen kom noksaa kort og bestemt... Var vel ingen nytte i at la gutungen tro noget som der slet ikke var nogen mening i! —

"Men kain hain itj gjaarraa ke hain vil?” Hodet laa spørgende paa skakke, som han stod der framfor sengen. "De sei hu Mabel hain kain!” Dette argument forekom Johnny i den grad uigjendrive-lig, at der ikke kunde være

noget at sige mere om den tingen.

Og han var straks inde i noget andet. Han hadde fundet en liten flaske som han brukte til telefon, med en stor spiker til lytterør. Med de grei-erne telefonerte han hjem, snakte med moren, gjentok hendes forestilte svar og spurte paany. Saa

1) railsa (the rails), jernbaneskinner.fik han pludselig en ny idé: “Gaar de an aa fon te Gud, Larsen?”

“Høh! — Du kan jo prøve.”

Jo, gutten prøvde. “Hello Gud! — — Kain du kaamaa hit lite! — Ja hit aat’n Johnny, saa æ fer snak me dæ... Æ e hos'n Larsen no, veit du... Ke æ vil?... Aa du ska stel me hu Mabel lite.. .Ja; — me hu Mabel... Hu gret igaarkveld, veit du... Aa de e vel naa saa manker....”

Larsen var blit høist interessert: “Hvad vaaser du med nu da, Johnny-mand?”

“Aa... æ tærd’n' bære at hain fek sjaa æt hu Mabel .... Ho gret igaarkveld .... stor taara.” Her fik han pludselig atter en av sine geniale indskydelser. “Snak aat’n, du Larsen! — Du kain forklar de; saa hain forstaar de, veit du!” — Og han rakte ham ivrig instrumentet.

“Aa snak sjøl, du!” lød det sært, og han strakte den friske haand ut efter “Decorah Posten” paa bordet ved siden av. Da visste ogsaa Johnny, at det ikke nyttet mere netop nu.

Skjønt nu Larsen blev liggendes der med avisen, og gutten holdt et svare leven baade med at bygge tog og hus, merket han intet. Han hadde faat det at tumle med som optok ham helt... Et voksent menneske i sine bedste aar gav sig ikke til at tute akkurat for ingenting, — selv om det bare var et kvindfolk... Han hade da vist ikke gjort hende noget igaarkveld da hun kom hjem... Hvad for hun foresten og rak paa disse møterne efter... Han visste ikke den ting som mankerte.... Det var høilys dag; augustsolen skén saa vakkert uten-for, og tankerne arbeidet rigtig, slutning føiet sig korrekt til slutning. —

“Mabel!”

Da hun om et øieblik kom ind til dem, bemerket han skjødesløst, mens han overfor hende lønsk fr^ siden: “Det er vel paatide at denne hyrekaren vor kommer sig i klærne nu.”

“Ja, spring op efter klærne dine, Johnny-mand; saa skal jeg ha paa dig.” Saa tok hun den lille lænestol hun hadde staaende derinde og satte sig. Gutten blev ofte baade paa- og avklædt der.

“Well, aa hvad drev I saa med borte hos Teigen igaar ?”

Mabel saa forundret paa ham, ti om slikt hadde han ikke for vane at spørre.

“Aajo,” lo hun. Stanset saa med ett og blev alvorlig. Skulde hun fortælle ham optrinet fra igaar? Naaja, værre end det allerede var, kunde det ikke godt bli, saa hvorfor ikke? —

“Det blev vist adskillig moro der?”

“Er det bare fjas I farer med paa møterne?” Avisen sank arg ned paa teppet.

“Ja, jeg prøvde nu at gjøre det saa trøisomt for dem, som jeg bare kunde; og — well, jeg fik det vist bra til og.” Derpaa gav hun sig til at fortælle ham om alt: om møterne de hadde hat utover sommeren, om Haugland, om alle service-programmerne. Hun prøvde at fortælle rolig og nøkternt; for hun vilde gjerne se hvad indtryk han fik av det; men prøve alt hun vilde, indignationen la sig utover det hele likevel. Hun fortalte utførlig om møtetigaar og skjulte intet. Næsten ord til andet gjentok hun hvad hun selv hadde sagt.

“Sa du virkelig alt det der, Mabel ?” Med den friske foten spændte han i sengen og skubbet sig længere bakover puterne. “Til pas aat dem!” lød det saa inderlig fornøiet.

“Ja, synes du ikke det er sandt, far?”

“Hm-nei, Mabel! — Det er bare ikke sandt nok; det er hele feilen, — naar du nu endelig skulde fare med det.”

At han tok det paa den maate gjorde hende god og varm i sind. Allikevel vandt hun sig ikke over at være traurig. “Det gjorde nok desværre ikke noget godt, det der som jeg sa... Ingen av dem kom nærmere hen til Gud ved det.” —

“Aa for noget tull, Mabel! — Skal man ikke sige folk sandheten for det? — Nei. — Aldrig bry dig, du!”

“Hadde jeg bare sagt det paa en anden maate og med et andet sind, saa... Men du ser jeg blev sint, — aldeles fykende sint,” tilstod hun barnslig.

Chris Larsen knegget saa inderlig fornøiet. “Mja-ha! — Det hadde de bare godt av!” —

“Nei, far,” kom det alvorlig, “det var jo netop det de hadde ondt av, baade de og jeg. — Aa, far,” kom det pludselig opgit, “det er saa forfærdelig at tænke paa at en bestandig skal ligge under for ondskapen inden i en. Har du aldrig kjendt det, du far?” spurte hele hendes væsen bedrøvet.

“Høh! — Nei, vet du hvad, — jeg har saa evig nok med det utvortes! — Det gir mig mere end nok.” Han tok atter efter avisen... Naar hun be-gyndte paa den kanten, kunde en likesaa rat gi sig til at klaa væggen... Da bar hun sig som hun ikke hadde forstand... Og i det sidste laa hun der og grov støt... Saa kjæk en jente forresten! —

Men om en stund kom han pludselig uventet igjen: “Hvad var det du sa denne der indfødte vilde koste om aaret?”

“Bare 50 dollars om aaret; for Miss Nygaard hadde selv undersøkt det.”

“Tsja! — Saa kan du jo ta og skrive ut en check paa 50 dollars og drive i flabben paa dem. ... Siden det er dig saa meget om at gjøre... Vi busta1 vel ikke for det.” —

Da reiser Mabel sig, gaar hen til sengen, bøier sig over ham og kysser ham paa kinden, noget hun ikke hadde gjort siden hun blev voksen.

“Ne-ei kvæl mig da ikke! — Ser du ikke hvor du farer fram!” Men han var forunderlig blid i maalet.

Den dag blev hun gaaende at smaasynge hele dagen, mens hun stelte... Hun hadde aldrig set prærien vakrere. —

1) busta (to bust), at spille fallit.DEN sterke missionsbevægelse som begyndte inden samfundet ved 90-aarenes utgang, grep hurtig om sig. Til Clarkfield var den saavidt naadd det aar, og nu skulde menigheten ha en missionsgudstjeneste. Til denne paa de kanter uhørte begivenhet var gamle pastor Skjærve, samfundets reisende indremissionsprest, kommet for at holde missionspræken.

Det var en vakker søndagsmorgen i august; den første vage tone av anstundende høst var allerede kommet i luften; derfor var luften saa let, at togenes pipen inde fra byen fløt langt utover prærien. Noget større luftdrag var der ikke; vidden laa der mættet og bare kvilte sig i morgendisen.

Alle vegne fra kom kjøretøierne; ti endog ditut var pastor Skjærves store ry som prædikant naadd, og folk strømmet til i massevis for at høre ham. Mange trængte mere hjælp nu til indhøstningen, som stod for døren, og vilde nytte anledningen til med det samme at høre sig om efter en kar eller to; og saa kom de av den grund. 4

Allerede en god stund før kirketid var kirken pakket, saa folk stod nede ved døren og indover gulvet.En hel del av ungdommen — av karerne — forsøkte ikke at slippe ind, men forblev ute, hvor de i større og mindre klynger snakket om den forestaa-ende harvest1. Samtalen gik dæmpet, nu og da med døyvd latter til en spøk som reves av. Med bred selvfølelse og adskillig skryt blev der fortalt om tidligere høstninger, om karsstykker baade i cutting2 og shocking2 og om hyrekarer de hadde play’a ut,4 saavel som om uhørte store avlinger.

Gudstjenesten begyndte. Noget trægt og tungt steg salmesangen inde i den lave præriekirke. Det var som ukens tunge slit hadde støret og stivnet endog stemmemusklerne; for sangen gav ingen gjenklang. Som med slørte øine og i taake saa forsamlingen de syner salmen viste; over de trætteste sind dysset den dog fred, og gjorde længselen efter det som ligger bakom livet, mere inderlig.

Pastor Skjærve besteg talerstolen. Han drog hvert øie hen paa sig i stirrende undren, som tonerne døde hen under

loftet; hans vældige kjæmpe-skikkelse rent overfyldte den lille pladsen oppe ved væggen. Som han nu stod der og ventet paa stil-heten, ældet og ærværdig, fuld av intens, hellig alvor, det fyldige graa haar og skjæg hængende rikt fra hode og kinder, — maatte en uvilkaarlig mindes Israels profeter.

Bønnen, som kom i dyp, dæmpet tone, gav ventende anelse om det ordets veir som kunde være i vente længere framme, likesom hin den lette susning der gaar foran stormen og bebuder dens komme.

1) harvest, skuronn; 2) cutting, skjæring; 3) shocking, rauking;

4) playa ut (played out), utmattet, utkjørt.Endnu før bønnen var tilende, var de fleste revet ut av den vanlige mætte søndagsdøs»

Teksten var om "markerne, som ligger hvite til høsten.” Dette satte straks tankerne i gjænge om skuren som skulde begynde imorgen: — hos én var det hest det skortet paa, hos en anden kar; nogen sat der med frygt forat for meget skulde modnes paa samme tid og derved ta skade; andre kunde ikke faa tankerne væk fra binderen som nu tok til at bli gammel. Det skulde spørres om den stod det sæsonen igjennem i det vældige tykke grøn. Forresten hadde hver sit baade av glæde og bekymring.

Det blev dog ikke ret længe at tankerne fik arbeide uforstyrret. Hele forsamlingen kvakk til ved

den maate prækenen begyndte paa.................."Hvad

synes dere karer om en farmer som hadde 200 æker med rigtig vakker kveite staaendes dead ripe1 og saa ikke brydde sig om at cutte2 den? Men han gik bare kringom farmen og somiet til det hele falt ned? Eller hvad vilde dere synes om en saan kar, hvis han spændte hestan for bindara, og saa lot dem rende bortigjennem akkurat som de selv

lystet?”

Hele forsamlingen blev under denne noget originale indledning til ett eneste stort hode, som laa paa skakke og spurte op mot prækestolen. "Hehe! — Der skulde ikke stort vet til at svare paa et saant spørsmaal. — Haake slags preike skulde dettane bli?”

1) dead ripe, aldeles moden. 2) cutte, skjære. 3) fila (the field), akeren.Forundringen steg alt eftersom dette hverdagslige billede blev foldet ut; for dette om den modne hveteakeren og farmeren var noget en og hver kunde forstaa. Presten gav sig særdeles god tid, — løste op og satte sammen for at faa det mere anskuelig, rev saa atter istykker og dannet nye sammensætninger, og holdt saa billedet op til beskuelse. Paa denne maatte fik han det klarere for forsamlingen end det nogensinde hadde været den tilforn, at det eneste som burde gjøres, det eneste som ikke var utilregnelig dumhet med hensyn til den modne akeren, var at sætte alle mulige kræfter i bevægelse, indtil den var høstet og godt og vel indbjerget.

Saa la han det pludselig om og anvente billedet religiøst: — om Guds rikes store aker, missionen, som laa der aldeles overmoden og ventet paa ind-høstningen. De som sat her idag, menigheten, var farmeren. Ansvaret laa altsaa paa dem, paa hver enkelt av dem, forat grøden blev bjerget i hus.... Og markerne laa hvite nu! — Saa kom skildringer og fortællinger fra hans mange og lange reiser paa indremissionsmarken, om livet blandt norske folk,

— inde fra storskogene, fra sjøfolkenes kaar, de som færdes paa de store indsjøer, fra vestkystens fiskerleier, saavel som fra Kanada-prærien der længst i nord, som fra storbyens fattigkvarterer — for alle steder syntes han at ha vanket denne mandy

— skildringer saa løierlige, at folk maatte le, billeder saa triste, at folk ikke orket at holde taarerne tilbake. Det indtryk som kanske tilslut blev det sterkeste hos tilhørerne, var dette: Og slik lever norske folk, virkelig norske mænd og kvinder, heri dette til overflod saa rike land! — Indimellem skildringerne kom saa præken, formaning, paamin-delse, tilskyndelse, — snart lokkende og lavt, saa ordet faldt paa sindet som mildt regn i groende vaar; saa igjen drønnende og straffende lik herjende storm mot høst, men det hele foredrag gjennem-glødet av den sterkeste religiøse intensitet og kristelige inderlighet. Fra et bundløst dyp drog han fram tanker og billeder; aldrig

famlet han efter ord; hans fysiske kraft syntes at være like usvækket, da han efter stive 6 kvarterer sluttet, som da han begyndte.

Forsamlingen var knapt opmerksom paa, at tiden gik, saa holdt han den iaande. Idag fik værsgo tankerne holde sig inden vægge; akrene som stod modne derute og ventet paa morgendagen, fik være hvor de var; husstellet til de travle mødre blev for denne ene gangen hjemme; selv grisene som gik hjemme og vraltet, slap den dag ikke ind i kirken; tankerne slap simpelthen ikke utenom den tryllering som taleren kastet.

Ofringen blev stor, for at være der i menigheten usedvanlig. De fleste hadde nok stukket bare en 50-cent i lommen til det øiemed, mange bare kvarten, de færreste hele dollaren. Men nu blev de fleste av disse sølvstykkerne liggende hvor de laa, isteden blev papirlapper paaskrevet og lagt paa alteret; folk var dypt grepne og løsnet paa pungen. En gammel eiesnild sogning hvisket til sin nabo, som han visste ikke netop var bekjendt for sit gode hjertelag overfor det kirkelige: “No ly te me sandelesmørja pau, kar!” skrev saa selv paa $100 og bar fram.

Mabel Larsen sat langt framme i kirken. Dypere end nogen anden hadde talen grepet hende; endnu efterat ofringen var begyndt sat hun som en, der hører ting fra en anden verden. Da hun vaak-net til og sundet sig, rev hun av et stykke av salmebokens titelblad, fik laane en blyant av en mand, som sat ved siden, skrev saa paa $200 og bar fram. Da trustee’erne1 talte offeret og fandt hendes lap, trodde de hun hadde skrevet feil og sat mindst ett nul for meget; da de saa ledte hende op i forsamlingen utenfor og forhørte sig om, hvad hun hådde ment, blev hendes forundring over deres forundring større end deres. Dette var forresten alle de rede penger hun netop da raadet over.

Av alle som den søndag hørte pastor Skj ærves præken, var der ingen i hvis liv den saa sterkt grep ind, som i Mabels; den førte hende ind paa en skarp bøining paa livets vei, saa hun fra nu av og et helt stykke framover, kom til at gaa i en nogen anden retning.

Det indtryk, som først arbeidet sig fram og tok besiddelse, var at hendes egen nød nok var liten sammenlignet med mange andres. Egentlig hadde hun det godt; ja ikke bare saadan taalelig bra, men Gud hadde jo faktisk overøst hende med velsignelse. Her hadde hun rikdom, hjem, ungdom, helse, — bare det som godt var. At Gud hadde git hende faren at se efter var hendes kors i verden, det hun maatte bære for at dra sig til minde at livet var liv

1) trustees, forvaltere av kirkens eiendomme.og ikke salighet. Denne tankerække la stor stilhet indover hendes sind, saadan som hun ikke visste at hun før hadde erfaret. Og hvis nu hendes tanker ikke saa ofte hadde vendt tilbake til hin præken for atter at se paa den, vilde hun kanske ha blit som en anden livsfrisk ungdom, hos hvem gudslivet staar i blomst; hun vilde ha glædet sig ved dagene som de kom og gik, og hverdagslivets vanlige sorger vilde neppe ha formaadd at kaste videre skygge.

Men, som sagt: tankerne vendte idelig tilbake, de smat indi, blev vække, for saa at komme fram trækkendes med sammenligninger og slutninger, der litt om senn stjal den ro hun først fornam.

.. .T. eks. dette krav paa offer, dette nødrop fra selve elendighetens dyp paa selvhengivende tjeneste? Ja, hvorledes kunde det stilles ved dette snak om “Social Service?'? — For det var vel slet ikke ord som her trængtes, men gjerning? — Sammenligningen bragte et smil, der drog dype rynker.

I hine dage trængte Mabel en sindets og sjælens ven, en som med nænsom haand forstod at røre ved skjulte saar og lægge kjølende omslag paa ømme steder. Hadde hun hat en saadan, vilde han kunne ha vist hende at den vei hun hittil hadde gaat, virkelig var tjenestens, og at det var Gud selv, som hadde ført hende ind paa den; det hadde han gjort, fordi der blandt mennesker ingen anden var, som kunne gaa den end hun. Den tanke holdt synden skadefro skjult for hendes blik. Men Mabel hadde ikke en saadan ven, og at lægge hele forholdet fram for Gud kom hun sig ikke til med. Saaledes blev det bare liggendes der og verke og verke, til der gikilske i det. .. .For hvad hadde hun gjort for at lindre nøden og bøte elendigheten? — Her hadde hun gaat og stuslet og stelt hjemme al sin dag, — og aldrig det grand hadde hun gjort for nøden ute i verden... Slik stelte hun for Gud!...

Saaledes gik det til, at en anden tanke litt efter litt begyndte at ta form hos hende: hun fik gaa ind i missions gjerningen! Tanken brøt igjennem en morgen netop som hun sat og melket, og gjorde hende saa bestyrtet, at hun i øieblikket glemte, hvad hun holdt paa med. Den morgen blev det merkelig længe, før hun fik stellet fra sig gjort.

Som dagene gled, modnedes tanken og blev til beslutning. Hun maatte bare undres over sig selv at dette ikke var blit aapenbart for hende før; det blev hende da et bevis for, hvor litet av Guds kjærlighet hun hadde magtet at overføre til sit eget liv.

Til faren sa hun intet; der var saa mange ting som maatte tænkes over, saa mange vanskeligheter som maatte løses, før hun kunde faa reise, saa hun syntes, det var likest intet at sige før alt var klart.

Det værste blev faren; for hvor hun end i tankerne stelte og laget det for ham, helt tilforlatelig sikker kunde hun dog ikke bli paa, at hun gjorde ret ved at forlate ham. Hun kunde stelle det til for ham saa godt hun vilde og derved overbevise sin uro soleklart, allikevel blev der dog bak i sindet ensteds sittende en snev av tvil: — ja, men, Mabel, det kan jo hænde, at dette er galt? —

Hun skyndte sig med beviserne: — Som dog slet ikke synes rimelig!... Jeg kan jo faa den bedstemr se1 som kan faaes for penger? — Nei, jeg kan faa to! En til bare at passe ham, og én til at stelle for de to... Og saa maa det da være bedre at gjøre godt mot mange, mot saadanne som virkelig er i nød end mot denne ene, for hvem intet synes at være tillags ?... Og hendes fantasi, som fristeren laa og pirket borti — han gliste saa gromt, naar han fik den til at ta flugt — kunde male for hende i daarende billeder, hvorledes hun som en kjærlig søster skulde .gaa omkring og bære hyggen og solskinnet ind i husene til dem som i livet hadde faat det ondt. Dertil forekom det hende mere end rimelig at fremmede kunde gjøre det bedre for faren end hun. Bønnen for ham flakset i denne tid med stækket vinge, men det sanste ikke hendes optatte sind.

• • .“Ja, ja, Mabel, men det kan jo hænde.... ?”

Hun kom da paa at hun fik betro sig til nogen; det vilde kanske gi hende ro. Hun tok da paa sig en eftermiddag og gik til Mrs. Opland. Hun fik snakke med hende. I tankerne saa hun allerede hvor det vilde lyse op i øinene paa Mrs. Opland, naar hun nu la sin store beslutning fram for hende.

Mrs. Opland blev sittende og høre paa Mabel i den allerstørste forbauselse, og — fandt saa paa ikke at bli det grand begeistret. Nei, det var saa langt derifra, at hun sat der paa nippet til at bli fortørnet paa Mabel.

“Nei, veit du hvad, Mabel! ...Æ meln du e

kommen paa tul2? Kern ska saa ta ccеré* taa

gammeln din?”

1) nurse, sykepleierske. 2) komme paa tul, at komme paa vildspor. 3) care, passe paa.Nu var dette det eneste rimelige, som Mrs. Opland kunde spørre om; allikevel kunde hun ikke ha kommet med noget som Mabel likte mindre at høre. Naar sandheten skal siges, saa følte hun sig støt, og denne ene gangen syntes hun, at Mrs. Opland la sig borti ting, som slet ikke vedkom hende. Og saa kom der en ørende liten mistanke straks stikkende fram: Dette siger hun, fordi hun ikke vil. at du skal reise fra hende... Hun synes, hun trænger dig!... Mabel blev sittende der taus, tok snart avsked og gik.

Hjemover blev hun saa gaaende og tygge paa aette: “Hvem skal saa ta care ta gammeln din ?” — Ja, det var jo netop hele saken det? Var den knuten først løst, var det bare at pakke sammen og reise...

...End Mrs. Opland?... Ja, end hende da?... Om hun nu flyttet over og passet ham?... Derved blev der sørget ogsaa for hende... Hun var flink, Mrs. Opland... Ja-a...

Gangen blev sen og ustø, skridtene søkende. Tankerne pirket og lirket ustanselig.

.. .Forresten, det var vel ikke bare spørsmaalet om hvem som skulde gjøre det?.... Nei.... Men hadde hun ret til at velte dette lass av sig og over paa en anden?. .Hadde ikke Gud noget at sige her? .. .Da blev denne stemmen atter

saa lei og kviskret tydelig: “Mabel, jeg tror mest dette er galt; ja, det tror jeg... Er det ikke en av livets allerhelligste love du her tænker paa at slaa istykker?... For naar inden samme familie ett liv i ydmyghet ofrer sig forat et andet evig kan leve, da sker ættensgrundlov fyldest.. Og med ærlig hu det at ville, — ja er ikke det hver kristens første og enkleste pligt mot slegten?... Skjønner du ikke saapas da, Mabel !”... Hun tørket med lommetørklædet den sved hun kj endte paa sit ansigt, men som slet ikke var der... Huf, var dette virkelig mulig? — .. /‘Nei/' smaalo det pludselig fra et andet sted inde i hendes væsen, “dette er bare tøv, kan du skjønne. The greatest good to the greatest number, det er baade det første og det største.” Og nu hændte det underlige, at hun som før hadde gaat der og gjepet til denne frasen, stod nu der midt paa støvete landeveien en varm eftermiddag og lyttet til den som til en tone, der klinger vakkert, fjernt borte i en stille kveld.. Men nu da fristeren først hadde faat hende til at høre paa sig, var han ikke sen med at faa anbragt flere argumenter: “Naar du lægger din

haand paa plogen, saa se dig ikke tilbake.” Og saa: “La de døde begrave sine døde.” Dette sidste blev hun saa forbauset over, at hun næsten stanset. ...Her hadde hun jo Guds egen sanktion paa sin tiltænkte gjerning!

...Hun gik hurtig hjemover... Ja, ikveld fik hun sige fra til faren! —DET blev ikke mange dagene, før faren merket at der var noget i ulave nogensteds med Mabel; gav han sig da til at gjæte alle hendes bevægelser, hvordan hun saa ut, hvad hun sa, og hvad hun gjorde. Eftersom dagene gik, og han ikke blev klokere, blev hans sind værre. Det var klart at nu var der noget hændt. Hadde hun været fortørnet paa ham, vilde hun ha spyttet det fra sig for længe siden og ikke gaat slik og suget paa det... Han kunde bare ikke begripe, hvem det skulde være; for hun hadde da saagodtsom ikke kommet utenom huset? —

Gav han sig saa til at lete igjennem hele den flok av ugifte mandfolk, der var paa de kanter. Hver en av dem stillet han op og holdt eksamen over, uten dog at finde nogen som efter hans skjøn kunde være den rimelige. Hver gang han kom til enden av linjen, var der intet andet at gjøre end at begynde forfra... "Det bet da grisen!”... Jo mere han studerte datteren, des vissere blev han i sin sak; men jo ivrigere han lette, desto frugtesløsere blev hans søken... Han var ikke let at stelle i de dage.

Men en dag han laa der, kom han paa noget:han fik prøve om Vesle Johnny visste noget; det kunde godt hænde, at gutten kunde gi ham vink og hjælpe ham paa anden maate ogsaa. Det værste var at gutungen var saa gapet av sig sommetider.

Mabel kunde ikke andet end glæde sig over, hvor hyggelig faren var blit mot gutten i det sidste; de drev og pratet dagen lang, uten naar hun kom ind; men da tidde gjerne faren.

Saa nogen dage før Mabel var hos Mrs. Opland den eftermiddag, hændte det at Johnny og Larsen var alene inde næsten en hel formiddag; for Mabel hadde vask, og den drev hun med ute. Larsen var optat med aviserne, og gutten holdt paa at bygge tog. Da snakker Larsen inde fra avisen:

“Du og Mabel har vel fælt moro?”

“Aa ja da!”

Larsen kræmtet: “Hvad prater I mest om?” “Aa vi — v-i — vi be, gut.”

Der blev nu en længere pause; begge syntes helt optatte med sit. Endelig spør Larsen igjen: “Hvad ber I om da?” Spørsmaalet kom lavt og hurtig, som det hadde været kastet ut av manden.

“Om... o-o-m”... Johnny var saa optat av sit, at svaret blev borte for ham.

“Nu?” — Larsen hadde latt avisen synke; øi-nene stod haarde paa gutten. “Nu, hører du ikke?” “Om at du ska faa kaammaa te Jesus; ja vi ain-ner og.” —

“Høh!” Saa atter stilhet fra sengen. Men om en stund: “Snakker hun om nogen?”

Men Johnny var nu saa helt inde i sit, at han ikke hørte, hvad den andre sa. “Nei sjaa her! —

\Sjer du stortoget? — No kjøre vi bent te Sioux City!”

Da kommer spørsmaalet igjen, noget skarpere: “Snakker hun om nogen?”

“Snakke? — Aa ja da! — Nei sjer du de henne, no kjøre æ ind te by’n!”

Da kommer spørsmaalet dirrende fra sengen: “Hvem er det hun snakker om?”

“Om dæ vel.” —

“Høh! — Saa.” Og saa endnu lavere, men nu atter opmerksomt læsende: “Hvad er det hun siger om mig?”

“Aa at Gud ska kaammaa aa frels dæ.” Saa tar guttens tanker pludselig en anden retning, og han gaar bort til sengen. “Keför kjem itj Gud aa gjær de, du?”

“HØh, du spør!”

. .“Ja før hu be om de kvar kveld, veit du. Hu be aa be.. E de saa tongt for Gud aa frels dæ, Larsen?” Guttens øine stod store og troskyldig spørgende paa den syke.

Det grynt som lød inde fra avisens spalter hadde en saa underlig lyd, at gutten uvilkaarlig utbrøt: “Bi du klein ?”

“Aa du spør saa gapet!”

“Hm—nja, æ gjær de,” smaalo gutten troskyldig og strøk sig nedover kinden med venstre haand, hodet laa tvilende paa skakke i den høire.

Men Larsen var ikke god til at slippe det halm-straa han her hadde grepet; derfor maatte han til igjen: “Hun snakker vel om andre og?”

“Aa — ja.” Svaret kom saa langsomt og langtborte fra; han trængte to vogner til for at faa toget saa langt som det burde være, og nu spekulerte han paa hvor han kunde ta dem fra. Han husket der

stod to smaa kasser borte ved hønsehuset----------------

“Hvem andre snakker hun om da?”

“Aa om om — 0-0-m — dæ og mæ.” Guttens tanker negtet at ta fat der hvor Larsen pekte.

“Hør efter, hvad jeg spør dig om, gut! — Hvem andre snakker hun om?”

“Aa, om — om hu mor, ja aa saa om’n Henry?” “Han Henry? — Hvem for en Henry?”

“Hain Henry bort hos’n Jacob vel! Kjenne du itj hain da?”

“Naa! Jasaa... Hvad siger hun om ham da?” “Hu sei æ maa bi stor, kjæk kar som'n Henry, de sei’a1.”

“Saa, — nei siger hun det?” lød det uhyre interessert.

“Jaha, de sei a!... Saa kain æ faa gaa paa cyk-kel, veit du.”

“Hun snakker om andre og?”

“Aaja da, om ainner og. — Hu sei æ maa pas mæ, saa æ itj bi som’n Jim paa skollaindet2.. E hain saa fælt te kar, hain Jim?”

“Høh, sliktslag som denne Henry'n!”

“Aa nei da! Hain Henry kain ri paa cykkel aa rønne injønna8, — aa saa e'n saa sterk, saa.” “Siger hun mere om ham?” Kom det mellem de sammenbitte tænder.

“Nei-ei... Jou hu sei hain kain kjør me mang hesta, aa saa e hain itj red trampen*”

1) de sei’a, det er hvad hun siger. 2) skollaindet, skolelandet.

3) aa rønna injønna (to run the engine) at være maskinist. 4) Tram-

pen (the tramp) landstrykeren.“Hun — siger vel endda mere?” Stemmen hadde faat en saa bittersur tone, at gutten blev op-merksom: “E du sint no, Larsen ?”

“Neih! — Siger hun mere, hører du?”

“Bet you1!” Og saa tok Vesle Johnny fat paa at regne op sin vens dyder forfra igjen, slik som barn ofte gjør, naar det er et emne de er glad i. Men da spurte heller ikke Larsen mere. —

Denne Johnnys idealhelt var hyrekar hos Jacob Øien, som bodde like paa nordsiden av Mrs. Opland. Mandens egentlige navn var nok Henrik og ikke Henry; da han for 6 aar siden kom fra Sogn og fik høre navnet Henry, tok han det for givet, at det var det samme som Henrik, og — takket være sogningens særegne evne til at lempe sig efter nye forhold ! — antok han straks den engelske form. Da der saa der i settlementet var et par gutter til av samme navn, het denne til dagligdags “han Henry hos'n Jacob”.

Han var en stor, sterkbygget kar med et over-maal av sogningens kvikke lune, forresten godslig og snild, men en framifraa flink kar i alt slags arbeide. Ved det nære naboskap var Johnny blit kjendt med ham, og Henry hadde tilbragt mangen en fristund — især i de sidste to aar — borte hos Opland, hvor han under mandens sygdom hadde hjulpet til baade med raad og daad; derved hadde venskapet mellem de to faat anledning til at fæstne sig. Naar nu gutten om kvelderne sat ovenpaa hos Mabel og med hende pratet voksent om sine fremtidsplaner, var det altid denne Henry han vilde

1) Bet youl — Vær sikkert Det kan du lite paatligne, — en slik kar som Henry han vilde bli i alle maater. Sandheten var altsaa den, at det var Johnny selv som hadde snakket om denne mand, mens Mabel bare hadde hørt paa og nikket ha og ja av og til.

Der kom triste tanker hos Larsen efter den samtalen han og Johnny hadde hat hin formiddag. Gamlingens sind var mørkere end det hadde været siden han lagdes. Mat holdt han saagodtsom op med at ta til sig; ord var næsten ikke til at faa av ham. Der fulgte nu nat paa nat uten blund før frampaa morgenkanten. I de lange nattens timer gik tankerne, gik — i ring og i ring, bestandig berørende de samme punkter, uten dog at finde noget de kunde hvile sig til.

Saa begyndte der at svelle op en styg byld hos ham, fuld av styg ilske, ved at hun kunde gaa der og tie med slikt for sin egen far, og saa, naar alt var klappet og klart, bare ta slarken og stryke sin vei.

...Eller tænkte hun at komme ind dragsende med ham her kanske?... Ja, det skal du akkurat se?... Og saa skulde da han ligge her i sit eget hus midt i ungestyret og faa ans av og til, naar det faldt sig saa, mens der blev disket op for prinsen av anden mands slit og slæp.... Ja, han sa smør, ja de sa'n!

Saa laa han da der nat efter nat og pønset paa hvad der var at gjøre, til han stønnet av lede og træthet... “HØh!... Gjøre?” —

For det var altsaa saken. Paa en eller anden maate maatte dette tulleriet ut av hodet paa hende... Det maatte!... Tilsidst blev dog den ubønhørligeerkj endelse tvunget ind paa ham, at her var han magtesløs. Absolut. For selv om han gjorde hende arveløs, — ja tok hver eneste centen fra hende, hun vilde bare blaase til slikt... Dummere kvindfolk skulde en faa lete længe efter, naar hun først hadde sat sig noget i hodet... Han forstod ret ikke hvor hun hadde faat denne makeløse halstarrigheten fra! ... Ja, hvad var det at gjøre med hende, voksne menneske?... Han sank sammen og falmet rent bort.

Han hittet paa hint, og han fandt paa det, det ene mere tullet end det andet for saa atter at kaste det fra sig og lede videre; til han endelig en nat fik en idé. som kastet lysning; den gav næsten tankerne flugt.

...Om han nu bød den hyrekaren hans Jacob nogen hundrede mot at han fluksens tok sit pikpak og reiste dit han var kommet ifra?... Maatte faa ham til at binde sig til ikke mere at sætte fot paa denne side Atlanten?... Og saa maatte han love ikke at dra hende efter... Skjønt, — well, hun reiste nu neppe til Norge for at bo... Saapas forstand hadde hun da... Tanken gav ham virkelig saapas lise at han den nat sovnet straks over midnat. Før næste kveld kom, var han enig med sig selv at han nok kunde gaa saa høit som til $500... Fik han tresket skikkelig ihøst, var det ikke mere end han fik av én kvart... Den nat la han paa 500 til. Og slik holdt han paa at akkordere med sig selv til han var blit fuldt og fast bestemt paa at gi $2,000 i løsepenge for datteren; men her sa han ogsaa stop, det

blev ikke centen mere.... Forresten skulde han nu prøve at akkordere sig fram.... Hvis en skarve hyrekar med bare snaue broken, og det til og med en nykommer, pludselig fik sig ett helt tusen til givendes, var det nu merkelig —!... Der var da vist ingen mangel paa kvindfolk borte i Norge?...

Nu kan det kanske synes underlig at en mand som var saa glad i pengene som Larsen, skulde være villig til at gi saa meget i et slikt øiemed; men saken var at som aarene gik og frygten for at miste hende hadde øket, var det ogsaa blit klarere for ham at han ikke kunde greie sig hende foruten. Reiste hun, hadde han bare til at vælte sig i kisten straks. Hun varetok alle hans forretninger, hun stelte og hygget om ham og spredte det vesle der var av sol over hans øde vei. Hende maatte han ha til at være furten og sær — og vælte skylden paa naar noget var galt enten paa sjæl eller krop. Og saa var der én ting til: han hadde engang hørt — eller hadde han læst det ? .. om en prest som skulde ha sagt at der var én ting han framfor alle andre ba Gud om, og det var at det maatte times ham at ha en virkelig dygtig sjælesørger ved sit dødsleie, — en virkelig troende Guds mand. Nei, han maatte ha læst det, og vist for mange aar tilbake. Det var glemt for længe siden. Men saa en søvnløs nat var det pludselig kommet op stikkende i bevisstheten; han hadde skjøvet det fra sig i ærgrelse den gang; det var dog blit ved at komme igjen, og merkelig nok: da han for alvor gjorde op med sig selv at Mabel kunde han ikke undvære, var hin fortælling traadt støttende til, skjønt detvilde han ikke ha tilstaat for sig selv. Han laa der og hadde en dunkel følelse av at hvis hun var hos ham naar han la sig paa ryggen for sidste gang, saa vilde han bli all right naar han for.

Straks efterat Mabel var gaat til Mrs. Opland for raad hin eftermiddag som ovenfor er fortalt om, stabbet en underlig liten skikkelse veien nordover til Øien, — barfotet, med en straahat paa, hvorav der var bare pullen og en del av bremmen igjen; sid var han i buksen og karslig i steget. Hvergang han kom til en krumning i veien, tog ugræsset ham aldeles bort.

Kommet næsten fram til Mrs. Opland tok han av veien og ind i en maisaker som stod paa den andre siden av veien, og kom ikke ut igjen før han var saa langt framme at han ikke kunde sees fra Opland.

.. .Bet you!.... Han skulde nok passe sig.... Forresten kunde han slet ikke forstaa hvorfor hun Mabel ikke maatte vi te dette.... Ikke lov til at stikke indom hjemme heller!... Hørt slikt, — jamen kunde han finde paa at være grinet og, gammeln! —

Skikkelsen var Vesle Johnny med bud til Henry Øien fra Larsen, som endelig maatte faa snakke med Henry straks. Johnny fandt vennen netop som denne drev at sætte sammen en cornbinder1 bortmed maskinhuset.

“Nai, da e'kje han Johnny, vait eg?”

Joho; det var nok det. Og i det allerdypeste

1) corn binder, maskine til at skjære og binde mais med.alvor bar gutten fram sit erende om at Larsen maatte faa snakke med Henry i denne kveld.

Henry Øien rettet sig op med en svær skruetang i næven og drog med skjorteærmet sveiten av ansigtet, som var næsten ukj endelig av maskin-smurning: “Nai, kaa saie du?”

Jo han maatte endelig komme bortover i denne kveld, det maatte han rigtig det.

Et godslig grin spredte sig over det sværtede ansigt. “Ve han gjeva meg alle pengadn sine no dau? — Elde kaa e da han ve meg, bossen din?” Dette spørsmaal voldte Johnny adskillig bryderi ; han hadde været saa optat av at faa sit erende utført mandig, at han slet ikke var kommet til at tænke paa hvad det kunne være Larsen vilde. Han biir forlegen sittende ved siden av binderen og grave med en pinde i jorden. Endelig siger han langsomt og med uhyre alvor: “Hain træng vel

hjælp.”

“Kaa ska e hjælpa han me' dau?”

“Aa frels’n spaar æ.”

“Aa kaa?” —

“Aa frels’n.... For hu Mabel aa æ grei’n itj... Hain e temmelig tough,1 veit du.”

Da lægger Henry Øien ned skruetangen og kommer og sætter sig ved siden av gutten; men for alt det han pratet med ham fram og tilbake om dette, kunde han ikke faa noget andet ut av ham end at han maatte komme bortover til dem den kveld. Tilsidst skjønte han det at gutten maatte

1) tough, seig, vanskelig.være sendt i det erende, fast han ikke kunde be--gripe hvad han skulde gjøre hos Larsen.

Straks Johnny hørte at Henry vilde komme, reiste han sig og gik. Kommet ned paa veien et stykke, snur han sig og roper tilbake: “Æ .fe hjælp dæ en ain gaang, veit du!” Dermed la han tilbens for alvor.

Da han var kommet saa langt paa tilbakeveien at han fik sit eget hjem fuldt i syne, grepes han av slik en urimelig lyst til at stikke indom. Ingen lunch hadde han hat i eftermiddag, og nu kj endte han sig saa tom som en slire. Var Mabel der endnu, saa sat de nok ved disse tider og drak kaffe, hun og moren; da vanket der altid noget ekstra godt, det visste han av erfaring, enten en cooky1 eller en cakébit,2 eller kanske smørbrød med jord-bær/W/y8 paa. — Sandelig om han ikke var saa sulten, at han var ræd han skulde faa ondt... Du skulde se han kom til at krepere her midt paa road'en!* —

Skridtene blev meget betænksomme og længe mellem hvert.

... Skulde nu rigtig undres paa hvor meget de sidste smaagrisene hadde vokset, de som hun bedsta, gamle sugga kom med... Var sagtens ikke saa rart med ansen de fik nu siden han var flyttet... Vesle Johnny slap et langt suk: — Nei han fik da rigtig slutte med at være hyrekar hos Larsen! — Dette gik umulig an længer... De trængte ham da mere hjemme... Og Larsen kunde leie plenty5 kar, saa god raad som han hadde.

1) cooky, en,slags bakelse; 2) cake, kake; 3) Jelly, et slags sylte«

tøi; 4) roaden (the road), veien; 5) plenty, nok.Farmen laa der i eftermiddagsheten og bakte sig; bortover tunet gik hønseflokken og sparket og grov som vanlig; fra grisehagen lød grynt av gris som nubbedes.

... Monstro om mor fandt mange egg nu om dagene? — Naaja, bak i brusken2 var nu nogen hun ikke fandt, det visste han. —

Uten at lægge merke til det kom han over paa den andre siden av veien og nærmere og nærmere indkjørselen. — Ja saa sandelig hadde hun ikke glemt at gi kalvene, saa ynkelig de gaulet bak i

yarden2 Munden hang aapen, øinene ledte

rundt alle steder; nærmere og nærmere kom han.

.. .Nei men, — stod der to bindere ute paa gaarden? — Skulde nu rigtig undres paa hvem de hadde laant den andre av? — Det var vel den gamle hans Jacob? — Nja, ny binder maatte de nu ha, hvis de skulde holde paa at drive! —

Som han nu stod der aldeles stille, neppe 50 skridt fra huset og med øinene slukte alting, kom moren pludselig ut med en kurv paa armen; da visste han med engang at hun skulde ut at plukke egg; men da orket han heller ikke at holde sig længere; han skar i at storgraate, fløi hen til hende og naugrov hodet sit ind i stakken paa hende.

Moren stod der fælen og skalv; gutten var dukket op saa uventet og pludselig, og paa en saadan maate, at hun ikke visste hvad hun skulde tro. Mens hun nu tyssende og kjærtegnende bar ham ind, hikstet han fram at han maatte faa mat; han ... .var... .saa... .saa sulten!

1) brusken (the brush), kratskog. 2) yarden (the yard), gaards-

rum, (backyard, i. e. barnyard or cattleyard), indhegning for kreaturer bakenfor fjøset.En stund efter sat han bænket og velbjerget paa sin gamle plads ved bordet og langet i sig det ene stykke smørbrød efter det andet under det hyggeligste og mest kameratslige drøs med moren. ...Han var vel streng, han Larsen?

...Aa, han kunde ikke akkurat sige det heller; skjønt han var fælt saa crcmky1 i riom. “Men,” tilføiet han med munden saa fuld av mat, at det var vanskelig at forstaa hvad han mente: “Hain bi nok all right naar vi faar'n frelst!”

Hvad, — skulde de ha ham frelst? —

... Ja, de strævet justsom med det nu, han og Mabel. Og nu skulde han nok tilhest;2 for nu kom’n Henry! —

Den kveld skar sig saa dypt ind i deres sind, at det blev længe før de glemte den. Straks Mabel den eftermiddag kom hjem og ikke fandt gutten, blev hun baade undren og forskrækket. Forbauselsen steg da hun inde hos faren fik vite at denne hadde sendt Johnny i erende til Øien.

“Men det kunde da jeg ha gjort for dig, far; jeg gik da bortover samme veien?”

Hertil hadde han intet at sige; hun blev mere og mere tankefuld og adspredt som hun gik inde i kjøkkenet og snudde og vendte paa det. Det ante hende straks at her holdt han paa med noget han ikke vilde hun skulde komme over... Ja,... der saa hun da hvad frugt det hadde baaret disse aa-> rene, alt det hun hadde tigget og strævet!... Slik var fortroligheten hun hadde vundet!... Naaja,

1) cranky, sær, sint, ute av humør. 2) skulde tilhest, skulde faa

gi sig.— var det saa at han helst vilde betro sig til fremmede, — skulde saavist ikke hun staa iveien længere....

Vesle Johnny kom tilbake henimot kveldstid saa fornøiet, at det næsten randt over; han sang og storhauket, idet han svingende med armene og med lange steg kom ind paa gaarden. Da han kom ind i kjøkkenet til Mabel, blev han betænksom staa-ende; nu først sanste han paa at han hadde lovt at være hjemme før hun kom tilbake. Forlekenheten tar ham i den grad, at han biir staaende midt paa gulvet med høire haands pekefinger i munden og se paa hende. Endelig siger han tyk i maalet og alvorlig anklagende: “Du skul itj ha kommi at

saa tile!” —

“Hvorfor det da?”

“Du skul itj de, Mabel!” Hodet stod litt paa skakke, haken ned i brystet, høire haand gned og gned han op og ned over hoften.

Mabel kommer bort til ham, tar hans hode mellem begge sine hænder og løfter ansigtet; men øi-enlaakene vil ikke op. “Hvorfor det, Johnny?” “Hain sa de, veit du!”

“Hvad sa han?”

“At æ maat kaama først.”

“Hvor har du været nu?”

“Hos’n Henry; men de skul æ itj sei.”

“Skulde du ikke sige det?”

“Itj aat dæ.”

Mabel biter sig i læpen, men spør allikevel: “Hvad gjorde du hos han Henry?”

“Ba’n kaamaa hit!”"Hvad?” — Hun holder inde et øieblik, men bøier sig saa over ham og spør lavt: “Hvad skal han Henry gjøre her?”

“Hjælp os aa faa gammeln frelst vel!” Og nu ser han paa hende, anklagende forat hun ikke for-staar saa simpel en sak.

Hans barnlig troskyldige utsagn traf hende voldsomt. “For... .for... .at,” tok hun det op, men orket ikke at sige det.

“Ja for du aa æ grei de jo itj,” lægger han forklarende til.

Da spurte hun heller ikke mere; sindet var saa tungt, at tankerne ikke orket at gaa med alt det bar. Hun blev

gaaende mekanisk med arbeidet... Nei, det var vist saa det... De greide det neppe!

Inde fra kammerset hadde der flere ganger siden Johnny kom, lydt hoste, — opsigtsvækkende, bydende, truende; men de to inde i kjøkkenet hadde ikke lagt merke til den, saa optatte var de med sit. Saa blev den sint og kaldte:

“Johnny!”

Gutten sprat ende op. Skulde du ha set det leiere! Her var han kommet hjem længe efter Mabel, og nu hadde han staat her atpaa og fortalt hende alt, akkurat de to ting han hadde strengt paalæg om at passe sig for. Han smaaskalv i knærne. “Æ mein de bi reint gæli, gut!” siger han betuttet; men lægger saa straks til: “Æ lyt vel ind te'n!” Med disse ord seg han betænksomt ind i kammerset til Larsen. Kommet ind gaar han ikke bort til sengen, ser ikke dit engang, men tar veien bort til kroken, og gir sig der ikast meddet tog han hadde holdt paa at bygge før han gik. Fra sengen fød gjentagne kremt som Johnny slet ikke syntes at lægge merke til. Endelig kommer det lavt og truende: “Luk døra!”

Gutten ser troskyldig op. “E de kalt aat dæ?” • “At me døra, hører du!”

Befalingen biir adlydt nølende, men meget omsorgsfuldt. Det gjort kommer han hen til sengen, støtter albuen paa tæppet og lægger haken i haanden ; høire læg slynger han rundt venstre, men han faar sig ikke til at se paa Larsen.

“Nu?”

“Ja-a” —.

“Kommer han?”

“Jou; hain kjæm.”

“Hvad sa'n?”

“Aa mang teng!”

“Well, kan du ikke snakke? Hvad sa’n?” Gutten ser op og spør langsomt, grov i maalet: “E du sint no?”

“HØh!”

“Gud like itj de, veit du!”

Larsen følte uvilkaarlig trang til at strække ut haanden og ta gutten forsvarlig i luggen; sinnet rislet ned gjennem armen paa ham; hodet laa saa fristende nær. Men han holdt igjen og gjentok spørsmaalet: “Hvad sa'n saa?”

“Aa, hain vil vaatta ke du vil'n.”

“Høhø ja; — ja han vilde vel det. — Hvad sa du da?”

“Æ sa du vil ha hjælp.”

“Sa du jeg vilde ha hjælp?”“Hæhæ!” nikket gutten.

Larsen ser mistroisk paa ham. “Hvad sa du saa han skulde hjælpe med?”

“Aa frels dæ vel!”

“Aa....aa hvad?”

“Aa faa dæ frelst,” gjentok Johnny uforstyrret. “Du er en tosk!” Haanden strakte sig ut, men sank før den naadde fram.

Vesle Johnny var saa storfomærmet, at han ikke merket farens overhængende nærhet; sint gaar han bort til kroken og sparker ned det tog han for en stund siden hadde bygget op. Og som det ramler overende, sætter han i at graate: “Æ vil itj vaarraa naan tosk!”

“Aa hold op med den tutingen!” — Larsen vilde nødig ha Mabel ind netop nu, og satte gut-ungen i slik nogen

ganger, blev det nok ikke længe før hun kom.

“Hvor var du henne saa længe?” spurte han derfor mildere. Det blev dog ikke før han hadde gjentat spørsmaalet mange ganger at han fik vite at Johnny hadde været framom hos moren og stanset der en stund. Mistænksom og i ondt lune som han nu var, gav han sig ondskapsfuldt til at grave og spørre om hvad Johnny og moren hadde snakket om. Jo, gutten svarte, aapent og troskyldig, nu efterat han atter var kommet paa glid; han laa nu paa gulvet og tegnet kjør og griser, med ett og to hoder paa hver alt eftersom det traf sig. — Samtalen fra hans side gik derfor mest i enstavelsesord og de kortest mulige sætninger; bedst det var maatte Larsen spørre op igjen.Saaledes fik han da vite at Johnny ogsaa for moren hadde forklaret sit erende til Henry.

“Og nu har du vel staat derinde i kjøkkenet og fortalt denne fordømte reglen til hun Mabel ?” “Aaja... Æ hi nok de.” Han gjorde netop en umaatelig krøl paa en griserumpe.

“Kom hit!” lød det lavt, hvæssende fra sengen. Hadde nu Johnny hat litt mere erfaring og men-neskekundskap, saa hadde han ikke adlydt denne gangen; men — han efterkom opfordringen. Og da han var kommet saa nær, at den friske haanden naadde godt fram, fik han en lusing som sendte ham tumlende bortover gulvet. “Der har du paa flabben din!... Kom nu bare hit, ska du faa én til!” Der blev nu et sørgelig opstyr. Sindene hadde længe været i kok, og nu kokte de over. Gutten storgraat og ynket sig; frygten gjorde ham næsten styren. Mabel kom opøst ind og vilde vite hvad som stod paa, — Larsen saa sint, at han knapt kunde faa ord for sig. Det var saa langt fra at han blev blidere ved synet av datteren; nei hellere det motsatte. “Den ungen skal ut av huset straks paa timen, saa meget du vet det!”

Hun har faat Johnny i armene, der han nu ligger med kinden mot hendes og graater ind i øret, saa hun knapt kan høre hvad faren siger, endda han just ikke talte lavt. “Hvad forskrækkelig er det nu han har gjort da?” fordrer hun oprørt.

“Gjort!” — Han støttet sig op paa albuen. “Han har faret som en gap kringom i settlementet og skjæmt mig ut, det har han gjort. — Han ska ut paa timen, saa meget du vet det!”Disse ord og endnu mere den maate paa hvilken de blev sagt, gjorde gutten endda ræddere; han sparket og kavet, vilde ned og ut. Men Mabel trykker ham bare fastere til sig. Hun biir staaende og se paa far sin; længe, likesom letende sig tvers-igjennem ham. “Ja,” siger hun langsomt og træt, “vi skal nu straks gaa begge to.” — Dermed snur hun sig og gaar ind i kjøkkenet.

Han skulde ikke ha nogen mat, lød det kort da hun en god stund senere bar ind til ham den kveld. Mabel bryr sig ikke noget om det, men sætter brettet paa sengen, som hun var vant til. Men da vælder det fram hos ham med fornyet styrke: “Hører du ikke naar folk snakker? — Ut med det sølet!” ... For en lise det dog skulde være at faa slaa kopper og fat i knas, ja rigtig i k-n-a-s-s-s!.... Han stønner tungt efterat hun har tat brettet og er gaat ut.. Huf, dette var da det værste han hadde været frami! — Ja nu skulde sagtens skravlen gaa paa dem utover prærien?.... Nu var da endelig Chris. Larsen blit saa vissen og vek i knokerne, at han maatte sende til naboerne efter almindelig hyrekarshjælp for sjæla si! — Jaha, sa'n! .... Flabben ! ....

Som han nu laa der i stedse tiltagende mørke, og sinnet litt om senn seg av ham, kj endte han sig saa magtesløs og liten der han laa; han sank rent sammen, laa bare der og var et væsen som eksi^ sterte, et noget som hadde liv og pustet.

Mens han laa i denne triste sindsstemning, komHenry Øien; Mabel viste ham stiltiende ind til faren, hvor lampen nu var tændt.

Der stod friskt veir av hans hilsen; hans sunde ungdom gjorde sognemaalet endda mere spillevende, ordene føk ham i kaate hop ut av munden.

Larsen bare kremtet til hans hilsen, og skygget med haanden; han hadde ikke set Henry før og visste saaledes ikke hvem dette var. Riden som netop var over, hadde faret saa haardt med ham, at han for øieblikket hadde glemt Henry og hans komme. Forresten hadde han tænkt sig ham som en lyshaaret, tilbakeholdende fyr, mens den ungdom som nu stod foran ham, var saa omtrent det stik motsatte i alle maater.

Efter at ha hilst godkveld, gik Henry like løs paa saken: “Du ve snakka me meg, høyre eg?”

Larsen betrakter ham skjelende mistænksomt: “Hvad er du for en?”

“Han Henry Øien, vait eg! — Han Vetie! Johnny sa du vilde snakka me meg?”

“Saa, — hm!.... Nu du er han?”

“Jau, dar faur vel naaken væra han og, vait eg.” Henry skratio godlynt, saa de sterke, hvite tænder skinte.

Jo længere Larsen saa paa ham, des mindre likte han ham. “Ha igjen døra!” knurret han.

Henry lukket døren som gik ut paa altanen.

“Kjøkkendøra og!”

“Taale du'kje trækken om sommarn helde?” lød det deltagende.

“HØh! — Sæt dig!”

Ja, Henry Øien satte sig. Larsen skøv sig læn-gere bakover puterne; det var for at faa bedre tak. Henry var saa høi i sætet, at Larsen maatte se op til ham under samtalen, og paa den maate fik han det ikke til at snakke med folk. Og saa gaar han like løs paa saken:

“Jeg vil ba dig til at forlate Amerika.” Ordene faldt dæmpet og haardt; læperne presset sig sammen efter hver sætning.

“Eg?... Kor...kor ve du gjera au meg dau?” Gutten var saa forbauset, at han stammet.

“Akkurat hvor du vil selv; du kan jo reise tilbake til Norge.”

Den anden blir sittende med halvaapen mund og stirre paa ham. Spør saa endelig:

“Kaa ska eg dar dau, trur du?”

“Akkurat hvad du lyster for mig; men du maa altsaa reise.” Larsen kremtet. “Og det er det jeg har sendt efter dig for; nu vil jeg vite hvor meget du vil ha?” Øinene lyste saa haarde at de glitret inde i værelsets dunkle halvlys.

“Kor mykje eg ve ha?”

“Akkurat ja! — Og nu er jeg ment paa at by dig ett tusen.”

“Nai eg maine du e blit rispande gal i haave, mand!”

Larsen reiste sig paa albuen, saa hodet kom endda høiere; vekheten fra en stund siden var borte; hele skikkelsen brøt paa; selv skjeggestub-berne stak: “Sit bare ikke der og skap dig til slik; for jeg kjender til hele greia; og det er saa meget du vet det: hende Mabel faar du la være ifred, — det faar du altsaa huske paa!”Det urolige sogneblod tok til at løpe noget fortere. Laa denne krøblingen der og mistænkte ham for datteren ? Men før han fik ord for sig, fortsatte den anden:

“Hun er det eneste jeg har her i verden, og jeg er ikke ment paa at slænge hende bort til den første den bedste hyrekar som byr sig til. For dog at hjælpe dig noget, har jeg ment at gi dig ett tusen eller saa. Saa reiser du til Norge og biir der; men saa faar ogsaa dette tøiseriet med hende være slut!”

“Nai no ska du dunderen....!”

Larsen hug ham hvast av: “Kom ikke med

noget tøv, mand!”

Men da farer Henry Øien pludselig op av stolen og kommer truende nær. Den retfærdigste fortørnelse stod ham ut av hver mine. “Eg ska sannele gje deg baade tøv og anna, din usling, dar du ligje! Ha du sendt ette meg te aa insulta1 meg?”

Larsen biir liggende og se paa ham, saa isnende koldt og sposk. Virkelig ræd et menneske hadde han aldrig

været, og at ha frygt for nogen hyrekar kunde aldrig falde ham ind, selv hvor truende denne end skapte sig til. Derfor siger Larsen i samme tone som før: “Du reiser altsaa?”

“Raise? — N-nhai! Eg ska farmen has

Jacob!”

“Hvad? — Hvad siger du mand?” Larsen gjorde en anstrængende bevægelse som om han vilde springe ut av sengen. Den plan han med saa stort besvær hadde bygget op, ramlet med engang

1) insulta (to insult), at fornærme. 2) renta (to rent), forpagte.ynkelig sammen.... Saa var altsaa alt op- og avgjort demimellem.... I.... Han sank skjælvende tilbake i puterne.

....“Eg ska renta farmen has Jacob, da e kaa eg saie!”

“Sæt dig!” kom det lavt og utydelig.

“Naih! — Eg ha sæte leingje nok.” Med disse ord gaar han mot døren.

“Stans da, mand! — Stans, hører du!... Du skal faa 1,500,” tigget Larsen for sig.

“Kaafør?” spør Henry med haanden paa døren. “Ja kom bare hit, — kom bare hit, saa jeg kan faa snakke med dig!” Dette var den værste nykommer han hadde været frami...

Men Henry blir staaende der han stod. “Kaafør ve du gje meg femtan hundre?”

“Det har jeg jo sagt dig! — Hører du ikke? Du ska la hende Mabel være ifred ?”

Da forstaar pludselig Henry alt: skikkelsen der borte i sengen er jo tullet, rent spikende gal. Saa-snart dette blir ham klart, svinder hans vrede, og han siger i en tone som naar man føier et barn: “Nai, eg ska’kje ta ho Mabel.”

“Høh — hvad?... Nu lyver du, gut; jeg ser det paa dig, du staar der og ska narre mig.”

“Nai! — Eg lyge "kje.” Henry, stod nu og undret sig paa hvorledes han skulde komme sig fra dette her.

“Vil du reise da?” kom det lurende mistroisk; straks derpaa overtalende: “Bare tænk paa du,

saa mange penger du kunde komme til Norge med!Nja det kan være det samme: vil du reise til Norge ihøst, saa skal du faa 2,000!”

“All right... Faur eg da, ska eg raisa.”

Larsen saa paa ham med et par øine hvorutav mistroen stak. “Du staar vel ikke der og prøver at narre folk?”

“Nai no lyge'kje. Sandele me’ om eg da gjere!” “Naar kan du reise da?”

“Eg faur raisa i maaro.”

Dette svar fik den andens mistro til at bryte ut med fornyet styrke; men saa tok Henry til at snakke saa forstandig om at naar det gjaldt saa mange center, saa fik en nok se til at svinte sig, at Larsen tilsidst begyndte tro ham.

“AU right! Kom forbi i morgen, naar du reiser, saa faar du faa pengene.”

Saa faar Henry Øien pludselig det indfald at prøve om Larsen, som var saa bekjendt for sin pengekjærlighet, virkelig var saa gal, at han vilde gi bort $2,000 for ting som laa saa utenfor alt land. Gik det an, saa var manden virkelig gal; derfor siger han likefram: “Men eg lyte raisa tile om

maaron, kar, ska eg nau maarostraine1 te Sioux City;.... me faur settla2 ikveld!”

Og Chris. Larsen var saa storglad, at han lot sogningsgutten staa der og narre ham rent borti natten. Han ber Henry gaa hen til den lille pult borte i kroken efter check-boken som der laa samt blæk og pen, og da han har faat disse ting skriver han med skjælvende haand en check paa 2,000 og gir Henry. “Men,” forklarer han som han rækker ham

1) traine (the train), toget. 2) settla (to settle), at gjøre op.den, “denne kan du ikke cash'e1 hertillands; prøver du

paa det, blir du knepet, gut; i denne kveld forter2 jeg ind til banken og gir dem ordre til ikke at indfrie checken, hvis den ikke er hævet i Norge. Ser du her har jeg skrevet det; du maa altsaa over Atlanten, gut, skal du faa disse pengene; narrestreker faar du la fare.” Larsen hadde skrevet under beløpet: “Will not be honored unless cashed in Norway by the signee”

Henry tok checken og mumlet at han nok forstod det, skjønt han nu ikke skjønte et muk av det hele. Denne forklaring om checken lød ikke som gal mands tale. Den uttærede skikkelse med de stikkende øine blev til en ond aand som prøvde at tiltuske sig hans sjæls salighet. Han skyndte sig saa fort ut av døren, at han næsten snublet; for han hadde en krypende fornemmelse nedover ryggen av noget slimet som hadde hængt sig paa.

Ute paa verandaen sat Mabel alene i kveldens stilhet; hun ventet aapenbart paa ham. “Nu? — Kom dere to overens?”

“Jau her har du peingadn!” Han stak checken skyndsamt og ræd borti haanden paa hende. Uten at sige mere skyndte han sig og vilde avsted. Men saa gik det da op for ham, at det at la hende være alene med den sindssvake om natten uten at tilby sin hjælp, var alt andet end karslig; kanske hun ikke visste det heller. Derfor stanser han i farten og spør: “Taare du væra alaina me’an?”

Hun sitter og folder paa checken han gav hende, og forstaar intet av det hele; men denne plumpe

1) cash’e (to cash), at indfrie. 2) foner, telefonerer.hentydning til hendes far, saaret hende dypt, og hun spør koldt: “Hvorfor skulde jeg ikke det?”

“Well, well?” — Henry Øien kom i stor forle-kenhet for hvorledes han skulde faa det sagt saa pyntelig som mulig... Forresten, hun maatte da vite det! — Manden var da ikke blit gal, mens han sat inde og snakket med ham? ...“Well, han e visst ikje ret i haave sit, han far din.”

“Aa for noget tøv!” Mabel var harm, og det tilgagns.

“Jau, han ga meg to tusen dalar for at eg ska raisa te Norge... Han e rædde du aa eg ska gifta os!” Dette argument burde da være klart nok, ja det syntes virkelig Henry Øien.

Da var det for Mabel, som naar en har sittet længe inde i et mørkt værelse, og der saa biir slaat paa en elektrisk strøm, saa alt staar i blændende lys; det gjorde synet saa ondt, at hun maatte lukke øinene til. Men hun saa alt, forstod alt. Klart. ...Saa!... Det var altsaa derfor... Og her stod hun selv med løsepengene i haanden... Var det $2,000 han hadde sagt?... Saa?... Det var altsaa, hvad hun var værd!...

“Ja,” siger hun noget stille og likesom langt indefra nogensteds, “far kan lete op rare paafund somme tider; men, — hans forstand er vist saa god som nogens her vestpaa prærien. — Ja, det skal være vist!”

Henry Øien gik og smaabandte paa veien hjemover. .. Var dette bare paafund, saa! — Han trodde mest de var galne begge to, ja det trodde han! —Her saa han da hvad pengene kunde gjøre med folk her i Amerika! —

Straks efterat Henry var gaat, ropte faren hende ind. Hun biir staaende og se paa ham, kan mest ikke faa sig til at tro sine egne øine; han laa der og rigtig skén i solskinshumøret, det uttærede ansigtet var ikke langt fra vakkert. — Hun kunde ha skreket, der hun stod.

— “Nei sandelig mener jeg ikke at du faar finde mig litt til kvelds lel... End jeg fik saan lyst paa en kaff etaar, saa du kan ikke tro det... Ja, og du kan gjerne bringe ind litt av den hanen vi hadde idag, hvissaa at du har mere at.”

Well der var saa evig nok at traakke med dagen igjennem, at han fik ta.til sig, naar hun satte fram til vanlig tid. — Det dirret noget i stemmen, men det la han ikke merke til nu; hun gik dog straks ut og laget til.

En stund efter sat han oppropett i sengen og fik sig mat. Han hadde trang til meddelelse og snakket i et væk; svarene fra hende var faa og korte; hun sat med en avis og syntes at være optat. — Ikke før han hadde spist fra sig, husket han at de burde ringe op bankøren, før det blev sengetid. Og da hun kom og tok brettet, gav han hende besked om det, og om hvad hun skulde sige. Han var noget fordægtig, idet han sa fra, og vandt ikke aldeles at faa bugt med en slags halvt spøkende og halvt skamfuld fripostighet.

Hun sa ikke noget til det; spurte ikke; saa ikke paa ham engang; men brettet skalv saa i hænderne paa hende, at kopperne klirret.Hun blev længe inde i kjøkkenet; for hun gav sig god tid med at sætte bort og ordne før hun atter gik ind; det gjaldt at faa sig selv bedre i hænde, før hun gav sig ikast med det som nu stod fore. Jo mere hun nu fik magt over sig selv litt efter litt, des haardere uttryk fik hendes ansigt; det blev mere egte larsensk. De rynker som drog sig over gjorde hende til en anden.

“Mabel! — Du faar fone før det biir forsent!” Hans kalden vakte hende. Og saa gaar hun ind i kammerset til far sin, underlig rolig, men saa kold i sit væsen, at det formelig gufset av hende; trods sin oprømte stemning merket han det.

Hun kommer helt hen til sengen og lægger armene paa baken av den stol som staar framfor sengen. “Hvad var det jeg skulde gjøre, sa du?”

Hvad? — Hadde hun nu gaat der igjen og ikke hørt efter! — En slik likegyldighet overfor 2,000 dollars ærgret ham. Saa gjentok han hvad han før hadde sagt; men denne gang rolig og forretningsmæssig.

Hun staar og ser paa ham, til han er færdig, og endda en stund; saa stikker hun høire haand ind i venstre kjoleærme og trækker ut en sammenkrøllet papirlap, som hun folder ut med stor omstænde-lighet og derpaa glatter og stryker med haanden. Endelig rækker hun ham checken og siger: “Ja

her har du Judaspengene dine igjen.”

Han skjønner det ikke straks, forstaar bare at nu er der noget galt paa færde, skygger med haanden og spør mistroisk ræd: “Heh? — Hvad har du der, Mabel ?*“Aah,” hun kastet med hodet, “det er bare de centerne, hvormed du vilde kjøpe mig tilbake til slaveriet,” og dermed lægger hun checken framfor ham paa sengen.

“Nei tok han ikke —!” Han løfter papirlappen og synker aldeles sammen; hvert træk slappedes.

“Nei du!... Han tok den ikke... Han syntes vel ikke han hadde raad til at la mig gaa saa billig som for to tusen... Du skulde ha bydt mere, far... Hehe!... Du store min, to tusen!... Det er jo ikke mere end man faar for en skikkelig firti nu om dagen.... I dette farmerblad ser jeg om griser og kjør som koster det og mere til, — for ikke at tale om hester!” Det sidste kom spottende mali-ciøst.

Han siger ingenting mere, men vrir sig halvt rundt i sengen med ansigtet mot væggen; stønnene som nu kom hadde litet menneskelig ved sig.

Mekanisk og akkurat som han slet ikke kom hende ved, blev hun gaaende og stelle med ham utover natten; for han blev dødsens syk; først hadde han gaat gjennem det ene sindsoprør sterkere end det andet den kvelden, og saa hadde han pludselig tat til sig altfor meget av kraftig mat for en sjukling at være. Da saa dette sidste kom, blev det galt baade med hode og mave; det han hadde tat til sig, maatte op igjen; baade det og mere til, saa det var den rene galde som kom tilsidst.

Ikke et medlidenhetens ord kom over hendes læper; kold og haard gik hun og stelte med ham, med væmmende haan til hvad han nu og da fik stammet fram. Satan hadde gaat der saa længe oglurt paa hende, at nu han slap til og fik tak, holdt han, og han holdt godt. Dog — han syntes ikke helt tilfreds med hvad han hadde faat utrettet med hende; han maatte ha hende til at synde mere; dygtig... En med slikt sind som hun, kunde gjøre dugelige ting, naar han først fik dem rigtig paa glid. ... Det hadde gaat saa rent gromt med at faa hende paa kant med hendes jordiske far; kunde han nu bare saa sandt faa hende paa bakbenene mot ham deroppe ogsaa!_______

...Det var derfor han skjøt tanken fram hos hende som hun endelig træt og utmattet kom sig iseng langt over midnat: — Du har gild moro nu om dagene, du Mabel!... Imorgen tar du fat paa samme hyggen igjen... Hehejal... Ja, du har det godt, du!...

• Saaledes gik det til, at hun netop den nat kom til at la synet ta bakover veien hun hittil hadde gaat... Fordi hun nu saa paa den i mørke, kom hun til at se bare mørke... Mørkt var det første stykke. .. .Mørkt det næste... Mørke alle de andre.

... Hun smaafrøs, saa hun skalv og tullet teppet bedre om sig... At gaa slik og famle i mørke var altsaa hendes gjerning i livet... Haha! — Gjerning? —in. DEN SIDSTE BAKKENDET var mot kveldingen.

Paa cykkel for der en mand veien nordover til Chris. Larsen; dette var nu tredje kvelden irad at folk hadde set ham fare dit. Og der blev kommentert, baade flittig og indgaaende, om disse prestens hyppige besøk hos Larsen. Fra hjemmene langs veien var han blit — og blev han — iagttat. I det sidste var man blit saa vant med at se ham fare den veien, at der nu holdtes utkik efter ham enten fra det ene stedet eller fra det andet.

.. .Han hadde været bra flittig før, presten; men ikke tre kvelder irad! — Dette holdt næsten paa at bli forgalt!... Eller var gamlingen blit laakere?...

... Aanei, — det var nok ikke i sognebud presten for!... Nei var det likt sig! —

Menigheten snakket. Pastor Haugen var nemlig ugift mand; derfor syntes en del av hans sognebørn, at det blev vel meget av denne rendingen paa visse kanter... Presten fik da virkelig bruke vettet han ogsaa... Han maatte da vel kunne se at ikke hun var nogen passende prestekone!.... Jo, det skulde bli greier!... Ha Mabel Larsen sittende som preste-wims1 der i menigheten?.... Og som for-

1) missis, frue, gift kvinde.mand i kvindeforeningen!... Mrs. Teigen var saa indignert den kveld som hun gik der og stelte, at hun lovte sig selv at snakke fra til presten deres om dette her; — ja det vilde hun rigtig!

Hendes nidkjærhet steg jo længere hun blev gaaendes der med det. For virkelig var det ikke saa harmelig, at en kunde le... Nu var der saa plenty1 av passende jenter i menigheten, hvissaa atte presten endelig skulde ha én derifra... Hun for sin del var nu slettes ikke enig med saa mange av de andre i at ikke det passet sig. Hvorfor kunde ikke presten ta konen derifra likesaa vel som fra et andet sted, naar han brukte forstand, det maatte hun da rigtig faa lov at spørre om... Der manglet saavist ikke paa passende kjærringemner der da... Der var nu t. eks. — bare for at nævne én — hun Bella hendes! hun hadde titkja2 i to aar allerede og været baade sekretær og formand i ungdomsforeningen... Ikke retter end hun kunde se, var der ingen anden at ta til formand i pikeforeningen heller, naar næste valg kom... Det kunde ha været noget for presten!... Men akkurat den som slet ikke passet, skulde han gaa og kaste sine øine paa! — Var det ikke akkurat som det var utgjort!...

.. .Ja denne mammon, denne mammon! — Selv gudsords ordinerte tjenere slog den iknæ. — Hun skulde nu rigtig minde ham om hvad han hadde kastet dem i øinene med fra stolen... “De grov i jorden som mauren!”... Det var akkurat ordene han brukte... “Saa de saa ikke andet end jord;

1) plenty, fuldt op av. 2) titkja (to teach), at undervise.jord under sig og jord over, og jord paa alle kanter,” det hadde han sagt.

...Mrs. Amanda Teigen følte sig saa harm, at hun ringte op Mrs. Øien og varskudde, at nu var han der igjen; noget navn nævnte hun ikke; for der kunde snart være nogen som lyttet bortover linen... De var blit saa slemme med det i det sidste.

Sladderen gik saa det hadde god skik.

Og en mere uvøren mand til at faa den sat igang, skulde en aldrig ha set heller; for han gik akkurat de veier han selv fandt for godt uten at ta det fnug hensyn til hvad folk mente og sa. “/ don't give a care what people thinkZ”1 pleiet han at sige i skoledagene, og av denne tøilesløse uavhængighetsfølelse hadde han nok endnu litt vel for meget til at kunne omgaaes godt med sin menighet. Det var saa altfor let for ham at komme paa kant med folk, og det fik baade han selv og hans gjerning lide for.

Det var dog ikke det at ikke hans levnet var rent nok; heller ikke det at han ikke tok det alvorlig nok med sit virke. Snarere det motsatte. Men han hadde en næsten sykelig trang til at sige akkurat det han mente, — saa liketil og saa uten omsvøp, at folk maatte forstaa det. Likesaa sandhetskjær som han var i sin tale, var han ogsaa i sin omgang; derfor fik folk ofte det indtryk at alt hvad han sa og gjorde, kom uvilkaarlig og av sig selv indenifra. Noget tillært var der ikke spor av; det barnslige merkedes ofte i hele manden. Kanske kom det delvis derav at han drog somme mennesker til sig, drog med en stor sjæls uimotstaaelige magt, men

1) Jeg bryr mig aldrig en døit om hvad folk tror!støtte andre fra sig, saa han ikke mere kunde komme dem nær.

Da gamlepresten døde, og menigheten kom sammen for at kalde en ny, kunde den ikke enes om nogen av de kandidater som blev opstillet; møte efter møte blev holdt. Endelig blev da enighet op-naadd om pastor Einar Haugen, som hadde den varmeste anbefaling fra samfundets formand; skjønt det som egentlig gjorde utslaget, var vistnok det at ikke en eneste av menigheten kj endte det mindste til ham; ingen hadde hørt ham, mens alle de andre kandidater var mere eller mindre kj endte. Nu hadde han været der næsten to aar; og det hadde været to urolige aar, med brytninger og strid næsten hele tiden. Presten var unegtelig det menneske, som blev mest omsnakket i menigheten, og især det første aaret.

Han var en noksaa fængslende taler, saa kirken næsten altid sat fuld, men oftest av folk som ikke hørte menigheten til. Somme tider kunde han være saa veltalende, at han rev forsamlingen med sig; andre tider kunde det gaa rent stammende og stus-lig. Men enten saa talen gik saa eller saa, hørte folk efter; han snakket til forsamlingen mest som til et menneske ind i hvis sind han vilde lægge alle sine tanker og følelser, alt som sterkt optok ham selv.

Det første alvorlige opstyr kom da han skulde holde liktalen over Orvin Halseth. Orvin hadde været inde i byen en dag, var der kommet sammen med en del kamerater, og hadde saa søpet sig aldeles fuld. Det blev senkvelden før han kom sig av-sted paa hjemveien, og den natten kjørte han sig ihjel i fylla. Da nu presten skulde holde den lik-prækenen, tok han som tema: “Slik som vi lever, saa farer vi.” I talens løp sa han bent ut og uten omsvøp at efter al menneskelig fornuft at dømme, var den unge mand kjørt like ind i den evige fortabelse. Som han da stod der og talte, grepes han sterkere og sterkere av livets usigelige alvor; hans egen grepethet virket paa forsamlingen, som gav den fortættet tilbake og derved hans tale større magt. Han hadde da spurt bent fram, hvad forældrene hadde gjort for ham, som nu laa der kold og stiv. Og nu var én av den familien kommet ind i hint uigjennemtrængelige mørke, hvorfra ingen vei fører ut; agtet far eller mor, bror eller søster at følge ham efter ditind ? — Saa slap han familien og gik bort til menigheten som han just ikke tok lem-* peligere paa; folk orket knapt reise sig, da han endelig efter en stiv times tid slap dem.

Dette voldte et fælt opstus i menigheten. Hal-seth-familien hadde ikke siden været set i kirken; men da presten merket, at de blev borte, og han sluttet sig til aarsaken, reiste han til dem og sa dem liketil, at hvis de av den aarsak holdt sig borte fra Guds hus, la de derved synd til synd. Da var det at gamle Halsethen — ogsaa han drak tungt stundom — hadde reist sig og bundet sin sjæl ved en ed paa at hvis nu presten tiere kom i hans vei, skulde han skyte ham ned som fremmed hund.

Denne tildragelse forandret ikke i mindste mon hans maate at præke paa; han vedblev at være like paagaaende. Den synd han fandt, holdt han fram,næsten ubarmhjertig kunde det synes, men dog altid saa, at den velvillig hørende følte hjertelaget, som laa indunder.

Folk snakket, bedømte og fordømte. Nu først blev de opmerksomme paa for en snild og omgjæn-gelig mand gamlepresten deres hadde været, — saa hensynsfuld og skaansom, og mild i sine domme; nu fik han lovord der han laa i sin grav. Og nu var der ingen som længere husket at de hadde skrevet til formanden og bedt om hans indflydelse til at faa presten til at resignere; “for hverken kunde han preike paa begge spraaka eller lede ungdomsarbeidet eller nogen tingen saalessen videre.” Men døden kom pludselig og spillet dem et kjærlig puds; den kaldte gamlepresten fra dem.

Tilsidst blev det da saa galt, at diakonerne fandt det klokest at gaa til pastor Haugen og snakke med ham. Og de gjorde da det. De gik til presten sin og forhørte sig i al troskyldighet om ikke presten deres kunde fare litt pynteligere med dem i sin præken. For han maatte nu betænke, at de var bare hverdagslige farmerfolk derute... Helt simple folk var de, som hadde svært liten tid tilovers fra sit arbeide, — det skulde han nu komme ihu... Det var inde i de store byer, blandt de rike og ute i den fæle verden at disse stygge synder blev begaat... Det kjendte sagtens han til som hadde været der og studert. Andrew Simondsen som førte ordet, tilstod i al enfoldighet, at de nok likte at bli frelste her vesti Clarkfield ogsaa, “men hvissom atte det, atte det kunne ske paa en litt læmpeligere maate end den han brukte, saa skulde de akkurat justsomlike det... Kunde han ikke være mere som

gamlepresten ? — Han hadde holdt sig bare til det simple, snaue gudsord, det var hvad han hadde gjort, fast han hadde prækt for dem i over 20 aar. — Ja, han forstod vel hvad de mente?

Jo, det lot til at presten deres hadde forstaat, og den kveld kom nok ingen av de tre farmere til at glemme. Han hadde git sig til at snakke til dem, presten; delvis til sig selv og delvis til dem, mens han gik og drev at og fram paa kontorgulvet, — gaat gjennem hele sit liv og lagt det aapent. — Han viste hvorledes kaldet til at bli prest var kommet til ham, og hvorledes han hadde sagt nei og atter nei, fordi han ikke orket at ta paa sig den forsagelse det bar med sig... Han hadde fulgt i farens fodspor og utdannet sig til læge, fortalte han dem... Han var ærgjerrig, vilde gjøre de store ting i verden og ad videnskapens vei tjene slegten... Han hadde dog ikke været svært længe i gjerningen, før han forstod at slegtens sygdom legemlig kun var ringe mot hvad den led sjælelig; — for det var sjælens pest som smittet paa legemet og ruinerte det... At flikke paa kroppen var som at klistre over en byld. Man kunde ad sindrige, videnskabelige veie faa det til at se bra ut, men paa indsiden laa alt svineriet og forpestet akkurat som før.... For ham hadde det kostet at ta skridtet; ti da han til-sidst lød Herrens vilje og gik den veien han kaldte, maatte han bryte med sin egen far.... Ja for faren var uteksaminert læge fra Norge, hadde ligget ved verdens bedste universiteter og kliniker, men var, som saa mange av sine kolegaer, smittet avEuropas vantro fra hin tid.... Dette brudd hadde gjort sit til at lægge faren i en tidlig grav.... Han skjønte ikke nu hvorledes det skulde ha gaat med ham i de dage, hadde han ikke hat moren.... Men, Gud ske lov! — hun hadde prøvd at gaa Guds veie al sin dag.... Værre end alt var dog kampen han hadde med sig selv, med sin egen egenkjærlighet og synd.... Den hadde da ogsaa lært ham tilfulde hvad som bodde i mennesket.

. • .Saa han visste saa nogenlunde hvad han tok paa sig da han blev prest. Hadde dog tat det med brændende kjærlighet til at gaa hans erender som

ham hadde kaldt Menneskene var nu som de

altid hadde været og altid vilde bli: en vrang og forvendt slegt. Derfor var det umulig andet end at en sand prests gjerning kunde bli andet end korsets vei i dobbelt forstand.... Slik som jøderne gjorde med Jesus, vilde nutidens navnkristne gjøre med dem som i alvor prøvde at gaa Jesu veie. — “Korsfæst! — Korsfæst!” Det hadde været, var, og vilde bli slegtens løsen helt ned til dagenes ende. Kun var metoden blit noget mere raffinert fin gjennem disse 19 aarhundreder av civilisation... Forresten kunde den være raa nok endnu, somme tider!

Naa saa! De vilde ha ham til at forandre sin præken? — Her vendte han sig pludselig og snakket helt til diakonerne. Stemmen dirret, øinene skén. — Ja saa gik de satans erinder og ikke Herrens.... Hvad var det Johannes prækte ute i ørkenen? — Mind tes de det? — Hvad navn var det Jesus brukte paa hine dages navnkristne, husket de det? — “I hyklere! I øgleunger!” — Han for-stod sikkerligen at han rent timelig vilde ha staat sig paa at pynte paa uttrykkene, men han hadde ikke pyntet paa dem, hans Herre og Frelser. — Det hadde ogsaa været hans stadige bøn siden han optok gjerningen, at han maatte times frimodighet nok til ikke at pynte budskapet efter menneskebehag.... Menigheten fik bare be ham gaa; fandtes der grund, skulde han ly; men den maatte ikke friste ham til dette andet; for det vilde være døden. — Det blev da til det at pastor Haugen blev. Forresten blev der om en stund en hel liten flok som holdt av ham; det var især saadanne som i livet paa en eller anden maate hadde lidt men, som følte sig draget til ham; der var noget saa eiende godt ved ham, syntes de; han forstod saa nemt at røre ved de skjulte saar; det var mest som om der spredte sig en velgjørende varme naar han la haanden paa; saarheten svandt og verken blev borte. Nu det sidste aaret hadde det gaat rent bra; kirkesøknin-gen hadde været upaaklagelig med tiltagende større antal av altergjæster. Og saa var der saa mange som før hadde staat utenom som nu sluttet sig til, saa det hadde, som sagt, gaat bra indtil nu i sommer han var begyndt at færdes saa meget borte hos Larsen; men da brøt sladderen atter ut i lys lue, og nu var presten unegtelig den i menigheten som der blev snakket mest om«PASTOR EINAR HAUGEN hadde været i menigheten over aaret før han blev kjendt med Mabel. Paa grund av farens stedse tiltagende sykelighet kom hun ikke i kirken tiere end andenhver prækensøndag, og det blev én gang hver maaned. Det skedde da paa den maate at hun fik Mrs. Opland til at være hjemme med faren, som nu var saa daarlig, at hun ikke turde la ham være alene saa længe ad gangen; og enten hun gik til kirken eller andensteds hen, var det Mrs. Opland som maatte gjøre tjeneste.

Den første gang hun hørte den nye presten præke, sat hun fremst i kirken, slik som hun pieide. Baade prest og præken satte merker som ikke let lot sig vaske ut; men mest den maate hvorpaa han grov sig ind i sjælstilstande og ledte op synd; for her syntes hun -han la et kj endskap og en medfølelse for dagen som var rent makeløs. Temaet var om egenkjærligheten som den grundsynd hvorav al anden synd flyter. Hun syntes han talte bare til hende den dag, og han kom hende saa nær indpaa livet, at hun rent generte sig; det blev som sat hun naken foran hele forsamlingen. Hele hendes liv blev tilsidst bare synd, synd og intet andet endsynd. Hele tiden sat hun der med følelsen av at hun burde se ned, og kunde allikevel ikke faa øinene fra ham; ti hans utseende og personlighet fængslet næsten likesaa meget som det han sa.

Den næste gang hun var i kirken, sat hun ikke saa langt framme; gangen derefter endda noget længere tilbake. Saaledes blev hun ved at flytte bakover til hun fandt sidste bænk, hvor hun siden hadde sin plads. Hun forstod ikke hvorav det kom, men hun følte hun maatte gjemme sig for ham; og skjønt hun ikke for aldrig det vilde ha været borte fra kirken de søndagene hun kunde komme, sat hun der allikevel med en uforklarlig angst for at han skulde faa øie paa hende. Fik han det, saa maatte noget ske, et under, noget som ikke hørte jorden til, — som aldrig før var hændt med noget menneske. Det var med hende og om hende, og hvert øieblik kunde det ske. Det hun dog mindst av alt kunde forstaa ved det, var at endda hun sat der og gjemte sig for ham, var det mest som hun ønsket han skulde lægge merke til hende ogsaa. Men op mot prækestolen saa hun dog ikke fra det øieblik prækenen begyndte og til den var slut; oftest gik hun før gudstjenesten var helt tilende. Denne hemmelige angst baade skræmte og lokket, drog drømme fram — halvglemte, drømme med vage, uklare længsler; og skræmte hende med at nu var synden efter hende fra en anden kant. Til ung-domsforeningsmøter og kvindeforening var hun forlængst ophørt at komme.

Den første gang presten kom paa visit til Larsen slap han ikke ind; for Mabel traf til at væreen snarvendig hos Mrs. Opland. Næste gang var Mabel i byen, saa han fandt bare Mrs. Opland og Larsen.

Blandt altergjæsterne skjertorsdag det andre aaret han var der, blev han opmerksom paa et hode som bøide sig dypere end de andres. Det bar en vældig fylde av mørkebrunt haar, sterk sprængt med sølvgraat indimellem; men hodet stod saa dypt bøid, at ansigtstrækkene kunde han ikke faa fat paa. Da han efter endt gudstjeneste kom fram i kordøren for at gjøre tillysningerne, stanset han et øie-blik og saa sig speidende om, men var da ikke istand til at finde hodet igjen, og det tyktes ham da underlig. Heller ikke kunde han huske det fra indskrivningen; der hadde været saadan trængsel inde i sakristiet, og han selv saa optat av den for-anstaaende handlings hellighet, at han ikke da hadde lagt merke til det.

Nu er den sjælelige mekanisme saa underlig dannet, at et billede som pludselig sterkt har grepet og sat dypt indtryk — det være gjennem øie eller øre — kan bli ved at komme igjen og igjen længe efterat paavirkningen er ophørt. Sommetider kan slike billeder bli saa paatrængende, at de rent forstyrrer. Slik gik det med pastor Haugen. Hodet fra hin nadvergudstjeneste kunde han ikke bli kvit; bedst det var, grep han sig i at staa og se paa det; under de snurrigste omstændigheter kunde det komme fram. Naar han sat paa kontoret og skrev utover natten, visste han ikke av før det stod bøid foran ham; eller han sat i buggy*en bortover prærien, og saa steg det pludselig op av et blad elleren busk, og blev saa med ham. Tilsidst blev han da saa kjendt med det, at det mest var som en gammel ven, én han hadde omgaates med for aar og dag, og som han savnet naar det var fraværende.

Han gav sig da til at lede efter eieren; for det maatte vel høre til et legeme. Nei; i ungdomsforeningen fandt han det ikke; heller ikke i kvindeforeningen; men da han ikke fandt det i pikeforeningen heller, lo han av ærgrelse. Dette var da værre end rart, syntes han. Og han begyndte saa smaat at undre sig paa om han ikke her var gjenstand for et sansebedrag. Men paa bakerste bænk i kirken blev han fra prækestolen en søndag pludselig var en tæt tilsløret kvinde paa hvem hodet nok kunde passe. Opdagelsen gjorde ham saa betuttet, at det i øieblikket faldt i stykker for ham, han mistet traaden, ledte og stammet. Da han saa kom i kordøren for at bære fram bekjendtgjøreiserne, var skikkelsen borte. Dette blev rarere og rarere; nu visste han at han hadde besøkt alle norske familier i settlementet mindst én gang hver, og de fleste to ganger; næsten ved hver fest og tilstelning hadde han været, men hodet var ikke til at finde.

Saa hændte det at hun kom til ham. Det var en eftermiddag han drev ute i haven med at renske ugræs; det var i juli, dagen var varm, og han arbeidet, saa sveiten stridrandt; skjorten var aapen i halsen, kraven nedbrættet, ærmerne rullet opover albuerne.

Hun kom ridende, og det syntes han var rart, for det var første gang han saa en kvinde tilhestsiden han kom dit. Kommet op til havegrinden, stanset hun, sprang let av og bandt i stolpen utenfor.

Han kj endte straks hodet igjen; og forbauselsen stirret ut av hele manden da han fik høre at dette var Miss Larsen.... Nu! — Det var altsaa saaledes “hovmotet” og “hovenheten” klædte sig her vesti Clarkfield? — Virkelig var det ikke forgalt at der ikke var mere av det; — ja det maatte han da sige!

Pastor Haugen var nu en mand oppe i de 36, og kvinder hadde ikke akkurat været hans specialitet opigjennem aarene; det kunde neppe med sandhet siges at han kj endte andre end moren. Derav kom det for en del at hans hilsen nu bar med sig en over-maate hjertelighet, mens hans undselighet var saa stor, at han ikke visste sit arme raad. Uten at huske sine egne tilsmudsede hænder grep han en av hendes og klemte til saa det sved. Hendes fine bløte inde i hans store gav underlig velbehag. Blev han saa pludselig var mulden paa sine egne, slap forvirret og tørket uten videre av paa buksen.

Ovenpaa hilsningen fulgte der en pause som ingen av dem saa nogen raad med; han kunde ikke komme sig over at dette var den Miss Larsen han hadde hørt saa meget om, og at det var hendes hode som hadde fulgt ham saa trolig i et helt fjerdings aar; dertil kom saa hans av naturen store skyhet overfor kvinder. Men hans undselighet, den Mabel klart følte, gjorde det umulig for hende at faa begyndt; for det var det sidste karaktertræk hun kunde ha tænkt sig han besad. Endelig fandt han da ord saapas, at han fik sig til at be hende komme ind.Nei; hun skulde ikke komme ind. Han la merke til at stemmen var dyp og fuld av tone. — Det hun var kommet for at snakke med ham om, kunde hun likesaa godt sige her. Men da blev han veltalende. Jovist skulde hun komme ind! — Nu var det netop kaffetid, og han visste av lang erfaring hvor godt en taar gjorde i denne fæle varmen. Derpaa førte han hende uten videre gjennem haven, aapnet døren for hende og viste hende ind paa kontoret. Straks han hadde vist hende sæte, aapnet han stuedøren og ropte ind: “Kom nu, mor, saa jeg faar gjøre dig bekjendt med Miss Larsen!” Gjennem hans stemme klang saa meget av virkelig uskrømtet glæde, at Mabel blev varmere end hun allerede var.

Hele hendes opmerksomhet tokes i næste øieblik av den kvinde som kom ind; for der var det ved hende som uvilkaarlig fik folk til at reise sig og bukke; og som Mabel nu stod der og hilste paa hende, fik hun følelsen av at være kommet i berø-relse med noget næsten overjordisk godt. Hele skikkelsen gav indtrykket: den lysblaa kjole med den skrupuløse hvite krave; den sølvtunge haar-fylde, næsten usedvanlig i sin rikdom for en kvinde saapas tilaars; øinene bar næsten haarets farve; men farvetonen var her noget mere avdæmpet ved den store mildhet som sjælen kastet gjennem dem. Det rareste ved dette ansigt var dog rynkerne; der var en stor mængde av dem, for hele ansigtet var rynket; men de hadde lagt sig i slyngninger saa underlig bløte og mykt bøide, at det var mest som freden sat i hver rynke og smilte. Hele skikkelsen som den nu stod der noksaa høi og noget fyldig,lyste av en mild stille glæde. Mrs. Gjertrud Haugen hilste stille, tilføiet saa endnu stillere: “Det er varmt ute idag ogsaa/’

Mabel sank ned i lænestolen; pausen som la sig ovenpaa hilsningen, kjendtes ikke det mindste trykkende. Om en stund begyndte hun da med det hvorom hun var kommet; Mrs. Haugen reiste sig da straks og vilde forlate værelset, men sønnen stanset hende og ba hende bli. Ved et av disse streiflys som sommetider pludselig kastes ind over sjælen — de lærde kalder dem vist intuition — saa han at her hadde han bruk for hende. Hvad han ogsaa hadde; for at hun blev, gav Mabel større tryghet; og det som hun nu sa, blev mere henvendt til moren end til sønnen.

... .Hun var kommet, sa hun, for at snakke med presten om far sin; hun vilde gjerne ha ham til at komme bortover; ikke bare en gang, men ofte.... Det kunde hænde at han var redskapet hvorved det behaget Gud at la underet ske.... Selv var hun nok ikke værdig til det... Faren var blit rent borte for hende i det sidste, — og i de 3 sidste aarene syntes det som om han stadig var blit værre, tid efter tid ondere... Allikevel var det mest som hun følte at han var gjennembruddet nærmere nu end tilforn....

Saa gav hun sig da til at snøre av sig den byrde hun i alle disse aar hadde baaret; hun snakket langsomt og i stille bevægelse. De sat der og rakte frem saa venlige hænder, tok mot det hun la fra sig med saa stor forstaaelse og paa en saadan kjærlig maate, at det gav velsignet lise for hende. Det letnet saastort efterhvert som hun fik lagt fra sig. — Mrs. Gjertrud Haugen sat der med hænderne foldet i fanget, øinene ufravendt paa hende som snakket; uttrykket var blit mildere; rynkerne smøg sig over ansigtet i endnu mykere slyngninger; hodet var kommet litt paa skakke og framover, som for lettere at ta op det som den andre la fra sig. Taarerne randt stille, men ikke et ord sa hun. — Heller ikke sønnen, der han sat med stolen lænet op mot væggen, det høire ben over det venstre, og hænderne knæpte om knæet saa pulsaarene laa store som knudrete kvister. Han bare saa, stirret, slukte, med stedse sterkere stigende glæde; og da hun endelig var færdig undslap det ham i en slags ekstase: “Tja, det maa jeg da rigtig sige! — Her er da én sjæl som han ikke har faat saa let!”

Det tok længe før hun fik lagt fra sig alt. Især dvælte hun ved de sidste aarene; hun fortalte utførlig, men maatte ret som det var tilbake og lete op mere for at faa sterkere lys bortover det hun allerede hadde fortalt.... Hun synte dem hvorledes fristeren hadde lokket hende bort fra veien ved fremmed kald.... Da var det hun hadde mistet faren, tapt ham fordi hun hadde været styg og egenkjærlig, sat egen velvære og vakre ønsker høiere end hans sjæls frelse. Men her forstørret hun sin egen brøde i den grad, og gjorde faren saa vakker, saa det blev vanskelig at følge med for dem som sat og hørte paa.

...Her hadde hun begaat en forfærdelig synd, — for faren hadde virkelig den gang bragt et for ham utrolig stort offer, større end nogen som ikkekjendte ham, kunde gjøre sig nogen anelse om. — Mens hun, — jo, takken hun hadde git, var sinne og hat, haarde ord og ukjærlig tilsyn.... Efter det hadde han ogsaa stængt igjen for hende... Lukket sig aldeles inde; for helt ind i hans fortrolighet hadde hun ikke siden sluppet, end ikke i nogen ting.

.... Og nu saa hun ikke sin arme raad til at hjælpe ham. — Gud hadde vel fundet hende ubrukbar, — hadde derfor maattet vrage hende som redskap.

... .Det underlige var bare at hun ikke før hadde kjendt hvor dyrebart det var hende at faa hans sjæl ut av den store trængsel.... Hun hadde nok villet det før ogsaa, hadde villet og bedt; men mest fordi hun syntes fortabelsen var saa forfærdelig, saa utænkelig frygtelig; .... salighetslivets overvættes rikdom i evigheten hadde synden holdt skjult for hende........

Graaten blev saarere, kom i bølger som bar med sig lange nætter av angst og kvide, indestængte aar fulde av nød og savn.... Og nu maatte presten prøve at hjælpe! Hun saa paa moren som hun bad paa sønnen. — Eller han trodde vel ikke at hendes ulydighet for stedse hadde stængt døren?..

Efterat fortællingen var endt, reiste den ældre kvinde sig, gik uten videre bort til Mabel og ba hende være med sig ind i kjøkkenet; saa kunde da presten faa tænke over saken saalænge. — Da de om en 3 kvarters tid kom tilbake med kaffen, var Mabels ansigt helt forandret; noget av den ældre kvindes fred var flyttet over paa det.

Hendes erende blev ikke berørt av nogen førpresten efter en god stunds forløp fulgte hende ut; som han da stod og sa farvel, tok han det op og gav raad og vink. Han sluttet med at sige at det forresten var ham som trængte at komme til hende for at lære sjælepleie, og ikke hun til ham. Allerede den næste eftermiddag var presten hos hende; og hermed var da begyndt den række besøk hos Larsens som til tilsidst fik snakket om presten til at gaa bluff-imeUem.

Det var som verden var blit omskapt for pastor Haugen siden han hadde truffet hende. Nyskapt.

Nyskapt ja! For den var blit saa lys og vakker; det vonde og stygge var kommet langt undav, mest som dim sky langt i det fjerne.

Glæden skén utav hvert hans træk; folk han kom i berøring med, følte den, grepes og maatte uvilkaar-lig le; ti de blev glade, de ogsaa. Hans præken, saavel som al hans bekjendelse i denne tid, farvedes av hans sinds lykke og fik sterkere fortrøstning end den nogensinde hadde hat før.

Moren var den første som forstod. Allerede en god stund før han selv var blit klar over sine følelser, følte hun

hvorledes hans sind droges til den andre kvinden, saa det fyldes av kjærlighet til den anden, saa og forstod alt, og graat stille og uset av noget menneske. Vandt sig allikevel til at takke Gud for den store lykke han hadde skjænket gutten hendes, og prøvde at sole sig i sønnens glæde som i vakker eftersommersol.

Der var dog ingen som denne livets hemmelige kraft grep slik som Mabel. Som en brønd der bun-der i kilder langt nede og derfor rike, fyldes helt til randen, strømmet kjærligheten til ham ind i hendes væsen og fyldte det ganske. Straks hun fornam den komme, gav hun sig over — villig; helt og ubetinget. Hun var hos ham i drøm; hun fulgte ham

vaaken At faa kjærtegne det ansigt, at faa

være hans solskin, — nei inderlig at faa gi sig hen med ham i tjenende samliv, du store Gud saa vakkert livet dog var! — Egentlig drømte hun mere end hun nu levde; for saa underlig kan denne mystiske kraft virke paa de forskjellige sind, at han som var idealist gav den et mere praktisk grep paa livet, men hende med sin praktiske sans hyllet den ind i drøm og halvlys. Kun øieblikket var. Hun tænkte ikke paa framtid, dvælte ikke ved fortid; bare det værende var. Men bedst som det var kunde der komme over hende en søt uro; hørte hun nogen komme kjørende forbi paa veien, maatte hun hen til vinduet.... Mon han vilde komme idag? —

Endnu var der dog ikke talt et ord mellem dem direkte.

Saa var det en søndagskveld at pastor Haugen var paa hjemveien fra sin anden menighet, saa træt og utslitt, at han knapt orket at holde i tømmerne. Gjennem trætheten gik der en dyp tone, hvortil disse ord dannet teksten: “Hvor salig er deres føtter

som forkynder fred!” Tonen gjennemstrømmet helt hans sind og fløt over i stille taksigelse for det endte dagverk i Herrens tjeneste. Den milde prærienat, saa sval nu i ankommende høst, tok vagt imot og gav bløt gjenklang.

Bak i bevisstheten stod billedet av hende hanelsket; om det laa dyp glød, der gav behagelig varme. Som han nu sat der i drømmende hvile med muskler og tanker løslatte fra viljens baand, blev litt efter litt gløden sterkere, billedets træk kom klarere fram. Tilsidst sat han der og smilte og nikket til det; for det var ham saa kjært og vakkert. Saa fanget han en tanke ind og lot den bære en tak avsted til al kjærlighetens fader, som hadde gjort ham saa rik ved at la ham faa elske denne kvinde.

Og nu kjørte han til møtes med hende. Sidste gang han var der, hadde han lovt at komme indom med et par nye bøker naar han søndagskveld kjørte hjem. Som en dypt følt velsignelse hadde det for-anstaaende møte med hende ligget over ham den hele dag; midt i træthvten under aftengudstjenesten kom følelsen med ny styrke; talen prægedes derav, blev saa inderlig hjertevarm, god og glad.

Han bandt hesten borte ved fjøset og tok til at gaa op mot huset.

Straks hun hørte ham kjøre ind paa gaarden, kom hun ut. I længtende glæde hadde hun gaat der utover kvelden, var begyndt at vente endnu længe før han kunde være ventendes; hadde prøvd at læse, men fik det ikke til. Tankerne kom sig ut og fløi bort, og hun lot dem villigen fare.

De to vekslet et langt haandtryk; han hilste stille godkveld; svaret kom likesaa stille.

“Det er saa vakkert ikveld !” Hans stemme skalv under glædens fylde.

“Ja er ikke prærien vakker, du?” brast hun ut i Stille begeistring.“Aa, — alt er vakkert der hvor du er!” undslap det ham overgivent.

“Nei,” rettet hun ham tindrende, “endog sandhaugene blir vakre naar vi bare faar se Guds kjærlighet.”

“Ja og især naar det sker gjennem vakre mennesker !”

“Aa de behøver da slettes ikke at være saa pene akkurat,” spøkte hun.

Ved disse ord blev han med engang forsagt, og stammet undselig at det kunde vist anbringes paa ham.

Ja det kunde det da ganske vist, forsikret hun oprigtig; uten naar han stod paa prækestolen, la hun til.

“Men da?” ba han bønlig.

“Nei, da vet jeg ikke at jeg har set noget vakrere,” kom det naivt oprigtig.

Da griper han hendes haand og trykker til. “Tak, Mabel” Ordene faldt saa liketil; men de kom fra hjerte og fandt vei like ind. Saa rystet de hinandens hænder, og dermed var pagten beseglet mellem dem. Haand i haand gaar de op mot huset; kommet op til verandaen, stanser han og trækker hende ind til sig.... Hun gir villig efter.

“Det biir altsaa saa ?” hvisker han tungt og med møie. —

Den sterke maane fik taareme i hendes lange øienhaar til at glitre saa store.... “Ja, kjære.... Naar du synes det gaar an, saa....!”

Og saa synker hendes hode ned mot hans bryst........Da blandet sig deres sind.... Tiden var ikke mere....Ikke sted.... Kun livets uutgrun-

delige mystik.... Den sang i dem, om dem...........

Vidden og natten laa der og lekte med den..........

Vugget den .... Bysset....

... .“Nei; nu maa jeg vist gaa,” siger hun tungt og løfter hodet motstræpende, lar det saa atter synke og holder bare fastere.... Tonen bar dem atter over i uendeligheten....LARSEN hadde set paa datteren framover kvelden, set og forstaat, men intet sagt; han gjættet sig til hvad hendes rastlöshet de sidste timerne skrev sig fra, og saa var da han ogsaa begyndt at vente.

Hans fyrste fölelse mot pastor Haugen var uvilje; han likte ikke den maate hvorpaa han laa og grov borti andre folks saker.... Hvad for han der og nödte sig indpaa folk efter? — Han hadde greid sig nu i saa mange aar denne mand foruten, saa han kunde vist gjøre det herefter ogsaa.... Han kunde bare passe sine egne saker, saa skulde nok han

passe sine! Ikke för tok han til at ottest for

at det bar galt avsted med ham og Mabel för uviljen tok bestemt form og blev til skinsyke; men i det øieblik han den søndagskveld hørte presten kjøre ind paa gaarden, slog skinsyken ut i fortærende hat. Hektiske pletter viste sig paa de bleke, indfaldne kinder; de brændende øine flakket lysskjære væggene rundt.... Det var altsaa derfor den Guds mand hadde slik omsorg for hans sjæl!.... At faa rane fra ham hans eneste barn, — ja derfor var det

han for der og drog sig baade sent og tidlig!.........

Den som dog hadde en mandbisk hund! —Da Mabel den kveld kom ind, lot han ikke som han merket hende. Men hun syntes ikke at hun kunde lægge sig uten at ha sagt ham et godt ord idetmindste. Derfor kom hun helt hen til sengen og sa sagte: “Presten var her ikveld; men det var saa sent, saa han vilde ikke komme ind.” Stemmen saavelsom alt hendes væsen var fuldt av det hun de sidste timerne hadde levet; det blev endda mere merkbart ved den kjølige natteluft som hun bar med sig ind fra prærien.

Da stikker han sine øine i hende, og i det blikket var der noget som fik hende til at fare sammen. “Naasaa! — Det var altsaa ikke jeg som skulde ha tilsyn ikveld? .... Sjæla mi kunde greie sig natta over, — naa s-s-s-aa!” — Øinene han satte paa hende stak mere end ordene, og da han ikke er istand til at holde dem der ret længe, drar han blikket til sig for atter at fylde det. — “Tsja det maa jeg sige,” fortsatte han i samme tone, “er der mange sjæle i menigheten han har saant stræv med, maa han ha hænderne fulde, den kar.... Han var her ikke mindre end 5 ganger sidste uken.... Ja han har gjort en bra begyndelse denne og, ikke for det.... Saa, det var sjæla di han flikket paa ikveld?.... Fælt som du maa ha redt den til siden det tok ham næsten 3 timer, — klokken gaar nu paa 12.... Men han gaar vel grundigen tilverks med dig, venteligvis!” ------

Mabel stod der foran sengen og frøs; hun kunde ikke røre sig; slik følelse av fattigdom og usigelig forlatthet kom over hende; — den traadte saa meget skarpere fram derved at hun netop var kommetind fra kjærlighetens

straalende gjæstebud. Det var som om en kniv pludselig var blit stukket ind i det slør som stængte for hendes syn, skar og flengte, flengte og skar til der ikke var trevlerne igjen. Og nu faar hun se saa overflødig klart at disse to mænd kan hun ikke hengi sig for paa samme tid; for den ene lukket den anden ute. Hver krævde saa meget, at begge umulig kunde tilfredsstilles paa samme tid. Og saa faren med sit sind, — hvorledes skulde hun faa ham overbevist om at der intet bedrag var skedd?.... Sandheten blev hende klarere og klarere, som den stod der fuld av ubønhørlig krav.

Da blev det ogsaa mere end hun orket at staa op under; hun synker sammen foran farens seng; ordene kommer mellem støtvise hulk.

... .“Nei... .far!.... Dette klarer jeg ikke.... Be mig ikke!.... Vent ikke at.... Aa be mig ikke .... Du kan da umulig mene det.... ta livet av mig.... Jeg er jo dit eget barn.”-------------

Han ser paa hende; ser og lytter i største forbauselse. Han hadde aldrig set hende saan, og skulde aldrig ha tænkt sig at hun kunde opføre sig slik.... Hadde hun endda føket i synet paa ham! .... Brukt mund!.... Dette blev da bare et yderligere bevis for hvad kar denne saakaldte presten var, som i den grad hadde faat det til at forstyrre et forstandig menneske!... Høh!... Store jenten la sig til at remje som en unge!.... Der var i den stund neppe det av ondt mellem himmel og jord som Larsen ikke kunde ha ønsket pastor Haugen.

Han ler iltert og indætt ondt: “Hvis du ende-lig paa sæt og vis vil kaste dig bort til denne slampen, saa bare værs'go! — Det er saan en nydelig maate at opfylde børnelærdommen din paa, det!.. La din egen far ligge her og forkomme i sin egen elendighet, mens du gaar der og disker og dægger for denne... .denne,” — han ledte efter uttrykket, — “denne skurken!”

“Aa far, far!”

Latteren klang tør og haard: “Du synes ikke

om navnene jeg lægger paa kjæresten din?.............

Well, der er bare den feil med dem, at jeg ikke kan faa dem baldyrte gromt nok.... For han er da den værste ræv; — nei ti bare stil, du ! Her ligger han og drar sig kveld efter kveld med den skinhellighe-ten sin, og saa besnærer han mit eget barn.... Jeg kunde tyne ham, sktmk'en!”1

Da reiser hun sig, tungt som hun sliter paa sin egen tyngde; tar saa til at gaa rundt for at stelle færdig for natten. Hun biir gaaende fra det ene til det andet uten at det biir noget; den graat hun gaar der og svælger, faar legemet til at skjælve i sterke ryk. Endelig synes hun saa at være færdig derinde, og er atter blit saavidt herre over sig selv; idet hun forlater værelset, siger hun tom og død i maalet: “Du er vist.... den ondeste jeg vet av.”

Oppe paa sit eget værelse tar hun vanemæssig bibelen og sætter sig ved det lille bord borte ved vinduet, hvor hun blir sittende og vende blad efter blad, mens blikket stirrer sjæletomt ut. Det eneste hun er sig klart bevisst, er en dump sugende lyd tvers gjennem hodet. — Som natten skred, slet

1) skunk, stinkdyr.maanen sig med sin sølvglitrende skive længere vestover præriehimmelen, indtil den henimot dagningen stod der like indav vinduet og strødde kold ro over et blekt kvindeansigt.

.... Endnu da dagen randt sat hun der.

Klokken kunde ikke være over 8 om morgenen da hun ringte op presten og ba ham ikke at komme over den dag; hun skulde snakke med ham senere, sa hun bare og hængte saa op. Faren hørte og undret sig.

Nu kan det kanske høres underlig, men som dagen vokste, kom den bærendes med nyt mot og ny kraft til hende; dagen stod der saa vakker over vidden; prærien med farmer hjemmene utover hadde slik tilforlatelig tryg ro over sig; det var tryghet og fred hvor hun saa. Saaledes gik det til at hun under formiddagsstellet fik det saa godt til at snakke fra til Gud, og be ham om hjælp utav den nød hun nu befandt sig i. Og saa kom mindet om kvelden før og fik sindet til at lysne saa stort; nu gik hun der og nød over igjen hint kjærlighetens gjæstebud hun hadde nydt sammen med ham. Scenen efterpaa trængtes helt tilbake og blev borte i uklarhet; rundt det som var hændt

umiddelbart før, gjøglet og gjækket fantasien, lokket fram billeder, halvklare, drog op følelser — dunkelrike; men baade billeder og følelser saa lokkende fulde av anet livsens lykke, at hun uvilkaarlig brøt ut i sang.

Dertil kom saa forstanden med sit vidnesbyrd: Gud var da saa uendelig stor og god!.... Hans sandeste navn, — var det ikke kjærlighet kanske?Han kunde da umulig ha sat hende tilbords til et slikt maaltid, for saa straks at kaste hende ut og

la hende forkomme av sult ad øde veie? Nei-

da, — han var da ikke saan, Gud! —

Samme kvelden satte hun sig ned og skrev brev; hun mente bare at fortælle ham om hvorledes faren tok det; men straks hun hadde skrevet gutten hendes. sit navn, fyldtes sindet saa av det hendes sjæl gjemte for ham, at brevet blev en lov- og takkesang til Gud som saaledes hadde velsignet dem, med nogen løse hentydninger sidstpaa til deres fælles framtid. Rent tilfældigvis kom hun til at nævne at han gjorde rettest i ikke at komme bortover for det første ,* faren forstod nok hvordan det stod mellem dem, og det var bedst at la ham bli vant til tanken... Alt vilde nok engang bli all right, skulde han se. —

Og hun som den forutgaaende natten hadde sittet oppe og stirret ind i en fortvilelse som syntes sortere end nogen nat i uveir, hun gik ikveld i seng med det sterkeste lys over sind.

Det er underlig at livet ikke skal taale andet end virkelighet; det river, og sliter i illusionen til den maa istykker, og virkeligheten ligger der og griner i al sin nøkenhet.

Saan gik det med Mabel. Det begyndte i dagene som kom, med en slags beklemthet der gjorde hende det tungt at puste. Følelsen blev trassig ved, tok en mere bestemt form, blev til angst hun ikke vandt med. I øieblikket kunde hun nok snakke sig fra det med Gud, eller skrive sig fra den til gutten hendes; men straks tok den hende igjen, og værreend før. Da begyndte der at synke dyp skumring ned over hendes sjæl, — tykkere og tykkere.... De glemte veie blev vanskeligere at holde.

Ønsket om at faa dø kom da atter til hende. Hun prøvde at vise det fra sig, for hun følte det var synd, men magtet det ikke. Saa snakket hun til Gud om det, enfoldig og likefrem... Naar han nu saa hun intet mere dugde, kunde han saa ikke la hende faa slippe ? — Hun skulde være taknemmelig for hvorledes hun fik det, bare hun nu kunde faa komme til ham og til mor!.... Kunde han ikke ta hende straks! — Hun vandt ikke at gaa veien længere.... Og hvis han nu tok hende, saa kanske at det vilde bringe faren til eftertanke?.... Trodde han ikke det?.... Han maatte — maatte forbarme sig over hende nu,.... hun var saa ræd!.... Han saa vel den fæle synden som stod ved døren og truet med at bryte ind? —

Mange breve blev ikke vekslet mellem de to før Haugen forstod at noget alvorlig var galt med hende. Han tok da til at tigge om lov til at komme bortover og snakke med hende og faren. Men jo varmere han ba, desto ivrigere blev hun at det ikke lot sig gjøre. Han maatte ikke komme! — Maatte ikke!.. Saa fik hun da den frygt ovenpaa alt det andet, at han kanske vilde komme likevel, og blev saa gaaende at stri med den ogsaa.. Hun følte det klart at kom han og faren sammen nu, vilde det rives sønder som aldrig mer kunde bindes sammen dem imellem; men værst av alt: da vilde den synd hun nu gik der og vogtet, reise sig og slaa hende overende. Var det saa at her absolut maatte ske et valg,ja, da var det bedst hun ikke saa ham før det var over. —

.... Valg? — Tanken fik hende til at skjælve.. Vælge mellem far og gutten hendes?.... Hendes egen gut som Gud hadde git hende?.... Vrake den ene og ta den anden! — Nei men!...

Længere fik ikke hendes tanker komme; for et billede blev pludselig skjøvet fram for bevisstheten: et umaatelig langt ansigt med en endda længere hake. Hun syntes mest hun kunde høre ordene: “Du faar gjøre mot ham”-------
----

Pastor Haugen var ikke den mand som saa let gav slip, især her hvor det angik hans aller dypeste hjerteforhold. Det var da ikke slik han hadde drømt sig deres samliv, at hun skulde gaa der og lide og bære alt alene, og han staa utenfor og intet vite. Paa denne maate kunde det ingenlunde gaa længere. Det gik ikke an for hans arbeide

heller; det led ved det, og især sjælesorgen. Naar han nu ikke fik lov at komme selv, gjorde han det eneste han kunde gjøre: han sendte moren.

Den dag hun kom, drev Mabel utenfor kjøkken-væggen med stort klævask; hun var saa optat av arbeidet, saa hun ikke merket den kjørende før denne var kommet helt ind paa gaarden; men da hun kjendte hende, blev hun blek og nervøs og bøide sig bare ivrigere over arbeidet. Hun skjønte dog straks at dette ikke gik an, rettet sig op og gik bort for at ta imot, harm paa sig selv over slik vekhet.

De gode øine fra buggy'en læste hende prøvende, blev saa endda fuldere av hjertensgodhet, men gjorde ikke tegn til at stige ut.Om hun ikke skulde binde og komme ind ?

Nei hun skulde ikke akkurat det idag. —

Hun vilde bare høre indom om hun ikke kunde faa hende bortover paa et quilting party f1

Mabel saa irritert paa hende: Nei. Hun kunde vist ikke komme fra til noget party. — Ja; større party blev det vel heller ikke. Hun hadde ikke ment at de skulde være flere end de to. —

Noget likt et smil krøp over Mabels ansigt. Nei; hun kunde vist ikke komme fra.

Da faar Mrs. Haugens ansigt det uttryk som en vens faar naar sjælen i største inderlighet trær den anden i møte: “Hvorfor det da? — Du er vel ikke blit ræd for os derborte?”

Den ældre kvindes dype velvilje fik det til at briste for Mabel. “Aa baade dere og alt sammen 1 Alt er saa ondt saa!”

“Men om nu Gud hadde sendt mig for at hjælpe? — Vi mennesker faar somme tider lov at springe hans erender ?” —

“Er det bare ikke den anden!.... Han synes at faa adskillig mere utrettet heromkring nu om dagene !” — Graaten trængte paa, saa bitterheten føltes skarpere.

“Jeg er ræd for det, barn!.. Jeg er ræd for det! Er det dette med Einar som har gjort det saa aldeles galt for dig?”

“Hm-nja!.... Han har vist mig de verdens riker og herligheter som —.” Resten kvaltes av saar graat.

Da kravler Mrs. Haugen sig ut av kjøretøiet,

1) quilting party, litet seiskap av kvinder hvor man til underholdning syr tæpper.lægger armen rundt Mabel, og uten nu rigtig at vite hvad de selv gjør, bærer det bortover tunet dit Mabel hadde sit arbeide; der biir de staaende og læne sig paa vaskebaljen, som stod paa to stoler. Begge graat.

Om en stund spør Mrs. Haugen: “Du synes ikke du faar det til at ta ham ?”

“Nei.... Det gaar vist ikke an!” Ikke før hun i denne stund hørte sig selv uttale ordene, brast det sidste lønlige haap; for da først saa hun hvor uimotsigelig sandt det var. Men i samme stund kom ogsaa Gud til hende, tok hende under armene og holdt hende oppe. Hvordan han var tilstede, visste hun ikke; ei heller hvad som skedde med hende, dog fornam hun det klart: det var som en dæmning blev brutt ned, og en ny livsens kraft strømmet ind og fyldte hele hendes væsen. Hun rettet sig uvilkaar-lig op og tørket øinene.

“Nei men hvorfor gaar det ikke an, du?” Og uten nu selv at forstaa det, stod den velsignede gode kvinden der og lokket bort fra de veie som Gud førte. Mabel rystet bare paa hodet.

“Aa det maa nu vel gaa an, faar vi haape ?” “Nei. Det gaar ikke an for far,” sa Mabel stille, men bestemt.

“For ham ? — Nei, staar det saa til ?” Mrs. Haugen trodde hun forstod.

“Ja ser du.... gjør jeg det, saa forhærder han sig aldeles.... For bestandig!”

“Nei jasaa! — Er det saan du mener det?”

“Ja, og skal en av os to stænges ute, saa faar det heller bli mig!.... Nu ser jeg ingen anden raad.”Mrs. Haugen ser

forundret og spørgende paa hende; der var mislyd i den ellers saa bløte stemmen som hun nu spurte:

“Men sæt at det gik galt baade for dig og for din far paa den maate?”

“Well? — Nuja, saa faar jeg i Guds navn følge ham dit ogsaa!”

“Men kjære barn da, dette mener jeg er formastelse !”

“Jaja; dere faar tro og tænke om mig hvad I vil.... Men det kj endes nu ikke saa for mig.”

Da spør det blide ansigt halvt i fortørnelse: “Vil du jeg skal sige ham dette her?”

Mabels læper bævret: “Det er bedst du gjør

det kanske!” — Og saa bøier hun sig over vasken og tar til at vaske saa sæpevandet stod omkring dem.

Den eftermiddag da Mrs. Haugen var hos Mabel, tilbragte sønnen vestpaa prærien i sykebesøk, og kom ikke hjem før en god stund efter moren. Nu sat han inde i spisestuen i en gammel lænestol som der stod, og hvorfra han ofte pleide sitte og passiare med hende mens hun stelte; det gav slik velsignet lise naar tankerne hadde gaat sig trætte og ikke orket det længere. Nu sat han der og iagttok hende, mens hun gik ut og ind og dækket til kvelds. Han vilde straks ha rede paa hvordan det var gaat hende, men hadde ikke faat stor besked. Ved hendes taushet blev han saa end mere urolig og irritabel, hvad som ikveld ikke syntes at gjøre større virkning.“Ja nu skal vi spise, Einar; saa snakker vi

om dette siden. — Hun er ilive endnu; for hun vasket nu klær i eftermiddag.”

Op i mildheten var der kommet den moderlige bestemthet han hadde aarelang vane til at lyde; men ikveld syntes det at volde mere end møie.

En god halvtime senere sat mor og søn inde paa kontoret, eller rettere: hun sat, mens han drev fram og tilbake med begge hænder i baklommerne; de utprægede træk traadte skarpere fram nu under den sterke sindets gjæring. Hendes fortælling om eftermiddagens besøk gik langsomt og stille, og blev endnu langsommere derved at hun blev saa ofte avbrutt av spørsmaal fra ham; for han maatte spørre op og op igjen om Mabel virkelig hadde sagt det, og om hun virkelig hadde sagt det akkurat slik? Det forekom ham i førstningen saa ubegripelig utrolig.

.. .“Hun sa altsaa ikke det at hun ikke vilde ha mig?” Dette var nu andre gangen han spurte det samme spørsmaal.

“Nei, det er jo netop hvad jeg sitter her og siger, Einar! — Hun sa ikke det at hun ikke vilde, men hun syntes at tro at det ikke gik an.”

“Ja men kan du forstaa dig paa slikt, mor? Kan du begripe det? — Og efter alt hvad hun har sagt og skrevet?”

“Han er vel saa svært imot det faren da, ser du.” “Han ? Imot det han ? Ja det skjønte jeg straks. For av alle vriete mennesker jeg i mit liv har truffet, tar han prisen!.... Jeg skal sige dig, mor: der er noget geologerne kalder fossiler. — Well, nevermind I1 — Saa du ham? — Nei det er sandt, du var jo ikke inde.” — Presten drev atter. — “Hun mente vel hun kunde ikke ha mig og ham staaende paa samme baasen.... Mnei, det blev kanske ikke saa greit.... Og værst for hende som hjemme skulde gaa og stelle os begge.... For vi kom nok til at spændes, han og jeg!”

"Nei men Einar da! — Du maa da styre din tunge! — Sanser du ikke hvem du snakker om?” kom det alvorlig formanende. — "Forresten,” la hun til straks efter, "det syntes ikke at være akkurat det heller.”

"Hvad!”

"Nei,” kom det nølende; hun hostet let; "det syntes ikke at være netop det heller.”

Da stanser han braat op foran hende. "Ikke det heller, — hvad?”

"Nei, hun syntes at tro at det paa en eller anden maate vilde komme iveien for hans sjæls frelse.” — Mrs. Gjertrud Haugen likte ikke at gjenta det sidste som Mabel hadde sagt, saa haardt og urimelig forekom det hende.

Morens sidste forklaring fik det til at lysne op i ansigtet paa ham; øinene tindret: "Akkurat ja! — Nu det trodde

hun? — Ja der har vi det, mor. — Og for at det ikke skulde ske, vilde hun heller gaa der og slæpe sig til døde! .... Ja er det ikke det jeg har sagt: vi'ere sjæl... større hjerte!... Der har vi da idetmindste én sjæl som rusten ikke har faat lagt sig paa!" .... Om en stund kom det noget mere eftertænksomt: "Skjønt deri tar hun nu feil

1) Well, never mind! Ja ja, aldrig bry dig om det!da; han er allerede forhærdet, den mand... Sten, stok forhærdet."

"Ja ja, gutten min; vi faar nu være taalmodige og se tiden an," formante hun mildt og moderlig.

"Se tiden an? — Ja det var en sak! — Nei i denne kveld skal jeg snakke med hende om alt.... Hun skal da ikke gaa der med alt dette der alene... Ikke en time længere!" Han var allerede ute i gangen og fandt hatten.

Moren raadet fra paa det bestemteste. Han maatte ikke reise dit nu; — ikke endnu paa en stund.... Nu skulde de i sammen lægge saken i Guds haand, og ikke være framfusende! —

Han smaaplystret ute i gangen og hørte kun halvt; da han er færdig, kommer han ind, gaar bort til moren og lægger hænderne paa hendes knæ, slik som han var vant til det fra gutten av naar han vilde være rigtig overbevisende. "Se nu her, du kjære, søte, snille mor! — Hvorfor tror du Gud paa saa forunderlige veie har ført mig her ut til Syd Dakota og latt mig træffe hende, — git mig det som ikke har times noget menneske? — Er det ikke fordi han vil at den ene skal hjælpe den anden i nødens stund? Og nu gaar jeg her hjemme hos dig og har bare det som godt er, men hun gaar der og baler med denne gamle, vriete pigtraadbundten, som hun river sig tilblods paa, og endda skulde jeg ikke gaa bort og ta hende i haanden og sige hende et godt ord om ikke andet? — Velsigne dig, mor, som du kan snakke!" Han reiste sig, klappet hende ømt paa kinden og skyndte sig paa dør.

Naar han ba paa den maa ten, var det ikkelet at sige ham imot. — Hun blev sittende længe i bøn den kveld.

Og saaledes gik det til at folk som holdt øie med veien som gik nordover til Larsen, for anden gang saa prestens kjøretøi drage dit den dag.

Mabel blev underlig ved da hun fik se ham; det var tungsindets glæde som spredte sig over de traurige træk. Allerede før han hadde hat tid til at komme helt op, kom hun ut; døren lukket hun omhyggelig til efter sig, og blev staaende som var hun uviss om noget.

Delvis paa grund av at hun mistydet hensigten med hans komme, og delvis ved at det var hende saa tungt før, fik hendes hilsen noget fremmed og langt bortefra ved sig. Hun hadde ikke ventet ham nu, hadde intet bestemt at sige; derfor taug hun. Men nu var han kommet i mindet om deres sidste møte, — var kommet til dette som han var reist fra hint; at hun skulde motta ham slik, var det sidste han hadde tænkt sig. Og paa grund av den store kontrast mellem som det var, og som han hadde ventet det skulde bli, blev han usikker og ræd, blev staaende der og visste ikke sit arme raad. Hans tanker grep derfor den værste løsning de kunde finde. Endelig faar han sig med møie til at spørre om det virkelig var hendes vilje at det skulde være forbi mellem dem.

Skjønt hun nu intet bestemt hadde fortalt ham gjennem brevene om forholdet mellem hende og faren, hadde hun allikevel ventet at han skulde for-staa det; eller rettere hun følte dunkelt at han burde forstaa det. Saa længe hadde hun selv gaat der ogstirret ind i det, saa det for hende selv var blit saa smertelig enkelt og klart; derfor var det vel hun følte at han maatte kunne se det som hun saa. Og nu kunde ikke hun forstaa at ikke han forstod; men det at han ikke her saa klart, gjorde det saa meget tyngre for hende at forklare.

Nei, kom det omsider betænkt og endnu længere borte fra; det var ikke hun som vilde det slik.... Det var Gud selv.... Hm!.... Ja han maatte bare skynde sig og gaa!... For han vilde vel ikke lede hende til synd ?

Men da kom han sig tilorde. — Han var kommet i et ganske andet erende! — Det var bare ett hun maatte sige ham før han kunde faa det utrettet, og hun maatte svare klart og bestemt. — Holdt hun virkelig saapas av ham at hun følte hun var hans? Det var det eneste her virkelig blev spørsmaal om. Gjorde hun det, da var hun ogsaa hans, — hans egen sjælelige eiendom, saa vist som han da var hendes. Men derfor hadde hun heller ikke ret til at stænge ham ute fra det som nu trykket. Var det ikke netop for at de i dobbelt forstand skulde bære hinandens byrder, at Gud hadde git dem til hinanden?

Da kom hun et trappetrin ned mot ham, og blev inderlig overbevisende i sin store sørgmodighet. — "Ja men ser du da ikke, kan du ikke forstaa at den byrde som er mig paalagt, den er min; den kan ingen anden ta paa sig.... Den kan ikke deles.... Kan heller ikke læsses av paa nogen anden, for da blev den jo ikke min.... Du kan gi mig din medlidenhet —”

Han avbrøt hende utaalmodig. "Hør nu her,Mabel! — Svar mig paa ett og svar mig klart: Kommer ikke denne byrden, som du kalder det, av at din far er imot vort giftermaal? — Svar mig nu likefrem paa dette!” Han syntes han saa hele saken saa klart, at han maatte kunne snakke forstand ind i hvemsomhelst.

Hun saa hvor han vilde hen, kjendte hans gode vilje og ærlige sind, fornam hans store kjærlighet trine sig hengivende imøte, og hun segnet ned paa det trappetrin hun stod paa. Hvorledes skulde hun

dog faa ham til at se dette saare forhold! “Nei

.... Det kommer ikke derved.... Jeg har faat set det derigjennem, men det kommer av noget andet. Nu maa du tro mig, Einar!... Og — saa maa du gaa! — Hører du, gaa din vei !”

Det var første gang hun kaldte ham ved fornavn, og det fyldte hans væsen med underbar glæde.

“Nei Mabel, nu vil jeg bli!”

Kvinde som hun var, blev hun sterkere ved farens overhængende nærhet; hun blev myndig, bestemt : “Men du maa gaa! — For dig og mig er det umulig, saa længe —.” Hun var ikke istand til at fuldføre.

“Hvor længe ?” — Han kom op paa trappen.

“Saa længe far lever!” kom det neppe hørlig.

Et stort lettelsens suk undslap ham. Og saa tok han fat igjen: “Men hvorfra har du det saa sikkert at det er Guds vilje? — Vet du saa vist at du opfylder Guds vilje ved at føie far din her? — For du kan da vel forstaa at dette er den pure ondskap fra hans side.... Ja du faar undskylde at jeg siger det!” —“Neinei! — Aa frist mig ikke slik! — Hvad var det vor Frelser gjorde? — Var det ikke ondskap av folket ogsaa ? — Er ikke du prest!” —

“Ja men du maa da forstaa —!”

Hun reiste og la begge bænder paa hans skuldre. “Nu maa du høre mig!” Hun syntes at ha møie med hvert ord hun fik fram. “Du faar kalde dette hvad du vil.... Du faar tro om mig hvad du vil, men far kan jeg ikke forlate.... Det er et særskilt kald Gud har git mig, dette! — Forlater jeg ham, — saa gaar

jeg visselig fortapt!------------

— Og eder begge kan jeg ikke ta paa mig!” — Skjønt der var ting i det som hun nu hadde sagt, han ikke klart forstod, lot han det fare. Han følte hendes store vaande, og visste hun tænkte ædelt; hun stod ham saa fristende nær, og i de uvilkaarlige følelsers vold som han nu var, grep han om hende og trak hende lidenskapelig til sig. “Men jeg skal vente! — Vente saa længe du vil!”

“Men du maa ikke vente!” Hun blev hysterisk ivrig. — “For al den ting ikke! — Hører du, Einar!” Han ler tungt. “Ikke det heller, du! — Men nu har jeg ikke set nogen anden kvinde jeg skulde like at gifte mig med.... Faar det vel neppe heller.”

Da snor hun sig ut av hans favntak og skyver ham fra sig med magt. — “Aa du maa ikke vente! Hører du! — Eller vil du at jeg skal gaa her og stunde livet av min egen far!” — Hun sprang fra ham og ind i hysterisk graat.

Han blev længe staaende og se efter hende. — Længe. Smerten drev i skyer for hans syn og gjorde det dimt. Endelig satte han sig op i bug-g?en og kjørte. Kommet til prestegaarden, slog han paa hesten og kjørte forbi; natten var ren og kjølig, og naar han sat saaledes og holdt i tøm-merne, og lot det gaa i smaatrav, kunde han se tingene klarere. Over midnat kom han hjem, gik ind paa kontoret og blev der til morgenen kom. Straks moren var kommet ned, kaldte han hende ind og fortalte hende alt. “Og nu,” sluttet han med, “faar vi se til at komme os herifra.... Jeg ser der staar et missionskald tomt nordi Minnesota.... Jeg faar vel det.... Jeg tør ikke ta den synd paa

mig at hun skal gaa der og føle slig.... Stænge hende ute fra Herrens hus.... Det maatte vel bli litt lettere for hende hvis jeg kom saa langt bort, at hun.... kj endte sig aldeles tryg paa hverken at faa se eller høre mig!”.... Og pastor Haugen sank sammen ved skrivebordet og graat som et refset barmPRESTEN blev ikke nævnt mellem far og datter siden hin søndagskveld; hun hadde intet mere at sige og prøvde omhyggelig at dække for sit oprevne sind. Han paa sin side laa bare der og iagt-tok, syntes han saa mangt, men sa intet.

Men han blev ansammere som dagene gik; aviserne hadde tapt al interesse, enten kastet han dem fra sig i lede, eller han lot dem ligge baade halve og hele dagene uten saa meget som at røre dem; forresten syntes han ikke at bry sig det grand mere om de ting som før hadde optat ham. Nabolaget var nu allerede langt inde treskingen, og endda hadde han ikke saa meget som spurt. Det var mest som om prærien var blit borte. Allikevel steg uroen efterhvert som dagene gik, og han laa der og iagttok hende. — Tankerne gik; arbeidet sig ustanselig fra det ene til det andet, — somme tider tungvindt og i ring, saa igjen springende mellem fjerne punkter.

En dag forlangte han bestemt at hun skulde faa folk til at hjælpe sig pg flytte sengen hans ind i stuen. Alt hvad hun sa imot og overtalte, hjalp ikke: sengen skulde flyttes. Da hun saa gav efter, og sengen kom ind, skulde den staa like foran vinduet som vendte mot landeveien. Det nye i denne ordning kviknet ham rent til for nogen dage.Men saa fandt han paa noget andet: de maatte faa sig i en hund. — Mabel stod der og vilde ikke tro sine egne ører. — En hund! — Hvad skulde de bruke hund til? — Well, laa han ikke her blottendes alene somme tider ? — Da var en hund bra at ha. — En flink hund som kunde passe paa. — Saa meget som der for og rak langs veiene i disse dage, kunde det nok trænges.... Høh, forstod hun ikke saapas, voksne mennesket! —

Heller ikke med den slog han sig længe tilro; for en dag hun holdt paa at stelle paa sengen, kom han fram med et nyt paafund. Han forlangte bestemt at hun skulde telefonere ind til byen og faa en læge til at komme utover. Naar han rigtig kom til at tænke sig om, var dog dette forgalt; her hadde han ligget alle disse aarene og ikke hat en skikkelig doktor til at se paa sig engang! — Sandelig om de ikke for aat som tullete mennesker! — Hun skulde ringe op straks paa timen, det skulde hun. — Straks lægen kom, sendte Larsen hende ut; han kunde selv snakke, mente han.

Lægen hun traf til at faa, var en gammel gods-lig* jovial irlænder, som alt i ett kjørte haanden over et snauklippet hode og snakket ustanselig. ....“Skulde like at bli frisk, eh?.... Akkurat

hvad de alle siger. Yes — Sir/ — Akkurat.................

Well, well, well! — Pretty tough proposition, you

are Regular doses of Kuriko will certainly do

as well as anything.... Pretty tough proposition, I should say\” —

1) Ja du er i daarlig forfatning, mand; regelmæssige doser av Kuriko vilde kanske være saa bra som noget.De første dagene efterat irlænderen hadde været der, var Larsen taus og mørk, og tung at stelle med; leden og leiheten fortætnet sig og blev til ilsk ilterhet; landeveien gjætet han om dagen, og tok ikke sit øre fra hunden om kvelden. — Dette her begyndte at se noget mystisk ut.

Hvor for han nu henne, og hvad slags nye

rænker var det dog de hadde fundet paa?.................

Hun hadde rimeligvis advaret ham. — Naaja, saapas hadde det da hjulpet.... Skjønt... .det kunde gaa an at komme nordenifra og binde i trærne paa nordsiden, og saa lure sig op til kjøkkenet den veien... Ja du skal bare se!.... Den fillebitkja var ikke det slag tes, og især med folk hun kj endte.... Den som dog kunde komme sig rundt, — om det saa ikke var mere end for én eneste dag! —

Saa en dag satte han paa at han vilde ha en specialist ; denne tomsingen inde fra Clarkfield hadde sagtens ikke stort vet paa virkelig vanskelige tilfælder; for hvad hadde vel han lært, der han gik og stelte med kjærringer og unger og slikt? — Høh! —

Denne gang var Mabel mere end villig. Der blev da snakket, forsigspurt og skrevet i det vide og brede. Tilsidst bestemte de sig for en læge fra Omaha, som var vidt berømt opigjennem trakterne der vest. Manden skulde Være en virkelig videnskapsmand, hvad han vist ogsaa var, idetmindste at dømme fra den maate hvorpaa han spurte, og grov sig borti alt mulig. Efter at ha faat alle de oplysninger han syntes at ville ha foretok han da diag-nosen. Larsens øine hang ved ham hele tiden; for denne ene gangen hændte det underlige, at han fattet tillid til en fremmed ved første øiekast. Da saa lægen endelig var færdig, satte han sig ned og skrev nogen recepter; men de gav han til Mabel.

Tilsidst kunde ikke Larsen bare sig længere og spurte: “Jeg biir vel bra igjen?”

Herpaa fik han intet svar; lægen gav sig isteden til at gaa fram og tilbake i stuen; stod længe og saa ut gjennem ett vindu, gik saa over til det andet og blev staaende der; og da han atter snakket, var det om prærien. Dette var det peneste farmland han hadde set, sa han. Det var vel god kvalitet? Og høie priser? — Omsider kom han bort til sengen, tok atter stolen som der stod. og satte sig. Saa begyndte han at gi raad, rolig og professionelt, som slike mænd pleier.

... .Jo roligere han kunde holde sig, des bedre. .... Det gjaldt for ham at lægge sig efter absolut

ro. Ikke bare legemlig; men især for sindet...............

For det meste han syntes at trænge, var sindets hvile.... Sindsrystelser burde han se at undgaa mest mulig, — endog spændende læsning.... For ham gjaldt det at faa hver dag til at rinde stille hen.... Stelte han sig slik, kunde han leve upaa-klagelig bra, og i mange aar endnu... Syk var han egentlig ikke. De legemsdele som var i funktion, arbeidet saa nogenlunde normalt.... Tilsidst raadet han dem til at anskaffe sig en anden seng, et specielt slag netop for saadanne tilfælder; den kostet en hel del penger; men han vilde ikke angredet, og saa var den saa meget letvintere for dem som skulde stelle ham.

Larsens ansigt blev rart at se paa efterhvert som den anden talte; den ene mundviken trak sig op, læperne presset sig sammen, saa de stod hvite. Det var ikke sinne denne gang; ikke bitterhet; heller ikke fortvilelse; det var den mørkeste trods mot livet og livets lagnad.

“Tsja! Tak for raa'a!” Saa helt og

holden var han i stemningens vold, at han glemte sig og snakket norsk.

I denne sindsstemning laa han endnu den dag Mrs. Gjertrud Haugen avla sit før omtalte besøk; og da han fik høre hvem hun var, blev den ikke noget bedre netop, der han blev liggende i iltre funderinger over hvad de kunde ha drevet med bakom kjøkkenvæggen.... At dømme fra de vi-derværdigheter de foretok sig saa længe han saa

dem, maatte det vist ha været noget aparta............

Jaja! — De raadde nu sjøl! — Men sindsstemningen avsatte sig ikke i handling før efterat presten hadde været der om kvelden. I mange nætter sov han ikke, men en morgen hadde han ogsaa faat til det som han mente skulde gaa:

En av de første som Larsen kom paa kant med der i nabolaget, var hans nærmeste nabo paa vest, lærdølingen Jon Halseth. I den lange kamp mellem Rasmussen og Halseth'n hadde Larsen dog ikke tat nogen del, d. v. s.: uten leilighetsvis naar det traf til at falde sig slik. Halseth-farmen laa like op til Larsens paa vestsiden, og i gamle dage brukte Jon den del av landet til havnegang, mensLarsen hadde aker paa sin side. Saa en sommer hændte det at buskapen begyndte at bryte ned gjær-det og rende ind paa akeren til Larsen, og var ikke til at faa stængt ute; kreaturerne brøt ned gang efter gang og kom sig ut. Herover blev Larsen til-sidst fykende vond, tar saa en vakker dag og sætter hele buskapen ind og tvinger Jon til at betale saa høie løsepenger som loven tillot at ta. Til dette sa ikke Jon større; men der bet ham noget græsselig ondt. Saa meget stræv som han hadde hat med at holde kreaturerne inde — og det visste han Larsen saa utmerket godt maatte vite — da at skulle betale saa mange penger ovenikjøpet, var mere end han kunde taale. Saa holdt han buskapen sin hjemme nogen dage før han slap den ut igjen; men da han det gjorde, tok han riflen og gik dit den pleiede komme over; gjærdet hadde han ikke

rørt. Det led ikke langt paa formiddagen før hele flokken var inde i akeren igjen; men Larsen var ikke sen, han heller; han kom' sættende i fuldt sprang for at sætte buskapen ind. Da reiste Jon sig op, hvor han hadde ligget, la riflen paa en stolpe og lovte utvetydigen klart at hvis han nu rørte saa meget som én éneste kalv, saa skulde han skikke ham dit hvor han slap at være gjæter. — Og Larsen kj endte naboen sin saapas at han lot buskapen bli gaaende, skjønt den for fælt med havren hans. Jon lot den gaa der en god halvtimes tid, tok saa selv og jaget hjem og satte den i fjøset. Det gjort, kjørte han til byen og borget sig et par bundter gjerdetraad og et helt lass med ekestolper,og saa satte han op nyt gjærde paa den kanten av havnegangen.

Samme høsten fik Larsen anledning til at gi Jon en snert igjen. Det hadde drat ut med treskingen for Jon den høsten, saa det led indpaa "Thanksgivingm før han fik tresker ne. Vaat var det og hadde det været hele høsten framover; bare der viste sig filler av en sky paa himmelen, saa drøp det. Da saa Jon endelig en dag kom sig til at treske, drev han paa som en gal mand; han vilde prøve at bli færdig den dagen, skjønt med almindelig arbeide hadde han en halvanden dags job. Gik det ikke paa anden maate, fik de ta natten til hjælp og bruke lanterner, mente han. Der var forresten grund til at drive paa; ti regnet begyndte at true straks over middag, men holdt sig dog utover med bare nogen draaper nu og da. Klokken kunde vel være saa omtrent 7 om kvelden da de begyndte paa sidste setting'en,2 4 store stakker med vakker hvete. De hadde ikke sendt mange baand gjennem maskinen, før Larsen, uten at sige noget, pludselig slutter; han gaar bort til power*en,6 ber han som sitter og kjører, at stanse, og saa spænder han fra sine to spand som gik der og trak, og saa kjørte han hjem. Paa veien bortover åkeren traf han Jon selv og mente forklarende at nu maatte han hjem at chorse;4 fik han tid senere ut paa kvelden, kunde han gjerne komme over igjen, hvis de ikke endda var færdige. Denne ene gangen hadde Jon Halseth glemt sin stolthet og bedt for sig, — virkelig

1) Thanksgiving, takkefest. 2) setting, stakker som staar saa nær

Bammen, at de kan treskes uten at flytte maskinen. 3) power, driv-

kraft (maskine). 4) chores, fjøsstel.bedt; for denne hveten trængte han saa saart at faa bjerget. Men Larsen mente som saa at med den ting var der ikke noget at gjøre; stellet hjemme gjorde sig ikke selv, og saa kjørte han.

Sine fleste tak hadde dog disse to mænd tat med hinanden som Road Supervisors,1 et embede som de i en række av aar hadde hver sin termin. Blev Jon valgt én gang, saa var Larsen sikker paa at bli foreslaat og valgt den næste. Og det var klogt av vælgerne; ti det vilde ha været umulig paa nogen anden maate at faa saa meget arbeide utført. Der gik da disse to og svang svøpen over hinanden, og dristet sig saa langt som de trodde loven dækket, eller gjorde sig tvær og vrang med samme maale-stok for øie; forresten taalte de hinandens tyrani uten større knur; for han som traf til at maatte lystre, trøstet sig med at han hadde hele terminen til at spekulere ut hvorledes han selv skulde drive den næste. Det aaret Larsen reiste til Kanada, var det Jon som var Road Boss,2 og det var ikke frit for at Larsen tænkte paa at opsætte reisen av den grund, saa stygt syntes han at Jon hadde faret med ham.

En nat efterat pastor Haugen hadde været hos Mabel sidste gangen, var det gamle Jon Hal-seth som kom Larsen i tankerne. Han hadde hørt om Orvins død og liktalen som presten hadde holdt; nu hadde han ligget der hele tiden siden han fik høre om tildragelsen, og ventet paa at den historie skulde trække en anden efter sig. Han syntes han skulde kjende sin gamle nabo saapas, at denne ikke

1) Road Supervisors, veiinspektører. 2) Road Boss, veiopsyns-

mand.tok mot slikt uten ved leilighet at puffe igjen--------

Det vilde være saa aldeles ulikt han Jon... Kunde han nu saa sandt bare faa fat i ham....

Larsen blev grepet av en skjælven saa sterk, at han maatte holde sig i sengekanten. Tankerne arbeidet under dobbelt pres og fik det skrøpelige, utslitte skroget til at dirre i sterke rystninger.

Ja, — han Jon var jo akkurat manden som

kunde hjælpe ham her!-----------

Ved middags leite den næste dag snakket han fra til Mabel om at hun fik reise ind til byen den eftermiddag og se at faa bestilt den sengen han der fysaken hadde vaaset om; denne her blev nu saa haard, at den ikke mere var liggendes i for et kleint menneske. Mabel la ikke merke til hans ophidsede stemning og grep forslaget med glæde. Tanken paa at faa kjøre til byen i den vakre eftermiddag kom over hende som naar der pludselig aapnes for en indestængt fugl. Hun ringte straks op Mrs. Opland og forhørte sig om hun kunde faa hende til at komme over, hvad denne lovte; men hun kunde ikke komme før ved 4-tiden. Saaledes gik det til at Mabel ikke kom sig avsted før hen mot kvelden den dag.

Larsen hadde aldrig hat noget særdeles tilovers for de der Oplands folkene; og ikke kunde han forstaa hvad det var Mabel likte ved den gamle, jaalete kjærringen. Hver gang Gurina Opland var der og skulde passe ham, gik det for sig paa den maate, at hun sat ute i kjøkkenet med et haandarbeide, mens han laa der han laa med aviserne. Forholdet mel-lem dem var just ikke blit gemytligere siden Vesle Johnny kom hjem paa den maaten.

Idag lot det til at Larsen vilde prate idet mindste; han ba hende bringe ham et glas vand straks efterat Mabel var .gaat. Da han hadde drukket omtrent det halve, saa han paa hende. Trodde hun at hun vilde "rente” av ham tilaars ogsaa?

Ja du store verden, — hvis de bare fik ha farmen, saa! —

Well, det var ikke saa godt med det; landpriserne steg hver eneste dag, saa egentlig tapte han penger paa denne farmen aar efter aar, ikke rarere end det var med den drivingen deres, og saa saa billig som hun hadde den. — Hun skjønte vel det?

Mrs. Oplands rynkede ansigt fik et meget betænkt uttryk; ryggen krøkte sig umerkelig som hun stod der og ventet paa vandglasset. — Tok han nu pladsen fra hende, da sat hun og ungerne paa marken, og saa atpaa saa sent paa aaret som nu! —

— Well, han var nu ikke akkurat ment paa at jage hende næste aar da.... Naar han skulde sige sandt, saa hadde han ligget her utover sommeren og tænkt paa om han ikke fik la hende ha farmen litt billigere næste aar, — justsom til paaskjønnelse for at hun for der og sprang imellem. Gurine Opland visste ikke hvad fot hun skulde staa paa av bare forundring.... Saamen trodde hun ikke at Mabel holdt paa at faa folk av ham... Ja var det ikke det hun hadde sagt al sin dag at make til jente —! Mrs. Opland kom rent paa graaten og vilde takke ham i haanden. Han skulde tro det var ikke saa ganskeliketil for hende heller, der hun sat alene med alle børnene og strævet fra tidlig morgen til sene kveld!

Larsen hørte ikke det sidste hun sa; for hans tanker arbeidet paa et andet sted. — Hadde hun hørt hvorledes gamle Halseth'n drev nu for tiden?

Mrs. Opland tørret øinene. — Aa, det var vel ikke akkurat jul for han Jon heller eftersom det hørtes ut til. Nei var det likt sig.... Han laa jo paa saloonen halve dagene hver gang han nu kom ind til byen.

Nei jasaa — var det blit slik med han Jon nu? Larsen var saa interessert, at han støttet sig op paa albuen.

Ja han var vel ikke god til at glemme at han Orvin for paa den maaten. — Han hadde vel været justsom avguden der i huset.... For det var nu ikke fattigdommen at skylde paa, der da. „

Trodde hun han Jon var hjemme nu om dagene? stanset han hendes tankers løp forsigtig med.

Aa han var da vist det. — Det var nu ikke længere end siden i formiddag hun hadde set ham kjøre hjem corn-stalk.1

Well, — der krøp noget underlig listig over Larsens ansigt, — han skulde endelig ha snakket med han Jon li tet grand

Ja det gik vel an det. Hun kunde saa godt komme og være der en eftermiddag mens Mabel reiste efter ham.

Nja.... Det var nu saa sin sak det.... Forresten skulde hun ha tak for tilbudet. Larsens øine

1) corn stalk, mais som er skaaret og tørket i rauker.flakket urolig om i stuen, og da han snakket igjen, hadde han sænket stemmen:

Han hadde hørt at han Jon var ment paa at sælge den kvarten sin han hadde liggendes nordpaa prærien, og den skulde han like at faa kjøpt — til — til, — well, han kunde altid fortælle det til hende, — han var ment paa at gi den til Mabel.... Men det skulde hun just som ikke ha visst, skjønte hun.... Det var vel ikke ventendes at han kunde faa hende til at springe bortover og be han Jon komme dit? Mabel kunde ikke være ventendes før ved 8-tiden, det tidligste; saa kanske det hele kunde gjøres mens hun var borte. — Hvad? Mente hun ikke at det gik an?

Jo; det gik kanske an det? Hvis han kunde greie sig saa længe alene?

Aajo da! — Ingen fare for det.... Jo han skulde nok greie sig.... Klokken var nu ikke mere end 5; og skyndte hun sig, kunde hun let være tilbake om en time.... Han Jon kjørte nok han, skulde hun se.

Det blev da til det at Mrs. Opland begyndte at gjøre sig færdig. Skjønt hun ikke rigtig likte dette her, saa hun ikke godt hvorledes hun kunde sige nei heller, saa medgjørlig som han hadde vist sig ikveld; allikevel kunde hun ikke komme sig bort fra følelsen, at Mabel ikke vilde like at ha faren liggende saa længe alene.

Om en halv times tid var hun færdig, og hadde da prøvd at se efter alt saa godt hun forstod det? puterne hadde hun rettet paa og glattet; vandglasset var fyldt og sat paa bordet; aviserne hadde hun lagt paa sengen om han vilde se i dem. Det lillebord som lampen stod paa, tok hun og flyttet bak om sengen, saa lyset ikke skulde falde ham ret i ansigtet; for det skulde være slemt for øinene, hadde hun hørt; det sidste hun gjorde før hun gik, var at tænde den.

Saa laa han da der alene.

De røde pletter viste sig atter paa de indfaldne kinder; haanden maatte ta tak om sengkanten. — Tankerne gik, saa det gav hul, susende lyd gjennem hodet.... Denne ene gangen maatte det vel gaa an at faa ham til at ta mot fornuft.... Men slog han sig nu vrang!.... Som dog ikke var rimelig... Var han som han brukte at være i gamle dage, saa saa han ikke mere end én ting naar han var kommet til at ha tilovers for én paa den maaten, — stort likere kar da, visste han ikke han hadde raakt paa.. Forresten, *— det var jo ikke nødvendig at sige noget bestemt heller.... Kom det til nogen forstaa-else, fik han vel love ham denne kvarten kjærrin-gen sat paa; — han hadde saa ikke noget godt av den likevel.... Høh!... Ja!

Bare han nu ikke slog sig vrang!.... Han

vilde nu minde ham om hvem det var som hadde overtaket da sidst de skiltes! — Naajo; det skulde nok gaa! —

Pletterne var blit større; øinene giødet; haanden skalv sterkere. Larsen kaldtes pludselig tilbake til omgivelserne ved lukten av brændt papir; han hadde kjendt den længe, som en der har ligget i halvsøvne og hørt der blir ropt, og saa endelig vaak-ner helt. Larsen blev opmerksom, trak veiret dypt for at bli sikker paa hvad dette var. Jo, der kundeikke være nogen tvil om det: det luktet brændt papir. — Han blev da urolig, støttet sig op paa albuen og saa sig rundt om, men kunde intet opdage. Venteligvis var det fra ovnen; han visste den røk somme tider naar den ikke blev ret passet; det var vel noget hun hadde hat indi før hun gik, og tankerne tok atter fat der hvor de hadde sluppet. De fik dog ikke længe arbeide i fred; ti han blev tydelig var røk som drev forbi borte i værelset og henimot vinduet som stod halvaapent. — Høh! — Hvorledes var det dog fat med ovnen ikveld? Hadde hun skjøvet spjeldet i istedenfor at trække det ut? — Larsen blev urolig, støttet sig op paa puten, og saa og luktet til han blev avmægtig av anstrengelsen.

Nu er det at fortælle at da Mrs. Opland flyttet bordet bakom sengen og satte lampen paa det, faldt det hende ikke ind at det kunde bli for varmt for avismappen som hang like ovenfor paa væggen. — Utav mappen hang aviser som var kastet opi i skyndingen. Lampen var en av disse store rundbrændere, og da hun ikke var kjendt med den slags, hadde hun skruet den helt op og forlatt den. Efteråt den nu vandt sig fram til sin fulde styrke, blev det ikke længe før der viste sig en brun flek i avisen som hang ovenfor. Flekken sortnet; rundt den begyndte der at komme en ørende liten glødende rand, der snart tapte sig paa én kant, og snart grep om sig paa en anden. Større

og større blev hullet; tykkere og frodigere blev den glødende kanten, for der var nok av papir under. Det blev ikke længe før der viste sig smaa, bittesmaa flammer, der blaffet et øieblik og syntes at skulle dø det næste,mest som de syntes at stride for livet. Saa kom der sterk træk dragende gjennem værelset og gav ny styrke; for randen krøllet sig bakover med forbausende hurtighet. Men inde blandt aviserne laa Mabels syforklæ, som hun pieide ha paa sig naar hun sat derinde med sit haandarbeide. De røde, opad-sig brættende læper og de smaa slikkende tunger naadde i det, smakte paa det, og tok det saa i én eneste mundfuld; det var tyndt fint lærret og flammet op med én gang. Inde fra avismappen steg der op en tyk liten krul med røk, som spredte sig for lufttrækket inde i værelset.

I det øieblik opdaget Larsen hvor røken kom fra, der han laa halvt paaknæ og lot øinene urolig løpe rundt. De smaa rullende røkskyer syntes helt at beta ham. Han stirret og stirret; øinene blev saa urimelig store; hodet strakte sig længere og længere framover. Saa drog der en sterkere luftstrømning gjennem stuen; paa den hævet de smaa flammer sig, slog pludselig ut i gulrøde bølger der slog op mot væggen, éngang, to ganger; saa sterkere indtil tapetet stod i lys lue. Selve avismappen var nu en brændende klump oppe paa væggen, hvorfra luerne slikket utover paa alle kanter.

Da seg manden sammen; den frygt som ikke har navn la sig paa ham. — Det føltes som om en mægtig haand grep ham om selve hjertet og klemte til. Han laa sammensunken i puterne i jamrende ynk; som dødsfrygten pludselig kan beta et menneske i farens stund, var den nu kommet til ham, — ubønhørlig, skaanselsløs. — Og det drog klart gjennem hans bevissthet dette: den grav du har gravetfor en anden, skal du nu selv kastes i.... Nu er det slut med dig, mand! — Det kjendtes som stod han allerytterst paa randen av ot bundløst sluk, hvori han maatte kaste sig.... Maatte! — Han kj endte hvorledes usynlige hænder skjøv paa bakfra.... Der maatte være tusener av dem!...............

Klynkene blev vilde av angsten, — som et gjenstridig barn der er stængt inde i et bælgmørkt værelse og biir hysterisk av rædsel.

Men saa reiser han sig pludselig, hiver i nervøs hast tæppet av sig og skyver sig ut av sengen; angsten gav styrke. Han magter virkelig at dra sig langs sengen, om hodet paa den, og hen til væggen hvor det brændte; der var der intet at holde sig til, og der sank han sammen i en dynge. Da var det at Chris. Larsen kaldte paa Gud, usammenhængende, i vantro og skam, men kaldte likevel. Angsten for evighetens svælg like for hans fot, fik hans sjæl til at rive av sig forhærdelsen og trodsen. Saa mumlet han et par ganger sutrende Mabels navn, derpaa sank han sammen i avmagt.HJEMMEFARMEN sin hadde Larsen, helt siden han reiste til Kanada, hat bortforpagtet til den nærmeste nabo paa østsiden, Helge Lium, som drev den paa share.1 Den dag det brandt hos Larsen, hadde Lium'n været derborte og httsk*et com.2 Han kom tilgaards med lasset i god dag, hadde faat det avlæsset, kjørte over tunet og skulde hjem da han fik se at der var ild løs; flammerne holdt allerede paa at æte sig gjennem væggen. I største hast fik han hestene bundet og sprang op til huset og banket paa. Men han fik intet svar. Det kunde han ikke forstaa; ti ikke rettere end han visste, skulde der altid være folk hjemme, og Larsen selv maatte idetmindste være der. Lium'n skyndte sig derfor rundt til kjøkkendøren, men da han intet svar fik der heller, aapnet han uten videre og gik ind. Røken slog ham saa voldsomt i møte, at han maatte tilbake og ut; han mandet sig dog straks op og gjorde et nyt forsøk, kom sig gjennem kjøkkenet og ind i stuen, hvor han visste at Larsen skulde ligge, eftersom han selv hadde været med at flytte sengen dit. Derinde var dog røken saa fæl, at det var uraad at se nogen ting nøiagtig;

1) share, andel. 2) husking corn, avhamse mais.

268som han nu famlet sig hen til sengen, snublet han over noget paa gulvet, kj endte for sig med haanden og fik fat i et legeme, som han fik op i armene. — Straks han kom ut, saa han at det var Larsen; men om der var liv endnu, kunde han ikke sige. Hvis saa var, var det klart at det gjaldt om øie-blikkelig at faa fat paa nogen klær. Han la derfor sin byrde ned paa marken, skyndte sig atter ind og hen til sengen, hvor han rev til sig alle de klær han kunde faa fat paa. Før han nu igjen sprang ut, ropte han opigjennem trappen, om der skulde være nogen paa loftet; og da han intet svar fik, gjættet han sig til at Mabel maatte ha sprunget bort nogensteds som snarest, og at

ilden var opkommet i hendes fravær. I største hast fik han nu Larsen tullet ind i klærne og lagt op i vognen; han tænkte at ta ham med sig hjem, men da han kom forbi Mrs. Opland og saa lys der, kjørte han ind; for han husket der var telefon, saa han allerede derfra kunde faa læge tilkaldt og bud til naboerne at de maatte komme og hjælpe med slukningen.

Hos Mrs. Opland var det bare Vesle Johnny og en av søstrene hjemme; de to blev fælt ilde ved da Lium'n kom dragende ind med Larsen paa den maate. Og især Johnny; guttens frygt la sig dog noget ved at han hørte Lium’n bemerke til søsteren at Larsen vist var død. — "Ja ja, børn; det er ikke noget at gjøre med det; vi maa bare se til at faa i doktor. — Og saa maa dere skynde dere efter mor deres straks paa flekken!” — Da han saa fik høre at Mrs. Opland var borte hos Larsen, og hadde været der siden tidlig om eftermiddagen, var dethans tur at bli skræmt; han gav sig knapt tid til at telefonere og kjørte tilbake i skarpeste trav. — Hele huset stod da i lys lue; en hel del folk som hadde set branden, var allerede kommet til og holdt paa at slukke; blandt dem var baade Halseth'n og Mrs. Opland. Hun var blit mest fra sig da hun kom tilbake og saa hvordan det stod til, nu for hun rundt, graat og bar sig, og tigget paa mændene at de maatte gaa ind efter Larsen som laa der inde og brændte til døde; for det var hendes skyld altsammen, hun som hadde rendt fra ham. Da det saa blev sagt hende at dersom der nu var nogen inde, saa fik de ogsaa være der, blev hun saa styren, at folk maatte holde paa hende, for hun vilde lægge bent paa varmen. Straks Lium’n nu kom til, og hun av ham fik besked om at Larsen nu laa hjemme i hendes egen seng, sa hun aldrig et ord, men pilte avsted saa fort hun fik benene til at bære sig.

Mabel hadde ikke kjendt det saa godt i sindet paa mangen god dag som nu hun sat der mot kveld og lot hesten gaa i smaatrav bortover prærien. Vemoden i freden utenfor passet saa nøie til sindsstemningen hun sat der med, saa det gav den reneste samklang. Næsten av sig selv steg bønnen fra hendes sjæl; idag fik hun det igjen til at be saa inderlig godt for faren, noget hun i det sidste hadde hat et svare stræv med. Hun sat der og følte hvorledes Gud hørte hende, hvert ord hun sa, og forstod det akkurat slik som hun hadde trang til at ha ham til at se det. Sindets resignerthet blev mildere som hun under bønnen klarere fornam at Gud dog igrunden bare vilde hende det som godt var. Som hun nu sat der og saa vesti kveldhimmelen, hvor langt borte den hvælvet sig, og hvor usigelig liten hun var i forhold til alt det skapte, bares tankerne hen paa uendeligheten av det liv over sky, paa forholde og tilstande der nu laa skjult i uigjennem-trængelig dunkelhet. Tankerne arbeidet der saa ofte nu, og kom altid tilbake med ny rikdom.

... .Du store verden, hvad gjorde det vel at hun ikke fik alt netop som hun vilde, naar bare alt blev som det skulde der... for det var jo bare en bitte liten stund, og saa var det over.... Hm ja!.... Bare en kort stund, og saa var hun fremme, hun ogsaa! Bare en kort stund!.... Rart at saa litet skulde

være sagt Der gaves ikke tilegte Heller

ikke tokes der. •.. Samværet var vel paa en anden maate?....

Hun blev sittende og smile til noget hun saa.... Saa vakker som han var i hendes øine nu, hvad maatte han saa ikke bli naar han fik den forklarede dragten paa!.... Mange underlige tanker tren hen til og lekte omkring.

Hun utførte sine erinder inde i byen, men var litet tilstede i det hun gjorde. Over hele hendes væsen laa der en høihet som fik de folk hun møtte, til uvilkaarlig at vise ærbødighet. Paa hjemveien var sindet blit en hel del freidigere. Stjernerne hang lavt den kveld, de tindret saa store og kj endte.

Først da hun kom helt ind paa tunet, og brandlukten slog hende fuldt imøte, merket hun at gaar-den var fuld av folk som gik til og fra eller stod i klynger, og der hvor huset skulde staa, var der endynge av gløder hvorfra det røk og giødet. Ingen la merke til hende, for der var saa mange som var kommet kjørende utover kvelden, saa hun blev som en anden fremmed. En tung, lammende beklemthet la sig paa hende; hun kunde ikke snakke, følte forresten ikke nogen trang til det heller. Hesten gik langsomt til sin plads borte ved stalden, hvor den var vant til at bli fratat. Kommet dit bort, steg hun ut og begyndte mekanisk at ta fra; vanen sat hende i fingrene. Folk som traf til at komme saa nær forbi, at de kj endte hende, stanste og hilste, og bemerket deltagende at dette her var sørgelig, men sa ikke mere, eftersom de trodde at hun av andre hadde faat vite alt. Hun fik sig ikke til at spørre

heller; for det var vel klart hvad de mente, naar de sa at det var sørgelig; derfor var der vel ikke noget at spørre om. Hun ledte hesten ind paa stalden, tok sælerne av og foret den for natten. God tid gav hun sig med alt, skjønt haanden skalv ved hvert hun tok i. Da hun var færdig, gik hun ut paa gaar-den; folket stod der endnu i klynger hist og her og smaapratet; de vilde ikke reise før de var sikre paa at varmen ikke kunde gjøre mere skade. Hun seg bort til en av klyngerne; men snudde før Hun naadde fram; prøvde derpaa hen til en anden, og naadde ikke den heller. Hun la da veien bortover til granary*et,1 hvor hun tok et spand med noget hvete; dette bar hun hen til hønsehuset og kastet ind til hønsene, skjønt det nu slet ikke var paa den dagsens tid de skulde ha mat. Paa veien tilbake hørte hun en høi stemme fra en av klyngerne utbryte:

1) granary, et slags stabbur."Naaja det gaar saan til slut at det som fan'n ska ha, det faar han og!" — Til dette var der en gammel stemme som kremtet og derpaa svarte sagtmodig: "Well; — det har nu ikke manglet paa paamindel-ser for han Chris. da.. Konen blev tat fra ham like her utfor stuedøren... Selv for han saa straks efter nordover til Kanada og blev krøbling.... Justsom værst var det vel da han mistet smaagutten sin; — det forstod jeg mangen gang paa konen.... Saa en har'skaile var han al sin dag;.... ja det var han rigtig, det ja, — og ingenting syntes at bite større paa ham.... Og nu er han da endelig faren og staar for sin dommer." — Det sidste kom saa alvorlig og tungt. Da faldt den høie stemmen ind igjen: "Ja; som en skarv levde han, og som en

skarv for han!" — "Well.... La os ikke dømme ham for haardt, hverken du eller jeg, Jon.... Tiden kommer nok snart til os ogsaa, ska du se!" — Mabel orket ikke at høre mere. Hun sneg sig stille avsted, ind i mørket og natten. Et stykke bakom kjøkkenet stod der nogen piletrær i en klump; derinde hadde hun staaende en gammel lænestol, som hun brukte om sommeren naar hun vilde sitte ute i skyggen. Dit gik hun nu, fandt stolen og blev sittende der længe; hun hadde saa overvættes god tid nu; der var intet mere at skynde sig efter i verden, saa enten hun blev sittende der eller gik nogensteds, kom det paa ett ut. Sindet følte ikke; tankerne laa der aldeles stille og løftet paa det ene: .... At Gud skulde ha latt hende gaa med ham saa længe og saa finde paa at ta ham fra hende netop nu? Nei, det kunde hun ikke begripe Hankunde nu virkelig ha prøvd hende en stund til! — Ja ogsaa at han skulde gjøre det slik!....

Følelsen av at være bedrat begyndte omsider at stige op hos hende; og hadde ikke sindet været saa lammet som det var, hadde hun sikkerligen i den stund gjort oprør mot Gud. Da hun endelig reiste sig, tok hun veien nordover til Oplands; hun frøs da, saa hun skalv, men merket det ikke.

Hun gik ind kjøkkenveien, og uten at banke paa; der var ingen i kjøkkenet; for børnene var allerede kommet iseng. Men der fløt mat lys ut gjennem døren fra stuen, hvorfra der lød dæmpet samtale og skridt som gik varsomt. Straks indenfor døren hun kom ind av, stod der en stol som hun sank ned paa. Hun fik vente der til Mrs. Opland hadde faat børnene til sengs, saa fik hun vite hvorledes alt dette her var gaat til. Som hun nu sitter der i halvmørke, gaar atter ytterdøren stille op; en hun ikke klart ser og slet ikke drar kjendsel paa, kommer ind og stiller sig like ved siden hendes. Hun biir halvt ræd og bøier sig undav. Men den anden tar hende i haanden og hvisker lavt: "Nu maa du skynde dig ind til far din!".... Mabel reiste sig og fulgte i vildrede og rædsel. — Var tiden virkelig kommet for hende ogsaa? — Jaja; hun forstod jo ikke Gud

mere Saa var det vel tanken at hun skulde slaa

følge med faren da! — Imidlertid ledet den fremmede hende gjennem stuen og hen til kammersdøren; der slap han haanden hendes, og da hun saa sig om efter ham, var han sporløst forsvunden. Men hun fik ikke tid til at tænke mere paa det; ti hun var inde i værelset og like henne ved sengenfør hun visste av det; og handlende efter indskydelsen skjøv hun lempelig tilside de to som der stod. Og som en der pludselig finder igjen en uskatterlig kostelig eiendom der har været haapløst tapt, saaledes lyser nu hendes ansigt op som hun staar der og ser ned i farens nu av feberen opglødede ansigt. Han syntes at merke og kjende hende straks; ti hans øine blev hængende ved hende, og han blev roligere. Hun stod der og saa paa ham, og blev stor derved; følte sig med ett saa sterk og tryg, gik saa ut i kjøkkenet, hvor hun gav sig til at lægge av sig reisetøiet.

Det var nat i huset. Lægen var reist for

en god stund siden, og Mabel sat alene med faren. Mrs. Opland hadde bedt om at faa vaake, eller idet-mindste faa sitte oppe med hende, men Mabel avslog paa det bestemteste. Før hun viste veninden fra sig, hadde hun bedt om en detaljert forklaring over eftermiddagens hændelser, den hun da ogsaa fik, saa godt som veninden var istand til det. Ingen av dem kunde dog forklare hvorledes ilden var opkommet; heller ikke kunde Mabel gjætte sig til hvad faren skulde ville snakke med Halseth'n om; dette om kjøpet av farmen forekom hende usandsynlig. Hun fik da svær otte for at faren selv hadde sat ilden paa for saaledes at ta sig avdage, en frygt som fik sterk næring ved tanken paa hvor underlig og urolig han hadde været det sidste. Men paa den anden side forekom det hende utrolig ogsaa, eftersom hun ikke kunde skjønne hvorledes han skulde ha faat det til; og slet ikke kunde hun sige at hun

Jhadde merket at han var blit træt av livet paa den maate. —

Saagodtsom hele den natten tilbragte hun i bøn.

Hen mot morgenstunden vaaknet han av døsen; han svettet da sterkt og var meget urolig, ynket sig svært og syntes at lide av tunge smerter. Hun forstod det var noget han vilde, var dog ikke istand til at gjætte sig til hvad det var. Han prøvde at snakke, men var ikke istand til; imellem stunder laa han og saa paa hende, saa hult og saart; det var mest som øinene ba. Snart var han atter inde i vildelse, og saa da aapenbart ting hun ikke kunde se; for han kavet saa med haanden, som om han vilde skyve nogen fra sig; spændte i sengen med den friske foten og vred ansigtet undav og mot væggen. Hun saa hvor han skalv i hvert ledemod av anstrengelsen. Naar hun da satte sig til at stryke ham over panden og ansigtet, syntes det at gi lise; ynkene blev derved svakere og døde hen i matte støn. Disse ri'er kom igjen med viSse mellemrum fremover morgenen og formiddagen.

Da lægen kom igjen erklærte han at de her hadde lungebetændelse for sig; smerterne som den syke led av, skrev sig sikkert fra den ene lungen, som var sterkt angrepet. Lægen gav intet haap, sa hende tvertimot like ut at her hadde de til at være forberedt paa det værste hvad tid som helst; han hang kanske i nogen dage til krisen kom; men saa svak som han hadde været før, kunde den komme hvad tid som helst.

Den kvelden og natten var han svært urolig; det blev saa galt somme tider, at hun maatte holdeham i sengen med magt; for de syner han saa, gjorde ham styren av angst.

Men saa fram mot morgenen den næste dag, vaaknet han og syntes ganske naturlig; han hadde ligget en stund og set paa hende før hun merket han var vaaken. Hun sprang straks op, og spurte i største ømhet om det var noget han vilde. Paa hendes spørsmaal prøvde han at svare noget, men var for svag til at faa det fram tydelig. Og det syntes at volde ham stor bekymring. Mabel syntes hun kunde ha skreket i sin vanmagt, der hun gik og gjættet paa alt mulig uten dog at træffe det rette. Men saa lysner det pludselig for ham: han drar haanden med møie over teppet og prøver at gjøre nogen tegn; ser saa spørgende paa hende om hun har forstaat. Og da han ser at hun ikke det har, prøver han igjen; han trækker haanden skjælvende over tæppet og tegner rystende disse to bokstaver:

BE.

Mabel blev staaende og se paa ham. Følelsens løp var stanset. Hun saa fra ham og til teppet, og fra det igjen til ham. Og da det endelig gaar op for hende hvad han mener, faar hun en sygnende fornemmelse. Hjertet tar til at hamre saa voldsomt og hun biir betat av en svimmelhet som gjør det vanskelig at staa. Hun som i alle disse mange aar hadde gaat og levet bare for én ting, hun staar nu der, som hun ser det komme mot sig, og har ikke et ord at sige. Da nu faren ser hende bli staaende der slik, kryper angsten atter over hans aåsyn; ti han tror aapenbart at hun ikke har forstaat. Derfor gjør han et nyt forsøk med haanden over teppetog faar til en urimelig stor b; men den næste bokstav blir borte i nervøs skjælven. Saa venter hun heller ikke længere; hun synker paa knæ foran farens seng og ber høit og langsomt med stor møie Fadervor; derpaa synker hodet mot sengekanten i sterk graat. Dyp stilhet fyldte værelset; klokkens ensformige tiktak lød saa uforholdsmæssig tunge. Om en stund begynder hun igjen, — langsomt i førstningen for bedre at stø sig; men hodet har hun ikke løftet. Denne gang som følger:

“I Jesus søker jeg min fred, al verden har kun smerte; hans vunder er mit blivested, der hviler sig mit hjerte.

Der kan jeg bo i stille ro, der findes alt det som min tro saa længselsfuldt begjærte.”

Hun saa op efter første vers; og da hun nu ser ham ligge med lukkede øine, og tilsyneladende rolig,

ber hun de andre 6 versene tilende. Siden blev

hun liggende længe i stille bøn.

Da hun omsider reiste sig, laa faren og sov. Og da det lot til at skulle vare en stund, gik hun ut og telefonerte bortover til det nærmest liggende kald og ba presten der om at komme til hende. Det gjort

satte hun sig ned og skrev til pastor Haugen:------------

Hun vilde gjerne ha ham til at vaake med hende en stund til natten, skrev hun.... Nei, hun mente ikke at han skulde komme dit;.... men hun vilde ha ham til at hjælpe hende med at bære faren fram for Gud.... De fik prøve mellem halv elleve og el-leve inat.... Og naar hun nu kom ihu hvorledes han maatte føle overfor far hendes, kunde hun ikke andet end advare ham om at rense sit sind vel før han kom til dette møte.... Ti nu gjaldt det om at be i Vor Herres Jesu navn og med fuld tro om

det aller utroligste Magtet de nu saa sandt

bare at ta Herren helt paa hans ord, vilde nok underet ske; derom var hun ganske sikker Saa

maatte han ikke glemme tiden: mellem halv elleve og elleve! —

Dette brev skikket hun saa Mrs. Opland avsted med. —

Men nu gik det slik til med det brevet, at det kom ikke fram; for da Mrs. Opland kom til preste-gaarden, fandt hun huset stængt og ingen hjemme. Pastor Haugen og mor hans var flyttet for én uke siden. Da han litt efter litt tok til klart at forstaa hvorledes Mabel følte, hvorledes han var blit aarsak til hendes svare kamp med sig selv, blev det for ham som om den jord han gik paa, brændte under hans føtter, og han syntes ikke han kunde komme sig derfra fort nok. Efter endt gudstjeneste den første derpaa følgende prækensøndag, steg han fram for menigheten og sa op kaldet; nogen aarsak gav han ikke, sa bare at han straks maatte forlate dem. Saa hadde han faat nogen av nabopresterne til at hjælpe menigheten med betjeningen midlertidig, og hadde saa reist. Dette visste hverken Mabel eller Mrs. Opland noget om. Mrs. Opland stak brevet i postkassen nede ved veien, for hun tænkte som saa at prestefolket maatte være i besøk nogensteds, og vilde finde brevet naar de om kvelden kom hjem.At hun ikke fandt nogen hjemme sa hun ikke noget om til Mabel, da hun tænkte som saa at det kunde vel ikke være saa meget om at gjøre, nu de hadde budsendt en anden som hadde lovt at komme.

Da den fremmede presten om eftermiddagen kom, var den syke fra sig; saa ingen og kj endte ingen; med vildelsen kom kampen igjen med dem som ingen andre end han saa. Det eneste som gav nogen lise, var naar Mabel sat og holdt ham i haanden og strøk ham over panden; ynkingen blev da mere naturlig og døde tilsidst hen i roligere aande-dræt og endelig i søvn. Efterat presten hadde bedt' for ham, saa at der ikke var noget mere for ham at gjøre, vilde han derfor reise; Mabel ba dog saa indtrængende paa ham om at Være der natten over, at han gav sig til. Hvis den syke atter kom til samling, vilde det ske hen mot morgenen; og om det skulde hænde, vilde hun gjerne at presten skulde være tilstede.

I skymingen den kveld fik hun Mrs. Opland til at sitte inde for sig en stund. Selv tok hun Vesle Johnny med sig og gik ut. Hun hadde gaat der saa længe nu i den sterkeste sjælelige spænding, at hun krævde et levende væsens umiddelbare hengivelse og tok rent instinktmæssig til barnet. Haand i haand vandret de nu nedover landeveien; hans friske tillidsfulde haandtryk gjorde saa inderlig godt. Til at begynde med gik de i taushet. I kveld hadde hun igjen det over sig som folk har naar de sitter og synger i kirken saa han, og da visste han av gammel erfaring at det ikke nyttet at snakke til hende.Men saa om en stund begyndte hun at prate med ham.

Han ba vel om kveldene nu ogsaa? —

Aaja da! — Ja han gjorde da det, kunde

hun vel vite. Vesle Johnny blev overstrømmende ivrig, nu han forstod det gik an at slippe sig løs.

Hvad var det han ba om nu?

Aa, det var nu om mangt, det; men især

om at corn*ei1 maatte gaa dygtig op i pris i vinter. Gjorde det det, skulde de ha sig en ny top buggy2 til vaaren, det hadde moren sagt.

Han trodde vel at Gud kunde gjøre alt de

ba ham om?

Aa ja da! — Naar han bare vilde, saa. —

Johnny tok lange og mandige skridt; det var saa merkelig hyggelig at være i lag med hende, naar han kunde faa hende til at prate slik. Han syntes han kunde faa sagt al ting til hende langt bedre end til Gud.

---------Ja nu ikveld var hun ment paa at gaa

til Gud om noget særskilt. — Og hun vilde gjerne ha ham til at hjælpe sig hos Gud. — Han var vel saa snild at gjøre det? —

Vesle Johnny saa ytterst interessert paa hende; han skjønte ikke hvad hun skulde ha at be om nu, saa god raad paa penger som hun hadde. — Jo hun kunde da begripe han skulde hjælpe til! —

---------Det var bra det; — hun hadde regnet

saa sikkert paa at faa ham med. — Og nu ikveld netop som han gik og la sig, maatte han snakke alvorlig til Gud om at ta far hendes ind i himmelen

1) corn'et (the corn), maisen. 2) top buggy, et slags landauer.naar han nu døde. Vilde han nu huske at snakke rigtig sterkt og indtrængende om dette? —

Gutten blev gaaende der taus og betænksom ved hendes side. — Mnja.... Jo.... Han kunde altid prøve, naar saa at hun vilde, kom det nølende. .... Hvis saa at hun trodde det lot sig gjøre? —

------------Lot sig gjøre? — Hvad som lot sig

gjøre? —

Well, ja.... Hvis hun trodde Gud kunde

faa det til?

---------Faa det til? — Barnets tvil irriterte

hende i den grad, at hun uvilkaarlig klemte til og rystet den lille haand hun holdt. — “Sa du ikke nylig at han kunde gjøre hvad han vilde?”

Johnny stod der sønderknust og visste hverken ut eller ind, stammet saa tilsidst undskyldende: “Ja men hain maa fix'n1 før hain kain ta'n op te sæ.”

Javist ja! — Det var jo akkurat det hun

vilde han skulde be Gud om, at han maatte komme og frelse faren før døden kom.

“Men de hi vi da prøvd før?” indvendte

han spakt.

I et slags resignert trossighet svarte hun: “Ja men ser du, det har sig saa, at naar det er rigtig noget vi vil ha, saa maa vi holde paa — uten av-ladelse — forstaar du.”

“Bære aa klæm paa?” undret han sig troskyldig.

---------Netop ja. — Det gjaldt om at holde paa,

selv da naar det saa ut som han slet ikke hørte.

Hm; hmnja.... Jo nu forstod han det.

Det var vel slik det hadde sig.... Skjønt han hadde

1) fix'n (to fix), at sætte istand.nu holdt paa at minde ham saa længe om denne

pony'en, at han skulde ha hat den nu snart...........

Endnu var den dog ikke seendes.... Men — det var kanske bedst han drev paa endnu en stund? — Det sidste kom dypsindig grundende.

Mabel sa ikke noget til det, men vendte om og gik tilbake. Hadde forresten ikke noget at sige. Barnets naive indvendinger hadde saa helt kastet hende ind i tilværelsens tungsind, som ofte hænder endog med den dypest troende, og især ovenpaa sterk kontakt med det himmelske. Hendes taushet gjorde Vesle Johnny ogsaa taus, skjønt han gik der og bet sig i tungen for ikke at forstyrre; han hadde aldrig saa mange ting angaaende det der som han skulde ha likt at snakke med hende om, saa godt som hun forstod det altsammen.

Mahel tok intet til sig den kveld. Straks før sengetid vasket hun sig,tog ned haaret, satte det op, og pyntet sig saa godt hun kunde. En hel haug med ny strøkne klær var blit reddet fra kjøkkenet hjemme; blandt dem hadde hun en hvit kjole; den tok hun nu paa sig. Hun var mere end almindelig stille av sig; hadde det aandsfraværende væsen som forbyr fortrolig samtale.

Akkurat kl. halv elleve tog hun bibelen, slog op hos Mattæus og læste av det 7de kapitel versene 7 —12. Derpaa fulgte saa henvendelsen. Det blev mere samtale den kveld end bøn; hun likesom forsøkte at overbevise Gud om at her maatte han hjælpe. Disse versene hadde hun læst saa ofte, at hun kunde dem utenad; og som hun nu laa der paa knæ i den mest enkle henvendelse, grepes hun avtroen som disse vers har for enhver som søker i trængsel. Men derved kom der ogsaa mere av krav ind i ordene; de faldt tilsidst som fra et høvisk barn der gaar hen til dets far og minder ham om at holde et visst givet løfte.

Det første hun merket da hun reiste sig, var at viserne stod paa 10 minutter over elleve. Det kunde hun mest ikke faa sig til at tro; da det syntes hende saa kort en stund at hun hadde holdt paa. Hun fik dog ikke tid til at tænke længe derpaa; ti opmerk-somheten tokes av noget nede ved døren; der stod Vesle Johnny i bare natskjorten. Gutten var kommet sent iseng den kveld, og efter at ha trukket teppet godt over sig foresatte han sig at prøve et ekstra tak om Larsen, eftersom det syntes at være Mabel saa meget om at gjøre. Det hadde han da ogsaa gjort. Men en stund efterat han hadde sluttet, og netop som han skulde til at sove, fik han en saan lys idé; blev saa liggende storvaaken og tænke paa det. Tilsidst hev han teppet av sig og listet sig ned til Mabel, for dette her maatte han da rigtig snakke med hende om før de sovnet. Han hadde smuttet sig ind saa stille, at hun ikke hørte ham, og nu hadde han saa længe staat der nede ved døren og ventet paa, at hun skulde bli færdig, til han frøs saa tænderne hakket.

"Nei men kjære dig da, Johnny, er du ikke kommet iseng endda?"

Nei; jo.... Well, han hadde været der,

men var staat op igjen. Han maatte bare sige hende at ikveld hadde han rigtig tat alvoret for sigog snakket sterkt om gammel^.... Og han mest kjendte det paa sig at denne gang skulde det hjælpe.

Mabel slog armene om ham og trak ham til sig. "Ja men nu maa du skynde dig tilsengs; du staar jo her og fryser ihjæl."

Aa det var vel ikke saa farlig med det. Det var ikke første gangen han frøs.... Men det var noget han endelig maatte snakke med hende om.

"Ja?"

Well.... Hvis nu Gud kom ned og stelte paa'n, trodde hun saa ikke at han kunde ta med sig pony'en med det

samme? — Naar han nu kom dit til huset saa allikevel?

Mabel klemte og klemte, strøk ham over kind. “Jo, det synes jeg nok han kan. Og i morgen den dag skal du faa “Sport”, hvis at du vil ha ham saa gammel han er; penger skal du faa til en pen buggy ogsaa.”

En stund efter laa Johnny oppe i sengen

sin og skulde sove; men glæden var saa overstrømmende, at han kunde ikke. Nu laa han der og snakket halvhøit med Gud om ^label og faren hendes.

... .Han syntes nu det at naar det gik saa rent makeløs let for ham at skaffe ham denne pony'en og buggy*en, saa var det vel ikke nogen sak med det som Mabel strævet med heller.... Han fik forbarme sig over hende og ta haand i med og hjælpe hende litet grand.... Virkelig fik han ikke det.... Han visste vel at der ikke fandtes bedre menneske i Syd Dakota, ja og i hele verden med, ikke for det?

Nede i det kammerset hvor den syke laa stod der en gammel sofa. Paa den la Mabel sig den nattenefterat hun hadde sendt gutten tilsengs og set efter alle ting. Faren laa rolig; hun mente slet ikke at sove, og om saa hændte, var hun sikker paa at skulle vaakne saa snart han rørte paa sig. Men nu gik det saa til den nat, at hun hadde ikke før lagt sig før hun faldt i tung søvn. Fordi hun nu hadde lagt sig med det faste forsæt ikke at sovne, blev søvnen meget urolig; viljen tok tak gang paa gang, men vandt ikke med musklernes træthet. Hun strævet da svært i søvne; for hun syntes hun hørte saa meget rart, og saa endda mere. Værelset var aldeles fuldt av folk som seg ut og ind i stadig skiftende strøm. Og allesammen saa sang de, døyvde, forlokkende vakre toner. Strømmen gik beat hen til farens seng; og saa snart én i linjen kom op til, la han haanden paa den syke, snudde sig saa og gik. Saaledes gik det ustanselig. Hun kjæmpet paa livet for at faa sig vaaken; ti hun saa at døren stod paa vid væg, og vinduet var tat ut; han laa jo der borti sengen og frøs ihjæl. — Hun hadde aldrig set det værre! —

Tilsidst vaaknet hun da gjennemvaat av sved; klokken var da 5 om morgenen. Hun for op og skyndte sig hen til sengen, uklar og ør av drøm og søvn. Allerede før hun naadde halvveis over gulvet, snakket faren til hende; stemmen var meget svak, men helt naturlig:

"Du maa skynde dig at finde det stedet hvor det staar: "Herre, tænk paa mig naar du kommer i dit rike!” og læse det.”

Mabel stod der midt paa gulvet, nu aldeles lys vaaken, og skalv av en glæde som ikke hører jord-livet til; skyndte sig saa at finde episoden fra Gol-gata-scenen og læste den for ham. Siden fandt hun saa andre steder som efter hendes skjøn kunde hjælpe ham over. Denne morgenstund inde i kammerset blev en av dem som faar al himlene til at synge. Her var et jordens barn som hadde ofret livet sit for at dets far evig skulde faa leve; nu nærmet stunden sig at livet skulde gives. Hun blev sittende længe ved sengen; han spørgende i angst, hun forklarende med barneglad tillid og tro. Hans angst var saare tung og vanskelig at stille; men da hun holdt op for ham disse Johannes's ord: "Se det Guds lam som bærer verdens synd!” raktes der ham pludselig naade til at aapne sin sjæl for troen. Varmt og livgivende kom den strømmende ind og fyldte hans væsen helt til randen; over den døende krøblings haarde træk kastedes blussende rødme, de fik kj ærlighedens forklarede uttryk.

Endelig reiste hun sig og kaldte presten; først sa hun dog fra til faren, og spurte ham om han trodde han var sterk nok til at nyde nadveren, hvortil han nikket glad som et barn; men da han saa at presten var en fremmed, rystet han svakt paa hodet, vinket Mabel hen til sig og spurte om det ikke gik an at faa — en anden.... Det var vel mot ham han hadde syndet sværest, la han ræd til. Hun fik dog overtalt ham til ikke at vente; ti saa svak som han var, kunde det bli resikabelt. Og saa nød da far og datter Herrens maaltid sammen, den første og sidste og eneste gang i deres liv. Handlingens usigelige alvor og store høitid ovenpaa alt det andet,grep hende saa hun brast i sterk graat, holdt paa at bli hysterisk og maatte skynde sig ut.

Men den sterke sindsbevægelse hadde slukt de sidste kræfter hos Larsen, saa han faldt atter bort og kjendte ingen uten Mabel. Frem paa dagen tok smerterne til at bli tyngre, især naar hosteriderne kom; hen mot kvelden blev han dog noget roligere og syntes at ha det bedre, men vandt sig dog ikke ut av vildelsen. Ved 10-tiden faldt han av i døs som varte til hen mot morgenen; da vaaknet han igjen og var da atter ved fuld samling. Han famlet efter

haanden hendes og mumlet disse faa ordene:

“Nu faar du ha tak for alt!--------------------

En daarlig far var jeg dig, men — —

Aa, Herre min Gud!”

Øienlaagene seg igjen; taarerne pibiet fram ind-under, saa hun maatte tørke i ett væk. Det var saa ondt at faa fat paa dem, der de gjemte sig bort i de dype rynkerne. Atter mumlet han:

“Stakkars.... stakkars barn!.... Ska fortælle

mor din.... om dig .... hver dag Stakkars

barn, ... som fik .... slikt et troll til far!”

Om en stund blev han saa aldeles rolig og laa som han sov; men snakket saa pludselig igjen, nu noget ivrigere:

“Nu lyt du stige tilsides!.... Skynd dig!............

Nu kommer de!.... Ser du dem ikke?.... Aanei, saa vakre hester de har!.. Hm, hm, hm!.... Du maa flytte dig længere.... Der er saa mang—ge.. ... .Ja,.... nu er jeg færdig!”

Det sidste var neppe hørlig. Hun merket der gik som en stivnen gjennem ham; hodet strakte sigbakover; han trak et dypt suk, som gav en dump ral-lende lyd i luftrørene; en let fraad la sig om munden; trækkene slappedes umerkelig, og — saa var det ikke mere. Chris. Larsen hadde pløid fra sig paa Dakota-prærien.

Det var senkveldes en søndag utpaa vinteren. Mabel var endnu hos Mrs. Opland, hvor hun hadde været hele tiden siden faren døde. Det var, som sagt, sent; resten av huset laa allerede i dyp søvn. Hun hadde været i kirken om formiddagen og hørt Harry Hauglands tiltrædelsespræken. Teksten den dag var om hvorledes Jesus helbredte gutten som var besat av en maalløs aand; og nu udover eftermiddagen hadde hun gaat der og følt akkurat som hun ogsaa var besat; forskjellen var bare at den aand som hadde tat bolig i hende, var saa altformeget talende, syntes hun. Hun hadde forlatt Guds hus sultende den dag, og slike saker som der var at lage av, kunde hun ikke andet end harmes. Presten hadde nemlig slet ikke nævnt underet; hvad frelseren her gjorde, syntes pastor Haugland ikke at se. Derimot hadde han git en rørende skildring av hvor fælt det er ikke at kunne snakke... .Værre var det kanske at han ikke kunde høre, for gutten var uten-tvil døvstum. Hvad hadde dog ikke hin unge mand tapt! — Tænk, han kunde ikke hverken snakke eller høre!

Og naar alt kom til alt, var det kanske forældrenes skyld fra først; de hadde ikke hat saapas omtanke for barnet, at de hadde faat det til en dygtig læge. Ja, skylden, den største skyld, var kanskenaboernes som ikke hadde hjulpet forældrene med det.... Herav kunde man se hvor vigtig det var at gjøre godt, sprede solskin og hygge rundt om sig!.... Men slik som denne unge mand var, var der tusener i vor tid.... Asyler og hospitaler var fulde av dem.... Ja lykkelige var de som kunde komme til slike steder! — Men hvad skulde de sige om saadannne som ikke kunde komme dit, men som maatte gaa der inde i de triste hjemmene? Her var det at menigheten kunde tjene og gjøre godt. Her var kaldet til den idag.... Slike var det de maatte opsøke og gjøre godt imot, hvissaa at de vilde samle sig skatte oppe i himmelen! — Til slutning oplyste han at han om kvelden vilde præke om livet ved asylerne og hospitalerne, slik som han hadde hat anledning til at studere det. — Da Mabel efter gudstjenesten trængte sig gjennem stimmelen utenfor kirken, overhørte hun et par bemerkninger som disse: “Dette var nu vel vist den bedste præken som nogensinde var hørt i Clarkfield! — Ja du store verden saa lykkelige som de var ved at ha faat en saah mand iblandt sig!.... Du store verden ja!” — Da kj endte hun det som harmen gik over og blev til ondt smaasinne....

Ikveld hadde hun sittet længe efterat de andre var gaat tilsengs; hun hadde skrevet et par forretningsbrever og læst en stund for at faa denne misstemningen ut av sindet. — Det var synd at ta slikt med sig tilsengs. — Efterpaa hadde hun saa tat stolen og flyttet den hen til ovnen; det gav saan rar hygge at sitte der alene og stirre ind i de glødende kul. Da hun endelig reiste sig, var ansigtet blitsaa vakkert; noget særdeles lyst hadde spredt sig

utover.... Jo, hun fik nok gjøre det likevel kanske. .... For det hadde virkelig hun villet at han skulde ha gjort mot hende....

Hun blev staaende en stund i tanker.

... .Det var like saa godt hun satte sig ned og skrev ikveld, saa kunde børnene ta det med til post-boxennaar de gik paa skolen imorgen.... Hvad var nu navnet igjen paa den pladsen hvor han var? End at hun aldrig skulde huske det! Well, adresen stod jo i sidste nummer!....

Hun gik hen til et bord hvorpaa der laa en del aviser, ledte op bladet og for igjennem annoncerne.

... .Blanchardville! — Rigtig ja; der stod det

jo Hun blev staaende og grunde Det

maatte vist være langt borte i avkrokerne, — naaja,

der var vist bra megen elendighet Smilet blev

lysere. Nu i lampens matte skin blev den mørkbrune med rikt sølvgraat besprængte haarfylde som en vakker krone der spillet i sterke farver... Trækkene nedenfor gav den inderligste harmoni.... Ja nu skal han da bli glad!----------—

1) post-box, postkassen.